Eva Kelemenová

LÁSKA NA LAZOCH ZRODENÁ

1.

Horúci vzduch sálal nad asfaltom, vlnito sa dvíhal vo všetkých farbách a dráždil oči. Premávka bola hustá, a Dorian sa už dosť dlho vliekol za dlhým kamionom, ktorého nedajbože predbehnúť, lebo vodiči sa v oboch smeroch predbiehali, sťaby sa ponáhľali do kina. Na ušiach mal slúchadlá z mobilu a rozprával sa s Egonom. Celý rok si priatelia plánovali dovolenku stráviť v trojici, až im to nakoniec nevyšlo. Zaľúbený Tomáš na dovolenku išiel s priateľkou do Tuniska a aj Dorian sa v poslednú chvíľu rozhodol inak. A tak Egon šiel na Šíravu sám. V slúchadlách začul veselý džavot a hneď na to Egonovu šťavnatú nadávku, keď ho trafili loptou do hlavy. Egon ho varoval pred mikrospánkom v horúcom počasí.
- Si starostlivý, kamoš, máš to u mňa, ale mám zapnutú klímu a hrá mi aj rádio, len sa ty neboj, - tešil sa, že má oňho starosť a jeho varovanie si vzal k srdcu. Vzápätí sa mu podarilo predbehnúť kamion a kým na rovnom úseku uháňal za staršou škodovkou, ktorá sa na ceste sťaby len vliekla, tá prešla do protismeru, na čo sám pribrzdil, lenže v spätom zrkadle zbadal neďaleko za sebou kamion. - Do čerta, do čerta, Egon, stane sa nešťastie ... - boli jeho vzrušene vyslovené posledné slová, kým si zahryzol do pery a viac sa do mobilu neohlásil. Škodovka mierila do priekopy, potom aby to nemal sám také ľahké, od okraja vozovky rýchlo tancujúc namierila prejsť späť do správneho jazdného pruhu. Tento jednoduchý manéver však vôbec nebolo ľahké zvládnuť vodičovi na prvýkrát a auto pred ním tancovalo, sám mal čo robiť, aby do neho nenarazil. Ukľudňoval sa len, že v protismere nablízku nič nejde. Vodič škodovky zrejme šokovaný z náhle vzniklej situácie trhol volantom. Vzápätí bol v priekope. *„Do pekla, čo si to urobil?“* Sám len-len že ho obišiel a nemohol ani zastaviť, lebo zo zadu sa na neho lepil kamion. V slúchadlách ho neustále volal kamarát Egon.
- Dorian, kamoš môj, čo sa robí, odpovedz, si tam, Dorian ... - opakoval neustále mu vyvolávajúc, hlava mu už od jeho kriku hučala. Neodvážil sa ceknúť, kým sa sám neuspokojil. - Huch, to bolo horúce, - riekol po čase Egonovi, keď už odbočoval z hlavnej cesty. - Prežil som, som zdravý, ale vodič predo mnou zašiel do priekopy, zrejme mikrospánok. Čau, Egon, odbočujem z hlavnej, končím, odchádza mi signál, - rozlúčil sa náhle s priateľom. Srdce mu divo bilo ešte aj vtedy, keď už na hlavnú cestu sotva dovidel.
„Zahráme vám, milí poslucháči, peknú slovenskú pieseň ...“ - ozývalo sa z autorádia, - „je to taká pekná pieseň o nás, pre nás, teda ... vážení poslucháči, hráme vám pieseň V dolinách...“ - zaregistroval zvuk z rádia, len keď bol hodne ďaleko z odbočky a jeho dýchanie bolo pravidelné a kľudné.

Len čo moderátor dohovoril, vzápätí sa ozvala pieseň.

V dolinách kvitne kvet, ktorý lásku nám dáva,
jeho jas v tmavom ráne vždy svieti ako brieždenie.
V dolinách lesný med vonia viac ako tráva,
na svahoch túlia sa ovčie stáda, v domoch pieseň znie.
V dolinách človek sám svoju prírodu chráni,
každý strom, každá lúka na stráni je náš vzácny liek.
V dolinách ľudia nemajú zamknuté brány,
majú tam srdcia čisté a vľúdne, ako prúdy riek.
Je to kraj kde ...

Doriana pieseň úplne zaujala. Práve sa hodila. Mieril do doliny, tak, ako to spievali v piesni. Jej melódia mu znela v ušiach aj po tom, čo ju už dávno dohrali. Začínal si ju pohvizdovať, a zapamätal si dve-tri slová ... v dolinách ľudia nemajú zamknuté brány...

Už sa uspokojil, ale pred očami ešte stále videl, ako škodovka vchádza do priekopy, a dosť sa preto trápil. Hlavne preto, že nezastavil. Predpokladal a navrával si, že jej posádke sa nič nestalo. *„Pekelný deň, je horúco, ani čo by na každom kroku vatry horeli.“* Slnko pražilo a nebyť klimatizácie v bielej Mazde, Dorian by sa na túto cestu asi nevybral. V aute ale bolo príjemne a čím bol bližšie k cieľu, vždy viac ho zaujalo okolie a uchvacoval pohľad na krajinu. Po odbočke až doteraz nestretol žiadne vozidlo. Čudoval sa, že tadiaľ vedie taká dobrá cesta. V časoch, keď po nej naposledy prešiel, a bolo to hodne dávno, bola cesta kamenistá, až prašná. Odstavil vozidlo na kraj vozovky pod starú hrušku, na ktorú si pamätal. Jej široká koruna vrhala na cestu veľký tieň. Zložil si slnečné okuliare a vystúpil. Horúci vzduch ho priam ovalil. Cvičeným pohybom ponadvihoval vlasy. Otvoril kufor, z chladiacej tašky vybral colu. Ledabolo zhodil z nôh botasky a stiahol si ponožky, aby po pichľavej tráve bosý zašiel si sadnúť pod strom.

Rozhliadol sa po okolí. Nič sa tu vari okrem cesty nezmenilo. Ticho by sa dalo krájať. Len občas ho preťal zvuk ťažkých áut, ktoré išli po hlavnej, ale na ktoré pre vysoké stromy sotva dovidel. Zrazu začul

zatrúbiť vlak. Pousmial sa, keď jednovozňový motorový vlak trúbil pred priecestím, aby následne zastavil na stanici. Zostúpil starší muž opierajúci sa o palici. Odpil z chladenej coly, neprestal hľadieť na neznámeho. Muž sa pohol opačným smerom, ide teda na Galagy. Zaujímavé, že si hneď spomenul na to zvláštne pomenovanie. Bol tam onoho času s Krištofom na povoze, nepamätá sa už, načo a kúpil mu vtedy z pojazdnej predajne dve lízatká, ktorým sa veľmi potešil.

V diaľke začul zakikiríkať kohúta. Oprel sa o strom a dlaňou si utrel z čela pot. *„Fuh, v aute bolo príjemnejšie,“* no teraz sa aj sediac zapotil. Vo vysýchajúcej tráve horúcej a popraskanej zeme zbadal do škáry vchádzať dva čierne chrobáky. Jeden z nich niesol malé stebielko slamky. Sústredene ich pozoroval, až kým nezaliezli hlboko do zeme, nevenujúc pozornosť ničomu naokolo. Slnko mimoriadne pražilo. Poriadne dlho nepršalo. A meteorológovia dážď ešte vždy nesľubovali. Preto sa vybral práve teraz sem, Pánu Bohu za chrbát. V spomienkach mu ostalo, že nech bolo hociaké teplé leto, tu, na lazoch, pod horami, slnko nikdy tak horúco nepražilo ako inde. Koľko sa tu nabehal! Ľahol si na zem, vystrel sa, plastovú fľašu oprel o kmeň stromu. Pozeral sa do jeho koruny a usmial sa, keď uvidel kŕdeľ vtákov priletieť, sadnúť si na konáre, pošvitoriť si aby následne zmĺkli a keď zahvizdol, uleteli. Spomenul si, ako si tak líhal, keď ho Krištof brával so sebou do lesa po drevo. Ale vtedy to bolo celkom iné. Bol dieťa ...

Miluša a Krištof Štefanskí si ho začali brávať z detského domova ako šesťročného, predtým než nastúpil do prvej triedy. Vychovávateľky boli radi, keď ho vzali na celé dva mesiace. Odjakživa bol chovancom domova, nepamätal si, že by mal vlastnú matku či otca. Okrem vychovávateliek javil o neho záujem len pán farár. Volal sa Jakub Kováč a každý týždeň prichádzal do detského domova. V jedálni sa spoločne s deťmi pomodlili a pán farár im rozprával biblické príhody, ktoré boli niekedy zaujímavé, inokedy nudné. Keď skončili, obyčajne za ním prišiel, alebo si ho dal zavolať. Povyzvedal sa či je zdravý, či sa slušne správa, neskôr, keď už chodil do školy, otázky smerovali k jeho vedomostiam. Rád čítal. Pán farár mu prinášal knihy na čítanie, občas mu niektoré aj daroval. Podnes ich má. Zvykol mu hovorievať, že v mladosti sám rád čítaval, preto nech sa snaží a sám sa môže stať farárom. Ale on nikdy nechcel, byť farárom. Keď mu navrhol, aby išiel na týždeň – dva k nemu na farnosť, veľmi sa mu nechcelo. Preto sa potešil, keď si ho na celé leto vzali manželia Štefanskí. Nevedel, kam ho berú, ako mu u nich bude. Starší chovanci mali na rodiny rozdielny názor, niektorí ho strašili a odhovárali, iní hovorili, že v rodine je dobre a on bol plný nádeje. Vtedy cestoval prvýkrát vlakom. Takým istým motorovým vlakom, aký išiel pred chvíľou. A zo stanice išli pešo veľmi dlho. Všetko bolo nové, nepoznané, všetko čakalo na objav. Pri studničke, kde vyvieral prameň čistučkej horskej vody, si sadli oddýchnúť si. Všetci traja. Zajedli si, napili sa pramenistej vody, chvíľu posedeli, aby takto potúžení pokračovali. Bývali na konci lazov, cestou tam občas stretali ľudí, ktorí šli lebo konským povozom, alebo pešo, s hrablami, kosami či motykami, s nošami, alebo batohmi. Pre neho tu vtedy bolo všetko zaujímavé. Rozhliadal sa, vypytoval sa ich na všetko možné. Ale najzaujímavejšie bolo predsa len u nich doma. Nebol u nich ani televízor. V dome nebola kúpeľňa, ani WC. Ba prvé roky ani elektrika. Svietili petrolejkou. Najprv sa tomu čudoval, potom si zvykol. Umývať sa chodil do potoka, ba keď bolo teplo, a prevažne bolo, Miluša mu dovolila čľapkať sa v jazierku koľko len chcel. A tých zážitkov! Práce okolo kravičky, okolo koní, kôz a prasiat, naháňal kohúta, zbieral vajíčka, chodil husi pásť, choval zajace, bežal o preteky s Dunčom. Na všetko si živo spomína. Miluša ho brávala so sebou do mesta na trh predávať vajíčka, tvaroh a už si ani nepamätá, čo všetko. Na stanicu ich Krištof zaviezol na povoze, naspäť idúc po nich prišiel tiež, aby pomohol Miluše s nákupom, ktorý urobila za predaný tovar. V tie dni na večeru vždy jedli rohlíky a salámu s horčicou, potom Miluša každému dala čokoládový keks. Tabličku čokolády si rozdelili na troje. A nasledujúci deň všetko pokračovalo, ako predtým. Brávali ho k sebe každé leto počas štyroch rokov. Obľúbil si ich, priľnul k nim, lebo aj manželia Štefanskí ho mali radi. Na leto čakal od jari. Krištof s Milušou, napriek tomu, že nevynikali osobitnými vedomosťami, vštepovali mu lásku a vzájomnú toleranciu, naučili ho vážiť si prácu svojich rúk, a hoci nezožínali na tribúnach úspechy, úspešní boli práve svojím životom. Ktovie, čo by sa stalo, keby neprišli do ústavu Boranovci. Mal desať rokov. Jar už prechádzala do leta, na ktoré sa tak veľmi tešil, keď do ústavu došla autom elegantne oblečená pani so svojím manželom. Pamätá si, že sedel v tieni na lavičke, a čítal knihu. Vychovávateľka s chovancami bola na dvore, a jemu, takto utiahnutému, doteraz nikto nevenoval pozornosť. Nesnažil sa upútať na seba, ba myslel si, že ho vôbec neuvidia.

Takých, ktorí si prišli deti vysledovať, a nakoniec nevziať, bolo tu často. Lenže osud zmenil jeho plán. Pristavil sa pri ňom ten neznámy elegantný pán, spýtal sa najskôr na jeho meno, potom na to, čo číta a vyzvedal sa, či sa mu kniha páči. Keď pritakal, spýtal sa, či číta rád. Keď mu aj to potvrdil, bol zvedavý, prečo číta, keď sa ostatné deti hrajú. Porozprával mu, že knihu číta kvôli Miluše, ktorá nemá času na

čítanie. Vtedy neznámy zavolal svoju ženu, a povedal jej, že našli, po čo prišli. Jasne si pamätá, aká bola Radka z neho unesená.

Ako sa neskôr dozvedel, Radka Boranová chcela pekného a múdreho chlapca, s ktorými mala svoje predstavy a plány. Nepoznala nezdary a neľahko sa zmierila s tým, že podľa jej gusta v celom ústavě chlapca, akého si vysnívala, nemali.

Vtedy ešte netušil, že sa jeho život zmení od základov. Zvyknutý na voľnosť na lazoch sa jeho nový domov s doterajším nemohol ani porovnať. Odviedli ho do celkom iného sveta. A dostal nové meno, Dorian Boran. Na krstné meno si dosť ťažko zvykal, ale jeho nová mama ho neustále opakovala, vždy sa s ním rozprávala, a dosiahla, čo chcela. Po dvoch mesiacoch sa sťahovali do okresného mesta a nový školský rok začal v novej škole. Už teraz vie, že jeho macocha Radka Boranová so svojím manželom Urbanom Boranom to mali perfektne prerátané. Do nového bývania išiel s nimi ako ich syn. Keď sa sťahovali, už to bola normálna rodina, lebo jemu, Jakubovi netrvalo dlho prispôsobiť sa, a manželov začal volať mamou a otcom. Ďakuje im za mnoho. Vychovali ho, dali vyštudovať za učiteľa, zabezpečili mu prácu vo firme. Firma Medúza vynášala dobre, rodičia bohatli. A on, samozrejme, s nimi. A zvykol si na pohodlie, aké u nich mal, zvykol si na nich samotných. Jeho nevlastní rodičia chceli, aby ich miloval, a on, aj keď sa zo začiatku ťažko prejavoval, stotožnil sa s ich životom, poslúchal ich, toleroval a prijal ich životný štýl. A oni urobili všetko, aby zápas o jeho lásku vyhrali. Život v ich rodine mu núkal dobré šance, ku ktorým stačilo siahnúť a už len zožať úspechy. Darilo sa mu, a lásku svojich nových rodičov nikdy nezneužil. Mal ich rád, za celý svet by im neublížil a nedal na nich dopustiť. Usmerňovali jeho život od začiatku ich spoločného žitia, urobili pre neho všetko, čo len mohli. Bol im vďačný.

Pred pár dňami odišli do Grécka a teraz sa už slnia niekde pri mori. Nemienil ísť s nimi, lebo chcel navštíviť Milušu a Krištofa. Najprv sa čudovali, ale pochopili. Preto teraz leží tu pod stromom a rozmýšľa, čo im povie. Ako ho privítajú? Spoznajú ho? Od doby, kedy ich videl naposledy, uplynulo takmer pätnásť rokov. Iste zostarli a iste aj zvierat v maštali ubudlo. Ba či nie sú chorí? Za tie roky sa mohlo všeličo stať.

Posadil sa, dopil už teplú colu. Botasky si obul na boso. - Nuž, je čas ísť...

Naštartoval, auto sa tichúčko pohlo. Ešte naďalej šiel po asfaltke a sledoval okolie. Usúdil, že osada sa nerozrástla. Pod briežkom vybehli deti a naháňali husy. Presne ako on v časoch, keď ho sem brávali...

Cesta kľukatela, jazdil pomaly, dával pozor na auto, nepamätal si všetky úseky cesty. Oproti mu šiel muž na bicykli. Zastavil vozidlo, vystúpil.

- Dobrý deň, ujo, - oslovil ho a rukami sa zahrabal do spotených vlasov.

- Dobrý deň, mladý pán, kam majú namierené? - s dobráckym úsmevom sa zastavil pri ňom, opierajúc sa o bicykel. Nad zadným kolesom na sedačke mal priviazanú nošu.

- Idem k Štefanským, dokiaľ vedie ešte asfaltka?

- Uch, mladý pán, asfaltka za zákrutou končí, - ukazoval rukou, zložil z hlavy slamenný klobúk, prehrabal si riedke vlasy a založil si ho späť.

- A po poľnej ceste môžem autom pokračovať?

- To by som vám neradil ... cesta nie je dobrá, sú tam výmole. Skúste radšej popri ceste, na trávniku, alebo na lucerke ... hoci, neviem, či vám to parádne auto nepoškodia. Radšej choďte pešo, hoci ... je to ešte dosť ďaleko ... a odkiaľ že idete?

- Z mesta.

- A čo tam nového?

- Mnoho, ujko, stavia sa, mesto sa rozrastá ...

- Hmm .... to aj moji synovia sú už mešťanmi, ale ... poviem vám, to aj mne sa tam páči, všetko popozerám, veru aj tie výstavby...

- Vyberiete sa raz pozrieť, ujko, uvidíte, sám posúdite.

- Ojoj, veru vy... už som dávno..., ale viete, keď mi už aj žena umrela, tak ... človek nemá ani kedy, stále je dosť roboty kolo domu. A deti ... prídu, pozrú a odídu, - rozhodil rukou, - ... oni už len tak, a majú tie onie ... aparatúry ... vedia pánko, čo sa do nich rečuje... tak veru ... a doma? Keby oni videli ... majú aj tie onie ... takie kamery. A keď ma nedávno k sebe vzali, aj mňa do tej lády vložili ... ani neviem ako som sa ta dostal. Vedia, pánko, to je už taký svet, ja som tam aj rozprával, a bolo všecko tak, ako v kine a akoby na žive.

S úsmevom nasadol. - Dobre ujko, ďakujem, a všetko dobré vám prajem, a vyberte sa ešte k nim, rozhliadnite sa, pokukajte, - dodal veselo.

- Dobrého zdravia aj vám, pánko, a dajte si na ceste pozor, lebo ... onie... čože som im to ešte chcel povedať ... - zložil si znovu slamník, poškriabal sa po hlave, potom si ho znovu založil. Pozeral sa za ním, ako sa strácal za zákrutou, potom skoro schmatol z hlavy klobúk a udrel sa ním po stehne.

- Ech, bisťu ... už viem! Načo že ide ten pánko k Štefanským, veď tí už namôjveru umreli ... - hundral si a zlostil sa, že mu to zabudol povedať.

Dorian poslúchol zhovorčivého ujka, z ukončenej asfaltky zišiel na lúku a popri ceste zašiel až k studničke. Zastavil. Dopadal na ňu už tieň z lesa. Vystúpil. Z jednej strany prameňa rástol nízky ker, ktorý obišiel a po vyšľapanej cestičke došiel k dvom schodíkom. Vyvierajúca voda bola v studničke priezračná, čistučká, ľahol si na zem dole tvárou aby sa z nej napil. Bola znamenitá, osviežila ho viac, ako sladká cola. Z pomedzi trávy uvidel prejsť jašteričku. Bleskurýchlo sa za ňou načiahol, ale zvieratko bolo rýchlejšie, nevedel ho chytiť. V chladnej vode si umyl tvár, krk a ramená. Sadol si vedľa schodíkov, z hlboka vdychoval čerstvý, čistý, horský vzduch. Krása prírody ho uchvátila. Teraz ešte viac, ako za mlada. Teraz tej kráse aj rozumel. Čochvíľa si ľahol, roztiahol sa celým telom v jemnej tráve a načúval spevu vtáctva. Z lesa začul hlas kukučky. Začal počítať, už napočítal štyridsať...

Zobudil sa na bzučanie. Ovad krúžil pred jeho tvárou a preletoval okolo hlavy. Keď sa pozrel na hodinky, prekvapene zistil, že spal dobrú hodinu.

- Musel som, byť veľmi unavený, - rozprával si pre seba. Slnko bolo ešte vždy vysoko a bolo veľmi teplo. Vstal. Na auto vrhala tieň vysoká, osamote stojaca jelša.

Keď zašel za kopec a za zákrutou uvidel dom, srdce sa mu rozbúchalo. Musel zastaviť a vystúpiť, aby vnímal tú krásu, na ktorú sa štyri letá tak veľmi tešil, kde prežíval bezstarostné detstvo a radostné chvíle s Milušou a Krištofom. Chcel pobehnúť k domu, ale urobil len štyri-päť krokov, rozpažil ruky, akoby celú tú krásu chcel objať, vziať do svojej náruče.

Chvíľu ešte postál, ale srdce mu neprestávalo prudko biť, ani keď nasadal do auta, aby pokračoval poľnou cestou pokiaľ sa dalo. Hlava mu hučala od blízkeho stretnutia s Milušou a Krištofom. Čím bol bližšie, tým viac v ňom napätie rástlo. Z poľnej cesty odbočil smerom k vrátam. Cesta už nebola vychodená, čo znamenalo, že tu už nie je taký čulý život, ako onoho času. Pred bránou zastavil. Malá bránka sa ťažko otvárala, skoro spadla z pántov. *„Musím ju opraviť.“* Veľkou bránou vošiel do dvora, ktorý zarastal trávou, ale tráva bola pokosená aj seno pohrabané. V týchto končinách bol na to čas. Zatvoril bránu a zašiel k domu. Dunčo mu nebežal oproti, ba si všimol aj opustenú hospodársku stavbu.

Ramenom si utrel pot z čela a prehltol. Všade ticho, ozýval sa len vtáčí spev a hlasné švitorenie. Pobral sa k domu. Fascinovala ho zrazu tá jednoduchosť. Do domu sa vchádzalo tromi drevenými schodmi, ktoré viedli na verandu. Podlaha bola z dreva ako aj po driek vysoké bočné zábradlie verandy. Ešte vždy tam bola drevená stolička, ktorej výška mu siahala teraz po kolená, hoci vtedy sa mu zdala vysoká. Na tenkých nohách bolo hrubé a úzke sedadlo. Teraz stála už len na troch nohách. Vždy sa na ňu postavil, keď bolo treba siahnúť do skrýše pre kľúč, ktorá bola nad dverami.

Vystúpil po schodoch. Postavil sa oproti uzamknutým dverám, ruky založil v bok. Čo sa mohlo stať? Nie sú doma? Nechcel si pripustiť, aby ich už nebolo. Možno niekam odišli. Nič nenasvedčovalo tomu, že tu beží život, ale predsa. Už dlhšiu dobu sa pohrával s myšlienkou, že sa ich vychystá pozrieť, žeby sa omeškal? Prešiel sa po verande, ktorá viedla pozdĺž celého domu. Drevo pod nohami zapraskalo. Urobil krok-dva, a stúpil na zhnitú časť dosky. Uvažoval. Nemienil hneď odísť, nemienil zutekať skôr, než sa rozhliadne po okolí. Znovu si zastal oproti dverám, stlačil kľučku. Bolo zamknuté. Zrazu sa načiahol za kľúčom do skrýše. Bol tam. Keď sa ho dotkol, telom mu prešiel mráz. Vzal ho, obracal v ruke. Zaujímavé, že si pamätá toľko vecí. Rozhodoval sa, či má otvoriť. Nechcel vyzerať ako zlodej. A keby aj vošiel, čo by si len mohol vziať? Nerozhodne postával s kľúčom v ruke a to rozliehajúce sa veľké ticho ho zrazu nútilo konať. S rozochvenou rukou vsunul kľúč do zámku. Odomkol. Stlačil kľučku, dvere povolili. Urobil krok dopredu, potlačil ich dnu. Srdce mu od zvedavosti divo bilo až kdesi v hrdle. Vstúpil do miestnosti. Prvým krokom si všimol, že na podlahe je gumolit. Nepamätal si, či tu bol aj vtedy. Vzduch bol čistý, vyvetraný, akoby len pred chvíľou niekto zatvoril dvere. Tá istá veľká kuchyňa s tým istým veľkým šporákom oproti dverám. Vošiel smelšie a rozhliadol sa v pološere. Obe okná z kuchyne pozerali na verandu pod striešku. A od popoludňajších hodín slnko už nesvietilo na túto stranu. Pomaly sa mu oči prispôsobili a rozoznával jednotlivé predmety. Na všetko si nepamätal, ale určite vedel, že plechové umývadlo s lavórom tu nemali. Podišiel, uterák visel na umývadle čistý a vedľa umývadla na skrinke vo dvoch vedrách bola voda. A zbadal, že ani pohovka pod oknom nie je z jeho čias. Ba čože! V rohu je rohová lavica a pred ňou kuchynský stôl prikrytý bielou prikrývkou, uprostred váza s kytičkou margaretiek. Samovoľne sa mu ruka pohla, zodvihol vázu s kvetmi a ovoňal. Spoznával svojskú vôňu

margariet. Uľavilo sa mu. Starkí niekam odišli. Dve veľké postele boli ešte vždy tu, pekne ustlané. Za sklom kuchynského kredenca pri pohároch uvidel tri fotky. Vzal si ich a vonku na schodoch sa sústredene zahľadel na preľaknutú tváričku asi desaťročného dievčatka. Len máločo jej z nej bolo vidieť, lebo bolo zaodeté do zimného oblečenia a stálo pri snehuliakovi. Nepoznal ju, ba odkiaľ by aj mal? Na druhej fotke bolo tiež to isté dievčatko, ale v lete, sedelo na veľkej lúke, a jej postava na fotke nijako nevynikala. Tretia fotka ho zaujala najviac. Tá bola farebná. Miluša a Krištof boli odfotení s jemu cudzími ľuďmi. Okrem Miluše všetci boli vysokí. Vedľa nich stála jednoduchá ale pekná dlhovlasá blondínka, odetá vo svetlých šatách, v ruke držala kyticu, v plavých vlasoch mala kvet. Vzrastom bola o pol hlavy nižšia ako v tmavom obleku vedľa nej stojaci muž s riedkymi vlasmi. Zrejme jej otec.Vedľa toho neznámeho vysokého muža stál druhý vysoký muž, tvárom jemu podobný, ale starší, ktorého za rameno držala v svetlomodrom kostýme celkom pekná žena. Na jej druhom ramene visela kabelka. Dlho sa na nich pozeral, ale ich nepoznal. Zato svoju pozornosť zaostril na starkých. Rastom nízka Miluša bola v čiernych šatách, v ruke držala kabelku, na hlave mala šatku a usmievala sa. O celú hlavu vyšší Krištof s hrdým výrazom v tvári stál vedľa nej, objímal ju za plece. Dlho nedokázal odtrhnúť pohľad. V jeho predstavách boli celkom inakší, ale nepopierateľne to boli oni. Aj keď zostarli.

- Ach , teta Miluša, až prídete domov, dozaista ma nespoznáte, - priložil si fotku k tvári, akoby si ich chcel privinúť. Chvíľu ešte posedel, potom vošiel do kuchyne a odložil fotky na pôvodné miesto.

Bezradne sa znovu poobzeral. Pred sporákom zbadal v debničke prichystané drevo do sporáka, tak, ako ho onoho času sám prinášal z drevárne a ukladal. Na kôpke bolo položených niekoľko čísiel Pravdy. Popreberal ich a zistil, že všetky čísla sú júnové a májové.

- Vari sem len nechodí denne poštár? To by bola pre neho sranda, - vyvrátil hlavu, zasmial sa. Zrak mu padol na svetlo. Pozrel sa ku dverám, bol tam vypínač. Príjemne ho zmena prekvapila. Zapálil, svetlo sa rozsvietilo. Na poličke, kde mávala Miluša muškát, bolo malé rádio. Nikdy také nevidel. Keď pootočil gombíkom, miestnosťou sa rozľahla hlasná hudba, až ho trhlo. Ihneď ho vypol, akoby bolo hriechom narúšať ticho, ktoré ho obklopovalo.

- Sám už nebudem. - Prstom prešiel po povrchu rádia, ale nebolo zaprášené.

- Hmm, Miluša nikdy nemala upratovačku, napriek tomu vždy bola čistotná.

Cítil sa ako doma, vošiel aj do prednej izby. Všade bolo čisto, ale na prednú izbu si dobre nepamätal. Život plynul na dvore, po lúke, v kuchyni. Do komory zašiel keď ho pre niečo poslali. Teraz otvoril dvere, zapálil svetlo. Ovanul ho príjemný chládok. Aj tu bol poriadok. Stará pričňa, ktorá bola možno v tých časoch v kuchyni, zaberala miesto pozdĺž jednej steny a boli na nej vzorne poukladané šaty. Na polici boli tri poháre domáceho džemu a krabička granka, jedlý olej. Bola tu soľ, kryštáľový cukor a desať kíl múky. Zo zvedavosti pozrel na dátum, všetok tovar bol v záruke. Ba uvidel aj varič. Jednoplatenku. Boli tam ešte rôzne náradia, čo používal Krištof, a za dverami našiel aj nádobu na mútenie masla. Usmial sa, keď si spomenul, ako si vymohol u Miluše raz mútenie masla a skoro sa mu podarilo celý obsah nádoby vyliať. Vedľa nej bolo koryto, v ktorom miesila cesto na chlieb. Bolo čisté. Keď privieral dvere, zakopol do koša, ktorý sa prevrátil a rozsypali sa z neho zemiaky. Pozbieral ich a spokojný si sadol v kuchyni na pohovku. Bola prikrytá žltohnedou károvanou dekou a takú istú zbadal aj na konci pod vankúšikmi.

Oprel sa, nohy si krížom preložil a z hlboka sa nadýchol. „*Všetko nasvedčuje tomu, že sem niekto chodí ale nič nenasvedčuje tomu, že sa tu býva.*“ Dráždil ho ten poriadok. *„Kvety sú čerstvé, teda kto ich na stôl položil, ten sa sem aj vráti. Nuž, keď som už prišiel, len tak neodídem. Hor´sa do vykladania.“*

Keď sa vyzliekol do slipov a obul si ľahké sandále, vyšiel na verandu a načúval hlasu kukučky, aby po chvíli na ňu zabudol a zašiel na prieskum celej usadlosti. Usúdil, že zvieratá tu už dlhšiu dobu nechovajú, v kravíne bolo uložené seno, ktorého sladkú, čerstvú vôňu s pôžitkom vdychoval. Pamätal sa, že niekde v jeho okolí stál senník. Spával v ňom nie jednu noc s Krištofom. Po ňom však už nebolo ani stopy. Zišiel k Borine. Zvláštne, že si aj na meno potoka spomenul. V potoku bola nízka hladina vody, bolo sucho. Po jeho plytkom koryte by teraz ľahko prešiel aj na druhý breh. Prameň Boriny býval výdatný. Aj jazierko bolo zarastené, a ani prítok do nej nebol žiadny. Bránka zo dvora k Borine sa ťažko otvárala, nechal ju tak, nesnažil sa ju otvoriť. Pod veľkým orechom bola studňa zastrešená a neďaleko stála ešte piecka, kde Miluša pekávala nezabudnuteľne dobrý chlieb a bochníčky. Nad železnými dvercami boli tehly čerstvo začmudené a aj tráva pred pieckou bola vydupaná. Otvoril dvere na peci a zistil, že v ohnisku je drevené uhlie. Sadol si obďaleč piecky ale tak, aby na ňu dovidel. *„Kto tu chodí piecť chlieb? Vari len nie Miluša v jej veku? A keď, kde sú? Kde bývajú? Odkiaľ sem chodia?“* Potom sa mu začali vynárať spomienky. Keď Miluša zamiesila večer v koryte cesto, už vedel, že sa bude piecť chlieb. Na druhý deň kým vstal,

Miluša už vyberala prvé pecníky. Obyčajne mu upiekla aj dva-tri malé bochníčky, a on sedával tu, pod orechom a čakal, kým sa ochladili. Ako sa na nich tešil! To bol zážitok na celý život.

Nekontrolovane dlho sedel pozerajúc sa na piecku, kým myseľ zachádzala kade-tade. Vyhladol.

Lenivo vstával. Slnko už zašlo za les a akosi skoro sa začalo stmievať. Kým sa najedol z jedla, ktoré mienil darovať manželom Štefanským, v dome bola tma. Z vonku neprichádzalo svetlo z pouličného osvetlenia, a keďže nemal nič na práci, ľahol si na pohovku. Nebola taká mäkká ako jeho posteľ, ale s tým ani nepočítal. S otvorenými očami ležal a načúval veľkému tichu. Nič, len ticho. Už ani vtáčik nezačviriká, ani kukučka nezakuká. Po chvíli začul zahúkať sovu.

Nepohnute ležal a kládol si otázku, prečo bolo dôležité pre neho sem prísť? Čo ho hnalo do týchto končín? Štefanskí si ho brávali k sebe počas štyroch liet, ale on nikdy nevedel, kde je. Vždy to bolo „na lazoch“, bez udania miesta. Máločo ho to vtedy zaujímalo. Keby vlani nebol prešiel s kamarátmi autom po hlavnej, keby Fiata šoféroval on a nie Egon a keby sa on nevyžíval v kráse prírody, a nespoznával by známe miesto, nikdy by sa sem nevybral. Nevedel by, kam ...

*

Do kuchyne sa malým oknom vkrádali slnečné lúče, až osvetlili celú miestnosť. Ešte vždy ležal na chrbte, tak ako večer a nechcelo sa mu veriť, že bez pohnutia prespal celú noc. Cítil sa oddýchnutý, a na vedomie dobrého pocitu sa usmial. Ani dvere nezamkol. Očami skontroloval miestnosť, všetko bolo tak, ako večer nechal. Aj kufor ležal na mieste. Bolo niečo pred šiestou.

- Aha, večer mi chýbal tikot hodín, ktorý sa mi vryl tak hlboko do pamäti z tých čias, - rozprával si pre seba. - Starkí nemali onoho času rádio, veď nebola tu elektrika. A tak tu hosťovalo každý večer veľké ticho prerušené len tikotom budíka, ktorý Krištof večer čo večer naťahoval aby sa nezastavili. Odkladal ich na kredenec.

Vystrel sa, ponaťahoval si údy. Z hlboka sa nadýchol, až zastonal. Posadil sa na pohovke, postrapatil vlasy. Ruky vystrel vysoko, narovnal si v sede telo, aby ho o okamih znovu nechal opadnúť. Pokrútil párkrát hlavou. Oči sa mu zastavili na posteli. Bezradne sa na ňu zahľadel.

- Moji milí starkí, či ste ste sa niekam odsťahovali, či ste živí, či mŕtvi, nech ste hocikde, cítim, že kto sem chodí, vás musel dobre poznať. Ako inak by nechával kľúč tam, kde vy?

Otvoril dvere dokorán. Do miestnosti sa vlialo ešte viac svetla.

- Aj dnes bude teplo. Ale zájdem do lesa, tam bude fajn.

Pridlho sa nechystajúc, na hlave so založenou ľahkou šiltovkou sa skoro ráno vyberal do lesa.

Potuloval sa kade-tade, jedával malinčie na rúbanisku, zaujal ho niekoľkokrát ďateľ, ba začul aj pokrik lesných robotníkov a zvuk motorovej pílky, ktorý prenášali hory ozvenou.

Tak uplynuli štyri dni. Dorian chodil do lesa a unavený si líhal večer čo večer. Samota ho celkom pohltila. Nechýbal mu mestský ruch, nechýbal televízor, nechýbala spoločnosť. Jeho poblednutá pokožka nadobúdala sviežu, ružovkastú farbu. Opaľoval sa na dvore, váľal sa pod orechom, šantil ako malé dieťa. A prevažne sa rozprával sám so sebou. Nahlas. Hoci mu jedla zo dňa na deň ubúdalo, ťažkú hlavu si preto nerobil. Denne nebolo krajšej melódie, ako spev vtákov, večer sedával na schodoch a počúval sovu. Všimol si, že dve sovy denne prilietavali k maštali a raz ráno, inokedy večer zbadal, ako odleteli. Možno aj bývali niekde na povale. Možno tu už bývajú roky.

Zaujatý sebou a svojou slobodou si Dorian neuvedomoval, že voda v Borine mimoriadne stúpla. Až natoľko, že sa aj jazierko zaplnilo. Videl denne jej koryto, a zaujala ho mútna voda, ale neskúmal dôvod. Nespomenul si na to, ako mu onoho času Miluša zakazovala chodiť k potoku, keď bola voda mútna, lebo to znamenalo výdatné dažde v horách a následne aj na lazoch. Borina vedela byť mimoriadne krutá. Brala so sebou všetko, čo jej prišlo do cesty, keď sa hladina pozdvihla a koryto sa rozlialo. Nebolo úniku. Prudko stekala dolinou, a Dorian si nespomenul, ako ho Miluša upozornila, že Borina má na svedomí už nie jeden ľudský život. Nebolo dôležité pre neho ani zapnúť rádio. Načúval tichu, ktoré ho upokojovalo, a bol mimoriadne vyrovnaný a kľudný. Zaumienil si, že do lesa sa už nachodil dosť, a najbližšie pôjde tou bránkou, ktorou ho starkí nikdy nechceli samotného pustiť. Dôvod neprezradili, sami tadiaľ chodili len skutočne zriedka. K nim tiež nikto nechodil, len občas sa zastavil tou bránkou prichádzajúci muž. Nepamätal si ho, nevedel ani kto to je. Prišiel, pohovoril si so starkými, keď ho ponúkli, vzal a odišiel. S ním sa máločo rozprával.

Dnes ale slnko nevstalo tak skoro, ako inokedy. Bolo zamračené, a ani samému sa mu vstať nechcelo. Zakryl sa dekou až po uši, otočil sa na bok a znovu zaspal. Nevadilo mu, že vonku pršal hustý, až priveľmi silný dážď.

Zobudilo ho veľké hromobitie. V miestnosti bolo šero, preto si zápästie nastavil oproti svetlu, aby zistil, že je po desiatej. Doteraz každé ráno čulo vstával, a teraz ... Poriadne zahrmelo. Blesky švihali na každú stranu.

- No, zbohom, ak sa rozprší, vari ani týždeň neprestane, - riekol a posadil sa na pohovke. Pohladkal si žalúdok. - Je taký čas na spanie, ale nebolo by od veci niečo si aj zajesť, - pretiahol si údy, vystrel dovysoka ruky, potom vstal. Z komory si vzal plechovku piva, otvoril a nalial ho do pohára, ktorý vybral z kredenca. Podišiel k dverám, otvoril ich dokorán. Dážď v kuse pršal a zdalo sa, že z dnešnej prechádzky nič nebude. Nemrzelo ho to, veď sa nič mimoriadne nestane. S pohárom piva si sadol na vrchný schod a pozeral sa na dážď. Z odkvapu prúdom stekala voda pred schody. Vzduch bol čistý, ale sa ochladilo a tak preto, aby sa nemusel obliekať, vypil pivo a schúlil sa znovu pod deku. Zatvoril oči a napadlo mu, že nazbiera po daždi hríbov. Častokrát ich jedávali, lebo hory po výdatných dažďoch bohato ponúkali svoje plody. Okolo obeda vstal, obliekol sa a vyšiel na verandu. Dážď neprestával. Lialo ako z krhly.

Zapol rádio a kým sa rozliehala hudba, očistil si zemiaky. V kuchyni sa zvŕtal tanečným krokom a jednoduché osolené varené zemiaky s olejom, ktoré zjedol na najvyššom schodíku, mu chutili viac, ako vynikajúci dvojchodový obed v hociktorom reštíku. Olízol si ústa a zložil vedľa seba tanier, lakťami sa oprel o kolená a prižmúril oči. *„Je to možné? Borina vystúpila vysoko do dvora, až k drevárni. Ak do zajtra pršať neprestane, voda zaleje aj maštaľ.“* Keď do pozdného popoludnia dážď neprestával, počúval rádio a ľahol si na pohovku. Oziabla ho zima. Neuvažoval dlho, zakúril do šporáka. Z rádia sa ozývalo varovanie na niektoré úseky tokov, kde nastali prietrže mračien, v dôsledku ktorých korytá potokov a riek sa sústavne napĺňali. Čudoval sa tomu, lebo tu prší len dva dni.

Pršať však neprestalo ešte dva celé dni a noci. Keď sa na piaty deň rozhodol ísť domov, musel preskúmať, či dokáže vôbec autom prejsť popri ceste bez toho, aby nezapadol. Okolo desiatej dážď prestal, ba zdalo sa, že sa obloha vyjasňuje. Keďže sa čoskoro ukázalo aj slnko, rozhodol sa zájsť na hríby, aby nešiel domov naprázdno. Namieril k lesu, na klzkej pôde sa kedy-tedy šmykol. Nemusel chodiť ani hlboko do lesa. Do košíka pribúdalo a on zbieral, zbieral a išiel vždy ďalej. Celkom sa pozabudol. Na oblohu pozrel len keď silno zahrmelo. Rýchlym krokmi vychádzal z lesa. Ocitol sa na celkom neznámom mieste na kopci, kde od lesa až po Borinu sa tiahla široká hustá húština. Poriadne ďaleko uvidel stúpať dym, ale diaľku by vari ani neodhadol, kvôli húštine neuvidel žiadne domy, ba ani usadlosť. Nedokázal sa zorientovať. Ale spoznal Borinu, ktorá vystúpila z koryta na lúky a bola široko rozvodnená. Rozhodol sa ísť v smere tečúceho koryta. Novoobjavené okolie ho ale celkom zaujalo. A ktovie, dokedy by sa bol rozhliadal, keby nezačalo poprchávať. Rýchlo sa otočil a behom sa vracal smerom na západ, aby došiel na miesto, na ktorom vošiel do lesa. Dážď silnej. Už bol celý mokrý a stokrát oľutoval, že išiel hríby zbierať namiesto toho, aby odišiel. Pod lesom v neďalekom kroví uvidel modrú ošúchanú kapotu zo starej škodovky. Najprv ho to prekvapilo, lebo smerom k nej trochu nižšie od húštiny viedol vychodený chodník. Teraz ale nebolo času na úvahy, rozbehol sa, aby sa mohol v nej ukryť. Už bol blízko krovia, keď zbadal, že v kapote sedí veľký bernardín. Zrazu nebol taký smelý, ba pes sa rozoštekal, len čo ho uvidel. Hnala ho sila vôle, bol rozhodnutý spriateliť sa aj so psom, len aby sa mohol s ním podeliť o spoločnú strechu. Pes nevyskočil na neho, zato hlasno zabrechal. Keď podišiel bližšie, celkom ku kroviu, na zadnom sedadle vedľa psa uvidel schúlené dieťa. Ležalo a v ruke zvieralo plyšového medvedíka. S naširoko roztvorenými očami sa na neho pozrelo a plyšovú hračku si ešte viac pritislo k hrudi.

- Bože môj, ako ste sa vy sem dostali? A odkiaľ? - prekvapený si dlaňami pretrel mokrú tvár, zahladil mokré vlasy, z ktorých mu na chrbát stekala voda. - Odkedy ste tu?

Zastavil sa. Pes prestal brechať, ale neprestal ho sledovať. Keď spravil krok smerok k nim, znovu zavrčal a zabrechal.

- No tak, poď sem, si dobrý pes, neuhryzni, nič ti neurobím, aj ja sa chcem schovať, no tak, tíško, neštekaj, - a pes akoby mu rozumel, sa utíšil a ľahol si k malému dieťaťu. Podišiel celkom ku kapote, dotkol sa jej, potom si jednu nohu vložil dnu, nič sa neudialo. Košík s hríbami zložil. Predné sedadlá v aute neboli, takže sa dostal bez zábran pred nich, len zaznel dunivý tupý zvuk, keď si hlavu udrel do kapoty. - Au, - riekol a rukou si pošúchal vrchol hlavy. Dieťa sa uškľabilo na smiech a začul tiché hahaha. Učupil sa k nim, a rozhodol sa pohladiť najprv psa, potom dieťa. Ktovie, ako by skončil, keby urobil naopak. Dobre sa rozhodol, pes zodvihol hlavu, len čo sa ho dotkol. Začal ho smelšie pohládzať a prihováral sa mu.

- Tak čo, Dunčo, odkedy ste tu, ako ste sme prišli? Dobrý pes, dáva pozor na dieťatko, dobrý psík, dobrý, - druhou rukou pohládzal dieťaťu rúčku. Bolo odeté v svetlozelenom oblečení a na nohách malo papuče.

- Ako sa voláš? - spytoval sa, pohladil jej dlhé svetlé vlasy a v ušiach uvidel náušnice s malým modrým očkom.

Dieťa neodpovedalo, a on nevedel, či také malé dieťa vie rozprávať. Nedokázal uhádnuť ani jeho vek, ale súdil, že nemá viac ako dva roky.

- Ako sa volá tvoj psík? - prihováral sa ďalej a neprestal ju hladkať po rúčke a po vlasoch. Druhou rukou občas pohladil aj Dunča.

Keď ich takto presviedčal, že im neublíži, dieťa zodvihlo hlávku a povedalo - Aki, - roztvorené modré očká nič neprezradili. Dieťa malo suchú odev, čo ho prekvapilo, lebo si nedokázal predstaviť, odkedy sú tu.

Dážď pršať neprestával, veľké kvapky hlasno udierali na kapotu a Dorian bol zrazu bezradný.

- Mamaja - povedalo dieťa.

Dorian nechápavo hľadel na malú.

- Ako sa voláš? - spýtal sa ju o chvíľu znovu, už ktovie, koľkýkrát.

- ... mjuska ... - povedalo tíško a privrelo oči.

- Juska?

- Ne ...uska, ...mjus-ka, - zdôraznilo poslednú slabiku.

Nevedel, čo to je za meno, ale dieťa zrejme nedokázalo ešte čisto hovoriť. Spýtal sa jej znovu ale znovu vydedukoval len akési „juska“, narýchlo nevedel, čo je to za meno. - Si hladná?

Pozrelo sa na neho a dvakrát prikývlo hlávkou.

- S kým si sem prišla? - spýtal sa, ale nečakal, že mu odpovie.

- Aki,- povedala tíško.

- Aki je psík?

Prikývlo.

- Kde je mamina? - vypytoval sa jej a načúval aj očami.

- Mamaja, - povedalo a hlások sa jej zatriasol, skrivila ústočká.

- Mamička ... mamaja, - opakoval po nej Dorian.

- Mamaja ...

- Mamaja ... mamaja ... kde je tvoja mamička?

- Pinká... - odpovedala s pokrivenými ústami.

- Spinká?

Znovu pritakalo.

Dorian nadával na takú matku, ktorá si ide ľahnúť a pospať si, kým dieťa nechá len tak, možno ho zverila psovi, aby sa hrali. Čo je to za matku? Z hlboka sa nadýchol. Čo má spraviť s týmto dieťaťom? Je hladné, unavené a ktovie, či nie je aj choré. Rozhodol sa, že len čo prestane pršať, ho hneď vezme so sebou aj so psom. Ale obloha nesľubovala zlepšenie, ba aby nebolo všetko také jednoduché, rozpršalo sa ešte viac. Pozeral sa na to maličké stvorenie, a od ľútosti nedokázal zadržať plač. Slzy zmáčali jeho ešte mokrú tvár. Nemohol si Jusku vziať do náručia, sám bol mokrý. Tešil sa, že Aki dovolil, aby vošiel k nim pod kapotu. Letmo sa pozrel na hodinky, bolo pred druhou a vtom si spomenul, že vo vrecku má čokoládu. Vybral ju, rozbalil. Dieťa sústredenie hľadelo na jeho ruky.

- Juska, pozri, dám ti čokoládku, vezmi si, - ponúkal ju, odlomil jej kocku.

Pozerala sa na čokoládu, potom na neho, posadila sa. Otvorila ústočká, kocku Dorian rozpolil, polovicu jej vložil do úst, a ostatok položil na sedadlo pred Aki, ktorý čokoládu opatrne vzal, malá Juska pocmúľala. Dorian sa vyžíval pohľadom na dieťa.

- Ekee, - otvorilo pusu a načahovalo sa za jeho rukou.

- Ešte chceš? - usmial sa na ňu.

Prikývlo. Keď zjedla polovicu tabličky, odmietol jej viac dať, aby ju nezačalo smädiť, vodu so sebou nemal. Pohladkal ju po hlávke.

- Mamaja... - vyslovila s rozochveným hlasom a ústa pokrivilo.

Dorian nechápavo pozeral na ňu.

- Mamaja ... - zopakovalo dieťa, a vyronilo slzy.

- Áno, mamaja, - pritakal Dorian ale ju nevedel ako potešiť ani utíšiť. - Máš pekného macíka.

- Bubo, - ukázala mu plyšového macka, no vzápätí si ho privinulo k hrudi a tíško sťaby bezhlasne plakalo.

- To je Bubo? Tak sa volá tvoj macko?

Pokyvkávala hlavičkou. Bubnovanie na streche zoslablo. Zavládlo ticho. A zrazu prestalo pršať. Dorian vyšiel z kapoty, rozhliadol sa. Mračná sa začali pretrhávať, čo bolo dobre. Musí rýchlo konať, rýchlo musia všetci odísť.

- Juska, vezmem ťa so sebou. A príde s nami aj Aki, - ponatriasal stŕpnuté nohy keď vyšiel z kapoty a už vystieral k nej ruky, aby ju zodvihol zo sedadla. Juska tiež vystrela k nemu ruky a on si ju privinul. Telom ho prešlo teplo, keď pocítil, ako sa jej drobné rúčky ovinuli okolo jeho šije. Vzal ju do náručia, do druhej ruky košík a vykročil.

- Aki, poď s nami, odídeme odtiaľto.

Ponáhľal sa, aby došiel k domčeku skôr, než by sa znovu rozpršalo. Celou cestou neprehovorili ani slova. Keď mali domček na dohľad, dieťa sa otočilo k Dorianovi a rieklo - baba, neskôr Juska. Dorian sa na ňu usmial, postál, preložil si ju na druhé rameno. Dieťatko hravo zodvihol, ale veru sa nenazdal, že niesť ho bude také ťažké.

Len čo došli na verandu, uľavilo sa mu. Bleskurýchle rozprával aj konal. Zakúril, prezliekol sa do suchého odevu, uvaril pár zemiakov. Malá mu bola vždy v pätách a Aki poslušne ležal na koberčeku pri sporáku sťaby to bolo jeho miesto. A malá podišla k vedru, vzala si hrnček, akoby vedela, že tam má byť voda.

- Pipa, - povedala, Dorian sa razom ocitol vedľa nej.

- Si smädná, chceš piť? - pričupol si vedľa nej.

Juska neobratne zodvihla hrnček.

- Dobre, dobre, veď ti načriem, počkaj chvíľku., - dieťa sa napilo. Potom mu podávalo medvedíka.

- Bubo, - ale keď ho chcel od nej vziať, znovu si ho pritislo k hrudi a odišla k pohovke. Dorian ju sledoval. Šikovne sa vyšplhala na pohovku a ľahla si. Potom sa posadila, vzala vankúš, položila ho na poskladanú deku a uložila naň svojho macka. Vložila si palec do úst a cmúľala ho.

Po chvíli si už sadal k nej aby sa najedla.

Dieťa sa posadilo, pozrelo na tanier. Potom sa zvrtlo, šmykom bolo raz-dva dole z pohovky, podišlo ku kredenci, a roztvorilo široké dvere. Vybralo tanier s lyžičkou, ktoré nieslo Dorianovi. A on nevychádzal z údivu. Dieťa to tu pozná.

- Juska, - podávala mu ho. Tanier bol umelohmotný a uprostred bol farebný medvedík.

- Čo je to? - spýtal sa ju Dorian.

Udivene na neho hľadela, svetlomodré očká celkom roztvorilo. - Bubo, - riekla a prštekom ukázala na macka na tanieri.

Dorian sa usmial. - Je to tvoj tanier? Mám ti naň dať papačku?

Pritakala, nabral jej zemiačky na tanier, položil na pohovku. Vzala si lyžičku a začala sama jesť. Bola celkom umazaná. Dorian sa na nej pobavil, ale sám jej pomáhal s jedlom.

- Nanaj, - povedala a odsunula tanier. Zrejme to malo znamenať, dosť. Vyšplhala sa na pohovku a ľahla si k macíkovi. Dorian jej sotva stihol poutierať ústa, už tu bol Aki, zastal si pred neho a povrtel chvostom.

- No, do čoho ti mám dať zbytok? Kde je tvoj tanier? - zauvažoval.

Vtom sa Aki otočil a spod postele smerom od skrine vyťahoval svoj tanier. Vzal ho do papule a priniesol pred Doriana, kde ho hlasno zložil na zem. Vyvalil oči, keď to uvidel. Sám ho veru doteraz nezbadal.

- Takže aj ty tu máš svoj tanier? - nevychádzal z údivu.

Čo Juska nezjedla, preložil na jeho sivý plechový tanier.

- Je to možné? Pes s dieťaťom sem patrí?! Ale prečo som ich nevidel, odkedy som prišiel? Vari sa len preto nevysťahovali? - rozprával si, kým Aki jedol. Potom si spomenul, že ešte ostalo zo salámy, štvrť štangy mu pokrájal a položil do jeho misy. Aki vďačne pozrel na neho, a za krátku chvíľu všetko zmizlo z taniera. Olízal si ňufák, zaniesol tanier pod posteľ a spokojný si ľahol na svoj koberček ku sporáku. Dorian len očil. Zhlboka sa nadýchol a pozrel na malú Jusku. Zaspala. Podišiel k nej, čupol si k pohovke, kochal sa na nej pohľadom, potom ju spodnou časťou deky zakryl. Rozhodol sa už dnes odísť domov s dieťaťom aj so psom. Vezme ich domov, pokiaľ ich niekto hľadať nebude.

Kým Juska spala, pobalil si všetky veci do kufra, poriadil za sebou kuchyňu. Vrátil sa do domu a sadol si za stôl. Margaretky boli takmer také čerstvé, ako keď prišiel. Denne vymieňal vodu vo váze a tak si zachovali sviežosť. Zrazu dostal nápad. Zo svojho karizbloku vybral list a napísal:

Prišiel som Vás pozrieť, ale z akéhosi dôvodu sme sa nestretli. Pobudol som pár dní, aj keď som tak bez Vás neplánoval urobiť. Nepriniesol som si toľko jedla, aby mi vystačilo, preto som zjedol aj časť zemiakov, na ktoré som použil jedlý olej. Nazbieral som hríby, ktoré odnášam vo Vašom košíku. Košík čestne vrátim.

Často a rád spomínam na Vás. Som vďačný za štyri letá, ktoré ste mi dovolili stráviť u Vás, a cez ktoré ste sa o mňa s láskou starali. Nemožno na ne zabudnúť.Podnes cítim nezabudnuteľnú vôňu a chuť čerstvého bochníčka. Mnoho spomienok sa zachovalo z tých čias, medziiným aj to, ako sa dostať do domu. Kľúč som našiel v tej skrýši, v ktorej býval už onoho času.

Odchádzam spokojný. Oddýchol som si a nabral nových síl do práce.

Ďakujem za všetko, čo som našiel, aj za kytičku margaretiek vo váze...

Za používanie elektriky a zemiakov Vám nechávam peniaze. Jakub

Položil ho naprostred stola s päťstokorunáčkou tak, aby jeden roh bol pod vázou. Kým v špor áku roztrúsil dohárajúci oheň, Juska otvorila oči. Rozhliadla sa, pokrivila ústa.

- Mamaja ... mamaja ... - rozhovorilo sa dieťa pomaly a slzy malo na krajíčku.

Nikto jej neodpovedal.

- Aki, - na zavolanie sa Aki postavil a podišiel k pohovke. Zavrtel chvostom a zakňučal.

- Bubo, - vzala si macka k sebe.

Dorianovi stislo srdce, vidiac toto živé divadlo. To modrooké blonďavé dieťa bolo ako bábika. Veľké roztvorené očká, ktorými sa na neho pozeralo, boli také vľúdne, aké doteraz nevidel. Ešte vôbec nezaplakala, hoci ho nepozná. Prikročil k pohovke, čupol si k nej.

- Juska, odveziem ťa ku mne domov, budeš s nami bývať, kým ti mamku nájdeme, - utešoval ju. - Ak tvojej mame na tebe záleží, čo verím, bude ťa hľadať. A otec? Neviem, či ho poznáš, alebo nie. Ale pre každý prípad, dieťatko, nemôžem ťa tu nechať. Veď to by bol hriech, nechať ta v tej kapote osamote so psom, - rozprával ustarostene. - Takže, moja krásna, malá bábika, vyberieme sa k Boranovcom, súhlasíš? - povzbudivo na ňu hľadel. - Ach, teta Miluša, keby ste len videli, aj dieťa som si v tom vašom domčeku našiel, - usmiato povedal. Na to sa usmiala aj Juska, vystrela k nemu obe rúčky a tuho mu ich ovinula okolo šije.

Od dojatia mu stislo srdce a vyronil slzu. Dávno necítil takú blízkosť niekoho. Bolo to ako onoho času, keď ho po prvýkrát priviezli na lazy a sám tak vrelo objímal Milušu ba aj Krištofa. Aj Miluša vtedy vyronila slzu. - Dobre, bábika, ideme, - urovnal deku, vankúš položil na svoje miesto. - Aki, za mnou, - pes vyskočil a už aj bol pri ňom. - Odchádzame, s božou pomocou, - počkal kým Aki vybehne, zamkol dvere a kľúč odložil do skrýše.

Rozvodnená Borina s hukotom tiahla dolinou. Jej mútna voda tmavá sťa kakao už štvrtý deň vystupovala vysoko do dvora Štefanských.

2

Tri týždne po tejto udalosti sa v nemocnici Ema Sivková práve preberala z bezvedomia. Otvorila oči, a opatrne sa rozhliadala v neznámom prostredí. Biela farba stien a závesov ju vydesila. Zahľadela sa na sestru, chvíľu ju sledovala ako mení infúznu fľašu na stojane a pretože nikoho vôkol nevidela, tíško sa spýtala, kde je.

- Ste v nemocnici, stal sa vám úraz, - pohladkala ju po vlasoch a vzápätí zavolala lekára.

- Konečne, pani Sivková, dokázali ste to, najhoršie je za vami, - povedal lekár, ale čochvíľa usúdil, že Ema nielen že ešte nie je v stave vypočuť si celú pravdu, ale nedokázala súvisle vysloviť ani jednu vetu a znovu zaspala. Mnoho vecí si nepamätala, ani keď sa prebrala na druhý deň. Potom keď došiel Andrej so Soňou, brala ich na vedomie, ale ich nespoznala. Soňa plakala, nech ju Andrej tíšil ako chcel. Upokojila sa až keď ju lekár uistil, že takýto stav by už nemal dlho trvať.

- A keď sa dozvie čo sa stalo, znovu upadne do kómy, - horekovala Soňa a utierala si po tvári tečúce slzy. Lekár sľúbil, že ju na všetko pripravia a Ema sa pravdu dozvie za ich prítomnosti.

- Má len nás, musíme jej pomôcť, - bedákala Soňa ešte aj doma. S hlasným plačom sa hodila Andrejovi do náručia. - Milý môj, už ani neviem, koho viac ľutujem. Či je to tvoj brat s dcérou, ktorí odišli, alebo Ema, ktorá tu ostala.

Andrej hlasno povzdychol. - Samému mi je ťažko. Všetci sme ich mali radi, - pohladkal Soňu vo svojom objatí. - A Emu máme radi tiež. Veď mi ani nepripadá ako švagriná, ale ako dcéra, - tisol bozk do Soniných vlasov a zadíval sa do neznáma.

*

Keď sa na to o týždeň Ema dozvedela o úraze svojho manžela ako aj o utopení malej dcérky, na Sonine veľké prekvapenie spočiatku ani nezaplakala, chovala sa vcelku pokojne.

- Musím ísť na cintorín, - vyhlásila tíško, nečakane.

- Musíte sa najskôr zotaviť, nie ste ešte celkom v poriadku. Nemôžete sa takému riziku vystaviť, neodporúčam vám, - pohladkal ju lekár po pleci.

- Zvládnem, Andrej a Soňa mi pomôžu, - dodala s neistotou v hlase.

- Tak o týždeň, dva, - povzbudil ju lekár pohľadom.

Keď si sama pomaly uvedomovala krutú skutočnosť, preplakala tri dni. Chcela razom utekať na cintorín, chcela ísť domov, chcela ... Ale nebolo to možné, nesmela, aby si neprivodila zhoršenie svojho stavu. Po piatich týždňoch ju prepustili. Cítila sa už natoľko silná, aby za pomoci Andreja a Sone zvládla cestu na cintorín. Na Janovom náhrobnom kríži boli umiestnené dva rovnako veľké medené štítky s jeho menom a dvomi dátumami, pod ním na druhom bolo uvedené Miluška Sivková, žila 19 mesiacov. Išlo jej srdce puknúť od bolesti, keď očami čítala mená a ťažko sa ovládala, aby neodpadla. Nebyť ukľudňujúcej injekcie, následne tabletiek, ktovie, ako by dopadla.

Razom vyvstal problém, čo si počne ďalej. Ako sa jej osud vyvinie v nasledujúcich dňoch, týždňoch? Andrej a Soňa ani počuť nechceli, aby sa vrátila domov. Naveľa dala na slová malého Petra, ktorý načrtol, že ako bude chodiť k Miluške a Janovi z takej diaľky? To zabralo a ostala u nich. Bolo to však len dovtedy, kým jej Andrej nezabezpečil byt v meste z Janových úspor. Spoločne s Emou vybavoval kúpu a Ema sa po mesačnom pobyte u nich začiatkom októbra sťahovala do nového bývania.

Po uložení Eminých vecí Soňa zatvorila kuchynské okno na Eminom novom byte a konečne po celodennom zhone si prisadla k nej.

- Urobím kávu pre obe, dosť bolo roboty na dnes. Zaslúžime si ju. Som rada, že sa sťahovanie podarilo ešte pred zimou.

Ema sedela pri stole, zahľadená do neznáma. Ani nevnímala, čo Soňa hovorí, prikyvovala hlavou na súhlas. Po tvári jej stekali slzy.

- Ema, prosím, neplač. Dosť bolo sĺz. Viem, je ti ťažko. Súcítim s tebou. Ale naozaj si nemohla ostať na lazoch sama. O týždeň nastúpiš do práce, smútok a ťažobu budeš ľahšie znášať.

Ema pozrela na ňu ako na zázrak. - Bolí ma srdce, Soni, nemôžem za to. Bolí ma za oboma. Mala som ich tak veľmi rada, tak veľmi ... a zrazu sa podeli do nenávratna. Prečo? Prečo ma osud trestá? Nedovolil mi poznať mojich rodičov, nechceli ma, a teraz mi nedopraje ani moju rodinu ... som ja taká zlá, Soni, povedz, som taká zlá? Nezaslúžim si od života viac len utrpenie? - slzy stekali po bledej tvári a dívala sa na Soňu so sto a jednou výčitkou v očiach.

Soňa ju ľutovala a po jej ľútostivých slovách sa sama rozplakala. - Ostanem tu s tebou na noc. A čo sa týka tvojho osudu ... počula som, aspoň sa tak píše, že Boh trestá toho, koho miluje...

- Aký je to Boh, keď trestá? A prečo tých, ktorých miluje? Čím som sa previnila, Soni, čím? - hlasno zavzlykala. Nebol to už len tichý plač, ale všetok zármutok sa z nej dral von, možno ani sama nechcela, ale bolo tomu tak. Hlavu sklonila na prekrížené ramená na stôl, a trvalo chvíľu, kým sa uspokojila. Soňa ju neutešovala. Potrebovala sa vyplakať, dovolila jej. Pohladkala ju po pleciach, načo vydala ešte hlasnejší nárek. Nakoniec sa po dlhej chvíli sama utíšila a ukľudnila. Vôňa kávy ju prebrala. Utrela si vyplakané oči.

- Nemusíš ostať na noc. Chcem byť sama, Soni. Vážim si a cením si tvoju ochotu, a aj to, že si pre mňa aj s Andrejom veľa urobila. Neviem, ako sa vám odvďačím, - pritiahla si šálku s kávou pred seba a osladila ju lyžičkou cukru.

- Nijako sa neodvďačíš, čo to tu trepeš? Vraj ako! Tu sme, rodina sme. Komu by sme pomohli, keď nie tebe? Andrej už okrem teba nemá nikoho. A ja sa s mojimi tiež akosi priveľmi neráčim, veď to poznáš. Som rada, že ťa mám. A hlavne, že si konečne tu, v meste. Priznám sa, nie veľmi rada chodím do prírody, veď si to musela zbadať. Ja tak ... do divadla, do kina, na kávu do reštiky ... to áno, ale príroda ma akosi nevie očariť. Závidím ti, že tak všetko obdivuješ, čo je zelené ...

Ema sa chcela usmiať, ale cez slzy to bol len akýsi úškrn. - Nie to, čo je zelené, ale to, čo dáva súhru všetkého toho zeleného, lesy, hory, doliny, bystriny, kvety ... to je nádhera.

- Pre koho ako. Budeš chodiť so mnou do práce, budeš sa na všetko inak pozerať, sama uvidíš.

Povzdychla. - Neviem, ako to zvládnem.
- Ľahko, celkom ľahko. Týždeň, dva, zapracuješ sa.
- Zajtra by som sa ešte chcela vybrať domov.
- Načo? - prekvapene sa spýtala Soňa. - Sotva si prišla a už ...
- Musím, Soni, musím do Štefanských. Ak napadne sneh, a budem chodiť do práce, už nepôjdem. Pozriem sa, či voda skazu nenarobila.
- Zvládneš tú cestu?- neveriacky na ňu pozrela.
- Samozrejme. Pôjdem pomaly.
- Ako chceš ísť? A s kým?
- Sama predsa, pôjdem na bicykli.
- Nuž dobre. Cestu poznáš, rozlúč sa do jari s príbytkom, a pozdrav tvoju kamarátku Rénu, tú ... vajdovu.
- To nie je Réna, ale Rína.
- Réna či Rína, nie je to jedno?
- Ríne asi nie. Nechceš zájsť so mnou?
- Ee, nie. Ak cestu sama zvládneš, ak ma nebudeš potrebovať, radšej nie. Tu sa rada prídem pozrieť k tebe, ale domov ak sa nebojíš, choď radšej len sama.
- Nebojím sa, Soni. Zájdem sama, pravdaže zájdem.

Prvá noc v novom príbytku pre Emu nebola ľahká. V telke ju príliš program nezaujal, preto ju o chvíľu vypla. Celú noc sa prehadzovala na posteli, spánok nie a nie prichodiť. Keď usnula, už sa brieždilo. Vstala o deviatej, vyvetrala, vyšla na balkon, rozhliadla sa. Chcela sa nadýchať čerstvého vzduchu tak, ako doma na dvore, ale zazrela len stromoradie vedľa chodníka. Po ceste išlo smetiarske vozidlo, jeho pracovníci s veľkým hrmotom nakladali na vysypanie kuka nádoby. Chvíľu na nich pozerala, potom sa vrátila a pripravila sa na cestu. Keď zatvárala okno, usúdila, že aj dnešný deň bude pekne.

S ťažkým srdcom krútila pedále svojho bicykla za mesto. V podomových záhradách všade niekto pracoval, aj teta Zámocká vyberala zeleninu, nikoho si nevšímajúc bola sklonená a zaujatá prácou. Okolo nej sa tmolil malý čierny pes. Bývala hneď v krajnom dome a Ema ju poznala lebo od nich nosili pre Milušku domáce kravské mlieko. Pomaly išla ďalej a divila sa, že je na Sudičkách ticho. Ani živej duše. Častokrát bol taký krik, že doliehal až k nim. Keď tam netrénovali chlapci z mesta, Cigáňčatá z osady hrali opreteky. Čím bola ďalej od mesta a bližšie k niekdajšiemu domovu, žalúdok sa viac zvieral a tisol sa sťaby hore do hrdla. Teraz ju nezaujímali ani Cigáňčatá, ktoré vari už od skorého rána pokrikovali okolo osady. Dvaja za ňou pobehli so psom, a bežali vedľa nej dovtedy, kým im nezakývala.

Prichádzala k cigánskej osade. Rína sedela na schodoch, pila kávu a fajčila.
- Dobrý deň, Rína, - pozdravila sa jej, bicykel oprela o múr, z čela si utrela pot. - Čože len tak sama? Kde sú deti?
- Aaa, Ema, vítaj! Odkiaľ ideš? - podala sa na schodoch, a urovnala koberec, aby si k nej Ema mohla prisadnúť. Prepočula jej otázky.
- Z mesta, - sadla si a vreckovkou si utrela spotený krk.
- Dáro vravel, že tam pôjdeš bývať, - potiahla si z cigarety a dym vyfúkla ďaleko pred seba.
- Už som sa presťahovala, na dnešné ráno som tam spala.
- Ľúto mi je ťa, Ema, ľúto, - zložila na zem hrnček a pohladkala ju po pleci.

Ema zaslzila. Rína sa na ňu bez slova pozerala. Keď plakať neprestávala, drgla do nej lakťou. - No tak, neplač, Ema. Všetci tam pôjdeme. Potom sa všetci stretneme. Ale to ešte potrvá.
- Viem, ale aj Miluška odišla, taká malinká, ani detstvo si neužila ... - hlas zneistel, plač mala znovu na krajíčku.
- Čože? Miluška neodišla, Ema ...
- Ako to myslíte, že neodišla! Veď ju vzala Borina ... a ja ... ja som ju nemohla ochrániť... lebo pre mňa bola koza dôležitejšia, ako Miluška ... Rína, neviem si to odpustiť ... - zavzlykala.
- Kozu máš u nás, aj tých pár sliepok. Keď chceš, môžeš si ich vziať, - vzala hrnček a odpila z kávy. Z jej jednotvárneho hlasu Ema nič nemohla vycítiť.
- Nechcem ich, len si nechajte, nemám ich kde dať.
- Kurence môžem zarezať, zješ ich. Kým sa vrátiš, aj ich očistím, - rozprávala celkom o iných veciach, a Ema ani nezbadala, ako odvrátila jej pozornosť od najbližších.
- Ále, kdeže by ste zarezávali. Znášajú dobre a vajíčka sa vám zídu.

- Zídu, to je pravda. A vďaka za kozu. Choď si po svojej robote. Tuším si sa nevybrala len domov, iste chceš aj do Štefanských, ak sa nemýlim.

Ema prikývla a vstávala.

- Zastav sa naspäť idúc. Naobedueš sa s nami, - poškriabala si dlaň.

Z hlboka sa nadýchla, stisla pery. Oprášila si nohavice, otočila sa a vysadla na bicykel. Zastavila sa až pred ich domom. Kým otvárala bránku, rozhliadala sa, ale nikde nebolo nikoho.

- Haki! - zakričala, ale pes nepribehol. Znovu sa rozplakala. Doteraz si ani neuvedomila, že s Miluškou odišiel aj ich verný pes, Miluškin ochranca. Jano ho priniesol už vycvičeného. Ako sa mu vtedy tešila! Miluška mala sotva pár mesiacov, s Hakim vyrastala a stvárala s ním rôzne pestvá a neuveriteľné veci, ktorým sa hravý Haki vôbec nebránil.

Vošla do domu a známe prostredie v nej vyvolalo spomienky. Sťahovalo sa jej hrdlo, tlak cítila na hrudi, hrču v žalúdku. Razom sa rozplakala. Soňa mala pravdu, keď naliehala, aby si do nového bývania kúpila nový nábytok. Sediac v kresle pozerala sa pred seba akoby na zemi videla akýsi zázrak. Už by sa spomienkam celkom oddala, keď začula zaklopať na okno. Pozrela sa von, divý holub znovu zaďobol na sklo. Kým podišla k oknu, uletel. Nadýchla sa, poludňajšie slnko svietilo do tváre, pozatvárala okná a stiahla rolety. Na chodbe na vešiaku pohladkala Janove veci a plaču znovu nedokázala zabrániť. Potom vyšla, pozamkýnala dvere a vybehla na dvor. Rozhliadla sa v maštali. Metrové drevo, ktoré jej popadalo na telo a ublížilo, bolo ponosené do maštale. Borina klesla do svojho koryta a na maštali nenarobila veľké škody. Vracala sa hore dvorom, keď pri plote zbadala Miluškinu obľúbenú gumenú hračku. Bol to väčší biely snehuliak držiaci červenú metlu a na hlave s červeným hrncom, ktorý vydával po stlačení piskľavý zvuk. Vždy sa mu smiala. Zodvihla ju a priložila k tvári. Žalúdok sa zvieral a tlačil až kdesi do hrdla.

- Miluška, moja malá, odišla si, ani som ti na rozlúčku pusu nedala. Pozakrývala som ťa, keď si spala a Haki na teba dával pozor a potom ... potom .... už nebolo potom. Aj ocko odišiel a teraz ste obaja spolu a ja ... ja som ostala. Ale prečo? Kto ma tu ešte potrebuje? Nikdy ma nikto nechcel ... čo ja tu ešte hľadám? Zahľadela sa do diaľav a myšlienkami bola pri svojich blízkych. Pobrala sa späť k Borine.

- Ema! - Strhla sa a bála sa otočiť.

- Ema! - známy hlas na ňu volal a už začula za sebou kroky. - Preboha, Ema, kam to ideš? Pozerám sa na teba a kričím už hodnú chvíľu, ale si ako bez ducha. Predsa som sa len odhodlala prísť za tebou ... keď nie s tebou, - s úsmevom za ňou kráčala rozhorúčená Soňa a objala ju okolo pliec. Keď uvidela jej pohľad, zľakla sa. - Ema, nebodaj si si nechcela život vziať? - zhrozene sa na ňu pozrela. - Ešte že som prišla, - privinula ju a objala. Rastom ju Ema prevyšovala, ale teraz si hlavu položila na jej plece a hlasno sa rozplakala. Objímajúc sa obe plakali.

- Nemala si sem chodiť, vracajú sa spomienky, viem, viem ťa pochopiť. Vyplač sa moja, vyplač.

Sadli si na lavičku vo dvore.

- Našla som Miluškinu hračku, hen, pri plote, - mávla hlavou a utierala si oči. - Stratila ju, keď ju vzala Borina. Toto bola jej obľúbená hračka, - snehuliaka zvierala v ruke. - Hovorila mu ekima, lebo nevedela ešte čisto rozprávať. Ani neviem, prečo ho tak volala ... ekima ... veď to sa na snehuliaka ani len nepodobá ... - vzlykala.

- Vezmeš si so sebou, pekne umyješ a vyložíš na skriňu, aby si ho mala stále pred očami, - povedala Soňa, hoci sama nevedela prečo jej tak káže urobiť.

Ema prikývla. - Poďme do Štefanských, - vstávala z lavičky, chytila Soninu ruku a viedla ju so sebou.

- Pozatvárala si?

- Uhm. Kľúč je v skrýši.

Išli pomaly, mlčky, Soňa sa nechala viesť Emou. Ema už prešla cez húštinu, Soňa zosadla a Ema sa divila, keď ju zbadala zbierať do igelitky šípky.

- Viac ich je pod lesom.

- Nestratím sa?

- Kdeže! Veď čochvíľa uvidíš dom, - Ema vysadla a pustila sa dole kopcom k domu Štefanských.

Bočnú bránku s vrzgotom otvárala. Rozhliadla sa po dvore. Andrej s Dárom sa postarali o orechy, pár ich ešte zo zeme pozbierala. K piecke sa borila v opadanom orechovom lístí, ktorého bolo na zemi neúrekom. Voda nedosiahla po piecku, len po maštaľ. Na tráve videla nános bahna. Vošla do domu a zapálila svetlo. Bolo tu šero, ako v jesenné popoludnia, kedy slnko už skôr zapadne a na dom dopadne tieň z lesa. Prvé, čo bolo, zahliadla, že ubudlo dreva a noviny neboli uložené tak, ako ich nechala. Srdce sa jej rozbúchalo. To sa ešte doteraz nikdy nestalo. Ináč ale všetko bolo na svojom mieste. Kvety na stole zvädli, chcela ich vyhodiť. Vtom zbadala na stole list a peniaze.

Opatrne ho zodvihla a začítala sa. Čítala ho pekne, pomaly, zvažovala každé prečítané slovo.

- Takže Jakub predsa existuje. Určite sa o neho s láskou starali, podobne, ako o mňa, veď s láskou si na nich spomína. Otvoril si dvere, pobudol, pookrial, nabral nových síl. Ako pekne napísal!

Pozrela na peniaze. Tak veľa peňazí za tak málo zemiakov sa jej nezdalo. No zistenie, že Jakub bol zvedavý na Milušu a Krištofa, ju hrialo a tešilo.

- A vzal košík, ktorý vráti. To znamená, že sem znovu príde. Ale kedy?

Znovu list prečítala. - Ďakuje za kytičku margaretiek ... veď tá kytička nebola prichystaná pre neho ... ale napriek tomu sa za ňu poďakoval a potešila ho.

Zložila list, a zo šuplíka vybrala linajkavý zošit, pero a napísala odpoveď Jakubovi.

Prišiel si pozde. Manželov Štefanských už niet. Je ale od teba milé, že si na nich rád a v dobrom spomínaš. Boli skutočne láskaví a vďační aj keď žili nenápadným životom. Píšeš o nich veľmi pekne. Pobyt tu, na lazoch, aj v budúcnosti ti dodá energie, vytrvalosti a trpezlivosti v tvojej každodennej práci. Ľudia obľubujú pohodlie a prepych, a hoci tu úplný komfort nemáš, zato nájdeš iné hodnoty. Môžeš obdivovať krásu a ticho prírody, ktorú ti sama zadarmo ponúka a obdaruje ťa. Tu môžeš prežiť dobrodružstvo iného druhu, tu môžeš urobiť ohromujúce objavy, nadobudneš sebadôveru ale aj bohaté a upokojujúce myšlienky a odnášaš si čarokrásne spomienky. Tu netreba city potláčať, tu im môžeš dať voľný priechod...

Keď si sa cítil dobre, vráť sa, aby si nadobudol duševnú rovnováhu, vráť sa, aby si pookrial... a možno raz ... niekedy ... pocítiš aj chuť domáceho bochníčka ...

Za použitie elektriky a za zemiaky nemusíš zaplatiť. Tvoja láska k Štefanským nech je odplatou. Mali ťa radi, keď si ťa brali počas štyroch liet...

Prečítala si napísaný text a nechala ho na stole spolu s peniazmi. Jakubov list starostlivo odložila do šuplíka. Vtom začula, že Soňa došla a na ňu volá. Vybehla na terasu.

- Vojdeš dnu?
- Zmenilo sa tam niečo? - spýtala sa, a sadala si na zem.
- Zmeniť? Tu? Všetko je tak, ako predtým. Nie si smädná? Je tu dobrá voda.
- Napila som sa coly. Nezdržiavaj sa, deň je krátky, rýchlo sa zvečerí.

Emu nebolo treba teraz súriť. Vyhodila zvädnuté kvety a zamkla. Kľúč odložila do skrýše.

Za príjemného počasia došli k osade. Soňa sa ovievala vreckovkou, Emine líca horeli. Na Violine pozvanie Ema hneď vošla dnu. Soňa nabrala hlboký dych a vošla za ňou. Už zo schodov bolo cítiť šíriacu sa vôňu dobrého jedla. Viola ich voviedla do čistej kuchyne, na stole boli položené štyri plytké taniere s príborom. Všade vládol poriadok. Na zemi bol čistý koberec.

Soňa roztvorila oči, keď zbadala Rínu. Mala pyšnú chôdzu, a jej tučné telo sa pri každom kroku riadne natriasalo. Dlhé čierne vlasy pre vekom staršiu ženu nepristali, napriek tomu ich Rína mala husté a kučeravé, a zatiaľ ešte vždy bez šedín. Ústa mala namaľované na tuhočerveno. Na jej tučnej tvári vrások ani nebolo a Soňa nedokázala uhádnuť jej vek. Od Emy vedela, že Rína je bývalá kuchárka už na dôchodku.

- Poďte, poďte, naobedujete sa s nami, - pozývala ich Rína. - A vítajte u nás, mladá pani, vy tadiaľto nezvyknete často chodievať, však?
- Ee... naozaj som tu bola dávno. Ja som Andrejova manželka a Janova švagriná.
- Ja viem, kto ste. Ale mali by ste chodiť častejšie, príroda je krásna, - vyťahovala Rína pre nich stoličku.

Viola naliala alkohol a sama si prisadla. Rína prvá zodvihla. - Tak, na zdravie, ženy moje a na večnú pamiatku Janovu, - sotva čo dopovedala, pohárik vliala do seba.

- Vypite, neokúňajte. Viola, nalej, - povzbudzovala Rína, a Viola poslúchla.
- Očistili sme ti s Violou kurence, Ema, všetkých päť, ako som ti povedala. Vezmeš si ich domov, máš aj pomoc... Zarezali sme ešte dve kury, aby bolo aj na obed, keď už máme takú vzácnu návštevu ... však áno ... aj tak si nám už tie kury dala ... takže ..., - rozprávala bez bodky a bez čiarky, vzala zo stola znovu pohárik, - na zdravie, ženy moje a na nebožtíkov spokojný spánok, - a znovu vliala do seba alkohol.

Eme poihral na perách úsmev. Nuž, cigánska mentalita sa nezaprie.

- Viola, vylož obed.

Krásne chrumkavé kuracie mäso úhľadne poukladané na čistej porcelánovej miske, ktorého vôňa dráždila nozdry, k tomu ryža a slivkový kompót chutil aj prieberčivej Sone a za obedom mala spokojný úsmev na perách.

- Ema, vyložím ti karty, poď za mnou, - Rína išla do izby, Ema ju nasledovala.

Ema u nich už bola viackrát, ale doteraz jej Rína karty nevykladala. Povedala, že je mladá, jej ešte netreba osud poznať. A teraz ju sama volala, už ju skutočne zaujímalo, aký osud sa jej v kartách ukrýva.

Rína si sadla za okrúhly stôl, prikrytý veľkým zeleným obrusom, uprostred ktorého bola veľká sklenená guľa. Slnečné lúče na ňu dopadali cez otvorené okno a prechádzali sklom lámavým farebným odtieňom. Ema také čudo doteraz nikdy nevidela. Aj ho pohladkala. Rína sa usmiala, vzala do ruky karty, preložila ich párkrát, potom posunula, znovu preložila. Neboli to obyčajné karty, ale tarotové, snáď dvakrát väčšie od normálnych. Rína ich vyložila lícom na obrus a rubom hore do troch radov a poslednú vyložila na vrch, blízko Emy. Kázala ich párkrát Eme preložiť, a veštila jej budúcnosť.

Ema čakala, ale Rína sa mračila, hundrala si niečo, čomu nerozumela, ale nahlas nič. Všetko bez vysvetlenia. Keď sa jej nedočkavo spýtala, čo zistila, povedala stroho, že bude ešte šťastná a to bolo všetko.

- Rína, bude môj osud taký šťastný alebo taký nešťastný, že mi o tom nehovoríte?

- Je to v poriadku, Ema, všetko je v poriadku. Zaľúbiš sa a budeš mať dieťa ... hoci... - dodala neisto.

Ema zaplakala. - Hovoríte tu o budúcnosti, ale aká to bude budúcnosť bez mojich blízkych, ja som na nich ešte nezabudla. To bude veľmi ďaleká budúcnosť, Rína. A čo to tu pletiete o ľúbosti? Ako by som sa mohla zaľúbiť, alebo čo aj obľúbiť si niekoho, veď ja ... ja ... ja ešte vždy ľúbim Jana a Milušku. A ani ich ľúbiť nikdy neprestanem ...

- V poriadku, veď ja to viem, Ema, - zaujato pokyvkávala hlavou Rína. - Neviem len, ako je to možné, ale čosi mi tu nehrá ... ja som už asi stará ... - rozprávala si a sústredene prekladala v ruke karty, ktoré Ema vytiahla. - A s Miluškou ... ja už ani neviem, ale ... aj mne to tak vyšlo ... - Rína si už viac rozprávala sebe ako Eme a neveriacky pokrútila hlavou.

Soňa sa nudila. Keď uvidela v izbových dverách Emu, rýchlo vstala a poberala sa k východu.

- Som rada, že som vás poznala, dámy, - poklonkovala sa im. - Ďakujem za chutný obed, cítila som sa u vás dobre, - rozprávala ešte aj zo schodov. Kým prišli na lúku, už sa smiala.

- Ema, som rada, že si ma s nimi zoznámila. Nikdy som nemala nič voči Cigánom, cítila som sa tam dobre, ale cítim sa ešte lepšie, že sme odtiaľ preč. Nebyť teba, veru by som sa u nich ani nezastavila, nie to ešte aj naobedovala.

- Ale obed ti chutil ...

- Samozrejme, tvoje kurence boli vždy vynikajúce, - zasmiala sa Soňa.

- Samozrejme, - aj Ema sa s chuťou zasmiala. Prvýkrát od straty svojich blízkych.

3

Bábika, ako Jusku Ivkovú Dorian nazval kvôli kučeravým dlhým plavým vláskam, okrúhlej tváričke a modrým očkám, bola aj so psom už tri mesiace u Boranov a doteraz sa o ňu nikto nehlásil. Radka s Urbanom sa veľmi čudovali, že Dorian mal odvahu priviesť dieťa domov, tobôž keď im porozprával, ako k nej prišiel. Kamarát Egon pracoval u polície a Dorian mu naručil, kam má usmerniť toho, kto bude hľadať dieťa. Ovšem dni plynuli a o Jusku nemal nikto záujem. Dorian bol tomu rád, no súčasne ho hnevalo, že na svete sú krkavčie matky, ktoré nechajú dieťa len tak, napospas osudu, nestarajúc sa, čo sa s ním stane. Kým všetci boli v práci, o Jusku sa starala Vilma, ktorá bola u Boranov pečená aj varená, bezdetná vdova v rokoch, viedla domácnosť a vyslúžila si u domácich už viacročné uznanie.

Jusku si obľúbila aj Radka s Urbanom. Kým so začiatku si Urban ťažkal, čo si s ňou počnú, teraz neuplynula hodina, aby na ňu nepomyslel. Sotva prišiel domov, prvá otázka smerovala Vilme, čo robí Bábika? Mala sa u nich ako v bavlnke. A pes Aki nebol výnimkou. Bol zhíčkaný a zlenivel. Postupne si zvykol na všetkých členov domácnosti, rozumel si najviac so záhradníkom, lebo mu dovolil behať po záhrade, kým sa vyžíval v jeho pestvách.

Radka prišla z dovolenky s novým nápadom. Mienila rozšíriť obchodné služby aby prilákala hostí a to zriadením kaviarničky s cukrárňou, kde by hostia pri čakaní na kaderníka urobili aj nejakú tržbu, viedli by neviazaný rozhovor a možno by sa pristavili aj takí, ktorí doteraz u nich kvôli skrášleniu svojho imidžu nikdy neboli. Veľkú budovu, ktorú kúpili za účelom svojho biznisu mienili využiť celú. Radka už vymyslela aj vhodný názov. Salón krásy s posilovňou niesol názov Medúza, kaviarnička mala byť

Medulienkou. Keď zasadla domáca rada o počte troch vedúcich osôb Radky, Urbana a Doriana, Dorian bol unesený maminým nápadom. Rodinná rada sa skončila s veľkými predsavzatiami. Dorian si líhal celý rozrušený a hlavu mal plnú nápadov, čo ako by mohla vyzerať kaviarnička a pánska časť, ktorej musí vymyslieť nový názov. A to čím skôr. Keď na Vianoce majú otvoriť, zbývajú už len dva mesiace.

- A zajtra pôjdem vrátiť košík na lazy, aby si o mne nikto nepomyslel, že som vari akýsi darebák ...

*

Na druhý deň lenivo vstával, ale potom sa dlho zdržal v kúpelni, dával si na sebe záležať, ba sa aj oholil. Stojkou na ruke prešiel k Bábikinej izbe. Ešte spala. Pozakrýval ju, pohladkal po vláskach. Na stole ho čakali raňajky, vzal si do ruky rožok a pár krúžkov šunky a kým si z chladničky nalial veľký pohár mlieka na zapitie, polovicu raňajok zjedol. Vyzrel von oknom. Slnko sa ťažko predieralo cez opar a usúdil, že veru je najvyšší čas ísť. Onedlho sa už pohodlne viezol vo svojej Mazde, zaradil sa do premávky a s kľudom Angličana sa pobral už známou cestou na lazy.

Zastavil sa pred bránou a vystúpil. Z kufra vybral košík a opretý o kapotu sa rozhliadol. Nič sa nehýbalo, ticho by sa dalo krájať. Ale bolo tu chladnejšie, ako v meste. Vyhrnul si golier a pobral sa k domu. Tráva v dolnej časti dvora bola zabahnená, ale budovy voda nepoškodila. Dvoma skokmi vyšiel na terasu, zo skrýše vybral kľúč a odomkol dvere. V kuchyni sa nič nezmenilo, všetko bolo tak, ako nechal. Vošiel do komory odložiť košík. Keď vyšiel, očami znovu prebehol miestnosť, pozrel sa pred sporák.

- Takže nikto tu nebol. Nevadí, košík som čestne vrátil, a to je dôležité.

Ale na stole chýbala váza s margaretkami. Razom bol pri stole, od vzrušenia prehltol, a od očkávania sa mu ruka zachvela. Bol tam neznámy list a jeho peniaze. Slovo po slove ho dôkladne prečítal.

- Je bez podpisu, bez oslovenia, a je odpoveďou na môj list. A jeho pisateľ ma sem znovu pozýva.

Myseľ mal prázdnu. Nevedel, pečo je ešte tu, na čo čaká alebo čo očakáva. Sedel hodnú chvíľu. Potom si uvedomil, že v ruke ešte vždy drží list.

- Do čerta, prečo ma ten list tak rozrušil? Veď nič mi nenaznačuje, vlastne ma len pochválil ktosi, že som milý, keď si na Štefanských spomínam. A že je tu dobre, duša pookrie ... veď preto som tu aj ostal, to mi je všetko známe.

Očami sledoval riadky. - Aha, vraj niekedy si môžem ešte pochutiť na bochníčkoch ... no, tomu budem rád, ale som naozaj zvedavý, kto by mi ich napiekol. Možno sa mi s pekárom podarí stretnúť, keď prídem.

Potom sa rozhodol. Odpovie neznámemu pisateľovi.

Priniesol som košík a som milo prekvapený odpoveďou na môj list. Nečakal som ju, ale ďakujem. Ďakujem aj za pozvanie na toto krásne miesto. Prídem rád, odpočinúť si, pookriať, nájsť pokoj, ktorý hory a lúky ponúkajú.

Je mi ľúto, že som sa opozdil. Hoci si na výzor manželov Štefanských presne nepamätám, pohladkal som ich na fotografii, ktorá je vyložená v skrini za sklom, sú to, predpokladám, oni. Zato si ale pamätám veľmi mnoho vecí, ktoré sa nedajú z pamäti vymazať a ktoré vždy ostanú spomienkou na nich.

Snáď sa mi podarí ochutnať domáci bochníček, keď mi ho niekto ... možno raz ... niekedy ... upečie. Budem tomu veľmi rád.

Prichádza zima a neviem, či sa sem dá prebrodiť v snehu. Pre každý prípad ... do leta dovidenia (alebo dopísania?) Jakub

V skrini za sklom sa zahľadel na fotku, ktorá bola na tom mieste, kde ju sám posledne položil. Dlho sa na ňu díval, skúmal Štefanských a to dievča vedľa nich. Potom očami ešte raz prebehol po miestnosti, nadýchol sa a odchádzal. - Takže, domček, do jari dovidenia, - zamkol, kľúč odložil do skrýše. Postál chvíľu na verande, a okrem hromady lístia pod orechom nič zaujímavé nezistil. A bolo ticho, občas prerušované svišťaním chladného vetra, ktorý mu zanášal do tváre padajúce lístie z blízkych stromov. Borina tíško tiekla dole dolinou. Vytiahol si na vetrovke zips a veľkými krokmi sa pobral k svojmu autu.

4

Ema s Andrejom a jeho rodinou si uctila pamiatku zosnulých. Po zapálení sviečok Paľko s Peťkom jej boli oporou, zastali si tesne vedľa nej a utešovali ju, kým sa vyplakala. Hlasno nariekala ešte aj u nich doma. Soňa s Andrejom ju už ani neuspokojovali. Trvalo dlho, kým sa ako-tak utíšila. S červenými očami a veľkými vačkami pod nimi si umyla tvár a skoro sa zľakla svojho obrazu, keď sa uvidela v zrkadle.

Zajtra už má nastúpiť do práce. Doteraz nikde nepracovala, preto sa bála, že sa nebude vedieť primerane správať. Neoplývala žiadnymi skúsenosťami, preto potrebovala riadnu dávku odvahy, aby zvládla nasledujúci deň. Aj podmienky všedného života doma ťažko znášala. Bývala od rodinnej tragédie sama, bola uzavretá a nevedela, ako sa jej podarí vymaniť zo svojho malého sveta. Jej svet od doby, ako prišla ku Štefanským, vypĺňal spev vtákov, bzučanie hmyzu, tance motýľov v krásnej harmónii lúk a lesov. Potom, sotva čo dovŕšila štrnásť rokov, prišiel o hodne starší Jano. Pre ňu dôstojný, pracovitý ochranca, ktorý v láske k nej nepoznal nemožné. Poznala ho od príchodu na lazy. Pracoval ako lesný robotník a žil sám, lebo brat Andrej sa odsťahoval do mesta a oženil sa so Soňou. Jano sa nie veľmi ponáhľal za dievčatami. Ona ním bola unesená. Videla v ňom priateľa, otca a v jednej osobe jej nahradil všetkých, ktorých si myslela, že potrebuje. Voviedol ju do sveta lásky, v ktorej, žijúc v horách, nepoznali ostýchavosť a zábrany. Milovali sa vždy a všade, ako a kde len bolo možné. Žili svoj život, ktorý plynul pokojne, v láske a ktorého priebeh, zdalo sa, nič nemôže narušiť. Keď Ema nemala ešte sedemnásť a otehotnela, so súhlasom súdu si ju Jano vzal za manželku. Prvé dieťa potratila. Miluška sa jej narodila dva dni po osemnástich narodeninách. Všetci sa jej potešili, dieťa bolo zdravé, vyvinuté. Spoločná radosť však trvala krátko, lebo po polroku umrel Krištof, a onedlho po nej odišla aj Miluša. Ema ostala so svojou malou rodinkou sama. A dnes? Už jej aj všedný život bol postrachom, a Soni nebolo ľahké ju priviesť na iné myšlienky, než akým sa oddala.

- Ema, hlavu hore, duša moja. Keby niečo, neboj, budem po ruke, - povzbudzovala ju Soňa.

Ema krútila hlavou. - To všetko je pekné, ale ... ty aj tak nebudeš tam pri mne, lebo ...

- Bože môj, keby si len toľko nelamentovala! Samozrejme, že nebudem pri tebe stáť. Čože by som tam robila? Si dospelá, netreba ti hlavu držať, - vyložila na stôl rizoto a uhorky. - Naberte si všetci.

- Chlapci, ku stolu, - naručovala im kričiac do detskej izby.

Andrej priniesol akýsi koňak. Nestihli vypiť, chlapci rýchlo vhádzali do seba jedlo a na Emine veľké prekvapenie razom zmizli späť do detskej k televízoru. Ema nebola zvyknutá na taký zhon, hľadela za nimi s roztvorenými očami.

Bez slova sa najedla a poberala sa domov.

- Idem s tebou. Chcem vidieť tvoju garderóbu. Možno si budeš musieť prikúpiť nejaké nové veci.

- Mám smútok, Soni.

- Ja viem, ale aj tak ... nechaj to na mňa a daj si poradiť.

Ema povzdychla a pozrela na Andreja. - Nechaj to na ňu, Ema, Soňa ti bude vedieť poradiť a má pravdu, sama sa presvedčíš a o týždeň-dva sa nebudeš poznať.

- Nie som o tom taká presvedčená, Andrej.

- Bude tomu tak, Ema, ver mi. Poslúchni Soňu. Čo ti poradí, všetko bude na tvoj úžitok.

*

Po príprave a dohovore so Soňou nastupovala Ema na druhý deň do práce do pekárne na dopoludňajšiu smenu. So záujmom sa prizerala veľkým elektrickým peciam, aké doteraz nevidela A aká bola jej radosť, keď mohla vynášať napečený chlieb do predajne, kde Soňa bola jednou z predavačiek, to vedeli len oni dve. Soňa spokojná kvitovala, že sa Eme práca páči, a keď k nej podišla a šepla jej, ďakujem ti, pre Soňu akoby zaspievala najkrajšiu pieseň. Bola rada, že jej pomohla.

Dni plynuli, Ema sa čoskoro zaučila. Prácu robila rada a všetci si ju pre jej kľudnú povahu obľúbili. Vo sviatočný týždeň bolo najviac práce, najviac cesta, Ema sa rozhodla, že zo zbytkov, ktoré inokedy upečú len tak, aby sa cesto nevyhodilo, upečie malé bochníčky. Také, aké ju učila Miluša. Zašla s nápadom za šéfom.

Prekvapene sa na ňu zahľadel. - Ktože ich bude robiť? Veď také stroje nemáme!

- Ja, ručne, - postavila sa pred neho hrdo.

- Ba v ktorých že peciach ich upečieme?

- V tých odstavených, malých, kým nakysnú, pece sa stihnú vyhriať, - tvrdila.

- Netárajte, Ema, veď teraz máme plno roboty, - ponaprával si bielu čiapku Blažej.

Ale Ema sa len tak ľahko nedala. - Pozrite, pán vedúci, nenárokujem si za to plat, ručne ich vyformujem zo zvyšného cesta, pozriete sa, ako. Idú sviatky a ľudia pokúpia ... prídu vhod.

Vedúci zauvažoval. - Hmm. Nejde o zaplatenie, či nezaplatenie, Ema. Skôr pre nedostatok času a ... - našpúlil mäsité pery, pričom sa mu husté fúzy sťaby naježili. - No, nedbám, skúste, - ani nevedel, prečo jej to povolil, bez slova ju nasledoval k jej štandu, - a som naozaj zvedavý, ako to zvládnete. Veď to nie je kilo-dva cesta ... A ja nie som ani proti, len to nemalo byť teraz, keď je najviac roboty, - rozprával okolo veci, až to bolo na Emu priveľa. Keď ale uvidel, ako zručne narába s cestom, prekvapenie nezakrýval.

- Šéfe, zvládnem to, naozaj, - priehlavkom ruky si napravila veľkú padajúcu bielu čiapku a pomúčila si celú tvár.

Blažej stál vedľa nej a začal sa usmievať. Ema ho ešte vôbec usmiateho nevidela.

- Pane, úsmev vám celkom pristane. Mali by ste sa usmievať častejšie a starosti zahodiť kdesi za roh, - povzbudzovala ho dobrosrdečne Ema, pokiaľ si z väčšieho cesta odtrhla ďalší kus.

- Keď sa po každý raz pomúčite, budem sa usmievať, - nahol sa k nej a pošepol.

Keď si druhou rukou chcela z tváre strieť múku, pomúčila sa ešte viac.

Vedúci sa už začal hlasno smiať. Ema zrazu prešla dlaňou aj po jeho tvári, zachichotala sa, ba nakoniec nevinný chichot prešiel do nákazlivého smiechu, privrela oči a sklonila hlavu.

- Dosť bolo smiechu, pokračujeme v práci, - povedala vážne, keď zodvihla hlavu.

Ale Blažej sa ešte neprestal smiať a ostal prekvapený, ako sa Emin smiech premenil zrazu na toľkú vážnosť. Zaujato sledoval jej šikovné ruky a šokoval ho pohľad na jej zručnosť, ako pribúdalo bochníkov.

- Mali by byť rovnakej veľkosti, Ema, - podotkol.

- Budú, - odpovedala, ani na neho nepozrela.

- Naozaj?

- Skúste odvážiť.

Všetci ostatní ich už obstáli a prizerali sa. Keď Ema skončila, vedúci sa rozhliadol.

- A vy? Čo sa stalo?

- Šéfe, dostali ste po nose? - zasmiala sa Janka, keď uvidela jeho pomúčenú tvár.

- Po nose jej dám ja, až tie bochníky nepredáme, - odpovedal veselo.

- Ja kupujem tri, - zahlásila Janka, po nej sa prekrikovali ostatní, preháňajúc sa číslami.

- A čo dáme na pult? - prekvapil sa šéf.

- Nuž, ten zbytok, - poprekladala cesto na kvasný pult.

- Takže ... idem zapnúť pece, - vzápätí sa otočil a odchádzal.

Keď Ema vložila posledný bochník do pece, vydýchla si, a založila ruky v bok.

- Tak čo, Emi, šéf mal dobrú náladu ... - pripomínala Janka.

- Zatiaľ. Uvidíme, čo povie, až sa nepredajú , - robila si starosti.

*

Nielen Ema ale aj vedúci bol zvedavý, ako pôjdu bochníky na odbyt. Keď Soňa ani nie po hodine zahlásila, že ich predali, Ema zvýskla, objala vedúceho okolo šije a na tvár pritisla veľkú pusu.

- Och, šéfe, som taká rada, že sa to oplatilo, - povedala s neskrývanou radosťou a neuvedomujúc si ani, čo vykonala. Ale v tej chvíli to bolo také samozrejmé. - Už ste ho ochutnali?

- A nechali ste mi?

- Samozrejme.

Vedúci pokrútil hlavou. - Ste šikovná, Ema. - Porozkrajoval a ponúkal, sám si vzal krajík a chrumkal. - Ema, to je vynikajúce, - hovoril s plnými ústami.

- A to ste ešte nechutnali z našej pece ...

- Kde ste sa naučili piecť chlieb?

- Naučila ma to moja mama, asi pred šiestimi rokmi.

- Kde?

- V riadnej piecke predsa, na lazoch.

- Tuším si to zopakujeme, Ema.

Soňa sa pozrela na šéfa, šéf na Emu. Ema vytiahla plecia a rozhodila rukami. - Netušila som, že budú tak vzácne ...

- No, Ema? Bolo ich akosi málo ... zamiesime?

- A chcete?

- Nie, nie, teraz už nie. O týždeň, na Silvestra. Soňa, vaša švagriná je veľmi šikovná.

- Ja som vám to tvrdila od začiatku, pán vedúci, - Soňa žmurkla na Emu a vyšla do predajne.

- Nuž, Ema, prezraďte, kde je tá pec, v ktorej pečiete tie vaše fajnové bochníčky?

5

Na naliehanie vedúceho pekárne Blažeja Nováka sa Ema, Soňa a Andrej vybrali na lazy, lebo vedúci chcel vidieť piecku. Blažejova dodávka bola naložená všelijakými krabicami, Ema so Soňou si zvedavo vymenili pohľady.

Blažej sa za mestom rozhliadal po zaoraných a vyčistených záhradách konča rodinných domov a celou cestou sa vyžíval v kráse prírody. Andrej sa čudoval, že v týchto končinách doteraz nebol.

- A vôbec som nevedel ani o Sudičkách, hoci tu žijem už dosť dlho. A je to tu za humnami. Zvláštny názov, viete, prečo sa okolie volá Sudičky?

- Mama vravela, že tam kedysi žili sudičky. Za mojej mladosti sme po akýchsi rozvalinách ešte behali. Teraz je sudičkou Rína, z osady. Keby ste si chceli dať vyveštiť, môžem sa prihovoriť, - usmieval sa po vysvetlení Andrej a mrkol na Blažeja.

- Ach, nie, ďakujem. Osud je dobrý, aký prichádza, - povzdychol Blažej.

- Sám by som ho veru nechcel poznať.

- Nevedel som, že za osadou cesta pokračuje, to ma veľmi prekvapuje, ba ešte viac, že tu niekto aj býval. A vôbec som nepredpokladal, že sa odtiaľto možno dostať na lazy a že lazy sú k mestu tak blízko, hen za horou, - pokračoval v načatom rozhovore Blažej.

- No, až tak blízko zas nie, pán inžinier, sami uvidíte.

- Poznám cestu na lazy z druhej strany, kde som nejaký čas chodil s chlebom, je tam značne veľká hoci roztrúsená osada a okľukou je o dobrých štyridsať kilometrov viac. Poznáte to tam?

- Samozrejme, všetci.

- Všetci ste tam bývali?

- Ja nie, - zahlásila Soňa skôr, než niekto stihol prehovoriť. - Ja by som tu nevydržala.

- Je tu prekrásna príroda.

- Moja žena je mestská panička, pán inžinier, vidíte. Za celý svet by sa sem neprisťahovala.

- Ema a vy?

- Ja som tu vyrastala,- povedala skromne, hoci to nebola úplná pravda.

- A cesto nám dnes zamiesite? - spýtal sa Blažej po chvíli.

- To záleží od okolností.

- Od akých?

- Sama tu neostanem. A je už zima, treba zakúriť, v chladnej miestnosti cesto nenakysne, poznáte to. A treba piecku vyhriať. A môže napadnúť sneh a ...

- Ostanem tu s vami, - ponúkol sa narýchlo Blažej.

Soňa drgla lakťou do Emy a vrhla na ňu významný pohľad. Ema roztvorila oči od údivu.

- Nemám ani suroviny ...

- Poistil som sa ... pre každý prípad ... všetko je v aute.

- No nazdar, - šepla Soňa a znovu drgla do Emy.

- Nie, pán inžinier, naozaj nie. To nech radšej so mnou ostane Andrej. On vie, kde čo a ako ...

- Nehanbite sa, Ema, veď sme dospelí ľudia, všetci štyria.

- Čo tým chcete povedať? - opýtala sa akosi priskoro.

- Nič, Ema, naozaj nič. Nebojte sa, nezneužil by som situáciu. Viem, že sa toho bojíte.

Andrej so Soňou nemo počúvali.

- Vy nič neviete, a to, že som vdova, ešte nič neznamená, a na situácii a celej veci ani nič nezmení, - šepkala si skôr pre seba urazená Ema, ale všetci všetko začuli.

- Hach, dobre, Ema, - pohladil si riedke vlasy Blažej, - veď ja nenalieham. Keď tú prácu urobí pán Sivko, nech. Mňa zaujíma, či vy urobíte, čo chcem, - otočil sa k nej a pohladil si fúzy - či budú bochníky a aké. Keď chcete, ja vám takú pec dám postaviť hoc´ aj doma, vo dvore. Záleží od vás, - povzbudivo na ňu hľadel.

- Kvôli mne ju stavať nemusíte, ja ju nepotrebujem, chcete ju vy.

Blažej sa usmial. - Pravdaže ja, ale bez vašej zručnosti mi je piecka na nič.

Keď došli, Blažej bol unesený krásou okolia a rozhliadal sa na všetky strany.

- Takže tu ste vyrastali, Ema? - spýtal sa prekvapene. - Veď to je pánubohu za chrbtom, z jednej aj z druhej strany. Snáď uprostred.

Ema povytiahla plecia, nasilu sa usmiala. - Mne sa tu páčilo. Bola som tu šťastná.

- Chcel by som vidieť človeka, ktorý by tu nebol šťastný, - povedal Blažej pre seba. - Poďme pozrieť tú piecku.

Kým sa s Andrejom rozhovorili o kdeakých parametroch a rozmeroch, Soňa išla na potrebu a Ema si spomenula, že nechala na stole list. Až pôjdu do domu, Soňa bude prvá, ktorá ho zo zvedavosti prečíta. Rýchlo vošla do kuchyne, aby ho schovala.

Aké však bolo jej prekvapenie, keď zistila, že jej list je preč a Jakub tu bol znovu. Zastala si ku stolu, vzala list a prečítala ho. Potom pomaly podišla ku skrini a pozrela sa na fotku.

- Svadobná ... teda tú pozeral aj Jakub.

Pozerala sa na fotku, zaslzila. Vedľa nej stál Jano, Andrej so Soňou z jednej strany, Miluša s Krištofom z druhej.

- Akí sme boli vtedy šťastní ... a prešla taká krátka doba a polovica ľudí z nej už nežije ... Ach, Jano, Jano, prečo si ma tu nechal? - zaplakala hlasnejšie, ako chcela, Jakubov list vložila do vrecka a poutierala slzy.

Ani nezbadala, kedy Soňa vošla a strhla sa, keď ju objala okolo pliec. - Čo je, Ema? - Keď uvidela fotku, ktorú držala v trasúcej sa ruke, povzdychla. - Prišlo ti ľúto, viem ... bola si s Janom šťastná a teraz sa vynárajú spomienky. Ach, Ema, viem ťa pochopiť.

Ema sa k nej otočila, ešte vždy plačúc sklonila hlavu na Sonine plece. - Povedz, prečo musel odísť? Prečo? Bola som zlá? Ostala som tak sama ... - fňukala.

Soňa ju objala, pohladkala po vlasoch a samej sa jej v očiach slzy zaleskli. Nedokázala Emu utíšiť, ani utešiť. - Viem, Ema, bolí ťa srdce. Ale čas zahojí duševné bôle, čas všetko zahojí ... Ema, až sa rozhodneš cesto zamiesiť, ostaneme tu spolu aj s Andrejom, a aj ti pomôžeme. K chlapcom pošlem babku ...

Ema zodvihla hlavu, a pozrela sa na Soňu. - To myslíš vážne? - zasmrkala. - Naozaj by si ostala? A aj by si mi pomohla?

- Uhmm, - povzbudivo na ňu pozrela. - Samozrejme, veď sme rodina. Andrej na nás dá pozor.

- V tom prípade musíme naklásť oheň, - odkladala fotku.

*

U Sivkov si sadali k Štedrovečernému stolu ôsmi, len čo sa vrátili z podvečernej bohoslužby. Soňa vôbec nepripustila, aby Ema nebodaj k nim neprišla. Od smrti Štefanských chodievali každoročne na podvečernú omšu s Janom a následne ostávali u nich na sviatočnú večeru. V tomto smere inak šetrná Soňa bola štedrá, ba prízvukovala, že na Štedrý deň to inak ani nemôže byť. Zo súcitu ku večeri na predvianočný sviatočný deň pokoja a lásky pobožná Soňa pozvala teraz nielen svojich rodičov, ale aj nedávno ovdovelú bezdetnú susedku, tetu Albínu, ktorá s jej rodinou bola v úzkom kontakte a hlavne ich synov si veľmi obľúbila. Svojím hosťom ponúkla hojný a bohatý výber jedál, ktorých príprava a servírovanie hraničili priam s fantáziou. Ema ju obdivovala, ako všetko včas stihla, ale Peťo nedopustil, aby sa zo slávy dlho tešila, lebo prstom ukazoval na otca, čo Andrej uvítal so spokojným úsmevom. Spoločne v tichosti pospomínali a v družnej debate v spomienkach na svojich blizkych strávili celý večer. Vianočnú atmosféru každoročne dotváral spev Tichej noci a kolied oboch bratov, Andreja a Jana, ktorí svojím barytonom maximálne precítene dokázali dotvoriť kúzlo a čaro sviatočného večera. Andrej už pár rokov zasväcoval aj svojich synov do tohto krásneho zvyku, ktorý podľa neho neodmysliteľne patril k sviatku. A tak, keď sa Ema s tetou Albínou nikým nerušené oddávali spomienkam, Andrej so synmi začali spievať Tichú noc... Ema spozornela. Janov hlas v speve chýbal, ale rodinné trio pieseň aj nasledujúce koledy úspešne zvládlo. Piesne rvali srdce, tisli sa slzy do očí, a nielen ženy, ale ešte i Sonin otec si potajme utieral zaslzenú tvár. Nestihli dospievať, Peťovi sa roztriasol hlas a hodil sa Eme k nohám, aby sa jej v lone vyplakal. Čochvíľa objímal aj Paľo Emu a už ju ani neutešovali, ale plakali s ňou. Teta Albína so zaslzenými očami zvierala Sonine ruky. Bez slov. Slová neboli potrebné, nehodili by sa. Každý našiel pohnútky na svoj skutok.

Na Polnočnej omši hrala gitarová hudba, kostol bol preplnený, vonku stojaci dav, ktorý sa tlačil okolo kostola, počúval kázeň z reproduktorov. Polnočná omša mala nepochybne svoje čaro. Dokázala osloviť, zblížiť ľudí, dožičiť slobodu. Po omši sa vymrznutí vracali domov. V uliciach ešte vždy stretali ľudí. Jasné nebo sa zatiahlo a kým došli domov, začali padať veľké chumáče snehu.

6

Boranovci otvorili Medulienku dva týždne pred Vianocami. Napriek tomu, že bolo na okolí viacero kaviarní, v Medulienke bolo vždy obsadené. Príjemná atmosféra, nové a moderné zariadenie, steny plné zrkadiel lákali návštevníkov. Dorian tam častokrát uvidel posedávať aj svojich žiakov, a bol tomu rád. Skoro denne sa zastavila aj Lucia, jeho kolegyňa. Koketovala s Dorianom už dlhšiu dobu, a hnevalo ju, že

sa doteraz nijako nevyjadril. Dorian jej dvojzmyselné poznámky bral žartom na vedomie, občas s ňou trucoval, občas ju zvádzal a Lucia nikdy neuhádla, čo má za lubom. Rozhodla sa získať si ho za každú cenu. Chodila za ním ako tieň a jej snaha Dorianovi neunikla. Aby si myslela, že má vyhraté, prešibaný Dorian ju zvádzal na ľahké flirtovanie, inokedy preto, lebo mu stála v ceste, presvedčivo sa vyhováral a ako zástupca riaditeľa v škole ju zamestnával naoko dôležitými ale v skutočnosti vôbec nie potrebnými úlohami. A už sa len tešil, že Lucia jeho úmysel neprekukla. Ani Radke neušla Luciina snaha o zblíženie sa s jej synom. Dievča sa jej páčilo, ale Dorian sa ešte nemienil ženiť nech mu mama čo-ako dohovárala.

- Mami, Lucia nie je dievča pre mňa, ona je ... ako by som len povedal ... je ... príliš odlišná odo mňa, je iná, než akú som si vysníval, rozumieš? ... a vôbec ... nevie ma osloviť... - táto odpoveď zo začiatku Radku prekvapila, ale keď ju od Doriana počula vždy častejšie, sama uverila a nenaliehala.

Na Štedrý deň k raňajšiemu čaju Vilma vyložila na stôl malý bochník, z ktorého Dorian neodtrhol zrak.

- Odkiaľ je?
- Z pekárne predsa ...
- Ste si tým istá?
- Som, vždy nakupujem u jedného pekára, sama som ho priniesla.

Nepýtal sa viac na nič, len zazrel na Vilmu, sťaby ona za niečo mohla. Jeho myseľ začal veľmi zamestnávať bochník chleba. Nech robil čo chcel, nech išiel kam chcel, neustále mu myseľ zabehávala na lazy. Po večeri si vzal list, odpoveď z lazov. Prečítal ho, a v ňom stálo, že možno niekedy ochutná aj peceň malého bochníka. A mal čo robiť, aby naň nemyslel. Ešte aj po návrate z Polnočnej omše, keď sedel na svojej posteli, už znovu držal v ruke list, potom ho nervózne pohodil.

- Do čerta! Som vari blázon? Šibe mi? Čo ja mám spoločné s tým pecňom chleba? Upiekli ho, tak čo má byť? ... Aj keby ho aj upiekli na lazoch ... - rýchlo vstal, prešiel sa po izbe. - Ale prečo by ho mali práve tam piecť? Veď ho pečú tu, v pekárni, kde ho Vilma kúpila, ktože by tam teraz chodil! Veď tam už musí byť snehu vari po kolená ... hoci... bývali tam ľudia aj v zime ... ale aj tak ... a vôbec, prečo nad tým toľko uvažujem?

Sadol si, znovu vzal list do ruky, znovu ho prečítal. Z hlboka sa nadýchol. - Kto si, že píšeš také lákavé, vábne listy? - Položil ho k tomu prvému do šuplíka.

- Zajtra sa pôjdem pozrieť na lazy ... čo aj polcesty pešo. Zvládnem snáď nejakú tú túru aj v zime. Nie nadarmo chodím do posilovne ... do našej posilovne ...

*

Na druhý deň dopololudnia Dorian vstával nevyspatý. Chcelo sa mu otočiť na druhý bok, zakryť sa až po bradu a privrieť oči, ale prekonával sa. Prižmúril oči, pošúchal si ich a vošiel do kúpeľne. Občerstvený studenou vodou si stal pred okno a zahľadel sa von. Z nočného sneženia ostala na trávniku sotva badateľná popraš snehu, ktorá sa trblietala v žiari vychádzajúceho slnka. Napriek vychádzajúcemu slnku meteorologické správy neboli vôbec povzbudivé. Strhol sa na zazvonenie mobilu. Lucia si chcela dohodnúť popoludňajšie stretnutie, ale Dorian rázne odmietol akékoľvek stretnutie po celý deň a vyhovoril sa na návštevu blízkej rodiny. Hodiny ukazovali pol desiatej. Nerozhodoval sa dlho. Mama s otcom odišli do kostola a hoci boli Vianoce, od cesty by ho nič neodradilo. Hnala ho túžba čím skôr zistiť skutočnosť. Celou cestou pohvizdujúc si melódiu a pospevujúc „ .... v dolinách ľudia nemajú zamknuté brány, majú tam srdcia čisté a vľúdne, ako prúdy riek...“ došiel na odbočku cesty vedúcej na lazy. Cesta sa už zmenila, premávka tadiaľto nebolo žiadna a na odtlačenom a slabo posypanom asfaltovom povrchu si musel dávať pozor. Slnko sa už skrylo za tmavé a ťažké oblaky. Celou cestou nestretol ani neuvidel živej duše, len odkiaľsi doliehal zvuk zvona, ktorý začul v tichom chode motora. Kraj bol sťa vymretý. Pomaly jazdiac po neposypanej vozovke prichádzal ku poľnej ceste. Mal šťastie, že snehu zatiaľ veľa nebolo. Zastavil na vhodnom mieste a vybral sa smerom k domu Štefanských. Schádzajúc z kopca išiel ľahko, ale hore kopcom sa spotil. Začal pofukovať vietor a poletovať riedky sneh. Kým došiel ku studničke, už sa potešil. Lenže vzdialenosť od studničky k domu bola dvakrát taká namáhavá, ako potiaľ. Nevedel si predstaviť, prečo. Je trénovaný, taká vzdialenosť mu môže len prospieť, nie ísť na nervy. Už sa zabáral do snehovej prikrývky a beloba krajiny mu dráždila oči. Pridal do kroku. Potom sa zbadal, že ide zlým smerom. V tej belobe nerozoznal cestu a odbočil ktovie kam. Vrstva snehu čím ďalej bola hrubšia, ťažko sa v ňom brodil, premočila topánky a overal mal skoro po kolená mokrý, ale čože teraz po tom. Zastavil sa a rozhliadol, riadne sa unavil. Krajina bola nevídane krásna, a keby ho nehnal čas, bol by sa v tej kráse kochal ďalej. Pozrel sa na hodinky, bolo štvrť na dvanásť.

- Zmýlil som sa. V takýto čas som sa mienil už vracať.

Postál ešte chvíľu, zrazu v kroví niečo zašuchotalo a neďaleko neho pobehli tri mladé srnky. Pozeral za nimi, pokiaľ sa v lese nestratili. Potom vykročil veľkými krokmi, aby čím skôr došiel do domčeka.

- Som blázon, totálny blázon. Neviem, či to, čo robím, dáva nejaký zmysel. Načo sem chodím? Čo čakám? Teplú piecku? A keď, tak potom čo? Tak veľmi mi na tom záleží, či bochník bol napečený tu, alebo niekde inde? Alebo čakám odpoveď na môj list? - hlas sa zasekol, prestal rozprávať.

Zastavil sa, tvár mal mokrú od padajúceho snehu, po chrbte mu stekal pot. Zrazu nedokázal rozmýšľať. Stiahol si rukavice a vybral vreckovku, všetko robil mechanicky. Z hlavy sňal čiapku, a poutieral si tvár aj spotené čelo.

- List je na vine, kvôli nemu som sa sem vybral. A vari ani nie list, ale jeho pisateľ. To on ma láka do týchto končín. Keby som aspoň vedel, kto to je ... - založil si čiapku. Domček už bol celkom blízko.

Priam sa k nemu rozbehol. Bránku ťažko otváral, brodil sa snehom po nevyšľapanej ceste. Nikde ani len náznak toho, že tu niekto bol. Rozbehol sa ku piecke. Všetko bolo zapadané snehom. Otvoril dvere a zdalo sa mu, že je tu viacej uhlíkov. Uhlíky ... je to sprostosť. Ktože videl stavať niečo dôležité na tak zanedbateľnej veci? Pomaly sa vracal hore dvorom ku vchodu do domu. Na verande podupal nohami, obil si zo snehúl sneh. Načiahol sa ku skrýši a otvoril dvere. Len čo vošiel, oproti dverám pred šporákom bola iná kopa dreva, než si pamätal.

- Vycítil som, že tu piekli bochníky. Veď je tu priam príjemne teplo. Nech mi nikto netvrdí, že tomu nebolo tak, - vyzliekal si vetrovku cestou do komory.

- Vedel som, vedel som to, aj koryto je na inom mieste. Hmm. Zase som sa oneskoril. Keby som prišiel predvčerom ... stretol by som sa tu s niekým, našiel by som tu ľudí ... alebo aspoň jedného človeka.

Srdce sa mu rozbúchalo, keď na stole uvidel list. Zapálil si svetlo a rozvalený na pohovke chcel v kľude „vychutnať“ jeho obsah.

Odpovedal si mi na list. Prečo?Mal si odložiť košík a odísť, a vrátiť sa niekedy na budúci rok. Možno ťa sem láka prekrásna príroda a prekrásne spomienky ... alebo sa mýlim?

Zima je tu dlhá, večery ešte dlhšie. Skoro sa stmieva a neskoro brieždi.Nezačuješ ani vtáčka zašvitoriť. Čas plynie pomaly, všetko spí. Je tu ticho a v tom tichu odratávaš hlasné tikanie hodín a súčasne načúvaš praskaniu dreva na ohni. A nemyslíš na nič. A ticho ťa ukľudní. Z verandy sa zahľadíš až k náprotivnému horskému masívu a oči ťa zabolia od krásnej snehobielej farby. Perinbaba nad nami často práši periny. Škoda, že si to doteraz neprežil. K Štefanským si chodil len v lete. Je síce pravda, že v zime sa sem ťažko dostaneš a ešte ťažšie späť. Ale tebe to nehrozí, kým prídeš, bude znovu všetko krásne kvitnúť a môžeš pocítiť vôňu leta.

Smelo si vezmi, čo potrebuješ. A peniaze si vezmi späť, nie si nič dlžný.

Trikrát si list prečítal, už si chcel nadávať do bláznov, že sa ho vari ide naučiť naspamäť.

- Komu nie som dlžný? S kým si to píšem? Kto mi odpovedá? A o pecníku nepadlo ani slovo, - uvažoval a rozoprával si nahlas. - Vraj som mal len odložiť košík a odísť ... Hmm, aké jednoduché. Ale prežiť pár dní tu, osamote, v zime pri praskajúcom ohni a za súčasného odratávania času s tikaním hodín...

Znovu pozrel na list. - A tie litery! Krásne, úhľadné písmo, také až veľmi školácke...

Napísal odpoveď.

Znovu som sa opozdil. Keby som prišiel skôr, možno by som tu niekoho stretol.

Nepoznám príčinu mojej odpovede na list. Snáď sa patrí odpovedať.

Prišiel som znovu, ale neviem odôvodniť, načo. Len tak, vari zo zvedavosti, aby som videl aj zimnú prírodu? Padá sneh, aj teraz Perinbaba práši periny. O chvíľu vyjdem na verandu a zahľadím sa na náprotivný končiar a uvidím tú krásnu, čistú belobu. Rozmýšľam, že by som mal vyskúšať v domčeku aj zimný pobyt. Nateraz mi to však nevyhovuje. Ale určite sa tak raz stane. A vtedy si prinesiem všetko na dlhý pobyt, pre každý prípad, keby som sa nemohol vrátiť.

Ešte je zima, ale už sa teším na leto, a čas, ktorý tu strávim.

Teraz sa už musím ponáhľať, začína husto snežiť, a cesta naspäť je dlhá. *Jakub*

Vybral list z karizbloku a položil ho naprostred stola. Bol spokojný. Nevedel, z čoho jeho spokojnosť pramení, čo je príčinou toho, že sa tak ukľudnil. Neprišiel sem ani rozhnevaný ani nervózny, ale list, za

ktorým sa sem hnal a ktorý tu pre neho bol, ho celkom uspokojil. *„Svoju zvedavosť som uspokojil, ale čo povie mama, že chýbam pri sviatočnom stole, na to sa bojím aj pomyslieť.“*

7

Ema preslávila bochníkmi Blažejovu pekáreň. V práci uznávaná, doma ale samotárska Ema hodne plakávala. Nikam nechodila, deň jej vypĺňala práca a spanie a čo medzi tým ostalo, bolo na návštevy cintorína. Soňa s Andrejom ju chápali. Nechceli sa jej miešať do života, ale dávali pozor, aby ju neovládol pocit samoty a neistoty. Často ju pozývali k nim, ale veľakrát odmietla. Jej uzavretý svet priaznivo vypľňala Xenia, ktorá pracovala na jej smene a ktorá zdieľala podobný osud ako jej. Ema sa ju snažila pochopiť a vypočuť jej neustále ponosy. Aj ona bývala sama a oplakávala svoju dcérku Bibianu, ktorú s manželom tvrdohlavo opustila po nepodstatnej hádke.

Xeňa vedela ako na ľudí. Podarilo sa jej presvedčiť Emu, aby s ňou išla aspoň na kávu do cukrárne. Po rannej smene, ktorá končila popoludní o štvrtej sa dve priateľky vybrali do Xeninej cukrárne. Ema nebola zvyknutá chodiť na spoločenské miesta, aj to Xene povedala, lenže ona len oči prevrátila a sa jej vysmiala. Nedala sa ľahko odbiť. Nemala blízku priateľku, potrebovala spoločnosť a tichá ba až utiahnutá a mlčanlivá Ema jej vyhovovala. Mohla sa pri nej vyrozprávať bez zábran, čo aj robila s nezvyčajnou vervou. Ema mlčky vypila kávu a zjedla aj Xeňou objednaný zákusok. Rozhodne sa s ňou nenudila. A tak si u Emy vymohla, že najbližšie sa pôjdu navečerať do Zlatého dukátu. Ema hneď zaprotestovala, ale Xeňa jej nedovolila odporovať. Na svoju zábranu si vymyslela zámienku, že sa nedokáže správať v reštaurácii, načo Xeňa pohotovo vyhlásila, že má priateľku v knižnici, ktorá jej požičia knihu o slušnom správaní.

Ema mala praktickú inteligenciu, lenže izolovaná od vonkajšieho sveta, prejavovala sa len tam, kde sama chcela. Prirýchlo sa vydesila a nemala odvahu brániť sa. Svoju náklonnosť prejavovala zdržanlivým spôsobom u toho, kto si ju získal. Xeňa bola voči nej ohľaduplná a rozprávala sa s ňou veselo aj vážne a hoci jej nátura nebola vždy poddajná, bola zaujímavá a pôsobivá. O týždeň jej už pokoj nedala.

- Nikam nepôjdem! - odporovala Ema.

- Ako by si nešla?! Ema, uvedom si konečne, žiješ sama a do konca života predsa nemôžeš bývať ako v ulite, nemôžeš sa skrývať, si mladá, pekná žena, ktorá sa nemôže zahrabať do minulosti. Potrebuješ sa nadýchať nového ovzdušia, musíš sa osviežiť .... musíš ...

- Ja sa nového vzduchu nadýcham doma, v domčeku kde sme žili s Janom ... a ... - smrkala, slzy mala na krajíčku. - Nepotrebujem ísť nikam, - pery sa jej zachveli.

- Ach Ema, - vzdychla si Xeňa. - S tebou nie je vôbec reč.

- Nenahováraj ma na také veci.

- To sa ešte uvidí, moja milá, - povedala skôr pre seba. Pokrútila hlavou. - Vieš, Ema, som rada, že sme sa spriatelili, - nadýchla sa. - Veď ani ja nikam nechodím, nemám na to peniaze. A možno zostarnem takto, sama, samučičká, a hoci sa ľutujem, čo mi to pomôže? Ale obidve sme žili vo vzťahu, vieme, s čím to chodí, a prečo by sme tajili ... bolo to dobré a pekné ... myslím si, že aj u teba. Hoci sme žili rôznym spôsobom ... ty si sa z tých lazov ani nepohla, kým ja som celý život prežila v meste, ja sa viem pohybovať medzi ľuďmi a aspoň by som ťa naučila ... keby si chcela. Nikdy nevieš, kedy budeš potrebovať zájsť do nejakého hotela alebo reštíka, možno pôjdeš na výlet a poznatky by ti prišli vhod, ale ty všetko hneď odmietaš. Išlo by len o jeden večer ... veď sama sa nemôžem rozťahovať, vravím ti, že nemám peniaze nazvyš, musím odkladať. Ale ... do čerta, toľko si v tomto mizernom živote snáď môžeme dopriať, že raz v mesiaci sa pôjdeme navečerať do akejsi elegantnej reštaurácie, kde nás obslúžia a ... budeme sa cítiť ako princezné a ...

- Dobre, pochopila som, nemusíš viac o tom hovoriť. Pôjdem s tebou, máš pravdu, aspoň sa prakticky naučím, ako sa mám správať v spoločnosti.

Xeňa roztovorila oči. - Vari si už knižku prečítala?

Ema pritakala.

- No, dievča, nepoznávam ťa. O dva dni ideme.

8

- S kým sa rozprávaš? - spytovala sa ho šeptom mama, ani nezbadal, kedy sa pred dverami zastavila.

Dorian sa preľaknuto otočil a tíško vyšiel z izby. - Rozprával som sa s Bábikou.

- Ale veď spí ...

- Viem, ale aj tak som sa jej prihováral, - hovoril ešte vždy šeptom. - Čo bolo na obed? - zahováral.
- Mami, nerob paniku, už som doma.
- Vyšiel som si len tak, na prechádzku, do prírody ... naozaj som nemohol vedieť, že bude padať sneh, ráno svietilo slnko.
- Vari si nebol na tých lazoch? - spýtala sa prekvapene.
- A keby? - spýtal sa s úsmevom.
- Netáraj, Dorian, čo by si tam robil ... teraz, v takom nečase, a ešte k tomu vo sviatočný deň!
- No vidíš, mamička, sama tomu neveríš a predsa sa pýtaš. Kto mi dá obed?
- Dorian, nepoznávam ťa.
Prekvapenú mamu nechal pred izbou a odišiel za Vilmou. *„Som rád, že to prešlo tak ľahko.“*

9

Ema sa duševne pripravovala na večeru, ktorú mienila stráviť so Xeňou v reštaurácii Zlatý dukát. Prešla svoju garderóbu a skonštatovala, že si na elegantné miesto nemá čo obliecť. Ovládol ju žiaľ. Nedokázala sa vyrovnať s myšlienkou, že sa ide zabaviť. Sama, bez Jana. Hoci Xeňa nenaznačila, že pôjde o zábavu, jej sebadôvera ju opustila. Najskôr zaslzila pred otvorenou skriňou, potom sa hodila na posteľ a vyplakala sa. Trýznila ju samota, jej rodinka sa rozpadla. Pocítila zbytočnosť svojej osoby, mestský život ju vyčerpal.
- Ale kde si bol? A takto oblečený? Veď sú Vianoce!
Dorian po príchode domov bol celý rozrušený. Nevedel povedať, prečo. List, ktorý prinášal z lazov, odložil k predchádzajúcim ako nejakú vzácnosť. Dokonca si ich v písacom stole dal pod zámok. Nazrel do detskej izby, Bábika spala, ako každý deň popoludní. Pomaly zašiel k postieľke, pohladkal ju po vláskoch, pomrvila sa a usmiala, pravú ruku si položila na hlávku. Uvidel jej na zápästí materinský znak, na tom istom mieste ako má sám. Pohladkal si ten svoj. Potom si zrazu mimovoľne siahol aj na miesto pod pravým uchom, kde mal materinský znak rovnako ako Bábika.
- Čo ma s tým dieťaťom spája? Znamená ten znak niečo, alebo je to len náhoda?
A nikto nebol nablízku, kto by ju potešil, kto by dodal odvahu a pomocnú ruku tak, ako onoho času Jano, o ktorého sa mohla oprieť, ktorý ju vždy vedel uspokojiť. Keď sa po hodnej chvíli ukľudnila, s ťažkým srdcom sa vybrala do mesta na nákup a zašla až do centra. Všímala si všetko, všade stretávala náhliacich sa ľudí, ale aj len tak potulujúcich sa. Zaujali ju a na chvíľu prestala myslieť na seba a na svoje trápenie. Vošla do supermarketu s veľkým vozíkom, ale jej nákup bol oproti iným minimálny ba v blízkosti pokladne sa až zahanbila vidiac tlačiť zákazníkov vozíky s plnými nákupmi. Zastala si preto za staršiu pani, ktorá okrem pár drobností vo svojom vozíku nič iného nemala. Blízko parku na ulici sa osmelila a zastala si do radu na langoše, z pečenia ktorých sa široko šírila dobrá vôňa. S chuťou ujedala, opretá jednou nohou o strom, pod ktorý si neďaleko nej na lavičku sadli tri Cigáňčatá. Jedného z nich poznala z osady, veľkými očami pozeral na ňu, opätoval jej úsmev a potešil sa, keď mu polovicu langoša ponúkla. Prechádzajúc sa po námestí zbadala obchod s názvom Čierno-biela móda. Vošla. Narýchlo sa nevedela zorientovať, ale mladá predavačka bola veľmi milá, vďačne jej tovar poukazovala ba aj poradila. S nákupom odchádzala natešená hoci ľahšia o pár tisícok.

*

Na druhý deň bola v pekárni výplata. Xeňa v šatni po smene už žmurkala na Emu. Len čo vyšli na ulicu, hneď si zapálila a tajnostkársky sa dohodli, kde sa stretnú.
- Priprav sa, Ema, pekne sa učeš a namaľuj.
- Ja sa nezvyknem maľovať, a ani vlasy nemám také kučeravé ako ty, s ktorými nie sú problémy.
- Tentoraz urobíš výnimku, úplne sa zmeníš, Ema, ver mi. Radím ti dobre, poslúchni ma. A v reštiku si dáme aperitív, večeru a pohár dobrého vína. Ako ozajstní boháči, ktorí majú na to, - povzbudzovala ju a vyfúkla dym.
- Xeňa, a keby som si to náhodou ...
- Často plakávaš doma, mám pravdu? - zahovárala.
- Uhmm, - smrkala.
- Musíš to prekonať, musíš, Ema, inak sa zničíš. Viem, povieš si, že sa mi to ľahko hovorí. Ale práve zmena prostredia, zmena doterajšieho života ti dá zabudnúť ... - hladkala ju Xeňa po ruke.

- Už nastala zmena prostredia, aj zmena doterajšieho života, ale zabudnúť ... to nejde, Xeňa, to nejde. Ani to nikdy nebude možné. Ľudí, ktorí mi boli milí, pre ktorých som žila, ktorí mi boli blízki ... to sa nedá, nie veru, nikdy to nebude možné ... - krútila hlavou.

- Stále opakuješ to isté. Viem, že ti je ťažko, ale rozpoviem ti príhodu, aby si nemyslela, že neviem s tebou spolucítiť. Mala som pätnásť, keď som stratila oboch rodičov aj brata. Havarovali sme. Všetci, celá rodina sme sa vracali z letnej rekreácie. Vyšantili sme sa na kúpalisku, a bol to taký zážitok a taká krásna dovolenka, na akú sa nezabúda. Otec bol lekárnik, mama robila sekretárku. Brat bol o rok mladší odo mňa. Boli ešte tri dni do začiatku školského roku, práve sme si preberali v aute, čo ako začneme v škole. Išli sme v zákrute, otec bol opatrný vodič, ale z kamionu idúceho pred nami sa odpojila zadná vlečka a skrížila nám cestu. Otec do nej narazil, aj expertíza dokázala, že sa zrážke nedalo vyhnúť. Otec bol na mieste mŕtvy, mama umrela na druhý deň, brat o dva. Ja som vyviazla bez ťažkostí, mala som len odreniny. Čo ti mám povedať? - nadýchla sa. - Ani pre mňa to nebolo ľahké. Vychovala ma babka, ktorá sa v dôsledku tohto nešťastia psychicky zrútila, neskôr ochorela a skôr som bola ja jej oporou, ako ona mojou. Len čo som sa vydala, onedlho umrela. A ostala som sama ako palec ...

- Prečo si mi o tom doteraz nikdy nehovorila? - spýtala sa Ema udivene. - Musel to byť pre teba poriadny šok. Ako si sa dokázala preniesť nad všetky tie bolesti? - utrela si slzu.

Vytiahla plecia. - Neviem. Ale teraz je to už tak jedno... Potulujem sa sama vo svete, ako ty. - Nadýchla sa a potiahla ústa v jednu stranu. - Je tomu už viac ako desať rokov. Ale keď si spomeniem na našich, stále mám tú krásnu dovolenku pred očami. Všetci sme šantili, uvoľnení, bez povinnosti ... - privrela oči, zaspomínala. - Hjah, čo už, ostali len pekné spomienky, - nadýchla sa znovu, ba pousmiala sa. - Takže, Ema, teraz už vieš o mne všetko. A nediv sa teda, že som taká, aká som ... - pustila jej ruku a zahľadela sa na jeden bod niekde v diaľke.

Ema z nej nespustila oči. Xeňa si ju vari ani neuvedomila, tak sa sústredila na pohľad do neznáma.

- Ty si bola aspoň s Janom šťastná, a splodili ste dieťa z lásky. Napriek tomu ja ... ja som sa vydala, len tak, - rozhodila rukami, - možno aj bez lásky, kvôli predsvadobnému sexu, sťaby len z povinnosti, lebo dieťa bolo na ceste. Babka bola staručká a vždy viac chorľavela, naliehala, aby som si našla niekoho a Miloš akosi prišiel vhod. Ja neviem precítiť rodinné šťastie tak, ako ty ... čo bolo na tom spolužití dobrého, bol možno jedine sex, - povedala po chvíli. Pozrela sa na Emu, v očiach mala smútok. Potom sa znovu zahľadela do diaľav. - Rozhodla som sa žiť život svojím spôsobom, ako najlepšie viem a ako mi najlepšie vyhovuje. Možno sa raz nájde niekto, kto ma bude chcieť takú, aká som, s mojími cigaretami a s mojími chybami.

- Nemala by si toľko fajčiť, zahoď cigošky, - podotkla Ema.

- Možno to raz urobím. Ranný kašeľ mi samej ide na nervy ... ale keď si dám vymaľovať byt, vtedy tým už naozaj praštím, uvidíš, a podarí sa mi ... možno, - pozrela na Emu. - No, poďme domov, kočka, dnes tu už nemáme čo robiť.

10

Na dverách zazvonil zvonček, až sa strhla. Xeňa došla. - Dobre vidím, Ema, si to ty? - povedala prekvapene, s úsmevom od ucha k uchu.

- Ahoj. Nečum, vojdi.

- Aahooj, - zaspievala. - Ema, nepoznávam ťa, - vtom vkročila veľkým krokom do bytu, razom sa zohla, vyzula sa a chytila Emu za ramená.

- Vyzeráš skvele, tá blúzka je krásna a má veľmi jemný hmat, - s naširoko roztvorenými očami potiahla krkom a ohmatávala rukáv blúzky. - Kde v pekle si ju kúpila? - vyzvedala sa ešte vždy prekvapená. - Náramne ti sekne, bože, Ema, čierno-biele pásy nedovolia na ňu ani pozrieť. Iste si za ňu dala liter ...

- Čo?

- No, tisícku.

- Uhm, a nie jednu.

- Páni! Ema, vyzeráš skvele. Ukáž sa mi, otoč sa, - pootočila ju, ešte vždy nepustiac ramená. - Aj šmink sa ti vydaril, aj vlasy máš skvelé, - jemne sa jej dotkla vlasov. - Je to fantázia, Ema.

- Aj ty máš skvelý šmink ... aj vlasy.

- Hach, - kývla rukou, - akoby si nevedela, že sa šminkujem denne, aj do múčnej práce, haha ... ba denne aj viackrát, hahaha... Ale ty ... ty prisám´vačku dnes na niekoho urobíš dojem...

- Nechcem na nikoho zapôsobiť, potom ani nejdem ...

- Ty moja hlupučká, veď ja viem, ale vedľa teba dnes budem stratená, si ako vystrihnutá z módneho časopisu.
- No, ďakujem pekne... - usmievala sa na Xenine chválospevy.
- Ema, myslím to v dobrom, ver mi.
- Viem, verím ti.

*

Sotva si sadli do taxíka, Ema pocítila výčitky svedomia, lebo jej pripadalo, že zrádza svojich blízkych. Xeňa zbadala, že sa znovu oddáva svojím myšlienkam.

- Čo je? Nezačni mi tu plakať, lebo sa namôjveru nazlostím. Si skutočne ako počasie, raz sa smeješ ako slniečko, a vzápätí krútiš nosom ako pred búrkou.

Ema sa silene usmiala.

- Už je to lepšie. Vidím, že ťa treba len povzbudiť a dokážeš sa vynoriť na povrch aj z najhlbšieho dna.

Odvrátila od Xene pohľad a sledovala ulicu. Zároveň si sľúbila, že dnes nechá udalosti voľne plynúť a nech sa robí hocičo, bude sa silou vôle prekonávať a ovládať.

*

Xeňa vošla do reštaurácie prvá a Ema hneď poznala, že tu nie je prvýkrát.

- No? Čo na to všetko povieš? - spýtala sa pri stole.
- Je tu pekne.
- Vedela som, že nebudeš nos ohŕňať, - ponaprávala rukáv na blúzke a povyťahovala si na stehne pasentné nohavice, aby si mohla pohodlnejšie sadnúť. Xeňa sukne nenosila. Nohavice však mala všetkých možných farieb a dĺžky, dnes tmavomodré. Tmavomodrá blúzka s veľkými žltými kvetmi jej síce pristala, ale dala vyniknúť jej plnému poprsiu. Ema na nej novú blúzku doteraz nevidela, preto jej ju pochválila čo Xene očividne dobre padlo. Na prstoch jej okrem obrúčky napočítala päť zlatých prsteňov a na zápästí mala veľmi pekný a hrubý zlatý náramok podobný retiazke na jej krku.

Objednala alkohol a spoločne si vybrali z ponúknutého menu chutnú večeru. Ema bola unesená obsluhou a eleganciou, akou im objednané nápoje servírovali, tak o alkohole vo vysokom pohári ako večeri. Snažila sa jesť pomaly a dodržiavať pravidlá slušného správania sa, ako si to prečítala v knižke, kým Xeňa si na veľké žlté kvety novej blúzky nakvapkala tri nepekné fľaky z omáčky.

Priateľky si nemohli nevšimnúť, že neďaleko nich si k stolu sadli dva mladé páry, očividne nie náhodné známosti. Ponorili sa do rozhovoru, nevšímajúc si dianie okolo seba. V mladom mužovi s hladkými vlasmi uchytenými do copu Ema spoznávala šoféra autobusu, ktorým chodila do práce. Xeňa zase poznala jeho priateľku, predavačku. Okato dávali najavo, že patria spolu, často si hladkali ruky, ba sa aj bozkali. Ema im tak trochu záviděla, ich verejne a bez ostýchavosti prejavovaná láska priťahovala oči a preto sa často na nich zahľadela. Odpila z vína a znovu nezaujato pozrela v tú stranu. Jej pohľad sa stretol s pohľadom pri stole sediaceho druhého muža, ktorý sa práve narovnal. Chovala sa a tvárila celkom prirodzene a nezavdala príčinu na to, aby si ju niekto všímal. Neznámy ale vyhľadával jej pohľad, cítila ho na sebe, nevedela, nedokázala mu uniknúť a keď sa im oči stretli, poklonil sa jej na pozdrav. Potiahla ústa na sotva badateľný úsmev a málinko kývla hlavou. Vzápätí až prirýchlo odvrátila hlavu. Neznámy však priťahoval jej pohľad, a bol veľmi, veľmi známy ...

- Niečo sa tu začína ... - povedala tajomne Xeňa a pomrvila sa na stoličke.
- Načo zarážaš?
- Dobre, dobre, pochopila som, veď ja to len tak ... - Emin prísny pohľad ju uzemnil. Hlasno rozprávala ďalej, gestikulovala, prejavovala svoju bujarú povahu, ale Ema ju počúvala len na pol ucha, občas prikývla, občas sa usmiala.

Hostí v reštaurácii pribúdalo. Pri vedľajšom stole dvojice práve vybuchli v smiech. Xeňa sa usmiala, Ema sa tiež uškrnula a znovu sa ta pozrela. Ešte aj smiech jedného z nich bol veľmi známy. Šofér niečo vysvetľoval, dievčatá počúvali, len ten druhý ho nepočúval a vytrvalo hľadel na Emu. Cítila jeho pohľad. Zdržanlivá Ema sa nemienila vnucovať ani pohľadom, ale už neodtrhla zrak a nezahľadela sa inam. V žilách jej tuhla krv a ruka sa s pohárom zachvela, ba na končatinách naskočila husia koža. V neznámom mužovi spoznávala Andrejovho syna! Tmavé oči, hlboko vsadené pod rovným obočím pripomínali Jana, tmavohnedé vlnité vlasy, ústa a brada Andreja, ale pohľad - pohľad mal Andrejov ... Muž to bol pekný.

- Ema, čím si ho očarila? Hľadí na teba, akoby si mu zjedla večeru, nikoho si pri stole nevšíma, nás pozoruje. Prečo asi?
- Čo ja viem, možno sa na niekoho podobáme ... - hovorila v rozpakoch.

Xeňa sa na ňu významne pozrela, lenže Ema jej úsilie nekomentovala tak sa znovu rozhovorila. Ale na Emu prichádzali mdloby od zistenia, že by ten neznámy mohol byť Andrejov syn. Cítila sa mizerne pri jeho pohľadoch, a aby nemusela Xene nič vysvetľovať, vyšla na toaletu, aby si urovnala myšlienky. Nikdy od nikoho nepočula, že by Andrej mal nemanželského syna o ktorom ktovie, či vie Soňa? Lenže skutočnosť ju presvedčuje, že existuje, ba je tu, v jej blízkosti. Ale prečo sa na ňu tak pozerá, to si už nedokázala vysvetliť. Nevedela sa zmieriť so skutočnosťou.

- Dlho si bola preč, vari si sa len nešla vyplakať?

Pokrútila záporne hlavou a pozrela na Andrejovho syna. Pohľady sa im stretli a zabehávanie jeho pohľadu k Eme si všimla už aj jeho tmavovlasá namelírovaná priateľka. Začala sa cítiť trápne. Znepokojovali ju tak známe pohľady neznámeho muža. Už ju nezaujímalo posedenie s priateľkou a húdla Xeni, aby sa čím skôr pobrali domov. Náhle objavenie sa a existenciu Andrejovho syna si chcela v pokoji prebrať doma.

Ale nebolo jednoduché ani doma na neho nemyslieť. Dlho nevedela zaspať. Presvedčenie, že vôbec existuje, že ho videla, ju šokovalo. Nevedela si len vysvetliť, prečo o ňom doteraz nikto pred ňou nič nepovedal. Dokonca ani Jano.

*

Z celého večera sa však ani Dorian nemohol spamätať. Ticho vošiel do domu, mama pozerala akýsi nočný film v telke a otec spal v Bábikinej izbe na pohovke. Zakrádal sa do svojej izby, aby sa prevaľoval na posteli, díval sa na plafón a rozmýšľal. Lucia mohla byť pre neho stratená, nech sa na neho vešala, ako chcela. Ale neznáma, ktorú dnes večer uvidel, je dievča z fotky u Štefanských. Zrazu sa chcel pobrať na lazy aby pozrel fotku, ktorú našiel za sklom, chcel ju porovnať, či sa nemýli. Uisťoval sa však, že má pravdu.

A od tej doby nemal pokoja. Keď priviezol Bábiku domov, všetci ňou boli unesení, ba doteraz tomu inak nie je. Teraz mal možnosť uvidieť niekoho, kto možno tiež patrí do rodiny Štefanských, možno tak, ako Bábika, možno... možno...

11

Ema na druhý deň úzkostlivo vstávala. Počasie nepridalo na jej nálade, ťažké, tmavé mračná pokryli oblohu. Napriek tomu si trúfala zájsť na cintorín už dopoludnia. Išla sa ospravedlniť Janovi za včerajší večer a porozprávať mu o Andrejovom synovi.

Veľkú železnú bránu cintorína ťažko otvárala, zatlačila kopu snehu, chodník nebol očistený. Brodila sa po nevyšľapanom zasneženom chodníku a len čo uvidela Janov hrob, oči sa jej razom zaplnili slzami, v žalúdku sa vytvorila hrča a stislo hrdlo. Myslela si, že nikto okrem nej nemá tak veľký žiaľ, neprežíva tak veľký bôľ. Po neupratanom chodníku plačúc došla pomaly ku hrobu. Zastala pri ňom a nahlas vzlykala. Dlho, už hodne dlho stála nad hrobom, nekontrolovala čas. Až ju oziabala zima. Bol koniec februára, pofukoval vietor a zanášal čerstvý, v noci napadaný sneh do tváre. Pritiahla si na vetrovke golier, a kapucňu si dala na hlavu. V mysli sa ešte vždy rozprávala s Janom. Oddala sa spomienkam a slzy ešte vždy zmáčali chladom vyštípanú červenú tvár. Ľúto jej bolo malej, ľúto bolo manžela. Tvár mala mokrú od sĺz, vietor líca vyfúkal, a plakať prestala, len keď si už necítila prsty na rukách. V dlani zvierala už ktovie koľkú použitú papierovú vreckovku, kým sa pomaly upokojila. Začalo snežiť. Nepohnute stála dlhú dobu, studené nohy začali tŕpnúť. Chlad ju nútil odísť. Vôkol nebolo nikoho. Rozochvená sa vracala vo svojich šľapajách k bráne, vŕzgajúc ju zatvárala. Rukavice sa jej prilepili k studenej železnej kľučke.

Zastavila sa ako vždy u Andrejovcov. Chlapci pozerali telku, Andrej dováral obed.

- Vyzleč sa, Ema, nalejem ti kalíštek niečoho na zahriatie, - vyberal z rúry upečené mäso.
- Nerob si starosti, zohrejem sa a pôjdem, - sadala si a k radiátoru prikladala studené ruky.
- Kdeže by si išla, naobeduješ sa s nami a posedíš, čože sa tak ponáhľaš? Soňa sa čochvíľa vráti.

Mykla plecom, medzitým Andrej vyložil dva poháre a nalial do nich koňak. - Na zdravie, Ema, alkohol ti prehreje vnútro, celá si premrznutá. Oči prezrádzajú, že si sa vyplakala, - odpil z koňaku a pripravoval čaj.

- Uhm.
- Si pozorný, - povedala spokojne Ema, naliala do čaju koňak a usŕkala.
- Už vidím Soňu, - hľadel Andrej oknom.
- Andrej, videla som tvoj prehrešok... - začala Ema bojazlivo a očkom ho sledovala. Chcela sa od neho dozvedieť všetko, kým Soňa nie je doma.

- Aale, - pretiahol slovo a mávol rukou.
- Ba, videla som, - utvrdzovala ho.
- Teraz niekedy? - začudoval sa.
- Včera. Mali sme voľno a ... vieš ... mám na smene kamarátku, s ktorou sme ... - otáľala, či má Andrejovi prezradiť, že bola v reštaurácii.
- Kde si ty v čertoch chodila? - poloobratom hlavy na ňu zazrel. - To si naozaj ... a to sa dá i poznať? - neveriacky sa k nej obrátil.
- Uhmm, - nadvihla plecia. - Dá ...

Andrej sa usmial. - Pchh, takže si sa dozvedela. No, čože. Bolo to dávno. Privyrobil som si nepríjemností, ale tak mi treba.
- Soňa vie? - kládla pomaly otázku, ktorú sa bála vysloviť.
- Vie, pravdaže vie. Veď čo myslíš, prečo sme sa so svokrovcami od začiatku stýkali len tak, povrchne? - rozhodil rukami. - Je to kvôli tomu, že ma vtedy zabásli.
- Teba za to zabásli? - zdesene roztvorila oči.
- Pravdaže. Bol som síce pri tom len tak, akoby mimochodom, a nemysli si, že som pri tom bol sám, nie, nie, nebol som sám, ale bol som pripitý, na nič som sa nepamätal. Prišili mi to možno bez príčiny. Odsedel som desať mesiacov. A vyčítam si to dodnes, lebo Vierka práve vtedy umrela a ja som nebol doma ...
- Jano mi o tom nikdy nepovedal ...
- Ema, Jano o tom nevedel. Bol ešte dieťa, nemal ani desať, a ... - vytiahol plecia, - čo som mal robiť, mal som vysvetľovať dieťaťu kde som bol? No a keďže som obnovil známosť so Soňou len čo som sa vrátil ... - trhol plecom, - je len samozrejmé, že to nebolo svokrovcom po vôli, keď sa o tom dozvedeli ... hlavne to ich mrzelo, že som basista a ... zanevreli aj na Soňu. Chcel som ju, ona mňa, rozumieme si po dnes, darí sa nám, dobre si nažívame, veď sama vidíš ... ale starí ťažko odpúšťajú. Aj keď je to teraz už oproti začiatku oveľa lepšie, vzťahy sa urovnali, sú tu deti, ktorých majú nadovšetko radi. Už teraz chodia aj k nám, čo ešte pred pätnástimi rokmi bolo naozaj zriedkavosťou.

Ema nevedela, čo povedať. *„Teda Andrej si myslí, že tam bol mimochodom, no, dobre vyzeráme, veď ten mladík je celkom ako on. A čo to mohla byť za žena, ktorá si pripustila ktovie koľkých k telu? Alebo všetci boli opití, včetne nej?“* Zahľadela sa von oknom. Nebolo ľahké predstaviť si ani hlboko pobožnú Soňu, že mu odpustila. *„Andrej hovorí o celej veci veľmi všedne, možno preto, že sa stala veľmi dávno. Už je to jedno, a keď o tom vie aj Soňa, nech ma to netrápi*“, uspokojovala sa. Dopila čaj a pozrela znovu von oknom. Pred susedovie plotom na druhej strane ulice zazrela postávať Soňu vo veľkom diškurze so susedkou, s ktorou chodí do kostola.
- Chlapci, mama sa vracia, prestrite stôl, - zakričal Andrej smerom do detskej.
- Konečne, som hladný ako vlk , - hundral si Paľko.

Soňa sa už od vchodových dvier dala počuť a čochvíľa sa objavila v kuchynských dverách.
- Ahojte všetci, ahoj, Ema. Konečne aj teba vidieť... - povedala usmiato a zagánila na ňu.

Za obedom zapíjali kávu a dohodli sa, že pred veľkonočnými sviatkami, tak, ako po iné roky, dajú odslúžiť omšu za Štefanských. Doteraz na každú omšu v tú nedeľu išla do kostola aj Ema s Janom, aj Andrej so Soňou, spoločne sa pomodlili za svojich blízkych. Teraz budú už len traja. Eme sa zaleskli zaslzené oči, keď pospomínali. Soňa šikovne odvrátila reč na inú tému rozhovoru.

12

Odkedy Ema pracovala, vzrástla jej sebadôvera, ale spomienky na jej blízkych v nej ešte vždy vyvolávali silné citové vzrušenie. So Xeňou aj prednedávnom boli na večeri v Zlatom dukáte, kde sa Xeňa znovu zrealizovala v pohnutom rozhovore na všakovakú tému, kým Ema sa dostala len sem-tam k slovu. Ale ona ani nechcela. Hoci už nestrácala odvahu, už sa neskrývala, a jej niekdajšia plachosť vyprchala. Začala sa zaujímať o všetko, čo súvisí so životom, sama, bez povzbudzovania Sone, Andreja alebo Xene. Stala sa pôvabnou mladou ženou, citlivou a prítulnou. V očiach sa zračila neha, no zároveň aj prísľub veľkej, možno trochu vyplašenej lásky a vari aj túžba pokračovať vo svojom pokojnom a chránenom živote. Ale nevedela, ba ani nechcela vedieť, kde sa začína jej túžba. Ak niekto pred ňou spomenul problém sexuality, nechcela o tom nič počuť. Na partnera mala svoj ideál, ale ten sa už zahmlieval.

Marcové slnko teplo hrialo, keď sa vo voľný deň rozhodla zájsť do knižnice vybrať si niečo na čítanie. Celým mestom prešla sebaisto si vykračujúc a prechádzajúc sa, všímajúc si ľudí, ktorí v nej už nevyvolávali pocit strachu ba až fóbie. Rozmýšľajúc nad kde-čím došla pred budovu knižnice. Obišla lešenie, ktoré bolo postavené kvôli akejsi oprave a načiahla sa za kľúčkou na veľkých vchodových dverách starej budovy z osemnásteho storočia. Zamyslene vykračovala po širokých schodoch v prítmí a vyhla sa náhliacej sa postave z poschodia.

- Ahoj, Ema, kam si sa vybrala? - spýtala sa so širokým úsmevom Xeňa. - A čo, vari ma nepoznávaš?

- Ahoj, idem vrátiť požičanú knihu a vezmem si niečo na čítanie.

- Neuveríš! Predstav si, v schránke som našla list, v ktorom ma Miloš pozýva dnes k našej malej. Bola som v hračkárstve niečo pre ňu kúpiť, a z knižnice nesiem krásne leporelo, - vravela natešene.

- Navštíviš ich teda ...

- Uhm. Vieš, Babuľku vychováva Milošova sestra spolu so svojou malou. Kúpili si byt vedľa nášho a tak má Babuľku blízko seba, - vykladala horlivo.

- Vrátiš sa k nim?

- Možno aj, no čau, musím sa ponáhľať, treba sa mi pripraviť, - nečakane ju potľapkala po pleci, Ema skoro spadla. Xeňa sa chytila zábradlia a sťa víchor sa stratila za stenou. Ema začula len vrzgot vchodových dvier. Ostala stáť na schodoch a posmutnela. Jej nadšenie počúvala s trpkým úsmevom na perách a prehltla horkú slinu. Samozrejme dopriala Xene šťastie, do očí sa však tlačili slzy. Xeňa ešte má svoju malú, kým ona...

- Musím sa s tým zmieriť, - zašepkala slziac, - čas nenavrátim, - povzdychla. - Je mi tak ťažko.

Pri vstupe do miestnosti zacítila príznačnú vôňu, charakteristickú pre knižnice. Od knihovníčky si dala poradiť, tá jej vďačne poukazovala, kde čo nájde a odišla. Zašla medzi regále, a jej pozornosť zaujala psychológia a filozofia. Vzala obidve knižky a zašla s nimi pred okno. Na starej budove boli drevené okenice roztvorené, z vonku sálal dnu teplý slnečný vzduch. Oprela sa o širokú parapetnú dosku, a pri slnečnom svetle sa začítala do psychológie. Zo začiatku ju len listovala, sem-tam sa začítala, potom si niektoré state prečítala sústredene, zaujato, nevšímajúc si vôbec okolie.

- Ema! Ema Mlynská, si to ty? - oslovil ju známy hlas. Od prekvapenia rýchlo zatvorila knihu a zložila ju na parapetnú dosku. Tvárila sa, akoby ju pristihli pri akomsi zlom čine. Prižmurovala oči, ktoré v slnečnom jase boli prispôsobené bielemu papieru a zrazu postavu nedokázala rozoznať.

- Ema, už hodnú chvíľu ťa pozorujem, a presviedčam sa, že ide o teba. Je z teba skutočne krásna, priam rozkvitnutá mladá žena. Vidím tvoje knihy a som rád, že študuješ, - s úsmevom na ňu hľadí a prihovára sa jej bývalý učiteľ, ktorého už spoznala nielen podľa hlasu, ale konečne aj podľa výzoru.

- Dobrý deň, pán učiteľ, - od prekvapenia nedokázala viac dostať zo seba.

Róbert Oravský bol ešte vždy pekný, počerný mladý muž, s nakrátko ostrihanými tmavými vlasmi. A ako vždy, aj teraz bol bezchybne oblečený. Pristúpil k nej, chytil ju oboma rukami za ramená a vľúdnycm pohľadom sa na ňu pozeral. Od dojatia sťaby stratil reč. Potom pristúpil k nej bližšie, zvážnel. Potom celkom blízko, hľadieť na ňu neprestával.

- Musím si ťa privinúť, - povedal rozhodným hlasom a nedal možnosť výberu. Rýchlo si ju privinul na hruď, objal ju, a pohladkal po chrbte. - Ema, moja Ema, - zašepkal. - Kde si sa ty tu vzala? - spytoval sa ďalej šeptom a zacítila, ako ju za uchom vo vlasoch pobozkal. Nemala silu mu odporovať. Stála nepohnute v jeho objatí a najradšej by sa rozplakala. Nozdry dráždila príjemná vôňa jeho voňavky. Keď mala slzy už-už na krajíčku, povolil objatie, ale ramená jej nepustil.

- Vrav, Ema, čo tu robíš? Študuješ? Pozerám sa na tie knihy ... - nedokončil, povzbudivo na ňu hľadel a čakal, že sa sama rozhovorí.

- Neštudujem, - povedala trasľavým hlasom.

- No ale tie knihy predsa hovoria o inom, to znamená, že ... - jeho roztvorené oči čakali vysvetlenie.

Trhla plecom. - To len tak, zo záujmu, - pozrela sa na knihy, nedokázala znášať jeho vytrvalý pohľad.

- Ale to je správna cesta, Ema, - povedal povzbudivo.

- Ja ani neviem... - kradmo na neho pozrela.

- Vyrozprávaj mi všetko o sebe. Ako si sa sem dostala a čo tu robíš? Prestala si zrazu chodiť do školy a nikto nevedel, kde si sa stratila.

- Nestratila, viete že som letá trávila na lazoch.

- To znamená niekde tu, nablízku?

Prikývla bez slov.

- No a potom? Prečo si nedokončila školu?

- Čakala som dieťa ...
- Takže to bola pravda, - skonštatoval trpko pre seba.
- Uhm.
- Predpokladám že dieťa je už veľké, veď to bolo už ... - prevrátil očí, vytiahol plecia, - takže teraz čo robíš?

Pozrela sa na neho. V jeho očiach sa zračil živý záujem o ňu. Pozerala sa na neho a do očí sa tlačili slzy. - Teraz som ostala sama, - dokončila.

- On ťa nechal s dieťaťom samú? Alebo ti ho vzal ... alebo ... prežila si sklamanie ... vysvetli, prosím.
- Prvé dieťa som potratila. Mala som sotva sedemnásť. Potom som znovu otehotnela a vydala som sa. Manžel bol veľký dobrák. Narodila sa nám dcérka. Mala poldruha roka, keď som ju aj manžela v ten istý deň stratila. Manželovi sa stal pracovný úraz a malá sa utopila. Takže ... preto som ostala sama.
- Preboha, Ema ... čo si ty musela vytrpieť ... čím všetkým si musela prejsť? - pozeral sa na ňu so súcitom v očiach. - Je mi to naozaj ľúto. Kedy sa to stalo?
- Vlani v lete, - odvetila tíško a nedokázala už zadržať slzy.

Bez slov si ju znovu privinul. Neodporovala. - Moja Ema, - šepkal, pokiaľ ju objímal, - moja Ema, moja malá, svetlovlasá sirôtka, - rukou vošiel do jej dlhých vlasov, chvíľu držal v náručí, pocítila silnejšie zovretie a neobyčajne zvodnú vôňu značkovej voňavky. Potom ju pustil. V jej modrých očiach sa zračil smútok, plakala. Z hlboka sa nadýchol a vydal trasľavý výdych. Bolestne sa na ňu zahľadel. Do dlaní chytil jej tvár a palcami oboch rúk jej jemne stieral po tvári stekajúce slzy. - Odišiel som zo školy koncom vlaňajšieho školského roku. Dovtedy som čakal, že sa vrátiš, že sa objavíš tak rýchlo, ako rýchlo si odišla. Prišiel som učiť sem, do okresného mesta, ďaleko odtiaľ s trpkosťou, v beznádeji, že ťa niekedy stretnem. A potom ... keď som už prestal dúfať, že ťa niekedy uvidím, sa objavíš. Keby som čo len tušil, čo sa ti stane ... keby som čo len tušil, kde ťa hľadať, kde si, Ema, nie rok, ale hocikoľko by som vydržal čakať. Pred dvoma mesiacmi som sa oženil, - prižmúril oči tuho, bolestne povzdychol.

- To je dobre, pán učiteľ ... - chcela ho utešiť, ale vyznelo to veľmi trápne.
- Nie, Ema, to nie je dobre. A ty vieš prečo, - pozeral sa na ňu a znovu povzdychol. - A teraz ... teraz čo robíš? - spýtal sa po chvíli.
- Pracujem tu v meste ako pekárka.
- Ako pekárka? Ako to?

Trhla plecom.

- Aj tu bývaš? - spýtal sa prekvapene.
- Uhm.
- Sama?
- Sama.
- Predpokladám, že máš dosť voľného času.
- Ako sa to vezme.

Pousmial sa. - No, ako sa to vezme?

Aj ona sa pousmiala, hoci cez slzy. - Podľa toho...

- Nechcela by si doštudovať? Prípadne si zvýšiť vzdelanie?

Tvár sa jej rozjasnila. - Bolo by to možné?

- Všetko je možné, keď sama chceš. Vždy si bola dobrou žiačkou. Myslím si, že učenie by ti prospelo a učivo by nerobilo ťažkosti.
- Aj ja si myslím, - povedala horlivo. - Ale...
- Čo ale? Aké ale?
- Nebudem schopná...
- Sama pravdaže nebudeš. Ale ja ti vo všetkom pomôžem. Učím na gymnáziu, Ema. Keď chceš, budem sa ti venovať a do septembra by si pri tvojej usilovnosti mohla zvládnuť maturitu. Od októbra by si mohla ísť hoc´ aj na výšku, mám známosti na sociálno-právnej škole, keď sa už začínaš zaoberať psychológiou a filozofiou ...
- Naozaj by ste mi pomohli?
- Naozaj.

Na tvári sa jej objavil široký úsmev. Stisla pery, zatvorila oči a od radosti sa hodila Robertovi okolo krku a objala ho. Využil situáciu, tuho ju zovrel vo svojom náručí. Ema nedbala. Pobudla v jeho objatí. Cítila tu zrazu bezpečie, cítila v jeho objatí svoju nádejnú budúcnosť, na akú sa pripravovala v škole a akú jej vždy kvôli dobrým výsledkom v škole sľubovali.

- Takýto okamih som si vždy predstavoval, Ema. Ale omeškali sme sa. Osud nám nedoprial... - šepkal jej do ucha.

Rýchlo sa mu uvoľnila z objatia. - Nič sa nestáva bez príčiny, pán učiteľ.

- Múdro si to povedala, Ema. Dúfam, že to platí aj pre teba.

Zrazu si uvedomila, čo vyriekla. Vyniesla vlastne ortieľ nad sebou. Róbert si to samozrejme mohol vysvetliť po svojom a síce tým, že ani ona nestratila svojich bez príčiny. Je voľná. Bolo jej trápne sa na neho čo aj pozrieť. - Navrávam si to, pán učiteľ, nemám inej možnosti, - riekla všedne, na svoje aj jeho uspokojenie.

Pochopil. Bol natoľko inteligentný, že ju ďalej nedráždil.

- Kedy prídeš za mnou do školy?

- Kedy poviete, hoci sa mi zdá, že prácu budem musieť nechať. Chodím na smeny a po nočnej bývam dosť unavená.

- Z čoho budeš žiť?

- Pár mesiacov ešte budem dostávať dôchodok a prihlásim sa na sociálne dávky. Ostali mi po manželovi aj nejaké úspory.

- Budem rád, keď ti budem vedieť pomôcť, Ema.

- Veľmi sa vám poďakujem, pán učiteľ.

- Takže zajtra popoludní o ... - vyratúval niečo v mysli, - ... snáď o druhej. Buď presná.

- Budem, pán učiteľ, stopercentne budem, - prisľúbila rozžiarená.

*

Z knižnice sa Ema vybrala rovno do pekárne. Blažej Novák nebol nadšený, keď mu Ema oznámila, že v práci končí. Mal ju rád a nielen pre jej šikovnosť, obľúbil si ju aj ako ženu. Jeho manželka bola toho času už veľmi ťažko chorá, jej život dohasínal a Blažej neskrýval náklonnosť k Eme.

- Mohla by si pracovať aj v predajni, aspoň na štyri hodiny, - ponúkal jej prácu. - Predsa by si len zarobila viac, ako sociálne dávky.

- Ja viem, lenže učenie mi určite zaberie veľa času a keď chcem zmaturovať, nebude to ľahké. Potrebujem dohnať celý ročník. Ani neviem, či to zvládnem ...

- Ako chceš. Vedz ale, že hocikedy sa môžeš vrátiť, a nielen do práce. Môžeš aj ...

Ema zúžila oči. - Okolnosti napovedia. Keď budem stíhať, určite sa zastavím, - riekla po chvíli.

- A čo bude s bochníčkami?

- Aale, čo by bolo? Veď už ich robí každý. Šikovní sú to ľudia, pán vedúci, - usmievala sa Ema.

- Prajem ti hodne šťastia v učení, Ema.

*

Domov došla vo veľkom vytržení. Nechcelo sa jej nič robiť, ba ani by sa nedokázala na nič sústrediť. V domácom oblečení si pohodlne ľahla na válendu, aby mohla zauvažovať a zhodnotiť dnešné udalosti, ktoré sa stali tak nečakane. Keď sa vybrala do knižnice, veru by si nemyslela, že tam stretne Róberta. Poznala ho od detstva, lebo tiež býval v domove. Nikto nevedel, či bol sám chovancom domova, a nik nepoznal ani príčinu jeho tamojšieho pobytu. Vychovávateľky o ňom neprezradili ani mäkké f. Učil na gymnáziu, a často sa s ňou rozprával. Jeho vzťah k nej nebol tajnosťou, a dievčatá ho zbadali skôr, ako ona sama. Zo začiatku sa jej posmievali, čo nebolo nič čudné, veď puberťáčky sa chichúňali sa všetkom možnom aj nemožnom. Keď končila základnú školu, Miluša by si ju už najradšej nechala doma, ale vychovávateľky, no hlavne Róbert sa ju snažili presvedčiť, aby ju nechala doštudovať a zmaturovať. Vravieval, že Ema je jeho zverenkyňa. Spomenula si zrazu, ako vyslovila onú hlúpu vetu, že nič sa nestáva bez príčiny. Samozrejme že myslela pritom na Róberta, a chcela vyjadriť spokojnosť nad tým, že sa oženil. Nepríjemne to dopadlo. Róbert má však vynikajúcu pamäť a nemusela trikrát hádať, prečo sa choval tak, ako jej dal najavo. Miluje ju. Jemne a zvláštne jej svoju lásku naznačil. Ona k nemu necítila nič. Možno keby ostala v ústave, by všetko inak dopadlo. Ale odišla skôr, než stihla dospieť. A na lazoch sa k nej hlásil Jano, syn Milušinej sestry. Chodil ku Štefanským najskôr zo zvedavosti k malému plavovlasému dievčatku s modrými očami, neskôr už ako k žene. Prebúdzal v nej lásku a keď začali spolu intímne žiť, Ema mala len pätnásť rokov a Jano o sedemnásť viac. Osobnosť jednoduchého a srdečného Jana ničím nevynikala. Jeho život plynul disciplinovane, svojsky, v medziach slušného správania, pravdovravnosti, ochote pomôcť, radosťou z maličkostí, uspokojovaním jej túžob a odovzdaním sa celého Eme, neskôr Miluške. Mal pre nich obrovské srdce, do ktorého ich pojal a chránil ich aj pred závanom vetra. A Ema sa mu prispôsobovala. Bola verná a oddaná, vyrovnaná a jednoduchá. Už nebola tou náročnou dievčinou, ktorá chcela užívať život naplno, už nekládla podmienky pred seba, ktoré bude

zdolávať. Neuvedomovala si, že nech boli okolnosti okolo nej čo ako konfliktné, či až priveľmi jednoduché, neprestala disponovať prekvapujúcim zdrojom energie, ktorá sa však zatiaľ nestihla rozvinúť. Zo začiatku zabŕdala do nej Xeňa a vyburcovala zvedavosť spoločenského správania, ba ju naviedla aj na všakovaké malé pestvá, čomu sa neskôr tešila, že sa jej dala zlákať. Nebyť jej, do knižnice by sa nikdy nevybrala. A nebyť toho, že sa tam stretla s Róbertom, nepomyslela by ani na ukončenie školy.

Ešte vždy ležala nepohnute na válende a znovu jej zišla na um vyslovená veta „nič sa nestáva bez príčiny“. A naozaj? Stratila svojich blízky pre to, aby doštudovala, aby sa stretla s Róbertom a aby mu vstúpila do manželstva? Nie, Róbertovi dá pokoj, nebude mu kaziť manželstvo. Necíti k nemu predsa nič. Musí to pochopiť. Zajtra zájde do školy a začne sa učiť.

- Musím zájsť domov, mám tam všetky svoje školské veci. Okrem pera som si nič nepriniesla, - rozhovorila sa a posadila sa na válende. V izbe bolo teplo, radiátory ešte hriali a slnko veselo svietilo. Podišla k oknu, vyzrela. Zahľadela sa do diaľav, smerom na lazy. Po chvíli jej pozornosť zaujala ulica, kde šantili deti. Pootvorila okno, ich hlas zrazu zaplnil izbu. Do očí sa jej hrnuli slzy. Spomenula si na Milušku.

- Moje zlaté, krásne dieťa, prečo si mi aspoň ty neostala?

Keď sa po chvíli upokojila, pocítila hlad. Nechcelo sa jej teraz piplať s varením obeda, razom sa rozhodla zájsť po pizzu. Bolo už pol štvrtej, čas si veru počas svojich úvah vôbec neuvedomovala. Cez plece si prehodila pelerínu a sebaisto vykročila z bytu.

Vošla do pizzerie a zastala si za dvoch chlapcov, čakajúcich pri pulte. Vybrala si svoju obľúbenú pizzu a kým jej ju pripravovali, kúpila dve fľaše kofoly a dve pivá pre Andreja. Kým vkladala nákup do tašky., zrazu sa niečia ruka načiahla za jej taškou. Na ruke zbadala elegantné, dobre drahé hodinky.

- Pomôžem ... môžem?

Prihováral sa známy hlas, kolená sa jej podlomili. *„Jano?“* Pomaly otáčala hlavu, prehltla. Vedľa nej stál s vážnou tvárou Andrejov syn. Na tele pocítila zimomriavky.

- Dovolíte? - uškľabil na úsmev, ale ostal vážny.

Dovolila. Vzal od nej tašku a ona vložila fľaše. - Ďakujem, - chcela si tašku vziať.

- Pomôžem vám odniesť, nechajte ... - načiahol sa aj za pizzou, ale tú Ema hmatom vzala z pultu.

- Prosím, mladá pani, ďakujeme za nákup, - naučenou frázou poklonkoval predávajúci.

Stála pri ňom, akoby patrili spolu. Bol od nej o necelú hlavu vyšší, podobne ako Jano. Vzala pizzu na predlaktie a odchádzala. Andrejov syn ju nasledoval. Vyšli bez slova. Pred schodami Ema zastala a načiahla sa za taškou. Nestihla však ani prehovoriť.

- Pomôžem, povedal som, - nechcel jej ju dať.

- Bývam neďaleko, zanesiem, - odpovedala tak vážne, ako on. Nevedela si vysvetliť, čomu pripísať jeho horlivosť, čo majú zdvorilosti znamenať.

- Ste vydatá?

- Prečo vás to zaujíma?

- Videl som obrúčku.

Vzdychla. - Nie je vám to jedno? - pohľad do jeho tváre ju fascinoval. Dokázal na ňu hľadieť ako Jano.

- Nie, - pohľad bol vytrvalý.

- Ako to? Ja vás predsa nepoznám, nemusím sa vám zodpovedať. A beztak, čo je vás do toho?

- Nemusíte, to je pravda, a ja vás nechcem nútiť. Neviem si však vysvetliť, prečo ste taká nepriateľská?

- Ja? Nepriateľská? - prízvukovala. - Vy sa mi tu snažíte robiť garde aj napriek tomu, že som vás o to neprosila. Vy sa mi nanucujete a ja že som nepriateľská? Ako sa mám voči vám správať? - hovorila rozhorčene a hľadieť na neho neprestávala. To Jano by s ňou takto nikdy nehovoril. Ale ani Andrej.

- Mali by sme sa pohnúť, lebo pizza vám celkom vychladne, - povedal vľúdne a vykročil nárokom opačným smerom ako ju uvidel cez okno prichádzať. - Kadiaľ?

- Hah, - vzdychla Ema, - opačným smerom.

Nezbadala, ako sa Dorian usmieva popod fúzy.

- Pre koho beriete pivo? Pre manžela? - spýtal sa nezaujato.

- A čo vás je do toho? - odpovedala mu podráždene.

- Nič, máte pravdu. Už vám dám pokoj a nebudem sa na nič vypytovať.

- Dobre urobíte. Nerozumiem, prečo ste sa chceli s cudzou ženou prejsť? Nie som nevládna, nákup si zanesiem. A nasilu sa mi vnucujete...

Neodpovedal, len išiel vedľa nej bez slova. Preložila si pizzu na druhú ruku.

- Mám vám s ňou pomôcť? - neprestal dobiedzať, ale sa na ňu ani nepozrel.
- Nie, ďakujem, - poloobratom hlavy ho sledovala.
- Naozaj? - ešte vždy sa na ňu nepozrel.
- Naozaj.
- Ako chcete.

Zašli bez slova pred prvý panelák, Ema sa zastavila. - Som doma, ďakujem za pomoc, - načiahla sa za taškou.

- Už?
- Uhm, - zaklamala.
- Tento vchod?
- Uhm, - pozrela sa na budovu, nedokázala zniesť jeho pohľad.
- Ktoré poschodie?
- To je jedno ...
- Nie, nie je to jedno. Ako sa voláte?
- Prečo sa pýtate? - pozerala sa na jeho vážnu tvár, na ktorej doteraz nezbadala ani štipku úsmevu. To Jano býval taký. Andrej bol vždy usmievavejší.
- Prezradíte?

Nadýchla sa. - Som Ema.

Podával jej ruku, rukáv kabáta sa mu vyhrnul. Kým si ona preložila pizzu do ľavej ruky a vystierala k nemu svoju pravicu, uvidela znak na jeho pravom zápästí. Na okamih sa jej ruka zachvela. A zachcelo sa jej zrazu zakričať, hlasno prejaviť všetky svoje myšlienky, ale nebolo to možné. Tento muž priťahoval jej pozornosť, ale bála sa spoznania skutočnosti. Vyžarovalo z neho niečo, čo ju vábilo, mal v sebe čaro, ktoré nechcela, aby sa hneď rozuzlilo. A patril do rodiny.

- Dorian Boran, - riekol ešte vždy s vážnou tvárou, ruku jej nepúšťal.
- A ďalej? - spýtala sa hlúpo, prehltla veľkú slinu a sama nevedela, prečo položila takú otázku.
- Môžem vás odprevadiť domov, až pred dvere, keď chcete...
- Nie, nie, to nie. Ďakujem za pomoc, pán Borian, naozaj ďakujem, ste milý.

Dorian sa usmial.

- Vy sa viete aj usmievať? - spýtala sa Ema s iróniou v hlase.
- Vždy sa smejem, keď mi skomolia meno, - ukázal si v úsmeve dokonalý rad bielych zubov.

Ema sa zapýrila, ale sa hanbila spýtať, čo skomolila, veď ho povedala tak, ako sa predstavil ... a tie zuby, ešte aj tie mal ako Andrej a Jano, krásny chrup.

- Bolo mi potešením sa s vami rozprávať, Ema. Dúfam, že sa ešte stretneme, dovidenia, - potriasol jej jemne ruku, mierne hlavou poklonil, podal jej tašku a bez ďalšieho vysvetľovania sa otočil.

Ema sťa prikovaná o zem pozerala za odchádzajúcim. Keď bol asi na pätnásť krokov od nej, urobil čelom vzad, usmial sa na ňu, a keď sa jej zdalo, akoby sa chcel vrátiť, rýchlo sa otočila, a behom vošla do najbližšieho vchodu blízkeho činžiaka. Len čo sa za ňou dvere privreli, došlo jej, že urobila chybu. Obité steny, špaky a všelijaký nános starého blata na podlahe, dvere bez kľučky a k tomu ten neidentifikovateľný pach ... povzdychla. Chcela si vydýchnuť a uspokojiť, ale keď začula na poschodí rómsky krik, neodvážila sa ani pohnúť. Ledva čakala, aby sa odtiaľ vytratila. Keď už predpokladala, že ten muž s čudným menom snáď odišiel, vyšla a pobrala sa domov.

Bola rozrušená. Andrejov syn sa jej vysmial, lebo mu skomolila meno. *„Borian Borian, či Borian Dvorian, alebo Dvorian Dorian... do čerta, neviem si spomenúť, ako sa volá. No a čo, keď si neviem? Čo ma je po ňom? Je to Andrejov syn a hotovo, toľko stačí*.“ Zamýšľala sa nad práve sa odohrajúcimi udalosťami kým si umyla ruky a sadla si ku stolu, aby vybrala na tanier trojuholník z práve prinesenej pizze a s chuťou sa pustila jesť. Lenže nebolo jednoduché zahnať myšlienky na Andrejovho syna. Ešte cítila jemný stisk jeho pravice a ešte videla pred sebou jeho poklonu. Ťažko bolo zabudnúť aj na jeho vytrvalý pohľad ako aj na zvedavo kladené otázky ohľadom jej osoby. Ba na nádejný prísľub stretnutia. Ako rýchlo sa zjavil, tak rýchlo odišiel. *„Hmm, musel, lebo som mu nedovolila odprevadiť ma až po dvere, ako pôvodne chcel.“* Dráždila ju zvedavosť, či ho Soňa niekedy videla? Veď sa predsa niekedy musia stretnúť, čo aj náhodou. Možno sa aj rozprávajú ... možno... Potom si nadávala, prečo ju majú také veci dráždiť, trápiť a zaujímať. Je to Andrejova a Sonina vec a keď si Andrej privyrobil ťažkosti, nech znáša aj dôsledky. Ani nevedela ako zjedla celú malú pizzu. Nakoniec sa napila kofoly, z hlboka sa nadýchla a hlasno vydýchla.

- Som prasiatko, - povedala si. Chvíľu ešte posedela, potom zrazu rezko vstala, umyla si za sebou tanier a odpratala zo stola. - Zajtra sa vyberiem domov a prinesiem si svoje školské veci. Všetko pohľadám, čo som si odložila. Aj u Štefanských. A mám niečo u Štefanských? ....

13

V ten večer sa nedokázal sústrediť na opravu školských úloh, ktoré priniesol domov. Už hodnú chvíľu sedel zamyslený vo svojej izbe za písacím stolom, kým sa rozhodol vziať si z ľavej kopy prvý zošit a trvalo chvíľu, aj kým niekoho prácu opravil tak, aby sa sám nezmýlil. Zošitov ťažko ubúdalo z jednej kopy, aby opravené pribúdali na kope druhej. Dorian bol nie menej rozrušený ako Ema. Neustále myslel na ňu. Tešil sa ako dieťa, že jej už pozná meno. Zaujímalo ho, odkiaľ sa dievčina v meste vzala, kým je a následne, prečo sa jej ruka zachvela, keď sa predstavila. Oprava trvala už akosi pridlho, lebo sa často opieral o stoličku, postavil ju na dve zadné nohy, a s perom v ústach rozmýšľal nad každou Eminou vetou, nad každým jej slovom, čo vyriekla, čo si zapamätal. Obrúčke akosi nepripisoval dôležitosť, ale prečo tomu bolo tak, nesnažil sa zisťovať. Práve sa začal vyzliekať, keď mu zavolala Lucia a vypytovala sa, prečo neprišiel popoludní na dohodnutú schôdzu. Zatajil a nepriznal sa jej, že celé odpoludnie na ňu ani nepomyslel a na rande zabudol. Vyhovoril sa na pracovné stretnutie ohľadom futbalistov, čo vždy zabralo a Lucia len taktne naznačila, že jej mohol aspoň zavolať. Bol rád, že mu nič nevyčítala. Pomlčal o tom, že ho Egon zlákal na pizzu a teraz bol rád, že sa nechal nahovoriť. Veď okrem toho, že sa s Egonom dosýta vyrozprávali, popoludnie prinieslo svoje ovocie práve v stretnutí s Emou. Chystal sa pod sprchu. Nechtiac sa pozrel na ruku a hneď na materinský znak, ktorý má zhodný s Bábikou. Hneď si ho jemne pohladkal. *„Zvláštne, že znak máme s ňou na zhodnom mieste, na ruke aj na krku. Čo môžeme mať spoločné s Bábikou? Kto sa postaral o to, aby sme sa my dvaja stretli? Musím túto záhadu rozlúštiť, nech je akokoľvek skrytá, nech by ma stála hociakej námahy. Ema! A dovolila mi aj s nákupom. A má obrúčku. Vari preto je taká zdržanlivá? Ema, Ema!“*
- Nuž Doran Borian, pri vyslovení Eminho mena alebo zahliadnutí jej osoby sa ti odteraz tep zrejme zdvojnásobí. Otec mal pravdu. Netreba mi nikoho nahovárať. Keď srdce napovie, rozum sa po milovanej osobe ohlási, a keď aj telo po nej zatúži, bude čas oženiť sa.

14

Ema sa na druhý deň zobudila v skoré ráno vyspatá a v slnkom zaliatej izbe sa natiahla na posteli. Z hlboka sa nadýchla a zastukala pri vystieraní. Rada by si zaleňošila, ale cesta domov jednoduchá nebude, rýchlo sa preto umyla a obliekla.

Pomaly išla cez mesto bicyklom. Pred poslednou ulicou obišla skupinku starších ľudí postávajúcich v hlúčikoch a s veľkými cestovnými taškami, ktorí sa zrejme chystali na výlet a potom zabočila za dom. Aj keď slnko pekne svietilo, na bicykli jej teplo nebolo a za mestom na lúke sa ešte trblietala rosa. Napriek tomu sa zo Sudičiek ozývali pokriky. *„Že sa im chce toľko pobehovať za jednou loptou? Prečo im tréner ešte lôpt nepridá?“* Usmiala sa na svojom figliarstve a zanechala ich v dobrej nálade. Ich pokriky počula až k osade. Oproti domu na konároch medzi dvoma stromami bola vytiahnutá šnúra, kde vešala Rína prádlo, pes sa jej tmolil okolo nôh. Rína bola oblečená v teplákoch a jej široké telo a hrubé nohy v nich pôsobili smiešne. Pripomínala bojovníkov suma. *„Kde len také veľké čísla predávajú?“* Pristavila sa.

- Dobrý deň, Rína.
- Ema! Dobrý, dobrý! Kde si sa vybrala?
- Idem sa pozrieť domov. Skoro ste vstávali, keď ste už stihli aj vyprať.
- Och, dievča, to automatika, - pohodila svoje dlhé kučery za plece z jednej aj z druhej strany.

Ema sa pousmiala. - Čo máte nového?

- Šecko po starom, - riekla a podišla k nej. Pohladkala ju po ramene. - Dobre vyzeráš, dievča moje. Darí sa ti? Si spokojná?
- Zvykám si pomaly. Moji sa mi nevrátia, Rína. Spočiatku to bolo veľmi ťažké, ale pomaly sa zmierujem so svojím osudom.
- To je dobre, zmení sa ti k lepšiemu, uvidíš...
- Ukazujú to karty?
- Sama si ich vytiahla, nepamätáš?

Podvihla plecia. - Nikdy ste mi predtým nechceli karty vyložiť ... a už ani nepamätám, čo v nich bolo ...
- Samé dobré veci, Ema, samé dobré veci, - usmievala sa. - Choď Ema, a niekedy sa zastav, - bystro sa otočila skôr, než Ema stihla nasadnúť na bicykel.
- Prídem, určite, - ale Rína sa neotočila, začula už len ťapkanie jej starých topánok so zatlačenou pätou.
Doma našla všetko tak, ako posledne nechala. Pootvárala okná, aby sa vzduch v miestnostiach vyvetral. V komore si z krabice povyberala potrebné veci do školy a ukladala do tašky. To, že s jej štúdiom by niečo nevyšlo, že riaditeľ môže nesúhlasiť, si nechcela ani pripustiť. Prešla ešte raz miestnosti, pozatvárala okenice, stiahla rolety, ale na Miluškinu posteľ si sadla, pohladkala ju a pustila sa do hlasného plaču. Nariekala dlho, nekontrolovateľne dlho. Len ťažko sa uspokojila. Vreckovka bola od sĺz celá premočená a už ju nezaujímala ani cesta do Štefanských. Príde na druhýkrát. Keď sa upokojila, pozrela sa na hodinky. Vyratúvala čas potrebný na cestu. Jednala sa sama so sebou.
- Musím to zvládnuť, - prikazovala si. Pripravenú tašku položila na schody, kľúč odložila do skrýše. Nasadla na bicykel, a čudovala sa, že je na stráni tak málo snehu. Južné úbočia boli suché, v kroví pred húštinou uvidela snežienky. Zosadla a prebrodila sa snehom pomedzi stromy.
- Do pekla, - zanadávala, keď sa na zľadovateľom snehu v kroví pošmykla. - Musím si dávať väčší pozor, - opatrne sa držala bicykla, kým vyšla z húštiny.
Stráň sa zvažovala ku domčeku, a cesta už nebola vychodená. Aj bránka sa ťažko otvárala. Bicykel oprela o ohradu a vo dvore sa brodila ešte v kalužiach mokrého snehu. V rohu verandy zbadala ešte nános snehu, zrejme z fujavice. Načiahla sa za kľúčom, bol na svojom mieste. Odomkla a nechala otvorené dvere. Prvý pohľad padol na stôl.
- Jakub tu bol znovu, - s tlčúcim srdcom vzala zo stola list aby ho prečítala.
Potom si sadla na pohovku a hlavu vložila do dlaní.
- Načo sem chodí? Prišiel v zime ... Perinbaba práši periny ... práve padal sneh a on prišiel ... načo? ... - oprela sa na pohovke a vystrela nohy. Znovu ho očami prebehla. - Koľko môže mať rokov? A ako vyzerá? A ako sem chodí, odkiaľ a kedy?- zamýšľala sa nahlas, privrela oči. - Chodí sem Jakub pre ten istý dôvod, ako ja ... kvôli listu? Ja prichádzam pre jeho, on kvôli mojím... A keby som mu nenapísala ... znamenalo by to, že som tu nebola a on by bol sklamaný ... keď príde. A či ešte príde? ... Jakub ... on sa aspoň podpíše, ale ja som sa ešte nikdy nepodpísala. Ba či vie, že som žena? - Chytila sa čela, vyvrátila hlavu. - Do čerta, do čerta! Prečo neviem, ako som písala? - Trápila sa pre to, potom vstala, vytrhla ďalší list zo zošita a znovu napísala odpoveď pre Jakuba.

Už sa mení počasie k lepšiemu. Slnko aj dnes pekne svieti a do domčeka sa patrí pustiť nový, jarou zaváňajúci vzduch. Čochvíľa sa pod lesom objavia snežienky. Býva ich tu požehnane. Aj konvaliniek. Keby si vtedy prišiel, keď budú kvitnúť, natrhaj si ich na stráni pod lesom, budú ti pekne voňať v tvojej izbe. Viem, že sú chránené, ale ja to nikomu neprezradím.
Videl si tú krásu zimnej prírody? Iste sa ti páčila. Ale zima tu vie byť aj krutá. Niekedy sa nemôžeš pohnúť z domčeka celý týždeň a snehu býva aj po pás. Takže si rozmysli, či sa na zimnú rekreáciu v domčeku odhodláš, lebo - môžeš celú zimnu hrať karty alebo človeče ... alebo ...
Prečo si posledne prišiel? Čo ťa ženie do týchto končín? Dôvod, prečo si prišiel prvýkrát, dokážem pochopiť. Druhýkrát si prišiel vrátiť košík, ale potom ... do tretice ... a ešte k tomu v zime ... prečo? A k tomu ešte aj z ďalekej cesty ... vieš odôvodniť?
Že ubudlo dreva, nech ťa netrápi.
A na leto sa už tešíš ... samozrejme, je tu prekrásne. Aj ja sa teším.
Nebuď smutný, neopozdil si sa. Tu sa nikdy neopozdíš. Aj tak tu nikoho nestretneš.

Prečítala list, raz, dvakrát. Rada by si ešte posedela, ale čas ju súril odísť. Už bola vo dverách, no vrátila sa pre Jakubove listy. Nevedela, načo jej budú doma, ale chcela ich mať pri sebe. Zamkla domček, aby čo najrýchlejšie mohla odísť a dôjsť do školy včas s nádejou, že ani sa nenazdá a bude z nej vytúžená maturantka.

15

- Ďakujem za dovoz, pán učiteľ, neviem, ako by som to s knihami sama zvládla, snáď taxíkom...
- Nestojí to za reč, Ema, rád som pomohol, - zastal si oproti nej, hltajúc ju očami.
- A teraz? - spýtala sa ho Ema, lebo nevedela, prečo ešte postáva, prečo už neodíde.

- Neponúkneš ma ani kávou? - spýtal sa jej vážne, ani sa nepohol.
- Rada, pán učiteľ, - pozvala ho do bytu.

Róbert ju nasledoval. Sadol si ku kuhynskému stolu a sledoval, ako napúšťa vodu do konvice a pripravuje kávu do šálky.

- Ty si nedáš?

Zaváhala, potom bez slova pripravila aj sebe. Voda rýhlo zovrela, zaliala kávu, a vyložila cukorničku s kockovým cukrom. Róbert si vložil dve kocky, ona jednu a obaja bez slov zamiešavali.

- Dáš mi tvoje číslo na mobil, aby som ti vedel zavolať termín doučovania, - prerušil ticho Róbert a pozrel sa na Emu.
- Nemám mobil, - odpovedala tiško.
- Nemáš? Tak na pevnú ...
- Zatiaľ nemám ani pevnú, - pozrela na neho ale keď uvidela jeho začudovaný pohľad, sklopila zrak aby znovu zamiešala kávu.
- Nonazdar, - poškrabkal sa na hlave Róbert. - Kde ti potom budem volať? Alebo si budeme vypisovať listy a zasielať ich poštou? - povedal žartom.
- Ach, pán učiteľ, je to také trápne. Na lazoch sme nepotrebovali telefón ... aspoň si myslím ... Ale ... - podvihla plecia, - no, nemali sme ho. A tu som si ho ešte nestihla dať zaviesť. Načo by mi aj bol? Nikto ma predsa nevolá ...
- Nemôžeš byť samotárka, si ešte taká mladá ...
- Nemôžem, nemôžem, a ktože o mňa stojí? Kto by mi mohol tak volať? Celý život som nikoho nemala a nikto sa o mňa okrem môjho muža nehlásil... a nebyť Štefanských, bola by som dodnes vari v sirotinci... a ... - už nevedela pokračovať, rozplakala sa.

Róbert si pred ňu čupol. Chytil jej obe ruky a zahľadel sa na ňu. - Ema, vždy som ťa chcel a keby neprišli pre teba tí ... Štefanskí ... z lazov, dnes by si už bola pani Oravskou a snažil by som ťa urobiť najšťastnejšou ženou pod slnkom, to mi ver. Ale ... použijem tvoj slovný zvrat... nič sa nestáva bez príčiny... Ema, stalo sa to, čo sa stalo, a tak, ako sa stalo. Je mi ťa ľúto, že si ostala sama a mňa veľmi mrzí, že ... že som sa oženil, že som ešte nečakal ... hoci ešte aj teraz ... keby si čo len slovkom, len jediným slovkom naznačila ....

Rýchlo otáčala záporne hlavou, tušila, kde mieri. - Nie, nie, pán učiteľ, nebudeme ubližovať osobe, ktorá si to nezaslúži a ktorá vás má rada. Ja si vás veľmi vážim a som rada, že robíte pre mňa veci, ktoré nemusíte a som rada, že mi aj takto pomôžete na úkor vlastného voľna, ktoré by ste mohli stráviť s manželkou. Pán učiteľ, nechcem rozbíjať vaše manželstvo, povedzte to aj svojej panej, nechcem, aby ste ju zanedbávali kvôli mne. Povedzte jej, že aj napriek tomu, že sa mi budete venovať, nič medzi nami nebude, lebo keby ste jej ublížili, to by som nezniesla. Potom radšej praštím celým učivom a...

Robert vstal, otočil sa jej bokom a vyzrel oknom. Ruky vsunul do vrecka nohavíc a len sa díval oknom a díval, bez slov. Ema si nedokázala predstaviť, prečo mlčí. - V poriadku, Ema, keď tak chceš... - preriekol po hodnej chvíli. Vôbec netušila, čo prežíval, čo sa v ňom odohrávalo.

- Tak chcem, pán učiteľ ... sľúbte mi to.
- Dobre, Ema, zoznámim ťa s mojou ženou. Bude ťa tiež doučovať.
- Nozbohom, - vykríkla a zahryzla do pery.
- A nebudeme spolu na úkor môjho voľna, to predsa vieš. Za doučovanie si budeš musieť doplácať.
- Aj ona je učiteľkou?

Robert sa k nej otočil, potom si sadol na pôvodné miesto. Jeho pohľad bol zrazu tvrdý, jemnosť, ktorú na jeho tvári len pred chvíľou videla, sa celkom vytratila. Nevedela, či sa tak zatváril zámerne, alebo taký býva. Nepoznala ho. Už si nebola istá, či neoľutoval svoju včerajšiu horlivosť, ktorou ju nahováral na dokončenie školy. Vzal šálku do ruky, tanierik si podržal pod šálkou a odpil z kávy.

- Je matematikárka. Je prísna matematikárka. Zapotíš sa pri nej. Ty ale chceš školu dokončiť, takže pri tej drine sa ti s číslami bude aj snívať.
- Sľubujem, že tomu tak bude, a spávať budem so slovenčinou, - povedala Ema presvedčivo, pretože Róbert bol pre zmenu slovenčinár.
- Ale telefón by si si mala dať zaviesť, pre každý prípad ... - podotkol, dopil kávu, elegantne zložil šálku aj podšálku na stôl. - Bola výborná, - usmial sa nasilu a vstal. - Takže zajtra o pol štvrtej doučovanie zo slovenčiny, nezabudni.
- Nezabudnem. Budem presná.

Róbert odišiel, ani sa jej nepozdravil. Zatvorila za ním dvere, vošla do obývačky a sadla si k práve prineseným knihám. Vrchnú vzala a odišla dopiť kávu. Keď sa pozrela na miesto, na ktorom len pred chvíľkou sedel Róbert, káva jej už vôbec nechutila.

16

Obliekla si čierny nohavicový kostým, v ktorom sa jej štíhla postava zdala ešte štíhlejšou. Čierny golier čiernej blúzky s bielym krajkovým lemovaním vyložila na golier kostýmového saka a práve biely lem povzniesol fádnosť čierneho oblečenia. Vlasy si vysponkovala do drdola s veľkým štipcom, z ktorého konce trčali, a tento účes pôsobil dokonale tínidžersky. Už desať minút čakala s tromi ďalšími žiačkami, nádejnými maturantkami pred zborovňou. Asi o päť minút vyšiel Róbert. Videla, ako sa pri pohľade na ňu zarazil, ako prehltol veľkú slinu a dostal sa do rozpakov. Zmätene si zastal vedľa nej. Keby sa nepribuchli dvere od prievanu, a nepozreli sa všetci v tú stranu, nedokázal by prerieknúť súvislú vetu, len by zahabkal. Teraz ich usmernil, kam majú ísť a onedlho sa sám usadil za katedru. Ema zbadala a vycítila, s akou ťažkosťou začal vysvetľovať, že mal problém sústrediť sa v jej prítomnosti. Kloniac hlavu si robila zápisy, pritom ale dávala pozor na každé jeho slovo, hoci sa na neho nepozerala. Napokon dokázal plynule hovoriť a nadobudol sebaistotu. O poldruha hodiny mala všetkého plnú hlavu. Nielen ona, ale hlava hučala všetkým a boli radi, že sa dnešný deň skončil. Na druhý deň pre zmenu prišla Oravská, skutočne prísna, ale veľmi príjemná profesorka. Nosila okuliare s tenkým rámom, ktoré dodávali jej tvári dôstojnosť a vážnosť avšak nakrátko ostrihané tmavohnedé vlasy pripomínali milú a detinsky nevinnú tvár. Svetlý rúž na jej perách a jemné líčenie jej mimoriadne pristali. Všetkého mala na sebe tak akurát. Eme sa razom zapáčila. Prečo Róbert povedal, že je prísna, sa dozvedela vtedy, keď dopodrobna učivo vysvetlila a požadovala také isté vedomosti, aké sa snažila odovzdať. O to práve išlo, lebo matematiku sa treba nie naučiť, ale pochopiť. Vždy ju mala rada, a učivo hravo zvládala. Neurobila možno dobre, keď si vybrala za maturitný predmet aj geografiu a dejepis, lebo boli predmetmi značne rozsiahleho učiva. Verila si však a máločo dbala o to, že jej spolužiačky výber neschvaľovali.

Uplynul mesiac, jar prechádzala do leta, Emu vytrvalosť neopúšťala. Obľúbila si svojich učiteľov, ba aj oni ju. Usilovnosťou predčila ostatných a jej dynamizmus sa zjavil vo svojej plnosti. Oddala sa všetkým predmetom, veľkodušne študovala a ani horlivosť ju neopustila. Stala sa stálou návštevníčkou knižnice, s veľkou vervou sa pustila aj do čítania všakovakých príhod potrebných v znalostiach dejepisu. Oravská aj poznamenala, že bude mať šťastie a v živote uspeje kvôli svojej odvahe a húževnatosti. Ešte že to nepočul Róbert.

Cestovala domov prevažne autobusom a často s už známym copatým šoférom, ktorý pred strednou internátnou školou obyčajne zatrúbil. Neskôr Ema pochopila, že vytrubuje na Andrejovho syna, s ktorým si kývli na pozdrav, keď s chlapcami bezstarostne pobehovali na dvore za loptou.

V piatok bola obyčajne už vyšťavená po celotýždňovom učive a pobrala sa do mesta pešo. Nechcelo sa jej vyčkávať na mestskú, tobôž že aj počasie bolo príjemné. Odbočila do blízkeho obchodu pre minerálku, keď ju minula červená oktavia, ktorú viedla Oravská a Róbert hrdo sedel vedľa nej, nevšímajúc si vôbec ulicu. Vedela, že ju uvidel, cítila to vo svojom vnútri. Doteraz sa nestalo, aby pred niekým dal najavo ich známosť, a ona ho rešpektovala. Tiež pomlčala a o tom, že ho pozná, sa nikto nedozvedel.

Kráčala pomaly ulicou, v ruke s už odpitou fľašou minerálky, v druhej ruke niesla aktovku. Z malej cukrárne začula už z ďaleka smiech, a vychádzal z nej so svojimi študentmi Andrejov syn. Dobre sa baviac v družnom rozhovore sa s chlapcami navzájom podpichovali. Ema sa skupinke vyhla idúc popri stene, ale Dorian ju zahliadol, a zastavil sa pri nej. Letmo na neho pozrela, napriek tomu, že by si išla na ňom najradšej oči nechať. V riflovom oblečení a ľahkej károvanej košele vyzeral veľmi zvodne.

- Ema, ahoj.
- My si tykáme? - nemienila sa s ním rozprávať, nezastavila sa a ani mu neodpovedala na pozdrav.
- Kde ste sa tu vzali, kde chodíte? - opravil sa.
- A čo je vás do toho? - chcela ho odbiť. Nedokázala sa na neho pozrieť, tak veľmi pripomínal Jana.
- Domov máte ďaleko, idete pešo? - pridal sa krokom k nej.
- Nie je vám to jedno? - zahryzla si do pery, hoci by ho dokázala vyobjímať.
- Do čerta, neprišiel som dnes autom, ináč by som vás odviezol, - z jeho hlasu vycítila ľútosť.
- Vy kladiete otázku a dávate si zároveň aj odpovede? - s prižmúreným okom na neho kradmo pozrela. Zaskočila ho. - A naozaj som tak?

- Uhm.
- A prečo mi neodpovedáte vy? - spýtal sa vážne, až vyčítavo.
- Načo? Zodpoviete si aj sám, - povedala huncútsky.
- Považujete ma za komedianta?
- Nie, nemusíte robiť cirkus, - zastavila sa a pozrela mu do tváre, cítila na sebe jeho prenikavý pohľad.

Stáli oproti sebe. On ju hltal očami, ona jeho. Každý z nich mal iný dôvod.

On si ju chcel nakloniť. Doteraz u nej nezožal úspech. A keďže neúspech podnecuje, chcel prebudiť jej vnútorný život, podobne, ako sa prebúdza jeho, keď sa dostane do kontaktu s ňou.

Ona stála v rozpakoch, Andrejov syn ju privádzal do šialenstva, tak veľmi pripomínal Jana, jeho hlas, pohľad, ktorému bola vďačná, že ho vidí, ale ktorého sa zároveň desila, lebo patril inému.

Ktovie, ako dlho by sa na seba pozerali, keby neprichádzal autobus. Vodičom bol copatý mladík, už vedela, že jeho kamarát. A zastavil, hoci tu nebola zastávka, vzápätí otvoril dvere.

- Naskočte slečinka, - zakričal veselo a mával rukou.

Usmiala sa na Andrejovho syna. - Už nepôjdem pešo. Ale som rada, že niekto má starosť o mňa. A dovidenia, - zavolala mu zo schodov pohýnajúceho sa autobusu.

Dorian sa nezmohol na slovo, len sa hlúpo prizeral a takisto sa cítil. *„Niekto?“*

V ten večer prišla pre neho Lucia taxíkom, išli na vopred dohodnutú večeru. Hoci bola krásne odetá, nalíčená a vyčesaná, vôbec neurobila na Doriana dojem. Inokedy už aj zo zdvorilosti pochválil jej snahu zapáčiť sa, no teraz si jej úsilie ani nevšimol. Celý večer bol skleslý a nesvoj, centrom jeho záujmu nebola Lucia, ale všetko navôkol. Nervózne ba občas až agresívne odpovedal na jej otázky, ktoré mu kládla a ktoré dnes ťažko znášal. Cítil sa vinný, že je s ňou, lebo jeho myseľ intenzívne zamestnávala Ema. Lucia nedokázala pochopiť, čo sa v ňom odohráva. Napriek svojej snahe o jeho rozptýlenie Dorian ostával chladný, neprístupný ba až zúfalý.

16

Ľahko bolo naplánovať si učivo na celý deň, ale ťažšie bolo sa ním zamestnať a sústrediť sa počas dňa, keď len pred pár hodinami stála zoči-voči Andrejovmu synovi. Tento mladý sympaťák ju začal priťahovať. Nielen kvôli podobe s jej bývalým manželom, lebo tej podoby sa ľakala, ale zvodný výzor, sexy postava, sebaisté vystupovanie a jeho prejavovaná inteligencia boli pre ňu pokušením o možné zblíženie sa s ním. Vedela, že si kladie vysoké požiadavky a samozrejme nemohla prejsť do útoku, ale to ani nechcela. Z niekoľkých dôvodov, nevedela ani kto to je, ani kde ho hľadať a vlastne aj prečo. Ale dokázal nezvyčajne zamestnávať jej myseľ a ohromne ju dokázal rozptýliť v snahe sústrediť sa na učenie. Naveľa sa jej podarilo zahnať myšlienky na neho a hoci sa stávalo, že ho vo svojej predstavivosti ešte vždy je schopná vidieť, prinútila sa celú sobotu učiť sa, nohy z domu nevytiahla, aj keď slnko od rána svietilo. A tak zahĺbená do učenia prestala vnímať čas. Vydýchla si po výpočte náročného príkladu, napravila si rozťahané tričko, a načiahla sa za fľašou minerálky, ktorú si po každý raz k učeniu pripravila. Na dverách práve zazvonil zvonček, načo rýchlo vyskočila, ceruzka v ústach, zošit v ruke, s roztvorenými očami pozerala na návštevníkov. Celá Andrejova rodina stála predo dvermi. Andrej držal kyticu a všetci ostatní mali v rukách balíčky. Od údivu nemohla prehovoriť, ale Peťo s Paľom už vošli a ona prekvapená kráčala za nimi do izby. Nestihla zložiť zošiť, ceruzku nevybrala z úst a keď si Andrej zastal pred ňu s kyticou, došlo jej, že má narodeniny, na ktoré vo svojom učebnom nasadení zabudla. Návštevou a darčekmi ju priviedli do rozpakov a narýchlo nevedela čo na svoju obranu povedať, ako sa ospravedlniť. Potom vzrušene začala variť kávu, pred Andreja vyložila pivo a keby ju Peťo nenapomenul, aby si rozbalila darčeky, pobehovala by po byte celkom zbytočne. Potešila sa torte, sladkostiam a mobilu. Oponovala, že už má pevnú linku, ale chlapci ju obstáli, vrhli sa na mobil, veľkodušne sa pretekali vo vysvetľovaní ako s ním treba narábať a okolitý svet pre Emu prestal existovať. Soňa zaliala kávu, ponakrajovala pre každého tortu a spolu s Andrejom sa úprimne tešili z Eminej vitality. Zistili, že sa realizuje v učení a vďaka nemu nadobúda sebaistotu, verí si. S veľkým elánom sa pustila ukončiť školu a zmaturovať, má dobrú pamäť, odvážne sa dokáže v budúcnosti pohybovať v živote. Napriek tomu ju nechceli zanedbať, chceli jej dať pocítiť lásku, nie dotieravú, ale primeranú, chceli, aby cítila, že patrí do rodinného rámca a nemusí sa uzatvárať do svojho malého kráľovstava. Chápali ju, keď strata rodinky jej spôsobovala duševnú nerovnováhu, spolucítili s ňou, keď bola plachá a pociťovala úzkosť. Nevedeli si len vysvetliť, odkiaľ sa v nej vzal dynamizmus, ktorý sprevádza takú aktivitu, tvrdošijnú svedomitosť a rozhodnutie zožať úspech.

*

Na druhý deň dopoludnia sedeli všetci na omši, ktorú dali odslúžiť za Jana a Milušku. Onedlho uplynie rok od ich straty, pobožná Soňa dúfala, že zádušná omša Eme pomôže konečne prekonať žiaľ. Ema v kostole nepotláčala slzy, nakoniec po vypočutí dojímavej kázne mnohí veriaci zaslzili. Soňa si všimla, že na Andreja často vrhá pohľady aj teraz bezchybne oblečená pani Boranová, ktorú poznala z návštev jej salóna krásy a kaderníctva. Poznala ju ako mimoriadne zvedavú a vynaliezavú osobu, a takúto charakteristiku jej osoby by hocikto potvrdil. Pravidelne ju vídala chodiť do kostola, ale teraz jej nebolo dvakrát milé jej správanie. Andrej sa v kostole ukázal len na záduš ných omšiach, prípadne na Štedrovečernej polnočnej omši. Andrej za čas trpel jej pohľady, neskôr ich vracal. Upútal ho jej nezvyčajný šarm a zvodnosť. Súdil, že mohla byť tak v rokoch jeho ženy, no nespomínal si, že by sa s ňou už niekde stretol. Odvážne znášal pohľady neznámej, ale keď ho Soňa šťuchla lakťou do boku, viac sa na ňu nepozrel.

Radka Boranová od začiatku omše zistila, že príchodzí neznámy muž, o ktorého mocné rameno sa opierala jej klientka, sa príliš podobá na Doriana. Nemohla si rozkázať, aby si ho nevšímala, pokiaľ sedel tak nablízku. Vzala si do hlavy, že ho „dosleduje“ už počas omše a v tom bola neúprosná. Starostlivo si ho všímala aj napriek tomu, že jej pohľady zaregistrovala jeho žena. Keď vychádzali z kostola, Andrejov krátky strih vlasov umožnil uvidieť aj materinský znak pod pravých uchom. Vtedy znervóznela. Nadšenie a horlivosť jej záujmu ochabla a začala sa báť zistenia, že podobnosť Doriana s týmto mužom nie je náhodná. Keby chcela zasiahnuť v jeho záujme, môže si narobiť dosť mrzutostí vo svojej rodine a môžu sa zrodiť problémy. Zo zistenia skutočnosti by sa mohlo zrodiť možno len dobrodržstvo, v ktorom ale nemienila hrať hlavnú úlohu. Lež v zápätí ju dráždilo, že aj Bábika má znak, čo svedčilo o ich rodinnej spätosti. A to bolo najohromujúcejšie zistenie dnešného dňa. Medzi Doriana a Bábiku sa teraz zamiešal neznámy, inteligentný a pohľadný muž, a keby naliehal v niečom na Doriana, vznikol by možno veľmi závažný, ba až chúlostivý problém. Lebo Dorian a on ...

17

O pár dní, keď sa Ema zamyslene a ležérne vracala zo školy, uvidela v meste Xeňu. Zbadala ju už z ďaleka podľa blúzky s veľkými žltými kvetmi, ku ktorej teraz mala oblečené svetlé trištvrťové nohavice. Jej chôdza na vysokých opätkoch bola neistá a hrubé lýtka sa občas vyvrtli. O hlavu vyšší muž, ktorého držala za ramená, tlačil kočík a obaja sa veselo prihovárali dieťaťu. Muž bol odetý v obnosenom džínovom obleku a lacnom tričku, v starších botaskách a svojím zovňajškom akosi neladil s viditeľne lepšie oblečenou Xeňou. Ema sa zastavila. Nevedela, či bude dobré stretnúť sa teraz s Xeňou a jej rodinou. Ale Xeňa ju zbadala skôr, než sa rozhodla a už nemala na výber. Pustila muža, veľkými krokmi sa k nej približovala. Vždy neposlušné drobné kučery vlasov, ktoré jej už hodne podrástli, nadvihla nad krkom a upravila cvičeným pohybom. Naširoko roztvorila ramená a so širokým úsmevom Emu tuho zovrela vo svojom objatí.

Navzájom ich predstavila a bačovský typ mohutného muža jej ponúkal pravicu. Jej malá ruka sa v jeho veľkej dlani stratila. Silné pery roztiahol na úsmev keď povedal „teší ma“ a mierne poklonil hlavou. Ryšavohnedé kučery mu padli do čela. Xeňa ju za žiadnu cenu nechcela pustiť skôr, než si sadnú do cukrárne na kávu. Miloš hneď súhlasil a okrem kávy objednal aj zákusky, ktorým sám neodolal. Ema sa pomaznala s malou Babuľkou, ktorú mohli volať aj Bacuľkou, jej telíčko zapĺňalo celý priestor kočíka. Podarovala jej čokoládu a cukríky, lenže keď sa napila čaju, čochvíľa zaspala. Ema potrebovala riadny kus odvahy, aby s nimi strávila dlhší čas. Miloš nebol o nič menší rapotaj, než Xeňa a o nič menší jedák. Mohutnými rukami striedavo hladkal Xenine stehno a rameno. Rýchlo sa rozrečnil aj o ich spolužití, naširoko rozviedol, že počiatočný neúspech ich manželstva je preč, pominuli sa aj najväčšie mrzutosti, a odlúčenie ich lásku posilnilo. Xeňa ovplývala šťastím a hltala každé Milošove slovo. Prikyvovala a hlavu stiahla medzi plecia, keď sa Miloš pochválil Eme, že ju Xeňa má rada a veľa o nej rozprávala. Radosť a súhra z nich priam vyžarovala.

Ema sa nechcela viac o nich dozvedieť, spokojnosť na ich tvárach prezrádzala nateraz harmonické spolužitie. Vyhovárajúc sa na štúdium sa s nimi rozlúčila a rýchlymi krokmi sa vzdialila z cukrárne. Vonku sa jej chcelo zaplakať, a keby sa nehanbila, aj by tak urobila. Chôdza medzi náhliacimi sa ľuďmi ju ukľudnila, a keď si začala všímať výklady, onedlho na hlučný manželský pár zabudla. Smerovala ku križovatke, ale oprava ulice, ktorou mala prejsť, sa ešte neukončila, ba i teraz bola plná strojov, smoliarov a cestu jej zahatal veľký valec. Zašla o ulicu ďalej, kadiaľ doteraz nechodila. So záujmom nazerala do

upravených dvorov a záhrad, a uvažovala, odkiaľ berú ľudia peniaze na stavbu tak honosných rodinných domov, aké boli postavené v celej ulici. Tvarom jeden krajší a väčší ako druhý, sťaby opreteky a ich fasády boli pomaľované na bielo, iný solídnou okrovou, ale niektoré hýrili ostrými modrými, ružovými, žltými i zelenými farbami. „*Sú farebné ako papagáje*.“ Kráčala pomaly, chcela si takú nezvyčajnú krásu zapamätať. Ulica bola tichá, uprostred stálo auto s prívesom, do ktorého mieril nasadnúť práve vodič. Zatváral bránku, ale postál, zahvizdol a až tak sa pobral k autu. Z dvora vybiehal za hvizdom veľkými skokmi pes, preskočil asi metrový plot a mieril do prívesu. Ema sa zastavila, skoro zmeravela. Do tváre sa nahrnula červeň, srdce sa jej rozbúchalo.

- Haki! Haki! - zavolala na psa, keď vyskočil do prívesu a pohodlne sa usadil. Pes na zavolanie zbystril sluch, nadvihol ovisnuté uši, a zabrechal.

- Haki, božemôj, ty žiješ? - s úmyslom pobehnúť k nemu, zhodila z pleca batoh, keď Haki už zoskočil z prívesu, rzbehol sa smerom k nej a mykal chvostom. V tom auto naštartovalo, Haki v behu pribrzdil, pozrel sa za autom, potom znovu na Emu, zabrechal a vrátil sa behom za odchádzajúcim autom. Vyskočil na príves, a postojačky sa díval na svoju niekdajšiu paniu až kým nezabočili za domy.

Eme bolo tak ťažko, ako nikdy. Stála uprostred ulice, zmätená, a nechcela uveriť tomu, čo videla. „*Haki sa zachránil a je tu, v meste. Možno ho prichýlili dobrí ľudia. Len Milušku vzala Borina, jej už pomôcť nedokázal*.“ Vrátila sa po svoj batoh aby pokračovala v ceste domov plná úzkosti a napätia.

Ešte nedošla domov, keď jej volala Soňa na mobil, že umrela Blažejova manželka.

18

Pracovníci pekárne a predavačky Blažejovho obchodu už stáli v skupinke, keď Soňa s Emou došli do domu smútku na pohreb Blažejovej manželky. Pridali sa k pracovníkom pekárne. Blažej statočne stál pri rakve držiac za plece svojho desaťročného syna. V čiernom obleku, s riedkymi vlasmi popretkávanými šedinami, vyzeral starší, ako v skutočnosti bol. Nezaslzil ani jeden z nich. Na jeho tvári nebolo možné zistiť nič, ani bôľ, ani ustarostenosť sa nezračila. Nebolo tajomstvom, že ho žena podvádzala, pokiaľ ju neopantala choroba. Plakali za ňou jej rodičia.

Zato Ema vylievala slzy sťaby aj namiesto nich. Smútočný príhovor ju dojal a spôsobil jej žiaľ, dotýkal sa najboľavejšieho miesta, jej duše. Priniesla kyticu na jej hrob a na všetkých z rodiny červené klince. Keď sa už smútočné zhromaždenie z cintorína rozchádzalo, Ema držiac sa za ramená so Soňou mierila k hrobom ich blízkych. Nebolo možné si nevšimnúť pani Boranovú, bezchybne oblečenú a učesanú, ktorá sa im nakoniec aj pozdravila, keď spoločne stála v družnej debate so skupinkou im neznámych ľudí.

Radka Boranová ich uvidela už na začiatku pietnej rozlúčky. Lenže pre ňu by bol omnoho zaujímavejší Andrej, ktorého medzi prítomnými neuzrela. Rozvážne pozorovala Emu a Soňu, a dobre predpokladala, že pôjdu s kvetmi ku hrobom. Preto postávala v skupinke, disciplinovane a zvedavo s nimi komunikovala a diskrétne sa s nimi rozlúčila, keď už mohla nasledovať svoje obete, ale neprekročiac dovolenú mieru. Radka priam zázračne vedela zorganizovať svoje záležitosti. Spokojná odchádzala domov, lebo aj keď nestihla dosledovať kam všade sa tie dve neznáme uberali, videla hrob Emílie a Krištofa Štefanských. A jej húževnatosť a neoblomná snaha v zistení totožnosti rodiny jej nevlastného syna o sotva badateľný stupienok pokročila. Rozhodla sa, že už môže svoje zistenie predostrieť aj svojmu manželovi a nájde si čas, aby spoločne zašli s Bábikou na lazy.

19

Manželia Boranovci sedeli na terase v tieni veľkého kvitnúceho stromu magnólie, ktorej vôňu Urban priam zbožňoval. Vôňa kvetov sa miešala s vôňou čerstvej kávy, ktorú Vilma práve priniesla a zložila na stôl s karlovarskými oplátkami, ktoré Urban labužnícky máčal do kávy, kým ho Radka neokrikla, že sa to nepatrí. Dokončila manikúru, a opatrne nanášala lak na nechty, potom ruky vystrela aby sa pokochala na svetločerveno nalakovaných nechtoch. Keď lak o chvíľočku uschol, sama s pôžitkom vychutnávala každý hlt svojej kávy. Urban občas s úsmevom poznamenal, že okrem nej píjavajú s takým pôžitkom kávu len Turci. Teraz ju ale sústredene počúval, keď rozpovedala, čo zistila v kostole a následne na cintoríne.

- Čo mieniš urobiť? Nechcem zničiť Dorianove šťastie akousi unáhlenosťou, Radka.

- Snívali sme o šťastí s naším dieťaťom, čo sa nám doteraz splnilo. Myslím si však, že Dorian je už dosť veľký na to, aby ho neprekvapil jeho pôvod, myslím si, že má právo sa dozvedieť, odkiaľ je, kým je. Veď to, že nie je náš, vie od začiatku, doteraz sa nás nesnažil zneužívať. Vždy sa správal slušne a v medziach

rodinnej normy. Nechcem však nasilu zistiť jeho pôvod, chcem udalostiam nechať voľný priebeh, ba zariadiť všetko tak, akoby to bola jeho snaha, jeho záujem, rozumieš ma?

Urban si nervózne šúchal dlane, čo bolo jeho zvykom, keď mu niečo nesedelo alebo hnevalo. - Začínam si myslieť, že skôr ty si chceš svoju zvedavosť uspokojiť zistením jeho pôvodu viac, ako on sám. Nevieš predsa dokázať, že ten muž a on ...

- Neviem, pravdaže neviem. Hoci ten znak pod uchom ...

- Môže a nemusí niečomu nasvedčovať. Veď taký má aj Bábika, vieš o tom.

Radka zamyslene prikyvovala. - Viem, pravdaže viem, nemusíš mi pripomínať. Hoci ... podľa Doriana je Bábika pravdepodobne z lazov ... hmm ... je to zatiaľ však iba jeho predpoklad. No ale overíme si to tam, rozhodnime sa konečne zájsť na lazy, lebo sa z tej bezradnosti zbláznim.

- Vydrž, moja milá, veci sa vyriešia možno aj samy.

Radka sa však tak ľahko nechcela vzdávať. - Dúfam, že so mnou prídeš?

- Kedy by to malo byť? - uchlipol z kávy Urban a poškriabal sa nad uchom.

- Snáď aj koncom týždňa. Nemusíme sa tam ihneď utáboriť. Pôjdeme s Dorianom, Bábikou a vezmeme aj Aki. Rozhliadneme sa a len keď sa nám bude páčiť, môžeme snáď aj pobudnúť, prípadne sa vrátiť inokedy. Porozprávam sa o tom s Dorianom.

- Porozprávaj sa. Pre pokus to v každom prípade stojí. Som zvedavý, ako sa Bábika zatvári, keď ju vezmeme na jej známe miesto. Podľa Doriana v domčeku všetko poznala.

- Je ešte taká maličká, možno si nebude pamätať. Už uplynul odvtedy pomaly rok.

- Keď ona nie, Aki určite, je vycvičeným psom.

- Máš pravdu, ocko. Ale sľúb mi, že o našom rozhovore pred Dorianom pomlčíš. Nechcem ho zbytočne dráždiť. Navrhnem mu len návštevu domčeka, dúfam že bude súhlasiť.

- Súhlasiť? Myslím si, že bude nadšený. Veď z jeho izby posledne neustále zaznieva len pieseň „v dolinách ... lalala lalalala...., - rozospieval sa Urban.

- Už som ju sama počula, celkom pekná pieseň, - nedala mu dospievať. - Len neviem pochopiť, kde sa tí ľudia tak zrazu vzali. Ako to, že tu bývame už viac ako desať rokov a doteraz sme z nich nikoho nestretli? Zariadil to osud, aby sme sa tu usadili, aby sa čírou náhodou dostal Dorian blízko miesta, odkiaľ pochádza?

*

Dorian celý týždeň vyzeral Emu. Odo dňa, ako sa ňou rozprával, sa vždy častejšie ponevieral na ulici. Už vedel, že prichádza zo školy, ale sa s ňou ani nasledujúce dni nestretol. Občas ju zazrel v mestskej, sedávala v predu a rozprávala sa s Tomášom, šoférom. Raz nevedel pochopiť, čo je príčinou toho, že tak neviazane a ľahko nadväzuje rozhovor s Tomášom, kým s ním... *„Chyba je zrejme vo mne. Možno som dotieravý, možno neohrabaný, možno málo reprezentatívny ... hoci podľa Lucie som človek, s akým by rada prežila zvyšok života ... hahaha ... ale nie tento život, Lucka, nie tento.“* Doma ho prekvapila pre zmenu mama, keď mu vo štvrtok ráno navrhla, že v sobotu pôjdu opekať do prírody.

- Do akej prírody? - zmohol sa len na hlúpo znejúcu otázku.

- Do zelenej, - usmiala sa na neho.

- A kam? - spytoval sa všedne.

- Ty sa netešíš? Inokedy keď spomeniem prírodu, úsmev na tvári sa ťahá od ucha k uchu.

- Ale akoby nie, teším sa, samozrejme sa teším, - nahodil strojený úsmev a objal mamu okolo pliec, ktorá bola ešte v župane a pripravovala pre Bábiku kakao. - A kam pôjdeme, mamka, prezraď?

- Na lazy predsa.

- Na aké lazy... ? - hlas sa mu zasekol.

Radka vzdychla. - Hach, Dorian, vždy vychvaľuješ, ako je na lazoch pekne. Pôjdeme si to okukať, Dorian, o-ku-kať, - slabikovala. - A to už túto sobotu. Ukážeš nám tam všetko, na čo si pamätáš. Som zvedavý tvor, ako všetky ženy. Hlásia dobré počasie, dúfam, že nám slnečné lúče vietor neodveje, - pripravovala fľašku a lievik na dres.

- Hjah, mami, tam je to celkom iné, tam ešte nebude tak teplo, Bábika môže prechladnúť, - napomínal, a vzal mliekovar, aby z neho naplnil fľašku.

- Netáraj, synak. Sám si vravel, že Bábika v domčeku všetko poznala, čo znamená, že chodila tam, ak nie je práve odtiaľ.

- Mamka, čo to hovoríš? - rozochvenou rukou rozlial kakao na dres.

- Nezavadzaj, neohrabanec, sama jej dám kakao. A urob si voľno na sobotu. Bez teba domček nenájdeme. Starosti s nákupom beriem na seba, - vzala utierku a utrela rozliate kakao.

- Nákup? Preboha, čo za nákup? Ako dlho tam chceš pobudnúť? - spýtavo za ňou hľadel, keď mu neodpovedala, ale s fľašou vošla do Bábikinej izby.

20

Na druhé ráno sa Dorian zobudil do krásneho slnečného dňa. Na nič nebol zvedavý, len plný obáv sa ponáhľal na lazy. Cesta ubiehala plynule, ale tentoraz sa nevyžíval v kráse prírody, tentokrát ho okolitá krása nezaujala, nikam sa nerozhliadal, jeho cieľom bolo zájsť do domčeka a vziať list, ktorý nechal pre neznámeho. Z jediného dôvodu, aby ho tam jeho mama nenašla. Celý spotený vyšiel schodami na verandu a ramenom si stieral pot z čela keď sa načahoval za kľúčom. S tlčúcim srdcom otváral dvere a prvý pohľad mieril na stôl. Rýchlo podišiel, a prudko vzal zo stola list. Z hlbokým nádychom vyvrátil hlavu do stropu a zatvoril oči.

- Ďakujem, - zašepol.

Komu, a čo, to len cítil. Držal v ruke list ako nejakú vzácnosť. Od jemu zatiaľ cudzej osoby, s ktorou si píše o banálnych otázkach a všednostiach. Rýchlo ale pohodlne sa usadil na pohovku.

- Oplatilo sa sem prísť. Nielen preto, aby môj list nezasvetený nenašiel, ale hlavne preto, že táto vzácnosť tu je... a je pre mňa. Nuž, čo mi píšeš? - spytoval sa nikoho.

Začítal sa do listu. Prekvapil ho a vyprovokoval. Potom sa rýchlo rozhodol. Dokáže tej neznámej osobe, že tu bol a pôjde nazbierať *„konvalinky“*, alebo čo nájde. *„Je práve taký čas... Kto je ale tá neznáma osoba? Je to muž, či žena?“* rozmýšľal, keď kráčal po stráni smerom k lesu. Neďaleko pod krovím zbadal sťa vystretý koberec listy konvaliniek, kvety však už boli zvädnuté. Ale bolo ich skutočne „požehnane“. Natrhal si kytku poľných kvetov rôzneho druhu za krátky čas, s touto sa ponáhľal do domčeka a položil ich na stôl do vázy. Budú ako odplata za kytku margaretiek spred roka.

- Tak, už som ti aj ja nazbieral kytičku, - urovnával vo váze kvietky, listy. - Predpokladám, že si žena, lebo neverím, že by nejaký muž nazbieral do vázy v lete kytičku margaretiek. Hoci ... sám by som toho bol schopný. Ale my muži nepíšeme tvojím štýlom, takže mi vychádza, že budeš žena a z tvojho písania, čo možno ani nechceš, si to zanedlho overím, - zahľadel sa na kyticu, pokochal sa v nej. - Vyzerá dobre. A teraz odpoveď.

Konvalinky už odkvitli, ale rád som pripravil kytičku poľných kvetov ako odplatu za vlaňajšie margaretky, lebo ... v dolinách kvitne kvet, ktorý lásku nám dáva ... a slnko krásne svieti, vzduch vonia a príroda láka. Ale láka aj niekoho iného okrem mňa.

Už začínam veriť, že bude pravdou, že sa nikdy neopozdím, lebo skutočne tu nikdy nikoho nenájdem. Prichádzam obyčajne neskoro. Niekto sem však okrem mňa chodí, aj keď viem, že nie kvôli mne, možno kvôli krásnym spomienkam na prírodu počas celého roka, lebo tá je v každom období vábivá. Ešte aj v zime, keď je snehu možno po pás, a nedá sa tu nič robiť, len hrať karty, človeče, lebo ... dni a večery sú dlhé, je to taký čas ... možno stvorený na lásku zrodenú na lazoch

Jakub

Narýchlo si list prečítal a nechal ho uprostred stola, jeden roh položil pod vázu.

- Tak, tvoj krásny list si beriem so sebou.

Zrazu mu zrak padol na fotku. Vybral ju spoza skla a keď sa na ňu zahľadeľ, telom ho prešiel mráz. Spoznával Emu. Pohľad na ňu dokazoval, že sa od začiatku nemýlil. Od prvého uzretia v reštaurácii tušil, že ide o ňu. Na fotke má ešte taký detinský výzor, kým dnes je z nej krásna, zrelá žena.

- Ema, Ema, tak to ty mi píšeš tie krásne listy? Ty nechceš dať vedieť o sebe, preto sa nepodpisuješ? Tvoja zvodná krása, rozvážnosť tvojej bytosti a žiara tvojich očí ma už očarili. A tvoje listy mi berú pokoj, nedajú spávať a zobúdzajú vo mne neznáme sily, schopné rozkmitať moju povahu, uhádnuť nôtu lásky, ktorou sa vyberiem na veľkú cestu životom, - rozprával celkom poeticky, srdce sa mu rozbúchalo a pohladkal na fotke Emu. Potom ju odložil späť a chvíľu sa na nej pohľadom pokochal.

Neboli zaujímaví Štefanskí, nezaujímalo ho ani, kto sú osoby, s ktorými je odfotená, nezaujímalo ho ani, že nosí obrúčku. Jeho srdce sa otváralo pre ňu, a on sa s ňou chcel ponoriť do zázračného sveta dlhých večerov strávených na lazoch.

21

Konečne si sadla do kresla, vystierala stŕpnuté ruky, nohy podložila pod zadok a začítala sa do televízneho programu, ktorý ponúkal po správach strhujúci akčný film. Ema celý týždeň telku ani nezapla, učenie bolo na prvom mieste a mienila sa aspoň trochu odreagovať od sústavného sústredenia nad knihami. Pri predbežných skúškach obstála na výbornú, lepšie, ako jej spolutrpiace. Veľa sa učila, málo sa venovala sebe a zbadala aj, že pochudla. Z okna ešte prenikalo svetlo, keď začali film, ktorý ju zo začiatku celkom zaujal, ale sprostá reklama, ktorá podľa nej trvala nekonečne dlho, ju nudila. Sadla si preto znovu nad svoje knihy, ktoré boli rozložené v jednej časti obývačky. Sedela s prekríženými nohami v tureckom sede na zemi a zahrabala sa do učenia. Na film celkom zabudla.

- Teraz by prišli vhod moje poznámky z posledného ročníka. Lenže tie sú ďaleko, u Štefanských, - opatrne si ľahla na zem , aby si narovnala zakrivenú chrbticu. - Ach, - povzdychla, - keby som sa vedela aj v skutočnosti tak rýchlo preniesť na lazy, ako v myšlienkach! Aj zošit z matiky by pomohol ... to by sa Viktorka čudovala, odkiaľ mám vedomosti ... hmm, - posadila sa znovu do tureckého sedu a pokračovala v počítaní. Neboli dôležité akčné momenty, strieľania a naháňačky z filmu. Keď sa nakoniec spamätala, bolo jedenásť hodín.

- Ak za nasledujúce dva týždne nezdiviem, potom už nikdy, - zatvorila gramatiku a pohodila knihu za seba. Rozopla si sponu vo vlasoch, a hustý prúd svetlých vlasov jej zakryl plecia. Ponadvihovala si ich, zatriasla hlavou. Keď si uvedomila hlasný zvuk z telky, naštvalo ju, lebo znovu išla reklama. - Idioti, ako môžu vysielať neustále reklamu, - durdila sa. - A kedy sa vlastne skončil ten akčný film? - Načiahla sa za ovládačom a v miestnosti sa razom rozhostilo ticho.

- Teraz sprcha, spánok a zajtra ráno skoro do Štefanských pre zošity, aby som sa celý deň ešte mohla z nich učiť.

*

Na druhé ráno vstala zavčasu a nebolo ešte ani sedem, keď už jazdila bicyklom na poľnej ceste. Chcela sa vrátiť, kým nebude teplo. Šikovne krútila pedálmi, ponáhľala sa a už za humnami jej bolo teplo, líca jej zrumeneli. Ubrala zo svojho rýchleho tempa, aby neprechladla. V záhradách uvidela dvoch ľudí okopávať zemiaky. Nielen na Sudičkách, ale dnes aj pred Ríniným domom bolo ticho, o takom rannom čase ešte spali. Len veľký a už starý pes, ktorého volali Hatar, nevenujúc pozornosť nikomu a ničomu obhrýzal akúsi starú kosť, ktorú držal medzi prednými labami. Prichádzajúc k nedávnemu bydlisku, sa pozorne rozhliadala, ale keď došla pred dom, musela zastať, nedalo jej pokračovať bez toho, aby nevošla. V dome bolo ticho a tma, cez posťahované zelené rolety nepreniklo slnečné svetlo. Vošla do všetkých miestností, poroztvárala okná a napriek tomu, že vychádzajúce slnko svojimi lúčmi osvetlilo dom a malo povzbudiť, sadla si poplakať. Doteraz to inak nešlo. Spomienky sa vynárali, nech sa im bránila hociako. Naveľa sa utíšila, naučila sa už znášať svoj bôľ, nie tak ako v začiatkoch, kedy zakaždým nechýbalo veľa, aby upadla do depresie. Neskôr, ale ešte vždy smrkajúc, sadla na bicykel aby zašla ďalej. Pokračovala známou cestou, rozhliadala sa na všetky strany. Čerstvý ranný vzduch už zohrievali slnečné lúče, ktoré ju povzbudili a krása okolitej prírody ukľudnila. Skrúšenosť vystriedala romantika a melanchólia a aj únava z celotýždňového sústavného učenia opadla, pominula. „*Koľkokrát som tadiaľto prešla? S Janom, s Miluškou, mojou princezničkou,so Štefanskými, ba aj sama ... Boli to nevyhnutnosti každodenného všedného života, prežitého v kruhu mojich blízkych, ktorí ma s láskou obklopovali. Príjemné chvíle pominuli, všetko krásne, čo sem patrilo, je preč. Prednosť má štúdium, a celkom iný život. Aký bude? Smutný, veselý, radostný či užialený? Koľko znesie ešte moja krehká a ubolená duša? Alebo sme my ľudia tak silné tvory, že aj zubami dokážeme ťahať doplna naložený voz menom život?*“

Došla k bráničke. Bicykel oprela o ohradu, vzala si tašku. V tom zbadala na železnej tyči podopierajúcej konár starého jabloňa sedieť vtáčika so žltým perím na bruchu. - Ach, Zinka, moja maličká, ty si sa vrátila! - Razom nazrela do rúry, v ktorej bolo vbité drevo ešte za čias Krištofa, a uvidela hniezdo s vajíčkami. - No, ty budeš mať maličké. Ako by sa Miluška tešila, keby ťa videla! - Vystrela ruku, urobila cmrk, cmrk, ale Zinka si nesadala na jej ruku. - Čože, ty nie si Zinka? Alebo si už jej ďalšie pokolenie? Nevadí, cíť sa tu dobre, je tu prekrásne a nikto ťa nebude vyrušovať. - S pokojom v srdci že malý vtáčik žije, zatvárala bránku. Zaspomínala si na kde-čo, potom ako po návrate z nemocnice spolu s Janom pedantne a dôležito ukladali školské zošity a knihy do veľkej krabice pod posteľ v prednej izbe aby v malom domčeku nikde inde nezavadzali. A čo sa tu nezmestilo, vzali do Sivkov.

Otvorila dvere dokorán, aby sa vzduch vyvetral. Aké bolo však jej prekvapenie, keď len čo otvorila, zacítila sladkú vôňu poľných kvetov, ktorou bol presýtený vzduch v celej miestnosti. Nepohnute stála v otvorených dverách, držiac kľúčku.

- Jakub! Znovu bol tu a natrhal kvety.

Pozerala sa na stôl. Vdychovala neopakovateľnú vôňu lúčnych kvetov a kochala sa v kytičke. Krištof vravieval, že poľné kvety sladko voňajú od kvetu lásky. Ale nikdy jej ho nechcel ukázať.

Zrazu sa rozbehla ku stolu a nedočkavo zodvihla list. Očami hltala každú literu krátkeho ale prekrásneho listu. Prečítala si ho niekoľkokrát. *„Aký je pravdivý! A nielen pravdivý, je súčasne aj citlivý. Jakub má pravdu, vo všetkom ... aj v tom čase, ktorý nie možno, ale iste je stvorený na lásku zrodenej na lazoch. A vie aj o kvete lásky... Ale ... odkiaľ to vie? Vari len nie od Krištofa?“*

Sadla si na pohovku, list zvierala v ruke. Nedokázala od neho oči odtrhnúť. Aj tento bol napísaný úhľadným písmom. „*Kedy si tu bol? Včera? Predvčerom? A načo sem vlastne tak neúnavne chodíš? Vedie ťa sem zvedavosť alebo sa silou-mocou usiluješ votrieť sa mi do života?“*

- Ak sa dnes nemienim len Jakubom zaoberať, musím si neodkladne nájsť svoje zošity, - povedala si, vstala z pohovky, list pohodila na stôl, vošla do prednej izby a vytiahla spod postele veľkú krabicu z ktorej si povyberala do školy potrebné veci.

Rozmýšľala, či má nejakú odpoveď napísať. Nebolo času na rozjímanie, musí sa učiť, preto prišla pre zošity. Rozhodla sa za.

Máš pravdu, nielen teba láka príroda a nielen ty si tu prežil neopakovateľne krásne chvíle, na aké sa nezabúda.
Ďakujem za kyticu.

Odišla, akoby ju odtiaľ niečo odháňalo. Celou cestou nemyslela na nič konkrétne, pokoj však stále nedal Jakubov list. Nielen ona, aj Jakub dokáže písať tak, aby ju vydráždil. Priam utiekla z domčeka, akoby spolu s listom v ňom cítila aj Jakubovu blízkosť a prítomnosť. Akoby ju na niečo navádzal, akoby jej robil návrhy. Mala nedefinovateľný pocit, ktorý nevedela opísať, ktorý jej vyburcoval celé vnútro. Voči Jakubovi sa v nej rodil nový cit, jeho listy jej pripomínali Janovu lásku, čistú a krásnu, mali neopakovateľnú moc, ktorá ju priťahovala k tomuto neznámemu, ale ktorej sa všemožne bránila.

V dome u Sivkov pozatvárala okná, posťahovala rolety a na chodbe na vešiaku s povzdychom pohladila Janove šaty. Pohľadom prešla po tmavých izbách a zamkla. Čudovala sa, že sa nerozplakala, lebo doteraz bez plaču odísť nedokázala.

Pred osadou už zďaleka začula pokrikovať Rínu na svoje vnúčatá. Nerozumela cigánskej reči, len sem-tam nejaké slovo podchytila. Keď došla, Rína zametala dvor. Pozdravila sa jej, ale Rína pohodila metlu a kývla jej, aby zastavila. Veľká kopa mäsa sa natriasajúc dala do pohybu smerom k nej.

- Dnes je krásny deň, - podišla celkom blízko k nej, žmurkla. - Karty mi ukázali, že aj výnimočný, - mykla hlavou a roztvorila oči.
- Prečo? - spýtala sa udivená Ema.
- A to sa pýtaš ty?
- Akože? Výnimočnosť tohoto dňa súvisí so mnou?
- Súvisí, - usmievala sa Rína, - a nielen s tebou, ešte s niekým.
- Ach, Rína, čo sa tu snažíte spriadať?
- Ja nie, - zapierala, - ja nie. To karty...
- Sú falošné, nehovoria pravdu, - presviedčala ju Ema.
- Ty im neveríš? Veď tebe ukázali až príliš priaznivú cestu do budúcna... - urážlivo povedala Rína.

Mykla plecom. - Čo ja viem, akosi nemám odvahy sa príliš povzbudivo dívať do budúcna.
- Ústa hovoria niečo iné, ako tvoja ženská duša. Veď si dnes našla talizman!
- Čo? - zapýrila sa. - Ach, Rína, čo nevravíte? Odkiaľ viete, že som niečo našla? - spytovala sa previnilo.
- A nie je tomu tak, Ema?
- Neviem, odkiaľ beriete také veci.
- Všetko sa dozvieš včas, ale ten ešte nenadišiel, - rázne sa otočila na odchod. - Moje karty neklamú.

22

Ema ešte nedošla domov, keď tmavomodré luxusné auto zastalo pred bránou Štefanských na lazoch. To Dorian prichádzal s rodinou na otcovej limuzíne. Keď sa vo štvrtok od mamy dozvedel, že prídu na lazy, rútil sa sem kvôli listu, aby ho nikto okrem neho nenašiel a od dnešného rána si robil starosti, ako mohol byť taký nepozorný, že urobil to, čo urobil. Prišiel odstrániť chybu a urobil znovu tú istú. Celkom

nevedome, ba nerozmyslene nechal na stole list s kytičkou poľných kvetov. Hoci ... na vine je list, ktorý tu bol pre neho a na ktorý odpovedal. Robil si starosti, čo sa stane, keď nevojde prvý do domčeka. Mama nie je hlúpa, hneď bude vedieť, koľko bije.

Urban podozrivo sledoval Doriana. Nikdy sa on nezvykol zapotiť pri šoférovaní. A teraz mu od nervozity tečie pot po tvári a dlane si častokrát utiera do košele, či do nohavíc. Poznal ho priveľmi dobre, než by neuhádol, že sa s ním čosi deje. Nepýtal sa ho ale na nič, a Dorian si myslel, že okrem neho každý spokojne sedí a zaoberá sa vlastnými myšlienkami. Matka sedela vzadu s Bábikou, ktorá cestou zaspala a vedľa nich na prikrývke sa dôstojne usadil Aki, ktorý si na jazdu v aute až priveľmi zvykol a nevynechal ani jednu príležitosť, kedy sa mohol previesť.

- Dorian, mal si pravdu, je tu naozaj krásna príroda, veľmi sa mi okolie páči, - preriekla mama, keď pred bránkou spomaľoval. - Choď otvoriť a vezmi si niečo so sebou, aby otec toho toľko nemal, - Dorianovi sa uľavilo, keď mu mama nevedomky nahrala.

- Samozrejme, však ja viem, kde je kľúč, - odpovedal akosi prirýchlo. - „*Mamička, tisíckrát vďaka, že si takto rozhodla“,* a šikovne otvoril dvere, rýchlo vystúpil, hneď nato otvoril kufor, a s košíkom a taškou už aj bol pred vrátami. Starostlivo otvoril, a ponáhľajúc sa zabočil za dom.

Urban nestihol ani z auta vystúpiť. - Už sa nevie dočkať.

- Čoho? - zvedavo sa spýtala Radka.

- Keby som vedel ... vidíš ho, behom ide do domčeka.

Košík aj tašku zložil hneď vo dverách a vojdúc dnu, prekvapivo zistil, že kytica chýba. Razom bol pri stole. Uprostred stola ležal veľký kus dvojhárku vybratého z prostriedku linajkavého zošita, na ňom napísané len dva riadky. „*Bola tu a vzala kyticu. A prežila tu neopakovateľné krásne chvíle, na aké sa nezabúda. Kiež by tie krásne chvíle v budúcnosti mohla prežiť so mnou!“*

Ale nebolo času na rozjímanie.

Lenže Radka s Urbanom sa neponáhľali vojsť. Zaujal ich Aki, ktorý keď vyskočil z auta, sa rozhliadol doprava, doľava, potom pozrel na Urbana. Zodvihol hlavu, pysk vystrčil vysoko, začal zavýjať.

- Čo mu je? - spytovala sa Radka muža.

- Neviem si vysvetliť, - nechápavo sa dívali obaja.

Potom Aki podišiel k Urbanovi, ošúchal sa mu okolo nôh, olízal spustenú ruku. Párkrát zaštekal a rozbehol sa dole dvorom a znovu takou istou rýchlosťou sa vracal späť.

Radka s dieťaťom na rukách a Urban vedľa nej ešte vždy nechápavo sledovali jeho výčiny.

- Pes to tu skutočne pozná, - pošepkala Radka mužovi.

- Teší sa, že sme ho sem priviezli. Pozri, niečo oňucháva, - spozornel Urban.

Aki sa tmolil okolo domu, pyskom v tráve, chodil dookola, chvost vysoko vystrčený, vrtel ním, potom sa vybral už zarastajúcou cestičkou ku plotu.

- Našiel stopu, - šepol Urban, akoby nahlas rozprávať bolo hriechom, a akoby sa bál, že ho Aki začuje.

- Vidím, - šepla Radka.

Aki sa ponevieral okolo bránky, vyskočil prednými labami na bránku a zaštekal. Potom ju začal škrabať a kňučal. Pozrel sa smerom k Urbanovi a Radke, akoby od nich pýtal pomoc. Oni nepohnute stáli a pozerali na divadlo, ktoré predvádzal. Nešli mu na pomoc, preto si kňučajúc ľahol pred bránku.

- Tou bránkou ktosi vyšiel, koho pach zacítil, - zvestoval veľmi múdro Urban.

- Tiež si to myslím, - doplnila ho Radka, a len stáli a sledovali ho.

Až potom vošli do domčeka.

- Som zvedavá, ako sa zachová Bábika, - podotkla Radka.

- Ja nie menej.

- Cítim v žalúdku kŕče, - vzdychla Radka.

- Ja svoje pocity ani neviem vyjadriť. - V tom zavolal na psa, ale sa ani nepohol.

- Aki! - zakričal znovu, udrel sa po stehne, a zapískal. Nato sa zodvihol, kývajúc chvostom došiiel ku schodom. Zase začal snoriť. Hlavu si sklonil, ňufák nad zemou, schod po schode vyšiel na verandu, čakal, kým Urban pred ním vojde a vošiel do kuchyne. Zabrechal od radosti. Urban podišiel k nemu a pohladkal ho na hlave. Aki vyskočil na zadné nohy, a prednými labami sa oprel Urbanovi o prsia a radostne sa rozbrechal.

Dorian sa nechápavo pozeral, ako Urban hladkal psa po hlave, lenže Aki toho mal už dosť a vzápätí si ľahol na svoje miesto na koberček vedľa sporáka, hlavu si položil na predné laby.

- Aki, - povedala zrazu Bábika, pomrvila sa na Radkiných rukách a pýtala sa na zem. Keď ju Radka zložila, malá pozrela na Doriana a usmiala sa.

- Mamaja, - riekla a objala Dorianove nohy.

Aki sa domáhal do prednej izby. Urban otvoril dvere, Aki vošiel, ponevieral sa okolo postele, ňufák vopchol pod posteľ a sadol si. Bábika bola vzápätí za ním.

- Čo na to povieš, synak? - spýtal sa Urban Doriana.

- Poznajú to tu, obaja. Veď som vám to vravel, - povedal naoko pokojne Dorian, ale vôbec nebol taký pokojný, ako sa predvádzal a tlak v žalúdku nepopustil. - A vy? Čo poviete na toto všetko? - spýtal sa rodičov. - Ako sa vám tu páči?

- Je tu čisto, upratuje tu starotlivá žena, - podotkla Radka.

- Majú tu dobrú slúžku, čistotnú kuchárku, - dodal Urban.

Dorian vytiahol obočie. *„Je to Ema, len si neviem vysvetliť, ako to robí, že vždy príde po mne? Odkiaľ vedela, že sme sa dnes chystali prísť všetci? Špehuje vari domček?“*

- Tak čo, rozložíme oheň? - spýtal sa Urban.

Kým Radka povykladala veci, všetci ostatní sa udomácnili.

*

Radka sa stratila od svojich blízkych aby sa netrpezlivo vrhla preskúmať tento nezvyčajný príbytok. Zašla do všetkých miestností, všetko preskúmala pohľadom, skrine pootvárala, šuplíky povyťahovala. Všade vládol poriadok. Jej bystrému oku neušla fotografia, položená v skrini za sklom. Vybrala všetky tri. Prvé dve ani jej nič nehovorili. Naopak, nemusela si priveľmi namáhať mozog, a ľudí zo skupinovej fotky spoznala. Dvoch starších hneď zaradila, oni boli Štefanskí, aj podľa Doriana. Kým však o ostatných Dorian nehovoril, jej netrvalo dlho, aby spoznala paniu z nedeľných stretnutí v kostole. Držala za rameno toho inteligentného muža, ktorý jej je iste manželom a ktorý sa výzorom podobal na muža stojaceho vedľa neho. Toho druhého doteraz nevidela a je zrejme otcom tej mladej dievčiny, ktorú spoznávala z kostola a tieto dve ženy sledovala aj na cintoríne.

Dlho sa pozerala na fotku. A čím dlhšie ju skúmala, tým sa viac presvedčovala, že Dorian je synom jedného z nich. Nevedela, prečo ho dotyčný otec dal do detského domova a nevychoval ho sám. Videla jeho synov v kostole, ku ktorým sa správal ako naozajstný otec má, a zrazu jej napadlo, že možno o svojom synovi, teda Dorianovi, ani nevie, lebo Jakub mohol byť nemanželským dieťaťom, ktorého do štátnej výchovy zverila jeho matka. *„ Ale keď tomu bolo tak, prečo ho Štefanskí brávali k sebe každé leto? Ako sa o ňom dozvedeli?“*

Po dlhej úvahe si vzdychla. - Dorian, syn môj, pohybuješ sa tu s takou samozrejmosťou, akoby si vedel, že sem patríš.

23

Ema si síce priniesla domov zišity, ale prinútiť sa učiť z nich išlo veľmi ťažko. Jej rovnováhu vyburcovala ešte aj Rína, upozorňujúc na jej tajomstvo ochraňované siedmimi pečatmi. Čokoľvek v nej Jakubove listy vyvolávali, akokoľvek narušovali rovnováhu jej srdca, odmietala bezhlasne všetky tajne rodiace city. Nechcela si pripustiť, že tak prekvapujúco ľahko ju možno z jej trpezlivosti a kľudu vyrušiť. Konala tak, aby ju Jakubove listy vyburcovali čo najmenej aj napriek tomu, že si ich denne čítavala. Na jednej strane bola rada, na druhej strane sa ich desila. Pripisovala dôležitosť svojmu vnútornému svetu, ktorý dobre chránený znášal síce drobné mrzutosti, ale nechcela povoliť ho nikomu a ničomu narušiť. Počúvala hlas svojho srdca, mala hlboký zmysel aj pre iných a obľúbila si oddaného a verného Jakuba, s ktorým si písala a ktorý ju obsahom svojich listov nesmierne priťahoval. Jeho osobu si vysnívala v najkrajších črtách, jeho dušu v najmilšom a najnežnejšom podaní. Všetky jeho doterajšie listy ju zasiahli na citlivom mieste. Lásku k Štefanským doteraz preciťovala a bola im nesmierne vďačná. Občas ich počula hovoriť o Jakubovi, no nikdy o ňom veľa nenahovorili a vedela len to, že ho k sebe brávali. Ako ju. A napriek krátkemu pobytu u nich na nich nezabudol. A to už niečo znamenalo. Hrial ju dobrý pocit. Ale či to znamená, že sa Jakub u nich mal lepšie, ako u adoptívnych rodičov? Čomu pripísať jeho návrat? Adoptívna rodina mu snáď núkala dobré šance na život, na voľbu povolania ... alebo nie?

Rozmýšľajúc nad všetkým možným a v ruke s posledným Jakubovým listom vyčerpaná zaspala na zemi. Zobudila sa len podvečer na veľké hromobitie. Prichádzala búrka. Pretierajúc si oči sa predklonila a uklonila ponaťahovať si chrbtové svaly, ktoré jej stŕpli spiac na tvrdej podlahe a zatvorila okenice. Na ulici už uvidela ľudí s dáždnikmi, kvapky dažďa však razom vystriedal prudký a výdatný lejak.

- Ako pred rokom ... - pozerala sa na dážď a zrazu sa v predstavách vynoril Jano, ako za ním hľadeľa z okna, keď v skoré ráno odchádzal v daždi do práce, ako mu pred rokom z okna zamávala a on jej poslal

bozk. A viac ho nevidela. Ani živého ani mŕtveho. Ani na pohrebe nebola. Nemohla, lebo ležala v nemocnici v kóme. Keď Jano odišiel, pozakrývala Milušku, ľahla si, ale onedlho vstala, lebo lejak neprestával a Borina vystúpila už vysoko do dvora. Chcela zachrániť kozu, lebo si myslela, že voda zaleje chlievec. Obula si Janove gumáky, cez chrbát prehodila starý pršiplášť, ale keď došla ku chlievcu, pošmykla sa a viac si nepamätá. A Milušku nechala samú so psom. Haki ju nikdy neopustil, prečo potom dovolil, aby Miluška vyšla na dvor a zašla až k rozvodnenej Borine? Prečo? Prečo ju neratoval? Sám sa zachránil a jej dieťaťa niet. Prečo ju nezachránil? Prečo na ňu nedával pozor?

Neprítomne hľadela do neznáma a spomínala na sled udalostí spred roka. Po tvári stekali slzy, lomcoval ňou bezhlasný plač. Bolela ju duša, bolelo srdce za jej blízkymi. Je vo svete celkom sama. Chcela zrazu z tohto sveta uniknúť, odísť niekde do nenávratna, vytiahnúť sa najmenšou škárou ako dym a rozplynúť sa v oblakoch. Silné osvetlenie bleskom a vzápätí prudké hrmenie ju dostalo do prítomnosti. Strhla sa od ľaku a s úžasom sa zadívala na práve prelomený konár starého stromu, do ktorého udrel blesk. Od údivu sa nadýchla, pootvorila ústa, vydala hlasné „ach“. Potom si poutierala slzy.

- Nuž, Soňa, dúfam, že sa vám dovolenka vydarí, že sa počasie umúdry a bude vám fajn. Kým sa vrátite, bude zo mňa čerstvá maturantka. Predpokladám...

24

Na ročníkové skúšky, ktoré mali byť už o tri dni, sa Ema svedomite pripravila. Potom ešte pár dní a knihy môže na čas odložiť. Bola odhodlaná pokračovať v štúdiu, Róbert povedal, že má známosti, pomôže jej dostať sa na sociálno-právnu školu. Ale keby aj nie, skúsiť môže aj sama. Tak, ako všetci ostatní.

Soňa jej na druhý deň zavolala , z príprav na dovolenku bola celá bez seba, lebo v podvečerných hodinách odchádzali do Chorvátska. Ema jej popriala šťastné chvíle a dobré plačkanie sa v mori.

- Kiež by som sa aj ja niekedy dostala k moru s niekým, kto mi je srdcu milý ... - riekla zamyslene, keď zložila. - A či bude mať niekedy niekto o mňa záujem?

Zamyslená si urobila kávu, aby zahnala driemoty a nezaspala už v skorých večerných hodinách nad knihami. Nebolo jednoduché sústrediť sa, keď jej myseľ zabiehala na lazy a pomyslela pritom na Jakuba. - Kiež by Jakub bol tým človekom, s ktorým by som mohla ísť k moru! Ale sa nepoznáme a ... do čerta, - nadávala , - musím sa zaoberať Jakubom? Nemám inej starosti? Čaká ma maturita, moja prvá veľká životná skúška. Takže, Ema, hor´ sa do učenia a na Jakuba zabudni! Budeš mať čas zaoberať sa ním, keď bude po skúškach! - Vzala z perináka deku, zakryla si chrbát a s hlasným vzdychom si sadla do kresla. - Tak, a teraz moje knihy! - rozkázala si nahlas, a vskutku, odpila z ešte horúcej kávy, nadýchla sa a otvorila matiku, aby vyriešila zložitý príklad.

*

Pekne oblečená a v nových módnych lodičkách kúpených na túto príležitosť, sebaisto vykračovala na autobusovú zastávku. Žiadne poznámky, nič si so sebou nevzala. Chcela dokázať nielen odhodlanie zložiť maturity, ale zhrnutím svojich vedomostí presvedčiť samu seba dôkazom zmeny svojho doterajšieho života, prinútiť sa svojím správaním na možnosť rozchodu s minulosťou. Kabelka prehodená cez plece s peňaženkou a malou kozmetickou taštičkou, balíčkom papierových vreckoviek a perom bola celkom ľahká. Ale čím bola bližšie ku škole, tým mala menšiu dušičku. Všetci jedenásti s napätím vyčkávali na chodbe, Ivan nervózne chodil sem a tam po chodbe, Lena listovala v gramatike, v tvári celá červená, prehltala veľké sliny. Aj do Emy sa vkrádal strach a nech si rozkazovala ako chcela, vidiach ostatných, žalúdok sa posúval vždy viac do hrdla. A potom ich zavolali, privítali, vydali pokyny, a kým hodiny odbili tretiu, Ema s ľahkosťou motýľa a priam sa vznášajúc vyšla zo školskej budovy. Nikdy v živote sa tak necítila. Prvá veľká skúška, ktorú vďaka svojej usilovnosti a húževnatosti zložila na tri dvojky a jednu jednotku, bola prvým veľkým krokom do osobitného sveta, do sveta dospelosti, v ktorom ju čaká ešte náročnejšie ďalšie štúdium. O ničom inom nerozmýšľala, ba od radosti sa jej chcelo zaspievať a vyletieť sťa motýľ. Ľahko, sťaby vznášaná do siedmeho neba si vykračovala v slnkom zaliatej ulici. Smerom k nej sa od osvetového strediska približoval dav ľudí, ktorí nastupovali do neďaleko parkujúcich autobusov. Zrazu sa okolie nápadne zaplnilo, naokolo začula rozprávať o práve skončiacom sa divadelnom predstavení. Hoci by ju názor iných inokedy zaujal, momentálne sa s nikým nechcela stretnúť. Kráčala ľahko ako nikdy, uvedomovala si len klopkanie opätku svojich topánok na dlažbe, a keď vošla do obchodu kúpiť si malú fľašu šampusu na svoju oslavu, zrazu by rada hlasno vykričala každému svoj dôvod na radosť. Usmiato zaplatila a vo dverách nezbadala ani Xeňu, ktorá prichádzala k obchodu a so

zvláštnym výrazom tváre ju sledovala, až kým sa v dave nestratila. Nápadne sebaisto vykračovala, kým Xeňa za ňou nechápavo pozerala. Radostne došla domov, slávnostné šaty vystriedala oblečením krátkych nohavíc a ľahkého trička s väčším výstrihom, vzápätí vyložila na stolík vysoký pohár, zapla telku a pohodlne si sadla do kresla. Išiel akýsi film, ktorý ju obsahom zaujal a preto, keď sa jej fľašu nepodarilo na prvýkrát otvoriť, zložila ju na stôl a zrazu pocítila hlad. Od včera nejedla. Počas reklamy čosi v kuchyni prezobla a znovu sa usadila do kresla dopozerať film. Jeho dej ju celkom rozrušil. Od začiatku fandila mladej dvojici vo filme a keď sa tragicky skončil, rozplakala sa. Už nebola dôležitá fľaša sektu, ani svojské oslavy, už ju nehrial jej prvý úspech. Radosť ustúpila aby ju zrazu vystriedali city a bolesť. Jej bolesť, ktorá ju už vyše roka gniavi, trýzni, zabudnúť nedá. *„Keby tu boli moji blízky, mohla by som sa s nimi podeliť o radosť, potešiť sa s nimi, oni by mi dokázali vyčariť úsmev na tvári...“*

Na dverách zazvonil zvonček, až sa strhla. Rozochvená si poutierala slzy a išla otvoriť. Vo dverách stál Róbert s kyticou ruží. Od úžasu roztvorila oči a kolená sa jej podlomili. Zmätene stála pred ním, ani sa mu nepozdravila, ani ... len narýchlo sa rozpačito začala upravovať, akoby to bolo veľmi dôležité.

- Môžem vojsť? - spýtal sa vážne, ale prívetivo.

Otvorila dvere dokorán, odstúpila sa mu. Zacítila za ním jeho známu vôňu. Zhodil topánky a vošiel do obývačky. Na stôl vyložil veľkú fľašu sektu, Ema vôbec nevedela, odkiaľ ju vzal.

- Máš tu niekoho? - Pozrel na fľašu a na pohár na stolíku a vzápätí na Emu, v očiach sto otázok.

Pokrútila hlavou. - Chcela som si aspoň pripiť na skúšku, ale som nedokázala otvoriť fľašu a...

- Blahoželám ti, Ema, bola si skvelá žiačka a vskutku si ma prekvapila. Nečakal som také dobré výsledky ale sama vidíš, že usilovnosť má svoje ovocie. Viem, že si sa mnoho učila, ročníkové skúšky neboli o nič ľahšie ako maturita. Zvládla si to a som na teba hrdý. Naozaj. Gratulujem, - podával jej kyticu, ponúkal pravicu a sklonil sa k nej, aby ju mohol pobozkať.

- Ďakujem, pán učiteľ, bez vás by sa mi to nikdy nepodarilo. Som vám vďačná, - vzala od neho kyticu, prijala podávanú ruku a dovolila, aby ju pobozkal na obe líca.

- Prečo si plakala? - sadol si do kresla a otváral prinesenú fľašu, kým dávala kyticu do vázy.

- Vynorili sa spomienky, - odpovedala úprimne, vázu postavila na stôl. - Krásna kytica, ešte raz ďakujem, - pokochala sa v nej a kým buchla zátka, vyložila na stôl druhý pohár. Róbert nalial, víno penivo vyskočilo po samý vrch.

- Na zdravie, Ema, želám ti splnenie všetkých tvojich túžob a splnenie tajných želaní, - podával jej pohár.

Trpko sa usmiala, ale dobroprianie ju uspokojilo. - Ďakujem, aj na vaše zdravie.

- Už mi nemusíš vykať, načo aj ... - pristúpil blízko k nej, štrngli si, odpil hlt, dva a zložil pohár.

Chytil ju za plecia, nežne si ju privinul. Bola v rozpakoch. Cítila nekonečnú vďačnosť voči Róbertovi, ale nič viac, žiadny cit sa nehlásil, lenže on ju naďalej jemne držal v objatí a hladkal ramená. Odpila z vína, zahľadela sa na Róberta. Potom jej vzal pohár a položil na stôl. V jeho očiach uvidela nekonečnú nehu, ktorá na ňu zapôsobila. Pozeral sa na ňu pohľadom jemu vlastným a vyburcoval v nej city. Zmobilizovala celú svoju energiu, aby sa postavila na odpor, ale nedokázala sa vzoprieť jeho prenikavému pohľadu, naopak, vykonala to, čo by si nikdy nemyslela, k čomu ju momentálne vyhecoval televízny film a všetko dianie okolo nej. Celkom blízko zacítila príjemnú, už známu vôňu jeho voňavky, ktorá ju vydráždila. Pudy ju uvádzali do pokušenia a vzápätí do šialenstva, a napriek tomu, že sa desila, zrazu nič nebolo dôležité okrem uspokojenia jej momentálnej túžby. Privrela oči a ramená ovinula okolo Róbertovej šije. Na perách pocítila najprv slabý dotyk jeho pier, potom nekonečne dlhý, nežný bozk, ktorému sa celá oddala, stonajúc v jeho náručí. A potom prišlo to, čoho sa najprv bála, potom prekonávajúc všetky zábrany chytila ho za ruku a voviedla do spálne. Róbert bol celý rozpálený od vzrušenia, Ema nie menej. Oddali sa citlivému, potom vášnivému, nakoniec búrlivému milovaniu.

*

- Čo sme to urobili? - spýtala sa Ema tíško, previnilo, túliac sa nahým telom k Róbertovi a pohrávala sa s chĺpkami na jeho hrudi.

- To, čo sme mali urobiť už dávno, pred piatimi či šiestimi rokmi. Predtým, než si navždy odišla na lazy, kde si ťa vzal tvoj manžel. Prvá moja chyba. Nemal som ťa pustiť, ale bola si veľmi mladá, chcel som počkať, kým dospeješ, ale opozdil som sa. Keby si sa prvýkrát milovala so mnou, zaľúbila by si sa do mňa, už som to pochopil. Neviem citom zabrániť, Ema. Veľmi, veľmi dávno som si predstavoval takýto okamih a doteraz myslím na teba veľmi intenzívne, až natoľko, že pri poslednom milovaní s mojou ženou som len-len že nevyslovil tvoje meno.

Emu myklo, chcela niečo povedať, ale bozkom jej zabránil, aby prehovorila.

- Psst! Nič nepovedz. Keď som dnes prišiel k tebe, nepredpokladal som, že sa stane to, čo sa stalo. Ale obom nám bolo dobre.

Eme navrela v hrdle veľká hrča. Chcela odporovať, alebo s ním súhlasiť? Aj ona cítila, že to bolo dobre. Ale bola by radšej, keby...

- Keď si ale vyslovila Jakubove meno, vedel som, že nemám pri tebe šance. Tvoj manžel sa nevolal Jakub, dávno to viem. Takže je dobre, že máš niekoho a keď odídem, viem, že ťa tu samú nenechám, ale prestať myslieť na teba pôjde ťažko, moja milá, svetlovlasá sirôtka.

Chcela odporovať, že Jakub je len sen, chcela mu vysvetliť, že doteraz bola Janovi verná, ale nechala ho radšej v jeho predstavách, nech si myslí, čo chce. Keď ju nazval sirôtkou, všetky úmysly odporovať mu sa rozplynuli. Zmohla sa len na otázku. - Kam idete?

- Viki dostala miesto v matematickom ústave v hlavnom meste. Musím odísť s ňou, nemôžem ostať tu a ťa nevídať. A nemôžem jej natoľko ublížiť, je to dobrá duša. Lenže nemôže vynosiť dieťa, preto plánujeme si vziať dieťa z domova, možno takú svetlovlasú modrookú sirôtku, - pohladil ju po ramene.

Ema si až teraz uvedomila jeho jednostrannú hlbokú lásku, ktorú cítil voči nej, no nikdy ju tak otvorene nevyjavil. Vyhŕkli jej slzy. Bezhlasný plač, kedy zabolí srdce a plačú oči si Róbert uvedomil až vtedy, keď mu Emine slzy zmáčali rameno.

- Ty plačeš? - spýtal sa prekvapene. - Prečo?

- Musím.

- Prečo by si musela?

- Neviem inak prejaviť radosť nad tým, že dobrí ľudia ešte nevymreli. - *„Len ako to vysvetlím Janovi?“*

25

Dva dni na to, ako dostala Ema pohľadnicu z Chorvátska, sa Andrejova rodina vrátila z dovolenky. Bolo že to vysvetľovania! Paľko s Peťkom sa pretekali, kto jej viacej toho povie. Celkom si Emu vyvlastnili, až kým ich Soňa neodkázala do detskej. Ešte aj tak Peťo pribehol a daroval Eme tri prekrásne mušle.

- Bože, chlapci, nedáte pokoj? - durdila sa dobrácky Soňa, - nemožno sa s tebou v kľude porozprávať. Hovor, moja, ako bolo, verím, že si prešla... veľmi sme ti fandili a neustále ťa spomínali.

- Škoda sa spytovať, viem, že áno, - podotkol Andrej, na ktorého keď Ema pozrela, sťaby videla jeho syna. A takýto opálený ho pripomínal ešte viac a bol zvodnejší.

- Prešla som, mám to za sebou. A ... skúsim ďalej, - iskra jej v očiach zaihrala.

- Nehovor! - Soňa sa znovu zahrabala do vlasov. - Máš úžasnú pamäť, Ema, si šikovná, ešte môžeš byť čímkoľvek.

- To sa ešte uvidí, - usmiala sa. - Ale vlasy ti na dovolenke hodne podrástli, už by si mohla ísť ku kaderníkovi.

- Dala som sa už objednať. Už mi idú na nervy. Chcela by si aj ty?

- Nie, nie, kdeže, moje môžu rásť, mne nevadia.

*

Keď o tri dni výrečná Soňa vo veľkom diškurze o dovolenke sedela pri svojej kaderníčke a podávala jej natáčky, elegantne oblečená Radka práve mierila do svojej pracovne. Pozdravila ju v zrkadle ako starú známu, usmiali sa na seba. V úzkych trištvrťových tmavozelených nohaviciach a priliehavej tenkej blúzke svetlozelenej farby s hlbším výstrihom vyzerala zvodne, zelený očný šmink jej dodal mladistvý výzor. Soňa jej tak trochu závidela dokonalé krivky. Radka razom videla, že Soňa bola na dovolenke. To, že stretla Soňu vo svojom podniku, pokladala za znamenie, lebo odkedy uvidela Andreja, zamýšľala sa nad tým, či táto žena vie o Dorianovi, ktorý je, predpokladala, synom jej manžela. Sotva čo došlo do kancelárie, už v ruke držala mobil a rozmýšľala nad vhodným argumentom, ktorým by Doriana prilákala. Už stlačila číslo, potom druhé... *„Vedela som, že je to znamenie, Dorian, syn môj jediný, ako si uhádol, že ťa tu chcem mať?“*

A Dorian, ako by poznal mamin úmysel, práve vchádzal do miestnosti, prešiel za Soňou, slušne pozdravil, Erike tisol na líce bozk so slovami „čau, moja krásna, pracuješ?“ ale na odpoveď si už nepočkal. V tmavomodrej ľahkej košeli s krátkymi rukávmi uvidela jeho mocné ramená, akoby sa pozerala na Andreja pred dvadsiatimi rokmi. V priliehavých sivých nohaviciah vyzeral veľmi zvodne aj od pása dole. Mieril do maminej pracovne, v ruke niesol objemný balík. Erika odpovedala „čau“ a sa len usmiala, kým Soňa zbledla a ruka sa jej zachvela. Pootočila hlavu za Dorianom, prehltla veľkú hrču, ktorá

jej v momente, ako ho uvidela, navrela v hrdle. Očervenela od prekvapenia. Ešte aj chôdzu mal Andrejovu.

- Kto to je? - spýtala sa Eriky skoro šeptom.

- Nepoznáte ho, pani Soňa? Je to šéfkin syn, zábavný, srandovný a všetci ho máme radi.

- Ktorej šéfky... pani Boranovej? - šepkala ďalej, ani čo by bolo hriechom prejaviť oňho záujem.

- Samozrejme, - usmievala sa. - Divím sa, že ste ho tu doteraz nestretli, chodí sem často.

- Nie, nestretla, - šepkala si Soňa a srdce sa jej rozbúchalo. Chcelo sa jej za ním zakričať, aby sa vrátil, aby ho znovu uvidela, aby ... ale nemusela, lebo Dorian už odchádzal bez balíka. Erike sa znovu pozdravil a Soňa ho vysledovala v zrkadle. *„Ako Andrej v rokoch, keď som ho spoznala, celkom ako on za mlada.“* uisťovala sa. Mala sto chutí vstať, rýchlo vykonať niečo šéfke, čo ... Znervóznela a celá sa triasla. Na chrbte zacítila studený pot. Bola však natoľko inteligentná, že si prikázala ostať sedieť, aby nespáchala obrovskú hlúposť, na ktorej by sa možno už na druhý deň rehotalo celé mesto. Znovu prehltla, do tváre stúpla červeň. Erika si pýtala natáčku a Soňa jej ju podala s rozochvenou rukou.

- Ako že sa volá ... šéfkin syn?

- Dorian, pani Soňa, ale pokračujte o dovolenke, tak dobre vás bolo počúvať, - riekla Erika, ale Soňu už prešlo sebavedomé vyprávanie a nenápadne skončila rozhovor.

Radka pozorne sledovala úspech dosiahnutý v uspokojení svojej zvedavosti. Dobre tušila, že pani Soňa doteraz nevedela o Dorianovi. Jej reakcie o tom napovedali. Súčasne však vedela aj to, že týmto spôsobila v jej doteraz usporiadanom živote zrejme hotový rozruch a žiarlivosť. Táto energická a odvážna žena bude teraz podozrievať svojho muža z nevery. Lenže Radka zabudla vo svojej horlivosti, že hotové peklo si tým narobila aj vlastnej osobe.

*

Kým s dokonalým účesom došla domov, Andrej pripravil obed. Hneď po príchode jej ho pochválil, načo sa teraz len uškrnula, kým inokedy sa polhodinu zdržala pred zrkadlom. Preto vyložil hneď obed, ale Soňa nemala chuť. Vyhovorila sa na migrénu, čomu sa Andrej zasmial, lebo doteraz nikdy migrénu nemala a keď povedala, že si ide ľahnúť, ponúkol sa, že ide s ňou a spoločne si odpočinú. Zavrela sa do izby, ešte stihol za ňou zakričať, že si pokazí frizúru, ale na jeho poznámku nezareagovala, a do večera z izby nevyšla. Andrej sa pre zmenu zavrel do svojej dielničky a tiež ho do večera nebolo.

Večer vyšla z izby s vyplakanými očami, ale ani vtedy ju nezaujímalo, čo robia deti, ani čo robí Andrej. Osprchovala sa a celý chod domácnosti nechala na Andreja. Vypila čaj, sadla si na chvíľu k telke, ale len čo si k nej prisadol Andrej, po krátkej chvíli ju pozeranie omrzelo, a odišla spať. Na druhý deň už obaja išli do práce a výrečná Soňa naozaj prehovorila len občas. S deťmi komunikovala akoby nič, ale s Andrejom bola skúpa aj na slovo, nieže na rozhovor.

- Čo ti je? - spýtal sa jej Andrej na tretí deň, keď už nezniesol, že ho obchádza.

- Mne? Nič, čo by bolo...

- Akoby nič! - len slabo udrel dlaňou na stôl ale Soňu až trhlo. - Čo sa stalo, že si sa zrazu zmenila?

- Nezmenila som sa, som taká, ako vždy, - doumývala riad, a ešte vždy otočená mu chrbtom si utrela ruky. - Večeru máš na sporáku, - vzápätí vyšla z kuchyne a mierila do kúpelne.

- A deti? - zvýšil hlas Andrej.

- Už sa najedli... - začul z kúpeľne.

- Bože, čo sa s ňou robí? - prehovoril tíško. - Vari si niekoho nenašla?

V rodine Sivkovcov po krátkom čase aj deti postrehli, že nastal zvrat. Soňa bola uzavretá, a nevyžaroval z nej jej vlastný dynamizmus. Už nebola zvedavá, ale Andrejovi sa javila až plachá a zdalo sa, že je neustále v strehu, ak išlo o to, že by mala s ním dlhšie pobudnúť. Andrej sa jej nemohol ani dotknúť, a už si začal namýšľať, či nebude chorá. Z krásneho, harmonického spolužitia, kde sa vždy všetko darilo, vznikla obávaná domácnosť a Andrejovi sa zdalo, že sa stratili všetky šance vrátiť život do starých, zabehaných koľají. Čo ako sa prosil Sone o jasné a úprimné vysvetlenie, čo ako sa snažil získať si jej dôveru, Soňa bola neoblomná.

Zľakla sa a desila skutočnosti, že Andrej má nemanželského syna, o ktorom jej nikdy nerozprával, ba ho odtajil. Nechcela vedieť o ňom zrazu nič. A ani o Radke nechcela vedieť, kedy a čo sa odohralo medzi nimi, hoci to mohlo byť len náhle a neuvážené vzplanutie citov oboch. Bála sa zistenia, či ich vzťah netrvá, prípadne znovu nevzplanul, lebo Andrejom opätované Radkine pohľady, ktoré v kostole tak okato predvádzali, mohli byť mnohému predzvesťou. Doteraz jej bol Andrej verný, bol vždy oporou, bol jej všetkým, ba tíško znášal jej niekedy vrtošivú povahu, ale predovšetkým ju mal rád. A láska je to podnes silná a vzájomná ... keby medzi nich nevstúpila Radka, ktorú zrazu znenávidela. *„Bystrá, oslňujúca a*

rozmarná panička sa prepožičala jeho túžbam... Ako prefikane sa usmievala a zdravila sa mi v zrkadle, šikovný ťah pre podvedenú hus... Tak preto nechcel Andrej poznať svoju budúcnosť, vyveštenie ktorej tak vrelo ponúkal Blažejovi .“

26

Cestou domov z cintorína sa Ema ako obyčajne zastavila u švagrovcov, ale brána bola teraz zamknutá. Niekoľkokrát zazvonila, postávala pred bránou, no nikto neotváral. Počasie bolo ako stvorené na prechádzku, preto ju ani nemrzelo, že u Andrejovcov neboli doma. Rozopla si sveter, mierny vánok jej vôbec nevadil a spokojne vykračovala ulicou, obchádzajúc pracovníkov na oprave chodníka, ktorí prekvapivo svedomite kládli dlažbu na dlhom úseku celej ulice. Zabočila smerom do centra a v trafike si kúpila orieškovú čokoládu, ktorú cmúľajúc sa zastavila pred výkladom hračkárstva. So záujmom pozerala na množstvo všeličoho vo výklade, keď za ňou nečakane začula pozdrav.

- Dobrý deň, Ema, - dotkol sa jej ruky a zastal si za ňu, sledujúc jej odraz vo výklade.
- Dobrý deň ... - odpovedala sotva počuteľne, ba zahabkala od prekvapenia. *„Jano či Andrej?“*, telom ju prešiel mráz a čokoláda skoro zabehla, keď ho za sebou uvidela.
- Môžem zagratulovať k maturám? - pohrával sa jej s prstami a sledoval obraz v skle.
- Odkiaľ viete, že ja ... že ... - prehltla sladkú slinu a otočila sa.
- Mám svoje zdroje a mohli by sme to osláviť, - ešte aj oči prosili.

Vzdychla. *„Tak ako s Róbertom?“* - Prečo si myslíte, že chcem oslavovať?

- Dúfal som, že sa zmohneme aspoň na kávu ... je tu blízko Medulienka, pozývam vás.
- Môže byť - rozhodla sa nečakane a premerala si ho od hlavy po päty.
- Dúfam, že som vhodne oblečený, - zažartoval a usmial sa.

Samozrejme, že bol, až príliš vhodne, lebo v športovom odeve vyzeral veľmi sexi, a cez tenké tričko vynikli svaly na jeho ramene, ale ako mu to mohla povedať? Jeho úsmev ju vábil, ale nemohla predsa flirtovať s Andrejovým synom. Odvrátila hlavu, prehltla, zahryzla si do pery. - Poďme, - neodpovedala mu na otázku, len odtiahla ruku a chytila si ucho cez plece prehodenej kabelky.

Kráčali bez slova, hoci si vždy plánoval dokonalý rozhovor s ňou o všetkom, ale teraz sa slová stratili. Nedokázal vysloviť poriadnu vetu a ona sa neusilovala o rozhovor. Len sledoval, ako jej vánok zanáša vlasy do tváre, ktoré si občas odhrnula za uši. Mal sto chutí zaboriť ruky do nich, privoňať im a objať ju. Ona s búšiacim srdcom ukradomky sledovala jeho pôvab, musela vyvinúť nemalé úsilie, aby sa nepostavila pred neho a nevykričala mu svoje city. Elegantne ju voviedol do kaviarne, vybral stôl, taktne pred ňou vytiahol stoličku a počkal, kým si sadla. Aj on si ju premeral, bojoval so sebou, aby odolal zovrieť jej tenký driek vo svojom náručí. S napätím ale zdanlivo pokojne si sadol z druhej strany stola, aby bol čím bližšie k nej. Vnímavo si všímal každé jej gesto a keď si povytiahla rukáv svojho svetra, zaznamenal si v mysli všetky detaily toho pohybu.

Imponoval jej svojím zjavom a obdivovala jeho inteligenciu. Postrehla, že v Medulienke ho všetci poznajú a správajú sa k nemu úctivo. Personál bol ihneď naporúdzi a netrvalo dlho, kým splnili Dorianovu objednávku a priniesli najobdivuhodnejší ovocný pohár, aký Ema kedy videla.

- Takže kávu si len predstieral? - spýtala sa ale vyhla sa jeho pohľadu, zaujato hľadela na prinesený pohár, kochajúc sa vo vytvorenom diele. Skloniac hlavu jej jemné hebké vlasy zakryli tvár.
- Káva ešte bude, ale mám dojem, že radosť som ti nepokazil, - zrazu si nevedel rozkázať a vzal jej ruku do svojej a druhou odhrnul vlasy z tváre.

Jej reakcia bola okamžitá, vlasy si podala za uši a ruku si chcela vytiahnúť, ale jej ju nepúšťal. - Nebuď na seba taká prísna, neskrývaj sa predom mnou ... prosím, - vytrvalým pohľadom spočíval na jej tvári a silnejšie zovrel ruku. Doteraz existovala jeho láska k Eme len v predstavách, ba práve zo začiatku každé odmietnutie považoval za výzvu. Teraz je tu, s ním, a on nezapiera, že sa mu páči, že ho jej pôvab uchvacuje. Napriek tomu, že vyzeral a správal sa pokojne, rodila sa mu v srdci ozajstná, hlboká láska.

Nemo sa dívali na seba. Eme sa rozbúchalo srdce od zistenia, že Andrejov syn ju tak ľahko odzbrojil, že sa jej vkráda do srdca, hoci sa všemožne snaží voči tomu brániť. Pripadal jej úžasne blízky a úspech pri nej dosiahol svojím láskavým zjavom a zdvorilosťou.

- Budeme priatelia, Ema, súhlasíš? - prelomil Dorian ticho.
- Súhlasím, ale ja ani neviem, ako sa voláš... lebo ... ja som si tvoje meno nezapamätala.
- Dorian, volám sa Dorian, - pobavene sa usmial a podal jej lyžičku.
- Dorian, - opakovala, vzala lyžičku a ochutnala prvé sústo z neobyčajného pohára.

Potom s nezvyčajnou ľahkosťou začali spolu komunikovať. Akoby sa roky poznali, akoby sa práve potrebovali vyspovedať jeden druhému. Banálne témy vystriedali otázky o politike, počasí, filmoch. Ale o maturite, kvôli ktorej ju Dorian do Medulienky pozval, nepadlo viac ani slovo. Zato sa Ema dozvedela, že Medulienka patrí jeho rodičom. Od tej chvíle sa uzavrela do seba. Už sa zdráhala prijímať Dorianovo dvorenie, už odťahovala ruku od jeho ruky a klopila oči. *„Takže preto ma sem pozval? Lenže ja sa nehodím do sveta bohatých, kde vládne samá faloš a pretvárka. Čože ja tu chcem, jednoduché, obyčajné dievča z lazov, veď ja neviem, nedokážem hrať nóbl dámu.“*

Dorian si pre zmenu nedokázal vysvetliť jej správanie. „*Spočiatku temperamentná a teraz? Čo sa stalo? Čím som jej ublížil?“* Vinu si pripisoval sebe.

Keď sa v podvečerných hodinách Ema konečne rozhodla, že odíde, najskôr sa jej ponúkol, že ju odvezie autom, ale odmietla. Chcel ju odprevadiť, ale ona nechcela, nakoniec privolila, že ju odprevadí na najbližšiu zastávku mestskej dopravy ale aj tam zamyslená nasadala a ani mu nezakývala. Jej myseľ zamestnával na novo vzídený problém Dorianovho bohatstva, a len si kládla otázku, dokedy bude Dorian taký milý ako dnes, a kedy sa prejaví jeho nevrlé či arogantné správanie bohatého muža. Napriek tomu Dorian bol presvedčený, že dnešné stretnutie s Emou bolo posolstvom nádeje. *„Už len za to tykanie sa oplatilo s ňou stretnúť.“* Vyvinul nemálo námahy, kým ju v meste uvidel a stretol sa s ňou po tom, ako sa od Viki Oravskej dozvedel, že chodí do školy a robí si maturitu. Nie hodinu a nie dve sa premával autom mestom, aby ju stretol. Sídlisko Východná, na ktorom bývala, poznal už podľa názvu vežiakov. Dávno zistil, že nebýva tam, kam sa pred ním skryla, keď jej pomáhal s nákupom. A keď sa už hľadania vzdal, prišla. Objavila sa sama, aby mu svojou obyčajnou jednoduchosťou a milotou zaplnila srdce, ktoré jej už vari od prvého uzretia patrilo.

Ema došla domov celá rozrušená. Zamilovala si Doriana, vkradol sa jej do srdca, ale osud zrejme chce inak. Kým on je synom bohatých rodičov ona ... *„Takto hlúpo si komplikovať život! ... vraj buďme priatelia, hmm ... ako ľahko sa mu to povie! Lenže oddať sa niekomu v priateľstve či láske znamená veľké rozhodnutie.“*

*

Dlho do noci sa prehadzovala na posteli. Rozrušená zo stretnutia s Dorianom, ba aj z jeho správania, potrebovala veľkú dávku odhodlania, aby teraz vzala do ruky svoj osud a rozhodla sa vyhrať búrlivý boj vo svojom vnútri medzi jednoduchým, romantickým Jakubom a bohatým, ale milým a zvodným Dorianom. Kým Jakuba nepoznala, Dorian bol mužom snov, o akom snívajú vari všetky dievčatá. Jakub bol ale o to vzácnejší, že mal hlboký zmysel pre „jej“ rodinu, opakovane sa k nim vracal ktovie odkiaľ, a písal najkrajšie listy na svete, ktoré po prečítaní zvierali dušu, dávali nádej v očakávanie. Svoju ubolenú dušu upokojila až vtedy, keď sa presvedčovala, že ráno si možno prinesie z lazov ďalší Jakubov list.

*

Keď sa zobudila, slnko bolo už vysoko na oblohe. V pohodlhom športovom oblečení onedlho krútila pedále svojho bicykla smerom na lazy. Cestu si krátila cez sídlisko, lenže svoj úmysel oľutovala vo chvíli, ako došla k materskej škole, lebo džavot detí jej pripomenul stratu Milušky. Za mestom na Sudičkách trénovane pobehovali za loptou niekoľkí chlapci pod dozorom zrejme vedúceho, lebo na znamenie zvuku píšťalky menili cviky a pohyby. Bolo zábavné ich sledovať, kým na nich dovidela. Zanechala aj osadu, kde dnes bolo nápadne ticho, dokonca ani pes nezabrechal. Približujúc sa k Janovmu rodnému domu, začalo jej zvierať žalúdok. Nesmelo sa rozhliadala, akoby sa k niečomu schyľovalo, až kým nedošla pred vráta. Boli otvorené. *„Krádež?“*

Vošla do dvora a uvidela otvorené vchodové dvere. Z bytu sa ozývala hlasná vrava. Nabrala si odvahu a vošla. V kuchyni uvidela Andreja s Dárom popíjať a hlasno sa rozprávať. Obaja mali plno rečí a navzájom sa prekrikovali. Od úžasu zastala v kuchynských dverách a prekvapene na nich pozerala. Vzduch bol presýtený alkoholom. Dáro ju uvidel prvý a zmĺkol.

- Ahoj, Ema, prišla si aj ty?

- Dobrý deň, čo vy tu, preboha, robíte?

Dáro mykol plecom a hlavou kývol smerom k Andrejovi.

- A prečo pijete? - ešte vždy udivená si sadla k nim za stôl. Andrej zodvihol zakalený pohľad a ponúkol ju rumom.

Odmietla. Andrejove správanie ju nanajvýš prekvapilo. - Odkedy si tu? - spýtala sa zvedavo ale pohoršene.

- To je jedno. Nehnevaj sa, že som vošiel, cnelo sa mi za domovom, - rozprával opitým hlasom a podvihol plecia. - Na zdravie, daj si, Ema.

- Nepi toľko, radšej si ľahni. Idem domov a kým sa vrátim, aj vy, Dáro, choďte radšej k Ríne.
- Rína odišla aj s detvákmi ... na výlet ... autom ... ja stačím, - rozprával koktajúc a razil z neho alkohol.

Ema povzdychla a otvorila okno. Nevidela Andreja nikdy popíjať a značne ju mrzela jeho pijanská odvaha. Opitému však momentálne ani radiť, ani pomôcť nevedela. Nevenujúc im pozornosť, nechala ich, nech si klebetia a odišla.

Krajina sa pomaly odievala do jesenného šatu a hýrila farbami. Nech išla známou cestou hocikedy, vždy našla spokojnosť, čaro okolitých lúk a lesov, známeho jej prostredia jej pozdvihlo náladu. Keď prechádzala húštinou, tŕň šípkovej ruže ju poťahal za vlasy, a ona sa usmiala, lebo tak jej to raz Jano povedal. Ako bolo dobre spomenúť si na nejakú malú príhodu, obnoviť si v mysli to, čo sa javilo niekedy bezvýznamné a nepodstatné, teraz všetko má iný význam, každý detail, ktorý sa vryl do pamäti sa dá vysvetliť a má zmysel. Príroda ju vždy vari až prisilno priťahovala a pripisovala jej príťažlivosť práve srdečnosti Štefanských, ktorí ju do tejto krásy priviedli. Až podnes na nich s vďačnosťou myslela. Zariadili jej život, ktorý možno sa tak nevyvinul, ako predpokladali, ale boli to oni, vďaka ktorým je teraz tu a nedočkavo otvára dvere na domčeku.

Všetko bolo tak, ako nechala. Nič, žiadna zmena nenasvedčovala tomu, že tu odvtedy, čo vzala Jakubov list, niekto chodil. A nebol tu ani jeho list. Znervóznela. Jakub sa predsa tak veľmi chystal v lete sem prísť až neprišiel? Bol tu jediný krát, keď jej nechal kytičku. Rozplakala sa.

„Čo sa so mnou robí? Prečo som čakala, že mi Jakub napíše a prečo je pre mňa dôležitý jeho list? Prečo som čakala, že sa vráti? Alebo sa mu vari niečo stalo? Otázky, otázky... nateraz bez odpovede.“

Prešla sa dvorom a len keď sa potkýnala v skosenej tráve, si uvedomila Andrejovu robotu. *„Kosili s Dárom, keď Jana už niet.“* Stislo jej srdce, znovu sa vynorili spomienky. Otvorila pec, kutáčom pohrabala uhlíky, vyčistila od popola a utrela si stekajúce slzy. Tvár si od popola a sadzí umazala, ale nebolo to vôbec dôležité. Zašla dole dvorom až k Borine a v duchu nadávala, prečo jej vzala Milušku. Všetko intenzívne preciťovala a nezbadala, akú dlhú chvíľu tam stojí a nahlas narieka. Keď sa naveľa utíšila, zalomcovala ňou zima, hoci slnko sotva zašlo za horu. S ubolenou dušou zašla do domu a sadla si za stôl.

Sľúbil si v lete prísť, ale sa tak nestalo. Chystal si sa tu pobudnúť, ale nepochybne si mal dôležitejšie starosti, ako výlet do jednotvárneho, tichého prostredia. Alebo si sa nevedel rozhodnúť? Viem, že je ľahšie vybrať si krásnu dovolenku pri mori, ako stráviť čas počúvaním nekonečného ticha a občasného švitorenia vtákov a preto ti nič nevyčítam. Ži si svoj život ako doteraz, kým si sem vôbec neprišiel, nechcem ti ho narušiť. Vyrušil si ale a vyburcoval môj pokojný život, ktorý plynul bez teba absolútne šťastne, svojím presným rytmom. Narušený tebou odteraz nebude taký spokojný, lebo svojím príchodom si bol schopný ho prevrátiť hore nohami.

Prečítala ho a z hlboka sa nadýchla. Všetko, čo napísala, bola pravda. Jakub skutočne prevrátil jej pokojný a šťastný život hore nohami, nech teda o tom vie. Bola momentálne taká zúfalá, že si vôbec neuvedomila, čo napísala a čo tým môže komu spôsobiť.

*

Čas hodne pokročil, kým sa vrátila k Sivkovie domu. Bránka bola zatvorená, ale cez otovrené okno až na dvor počula Andrejovo chrápanie. Tíško vošla, Andrej spal v kuchyni na šezlóne, rozvalený naznak, ústa pootvorené. Silno chrápal a razil z neho alkohol. Privrela okno a jeho zakryla hrubou dekou, aby neprechladol. Bála sa ho tu nechať samého. Dára zase nechcela zavolať k nemu, veď ten bol možno viacej spitý ako Andrej. Rozhodla sa ostať s ním. Na spálni roztvorila okno, lúče zapadajúceho slnka mierili priamo do celej miestnosti a pridali jej na nálade. „*Keby Andreja teraz videla Soňa ... zle aj pomyslieť. Alebo by sa možno aj zasmiala tomu, ako vytrubuje.“*

*

Ema sa ráno zobudila na šramot. Nechala zapálenú nočnú lampu pre prípad, keby sa Andrej zobudil a nevedel sa zorientovať. Už svitalo, keď vošiel do spálne za svetlom a ho zahasil. Prekvapene pozrel na posteľ a čudoval sa, odkiaľ sa tu Ema vzala.

- A či si nepamätáš? - posadila sa na posteli, kým Andrej si sadol na kraj postele.
- Nie, - poškrabal si šiju, vystrúhal grimasu, potom si pretrel oči.
- Bodaj by si aj, zapíjali ste tu s Dárom kosbu dvora Štefanských. Boli ste obaja spití pod boží obraz.
- Ja som nebol kosiť dvor, Ema!
- Tak už si ani to nepamätáš?

- Naozaj som nebol, nerozumieš? - vyvalil na ňu oči, až sa od neho odtiahla. - Keď som prišiel, Dáro kosil tu, náš dvor, a potom sme popíjali.

- Kto bol potom u Štefanských?

Mykol plecom. - A či ja viem?

- Ty si neprišiel kosiť dvor?

- Nie, Ema, neprišiel som kosiť dvor. Ja som sem prišiel popíjať.

- No vidíš, tak predsa. Nerozumiem, prečo sa musíš takto priznávať? - urazene sa ho spýtala, lebo tón jeho hlasu bol veľmi zvláštny.

Rýchlo si rozkročmo zastal oproti nej, a zalomcoval jej plecom, ako tak sedela na posteli.

- Pochop konečne, že hovorím pravdu. Prišiel som sem popíjať, prišiel som sa sem skryť pred svetom, ušiel som z domu, chápeš? - rozkričal sa hromovým hlasom a s vypleštenými očami. Ema sa zľakla jeho pohľadu. Pod očami mal veľké vačky, akoby celú noc nespal. - Priniesol som si za tašku alkoholu aby som sa odreagoval ... už chápeš? - prestal ňou lomcovať, posotil ju a vyšiel z izby.

Nechápala. Čo najrýchlejšie sa obliekala aby vyšla za ním. Nikdy ho takého rozúreného nevidela a ani od Sone nepočula, že by alkoholom zaháňal žiaľ. Stál pri stole a do pohára nalieval práve otvorené pivo. „*Prečo ide podnapitý piť, veď nestihol ani vytriezvieť.*“ Kým zložil fľašu, Ema si bojovne zastala pred neho, a aby mu v pití zabránila, zodvihla naliaty pohár a vypila ho. - Nuž, na zdravie, - povedala tvrdo, odložila pohár do dresu a priehlavkom ruky si utrela ústa. Vzápätí sa jej hlasno odgrglo. - Nuž, ešte raz na moje zdravie, - povedala prikývnuc hlavou celkom vážne a naďalej stojac oproti Andrejovi, odhodlaná mu vynadať, aj napriek jeho hromovému hlasu. Nechápavo na ňu pozeral. A keď tak stála oproti nemu, rozhodnutá si vydobiť u neho hoc´ aj neexistujúce priznanie, Andrejovi sa celá situácia zdala taká komická, že sa srdečne rozosmial, kým Ema potiahla kútiky úst v horký úsmev, ale keď si ju Andrej nakoniec dobrácky privinul, už sa zasmiala aj ona.

A smiali sa v objatí hodnú chvíľu.

- Kde si sa naučila na lačno piť, Ema? - pustil ju z objatia a sadol si na stoličku za stôl, Ema na druhú.

- Tu, teraz, pri tebe, - jej usmiata tvár zrazu zvážnela, lebo Andrejov smiech vystriedal cez grimasu ustarostený výraz. Nadýchol sa a sklonil hlavu.

- Andrej, nie si tu náhodou, priznaj sa.

Len pokrútil hlavou a naďalej pozeral na podlahu. Bagančou nervózne vyklepkával rýchle takty striedavo jednou aj druhou nohou. Z veľkého odvážneho muža sa zrazu stala kôpka nerozhodnej masy. Jeho ohromujúca energia, ktorá v ňom prebývala, sa stratila, je preč, a sedí tu len chvejúci sa zbytok niečoho, či niekoho, čo prechádza do sebatrýznenia a sebazničenia.

- Stalo sa medzi vami niečo ... alebo...

Rozhodil veľkými a mocnými ramenami. Pozrel na Emu, a jeho ustarostená tvár sťaby razom zostarla.

- Neviem, Ema, už ani neviem, - chvejúcou dlaňou si pretrel spotené čelo. - Soňa ma privádza do šialenstva. Videla si ju po dovolenke, opálená, usmiata, veselá žena, pre ktorú som žil, pracoval, z ktorej som sa roky nekonečne tešil, a ani nepamätám odkedy ju miloval, je ... je ... - rozplakal sa. Nedokázal ďalej rozprávať. V predklone si tvár zaboril do jednej dlane.

- Čo ... je? Je chorá? - sama pochybovala o tom, čo vyslovila, ale nedokázala pochopiť. Chytila mu ruky do svojej, s pootvorenými ústami a naširoko roztvorenými očami počúvala jeho priznanie.

Po tvári mu stekali veľké slzy. Ema ešte nikdy nevidela takého veľkého a mocného muža plakať. Obyčajne to boli silnejšie povahy a vedeli si rozkázať aby nezaplakali, ale teraz ...

- Soňa ma nechce ani vidieť, Ema, nemôžem sa jej dotknúť, bočí odo mňa, zatvára sa a vyhovára na migrénu, Soňa si niekoho našla, Ema, vieš si to vysvetliť? Našla si niekoho, zrejme v Chorvátsku, lebo odvtedy, čo si u nás bola, je taká, - vysvetlenie vyrazil jedným dychom a ďalej vzlykal. Utrel si slzy do jedného rukáva a nos do druhého.

Ema neveriacky pokrútila hlavou. - Neverím tomu, Andrej, veď bola taká urečnená, keď som bola u vás, že to nemôže byť pravda. Veď ti bola za tú dovolenku veľmi vďačná, veď si to musel sám vidieť.

- Videl som, ale skutočnosť je iná ... odvtedy. Možno sa len pred tebou pretvarovala.

- Skúsil si o tom s ňou hovoriť?

- Skúsil, ale zapiera, vraví, že je taká, aká bola, že jej nič nie je, - smrkal. Dlaňami si pretrel obe oči. - Až jej niečo bude ... keby sa jej niečo stalo, Ema ... keby ochorela, alebo ani neviem ... ja to neprežijem.

Andrej sa dotkol Eminho boľavého miesta a zrazu sa aj ona rozplakala. Nielen Andrejov bôľ ju trýznil.

- Čože? Hovoríš hlúposti, švagre! - hlas sa jej zachvel. *„Neprežiješ! Ako ľahko si to vyslovil! Akoby si neprežil, aj ja som prežila. A stratila som nielen tvojho brata, ale aj svoju milovanú dcérku. A musím žiť*

svoj život naďalej. Lebo kto mi dal na výber? Nikto sa nespýtal, ako by som chcela ináč, všetci ste ma len utešovali a ...“

- Prepáč, Ema, nemyslel som to v zlom, ja viem, že aj ty ... že ani tebe nebolo jedno... že... Ale povedz, komu sa mám vyspovedať? Svokrovcom? To by bola hotová pohroma. Priateľom? Vysmiali by sa mi. Ostala si ty a keby si dnes či zajtra sem neprišla, išiel by som za tebou ja. Musel som to dostať zo seba.
- Kedy si sem prišiel?
- Predvčerom, ale Soni som nepovedal, kam idem.
- Bude ťa volať ...
- Mobil som nechal doma - povedal zamyslene. - A nepôjdem domov len o pár dní. Uvidím, či jej budem chýbať.
- A chlapci?
- Poradia si.
- Ala aj do roboty ...
- Mám ešte dovolenku.
- Ale Andrej ... - chcela protestovať, ale ju zahriakol a naručil nerozprávať sa so Soňou o ňom. Keď ho naozaj nechce mať pri sebe, môže sa aj odsťahovať, hoci to ľahko nepôjde.

27

Nový školský rok priniesol v Eminom živote zmeny. Prijali ju na sociálno-právnu školu na diaľkové štúdium a prvý vyučovací deň mala práve za sebou. V škole boli mladší aj starší od nej, rozhliadali sa po sebe a po vyučovaní sa rozpŕchli každý iným smerom. Sama sa poberala do mesta zamestnávajúc sa myšlienkou, že bude musieť kúpiť si počítač, lebo bez neho školu nedokončí a chodiť neustále k Andrejovcom kvôli nemu nemienila. Nevšímajúc si okolie zrazu sa k nej pridal budúci spolužiak, ktorý sa predstavil ako Roman. Bol to vzhľadný mladík drsného výzoru s trojdňovým neoholeným strniskom na tvári, narýchlo si pomyslela, že by mu pristalo hrať v nejakej kapele. Oblečený bol v značkovom svetlozelenom obleku, s podobnou kravatou a so sebou mal aktovku. Vzrastom ju neprevyšoval, snáď vlasmi, ktoré mal nagelované na ježka. Jeho bystré oči si Emu, idúc do centra, niekoľkokrát premerali. Neustále vyprával, jeho bohatá slovná zásoba sa prejavovala veľmi intenzívne, a Ema mala chuť mu povedať, že ho vypne ako rádio, nedajbože prestať. Javil sa byť úžasne spoločenský, až zábavný. Pozýval Emu na kávu. Súhlasila, a tak zašli do Xeninej cukrárne, keďže je taký rapotaj ako ona. Ku káve si dali čokoládovú roládu. Kým sa rozlúčili, Ema vedela o jeho dvoch starších bratoch a sestre vari všetko. Veselo sa pobrala domov, v pizzerii si kúpila malú pizzu, ktorú doma s chuťou zjedla. Povysávala byt a húdiac si akúsi melódiu poutierala prach. Keď sa osprchovala, sadla si vylúštiť krížovku v časopise. Pri telke už zadriemala a nepozrúc ani koľko je hodín vypla ju a šuchla sa pod paplon.

Lenivo otvárala oči na rinčiaci tón budíka, ktorý večer zabudla prestaviť. V nedeľu nepotrebuje skoro vstávať. Popamäti nahmatala gombík, aby ho zastavila. Ležala v teplej posteli, ale spánok už neprichádzal a rozmýšľala nad kde-čím. Soňa ani Andrej sa jej neozvali. Nechcela sa im miešať do života, preskákali už niečo spolu a budú vedieť rozuzliť svoj problém. Nie sú oni stvorení na dobrodružstvo. Veď nakoniec aj jej pomohli dostať sa z ťažkostí, podržali ju, keď jej bolo najhoršie, povzbudili a tešili sa z každého jej úspechu, akoby patrila medzi nich. Popoludní ich navštívi, lebo zájde na cintorín. Potom sa zamýšľala nad sebou. Jej život sa začína vyvíjať sľubne, hoci bez jej milovanej rodinky. Svoje si už vytrpela, a jej srdce je otvorené prijať novú, rodiacu sa lásku k mladému mužovi, k Andrejovmu synovi, aj napriek tomu, že Dorian pochádza z bohatej rodiny, kde ju, lazníčku, možno ani nepríjmu. Jej rozhodovanie sa medzi Jakubom a Dorianom síce neskončilo, ale nevedela, aký je Jakub, veď mohol byť aj ženatý, hoci jeho listy tomu vôbec nenasvedčovali. Jej cesty nateraz viedli tromi smermi a to na cintorín, kvôli spomienkam, do školy kvôli zabezpečeniu si svojej budúcnosti a na lazy za šťastím, za láskou ... za láskou? Nájde lásku na lazoch, keď Dorian je tu v meste a snaží sa získavať jej priazeň všemožným spôsobom a dvorením?

Kým sa popoludní vybrala na cintorín, obloha sa zatiahla a začal pofukovať vietor. Obliekla si nohavicový kostým, a obzerajúc sa v zrkadle, bola so sebou spokojná. Na chodbe si pred zrkadlom na ústa naniesla svetlý rúž. Celým mestom prešla nevšímajúc si okoloidúcich, zaujatá so sebou, so školou a Andrejom. Tuho na neho myslela, kde je, čo robí na lazoch, keď sa zrazu ozval za jej chrbtom.

- Ema, ahoj.

Keď začula, že ju oslovil, usmiala sa v duchu, že sa konečne umúdryl a vrátil sa domov. Ale keď zacítila dotyk jeho rúk, už vedela, že to nie je on.

- Ideš na prechádzku? Môžem sa pridať? - držal jej ruku a držal s ňou krok.

- Prečo si prišiel za mnou? - neodtiahla ruku, ale bála sa na neho pozrieť. Bála sa svojich citov.

- Celý týždeň som ťa hľadal po meste, po sídlisku, ale som ťa nikde neuzrel. Veľmi som túžil vidieť ťa, dotknúť sa ťa ...

- Ale prečo? - aj jej srdce bolo na odpoveď zvedavé.

- A ty nevieš? - spýtal sa nežne.

- Nie, spresni, - navádzala ho na to, čo chcela počuť.

- Sľúbila si mi priateľstvo a si mi dôležitá, - zovrel jej ruku vo svojej teplej dlani.

Neodpovedala. Zasnene kráčala vedľa neho, akoby patrili spolu. Občas na neho ukradomky pozrela, bola osudu vďačná, že je pri nej. Vietor mu rozfúkol krátke kožené sako značkovej výroby, ktorý si narýchlo zapol na jeden gombík. Naďalej jej držal ruku, pohrával sa s jej prstami, slabšie a silnejšie ich zvieral. Na prstoch nahmatal obrúčku a dva prstene s očkom. Nezaujímalo ho, prečo nosí obrúčku, rozhodol sa pre ňu ešte vtedy, keď o tej obrúčke nevedel a teraz je už pozde na to, aby ju nechal. Jeho srdce sa hlási za ňou a on ho poslúcha. Keď by mal vzniknúť jeho pričinením manželský trojuholník, vinu si môže pripisovať aj Ema, lebo mu nahráva.

Celú ulicu prešli bez jediného slova, ale obaja cítili, že slová nie sú potrebné. Nasledoval ju, keď zamierila do ulice vedúcej smerom k cintorínu. Nikdy tadiaľto nechodil, nemal prečo. Všetci blízky v rodine jeho rodičov boli spopolnení a nikdy na pohreb doteraz ísť nemusel. Zaujato sledoval okolie a bol zvedavý, prečo Ema mieri tadiaľto.

V kvetinárstve kúpila tri kytice bielych chryzantém, kým sa prizeral. Pripadalo mu blbo stáť vedľa nej, kým kupuje kvety, preto sa rozhodol kúpiť jej ružu, vybral z vázy najkrajšiu bielu, ktorú jej na ulici podaroval.

Zvláštne na neho pozrela. - Ďakujem, je krásna. Krásna a nevinná. Čím som si ju vyslúžila?- sklopila oči a privoňala jej.

- Sebou samou, - naklonil sa k nej a na tvár dýchol bozk.

Zrumenela. - Ďakujem, - pošepla a sama ho chytila za ruku. - Poďme.

Ulicou vedúcou k hrobom stretali ľudí, mnohých v čiernom oblečení a pochmúrnosť prostredia ho deprimovala. Nevedel, ako sa tu treba správať. Ema pozdravila zhrbenú starenku, ktorá sedela pri jednom z hrobov na niečom, čo nedokázal identifikovať, podišla k nej, pohladkala ju na pleci. Starenka sa na ňu vľúdne pozrela a pokyvkávala hlavou. - Aj ty ideš? - Prikývla a znovu ju pohladkala na pleciach. Bez slova došli k Janovmu hrobu. Ema vybrala z kabelky tenké gumené rukavice a vybaľovala z igelitového sáčka malé šikovné rýpadlo, ktorým upravila hrob. Ešte vždy neprehovorila a Dorian ju bez slova sledoval. Chcel byť užitočný, vzal z hrobu vázu so zvädnutými kvetmi, išiel vymeniť vodu a kým s úpravou skončila, priniesol čistú vodu a postavil vázu na pôvodné mieto. Ema vložila do nej kvety a zastala si vedľa hrobu so zaslzenou tvárou. Keď sa jej Dorian spýtal, kto tam leží, hlasno sa rozplakala. Až teraz na náhrobnom drevenom kríži zbadal medený štít, kde sa dočítal meno Ján Sivko a dva dátumy. Nižšie bol ešte jeden štítok s menom Miluška Sivková, žila 19 mesiacov.

Dorianom trhlo. Zmraštil obočie, akoby takto vedel zabrániť myšlienkam, ktoré napádali myseľ, hrnuli sa, motali v mozgu a nevedel zrazu, či má kričať od radosti, či aj on má plakať, nad tým, čo zrazu zisťoval. Zapotil sa, ani nevedel prečo a v žalúdku cítil zvláštny, doteraz nepoznaný tlak.

- Kto tu leží? Kto to bol? - spýtal sa súcitne, s rozochveným hlasom.

- Môj manžel. Mal úraz, stalo sa mu nešťastie, - utierala si Ema slzy a jeho so súcitom vyslovená otázka a rozochvený hlas jej padla dobre.

- A dieťa?

- Miluška, moja malá dcérka sa utopila ... vlani ... v rozvodnenej Borine, - sotva vedela hovoriť od plaču a vzlykania. - Nikdy sa nenašla.

Nedokázal ju utešiť, len mal pocit, že k nej patrí. Chcel jej rozohriať srdce, ale dokázal ju len objať, privinúť si ju, mocne, mocne a už nikdy nepustiť.

- Je mi to ľúto, naozaj som nevedel, že si vdova, - dostal zo seba. *„Moja Juska Iková je Miluška Sivková. Ako jej to mám povedať? Nedokážem to teraz, bojím sa, že by od radosti odpadla, alebo by neuverila. Musím ešte počkať, musím... Trpezlivosť, Dorian, len trpezlivosť.“*

- Nedá sa to zabudnúť, hoci som už ťažké a kritické obdobie prekonala, - utierala si slzy a túlila sa k nemu.

- Dokážem to pochopiť.

Dobre bolo že sa snažil pochopiť, dobre bolo cítiť ho tak nablízku. Nežne ju objal vo svojom náručí, a ona plakala na jeho hrudi. A plakala nielen kvôli strate svojich blízkych, ale srdce ju zabolelo aj od toho, že pri Janovom hrobe stojí, ba objíma ju práve Dorian. Cítila výčitky, ale jeho objatie bolo tak príjemné, že nedokázala mu práve teraz odolať.

- Aj ja mám dcérku, - vyriekol opatrne, po dlhej chvíli keď sa mu už zdalo, že sa upokojila. Čakal, ako zareaguje.

- Ty?

- Uhmm.

- Neverím. Veď nemáš ani obrúčku, akože by si ty mal dieťa. Vari len aké? - rozhorčene na neho zdvihla zrak, ale rýchlo sklopila oči. V momente sa od neho odtiahla.

- Obrúčka nemusí byť, veď... - chcel oponovať, ale mu nedala dokončiť.

- Akože nemusí, tak akú potom máš dcérku? Vari si ju niekde našiel? - začala ukladať do kabelky rýpadlo a rukavice.

- Uhm, našiel, - tešil sa vopred, že mu nahráva.

- No, áno, samozrejme, deti sa len tak hocikde povaľujú, len sa tak ľahko nachádzajú, ako si našiel ty, však? Uhm ... samozrejme, ideš a zodvihneš, - upravila ešte kvety vo váze. - A ešte povedz, že aj so psom... - dodala výsmešne. *„Klamár. Nebolo by dosť, že by mal nemanželské dieťa ako jeho mal Andrej, ale ešte aj klame... vraj našiel ...“*

- Áno, aj so psom, - usmial sa, až mu oči horeli, že sa snáď podarí...

- A pes sa volá Haki, však? - pokrútila hlavou a vzdychla. V očiach mala výsmech a pohŕdanie.

- Áno, ako si to uhádla? - najskôr nepostrehol výsmešný tón jej hlasu, díval sa na to, čo robí a v hlave mu vírili myšlienky, ktoré si Ema nevedela ani predstaviť.

- Potešilo by ma, keby si sa neposmieval, - povedala vážne a pohladkala kríž.

- Prepáč, ja sa ospravedlňujem, nechcel som, nebolo to nárokom, ja som ... ja... - zakoktal sa, na čelo od nervozity a jej odmietnutia vystúpili kropaje potu.

- Nemusíš ísť so mnou, ja ešte mám aj iné povinnosti. Toto nie je jediný hrob, ku ktorému chodím.

Zvláštne na ňu pozrel. Bol celý rozochvený z momentálneho zistenia Eminej totožnosti a nevedel sa ako voči nej zachovať. Nevedel ani čo si má so sebou počať, mozog ostal sťa vygumovaný, vytratili sa myšlienky, alebo sa hrnuli bez sledu a z toho všetkého ho rozbolela hlava. Nemohol a ani ju nechcel práve teraz opustiť.

- Chcel by som byť s tebou, až dovolíš a ak ti to nebude nepríjemné. Ale keď chceš aby som mlčal, neprehovorím ani slovo.

Neodpovedala mu. Mala sa už na odchode, potom si zmyslela, vybrala stonku ruže spomedzi chryzantém, váhavo ju podržala v ruke, potom ju pobozkala, pozrela na Doriana a vložila do vázy.

- Darujem ju svojej malej, keď sa nepohneváš, - kým sa narovnala, v očiach jej uvidel zalesknúť sa slzu.

Nestačil ani pritakať, len zovrel pery a bezhlasne prikývol na znak súhlasu. Nechýbalo veľa, aby sa sám nerozplakal, od žiaľu, či od radosti? Sám nevedel. Aj jeho oči sa zaleskli, ale sa hanbil vypustiť slzu, radšej ju hlasno prehltol. Jej správanie bolo na úrovni, ktoré sa mu páčilo, ktorým si ho získala. Jej úprimná láska k svojím blížnym nežne vychádzala z jej citlivej duše a obsahovala všetko.

Potom sa otočila a on ju nasledoval. Na veľkom cintoríne stretávali mnoho ľudí a Dorian nevedel, či sú tu ľudia len náhodou, alebo chodiť na cintorín je zvyk alebo potreba. Hrobka, pri ktorej sa zastavili, bola z lesklého sivého mramoru s menom Viera Sivková a Ema aj tu položila kytku, postála, ale nezaplakala.

- Táto pani, či ... neviem kto to bol, prepáč ... chcem len povedať, že umrela v ten deň, kedy som sa ja narodil.

- Hmm, zvláštna zhoda náhod. Jeden odchádza, iný príchádza, - Dorianovo oznámenie ju príliš nezaujímalo. Upravila vence, čerstvé kvety vložila do vázy.

- Bola to švagriná, ale nepoznala som ju, - zohla sa, pohladila hrobku. - Zomrela mladá, bola chorá. Odpočívaj v pokoji, - povedala a odchádzala.

Dorian ju zvedavo nasledoval. Toľko citu, koľko Ema na tomto pietnom mieste vyjavila za svojimi blízkymi, nevidel vari celý život. Svoje momentálne pocity, ktoré ho dnes ovládli, by nevymenil za nič. Emou prejavená láskavosť k svojim a spoznanie jej citového života a charakteru ho napĺňalo spokojnosťou a radosťou. Taktne postupoval vedľa zádumčivej Emy a aby pri treťom hrobe neodpadol, oprel sa o železnú ohradu susedného hrobu. Ema niesla tretiu kyticu na hrob Štefanských. Krásna hrobka z čierneho mramoru pre Emíliu a Krištofa. Musel si zakryť ústa, aby nevykríkol. *„Vďaka, Bože, za celý*

dnešný deň. Vďaka za Emu, za Bábiku. Nevadí, že jej dnes nemôžem pravdu povedať, ale dozvie sa ju a dopomôž mi, aby mi ostali obe.“

- Koho tu máš? - musel sa spýtať, aby nevyzeral podozrivo.
- Rodičov - vyslovila citlivo.
- Mala si ich rada?
- Čo je to za otázku? - pohoršene na neho pozrela.
- Prepáč, ja som len ... ja som naozaj nechcel, ja... - ospravedňoval by sa ktovie dokedy, ale k susednému hrobu prišli ľudia, ktorým sa Ema pozdravila, a prehovorili zopár zdvorilostných fráz. Takto zachránili pre Doriana nepríjemnú situáciu.

Mlčky sa vracali do mesta, Dorian mal absolutný chaos v mozgu. Silno si však uvedomoval, že Emu môže získať aj s jej dieťaťom. Dovolila mu, aby jej chytil ruku, ale keď navrhol, že ju vezme do Medulienky na kávu, odmietla. Nechcela sa ukazovať v spoločnosti bohatého mládenca práve v ich podniku, aby si nikto nemyslel, že ide s ním práve preto. Nebol ešte čas večere, no on ju napriek tomu pozval na večeru do Zlatého dukátu a s prekvapením zistil, že súhlasila. Radosťou bol celý bez seba. Nemohol ju ale svojou radosťou vydesiť, musel sa prispôsobovať jej nálade, jej zásadám. Najradšej by ju vzal do náručia a vyobjímal, ale na to ešte nebol čas. Nateraz bola dôležitá jej blízkosť, a zistenie, že on, Dorian, teda Jakub patrí do rodiny jej manžela, lebo znak, ktorý má pod pravým uchom a na pravom zápästí je zhodný s Bábikiným.

Cestou do reštaurácie bola zhovorčivejšia, postrehol, že je lepšie naladená, pochmúrnosť vystriedal pokoj, ba občas sa mu zdalo, že aj náznak figliarstva. Už vedel, že sa kolíše medzi dvomi svetmi, keď v tom prvom smúti za svojimi blízkymi a v tom druhom sa snaží prekonávať svoj bôľ. Potichu sa tešil, že práve jemu pripadne úloha napomôcť dostať sa z jej prvého, bolestného sveta zármutku a plachosti a priviesť ju do rušnejšieho, naplno žijúceho života jemne, opatrne, neubližujúc jej citom.

Emina dobrá nálada však trvala dovtedy, kým ju neusadil v reštaurácii. Napriek tomu, že bolo viac voľných stolov, on ju viedol k tomu, pri ktorom sedel s namelírovanou kráskou, k tomu stolu, pri ktorom ho prvýkrát uvidela. Neodôvodnil, prečo si tam sadajú. Ale prečo by aj mal? Zrejme to bol jeho obľúbený stôl, ku ktorému bohatý zvodný mladík privádzal svoje „zvedené obete“. Do duše sa jej vkrádala tichá žiarlivosť napriek tomu, že nezavdal k tomu príčinu, ba sa snažil po celý večer získavať si jej náklonnosť a hrať takú pieseň, akú ona mienila spievať. Prejavovala sa však veľmi strnulo a hoci sa za vydarený a pekný deň strávený s Dorianom nezabudla poďakovať, dovolila mu iba odprevadiť ju na najbližšiu autobusovú zastávku. Keď sa s ňou chcel bozkom rozlúčiť, odtiahla sa, a okrem dotyku ruky mu nedovolila nič, ani len slabé pohladenie. Sama sa chcela rozlúčiť s ním. Keď bol autobus už celkom blízko, tuho ho objala okolo šije, stala si na špičky a na čelo mu pritlačila bozk. - Cítila som sa dobre, ale úspech môžeš zožať aj inak.

Objatím ho milo zaskočila, ale nestihol ho opätovať. Na čele ešte cítil dotyk jej pier a od toho, čo povedala, ostal taký prekvapený, že ešte hodnú chvíľu stál ako vyfackaný a hľadel za odchádzajúcim autobusom. - Ako inak?

28

Stretnutie s Emou nebolo náhodné. Dorian aj dnes premával po uliciach mesta, hľadal ju a keď autom zastavil pred prechodom, kadiaľ zamyslene prechádzala, nechal auto pred akýmsi rodinným domom v ulici, a vybral sa za ňou. Šťastena sa usmiala na neho vďaka tomu, že poslúchol svoje srdce, že bol trpezlivý v jej hľadaní. Už mu je mnoho vecí známych a už s určitosťou vie, že ona píše prekrásne listy, ktoré mu nedali spávať a nad ktorými sa toľkokrát zamýšľal. Srdce mu zapĺňalo šťastie a radosť. Podnes nevie, ako mu mohla tak rýchlo padnúť do oka. Na fotke u Štefanských ju videl prvýkrát, ale ho nezaujala. Spoznal ju ale podľa nej v reštaurácii, kde ho jej láskavý a bojazlivý zjav priam očaril. Našla si hneď miesto nielen v jeho mysli, ale aj srdci. A dnes už vie, že si túto nežnú krásku aj zamiloval. A vie o nej omnoho viac, ako pred rokom. Nie je mu ešte známe, ako sa k Štefanským dostala. *„Boli to moji rodičia.“* Zaujímavá zhoda náhod. Keby mohli mať deti, nevzali by si z domova ani jeho. Keď jej boli ale takými rodičmi ako jemu, je aj ona sirota. A Bábika je jej dcéra. Teda nie Bábika, ale Miluška. Zatiaľ je pre neho úplným tajomstvom práve jeho osobný vzťah k tejto rodine. Z magneťáku si pustil kazetu s piesňou V dolinách..., celkom tíško, aby nikoho nerušila a sadol si do svojej izby za stôl aby si prečítal všetky Emine listy. Boli plné citu, plné nehy. Ale už dávno nepísala. Bol sa trikrát pozrieť v domčeku, odvtedy, ako odišiel s rodičmi, ale list nenašiel. Tým, že dnes zistil totožnosť jej osoby, vedel, že nemala

času chodievať na lazy, lebo si robila maturitu. *„Zajtra pôjdem do domčeka, musím ... musím jej napísať list, aby som ju potešil.“*

Zrazu si pripravil papier a pero a bol pripravený napísať najkrajší list, aký kedy kto napísal. Sedel hodnú chvíľu nad papierom, ale slová neprichádzali. Myseľ nie a nie poslúchať, všetko tvorivé sa z hlavy vytratilo a bol zo seba celkom pobúrený. Prečítal si znovu všetky jej listy aby načerpal z nich energie, ale tu a teraz nezmohol sa napísať ani slovo. *„Teraz nie, ale v domčeku, keď nájdem tvoj list, Ema, slová samy padnú na papier. Len či si tam pre mňa nejaký nechala?“*

Dlho sa ešte zamýšľal nad ňou, a bol vďačný osudu, ktorý mu ju priviedol do cesty, ba šťastná náhoda mu ponúkla najprv jej dcéru až potom ju. Cítil, že jej nie je ľahostajný. Spočiatku bola opatrne nedostupná, ale teraz už vie, že smútila za svojím manželom. A nielen za ním. Zdržanlivo sa s ním rozprávala od samého začiatku, veď jej citlivá duša musela mimoriadne trpieť aj kvôli strate svojej utopenej dcérky. A on sa jej natískal. Dlaňou si prešiel po tvári a vžíval sa do jej situácie. Ťažko by zniesol stratu Bábiky, aj keď mu nie je dcérou. Čo musela Ema vytrpieť, keď stratila svojich blízkych naraz? Je veľmi citlivá, svedomitá, ale duchom mocná a príťažlivá osoba. *„A ja ju poteším. Spôsobím jej vari najväčšiu radosť, akú kedy prežila. Darujem jej zdravú, krásnu a teraz už aj moju Bábiku. Len ako a kedy to mám urobiť? ... A,* - usmial sa*, - ... hmm, pes sa volá Haki, aká náhoda, že som sa aj to dozvedel...“*

*

Pofukoval chladný vietor a zanášal do tváre opadané lístie, keď o pár dní Dorian zastavil svoje auto pred bránou Štefanských. Tentoraz si vzal so sebou aj Hakiho. Srdce mu prudko bilo, obaja nedočkavo vchádzali do dvora. Haki sa razom rozbehol po dvore, niekoľkokrát ho prebehol a namieril k bočnej bránke. K tej zakázanej. Tam sa postavil na zadné a chcel otvoriť. Nepodarilo sa mu.

- Najbližšie sa tadiaľ prejdeme, - sľuboval mu.

S tlčúcim srdcom vošiel do domu a razom bol pri stole. Zapálil si svetlo, zo zachmúrenej oblohy do domčeka neprenikal jas. Kým si s listom v trasúcej sa ruke nedočkavo sadol na pohovku, Haki sa usalašil na svojom koberci. *„Trasie sa mi ruka, akoby som list ukradol, ale viem, že je to od nedočkavosti. Veď ako dávno mi nepísala moja Ema.“*

Lenže keď ho dočítal, rozplakal sa. Od dojatia sa neovládol. *„Má ma rada.“* vydedukoval si z listu a toto zistenie ho naplnilo úžasnou energiou a zohrievalo srdce. Utajovala sa doteraz, uzavrela sa do seba, a on skutočne nevedel, kým je, potom neskôr tušil, ale teraz svoju totožnosť vyjavila. Práve tým, že jej vyburcoval život a postavil hore nohami. Všetko by bolo v poriadku, keby listy neboli písané pre Jakuba. Jemu píše, jemu necháva odkazy a on jej narušil pokojný život. Jeho očakáva na lazoch. na jeho listy dpovedala. A dosť sa preto trápil. *„Ako jej mám dať najavo, že ju ľúbim? Ako jej mám napísať, že som Dorian aj Jakub v jednej osobe?“*

- Ach, Haki, keby si mi aspoň ty mohol pomôcť... - povzdychol, ale Haki spokojne driemal. - A čo jej mám teraz napísať? Ako začať odpovedať na prekrásny list, hoci je plný výčitiek?

Sadol si za stôl, rozhodnutý tak, ako si to doma predsavzal, napísať najkrajší list sveta. Už hodnú chvíľu tam sedel, prsty a ruky zima oziabala, v domčeku veru teplo nebolo. Vonku vždy silnejšie zavíjal vietor, zatvoril dvere, ale jeho pišťanie bolo počuť aj napriek tomu. Zrazu bol bezradný. Sľubne sa vyvíjajúce „podujatie“ sa skončilo fiaskom bez toho, aby sa vôbec začalo. Prerátal sa. Už nemal istotu, že sa zrodí najkrajší list sveta ani tu, v domčeku. A Ema bude nadarmo čakať. Patrilo by sa ju povzbudiť hoci aj pokračovaním dvojitej hry. Svedomie mu napovedalo, že by sa mal priznať, ale nemal odvahu. Bál sa, že by jej spôsobil bolesť, že by ho odmietla a nevedela by sa začleniť do jeho hry.

Vybral fotku zo skrine, položil ju na stôl a len sa díval na ňu hodnú chvíľu, potom ju pohladil, a možno pohľad na ňu dodal inšpiráciu.

Bol som tu v lete niekoľkokrát, ba aj s rodinou, ale žiadny list ani odkaz som nenašiel. Bolo to preto, lebo som narušil tvoj pokoj a odpoveď zámerne nebola napísaná? Bolo by hriechom už nikdy nenapísať listy tak nežné a citové. Môže ich písať len šťastný človek. Ja som bol šťastný, že som ich dostával. A cítil som sa tu skvele po každý raz. A viem, že ešte prídem. Budem sa sem vracať pravidelne alebo nepravidelne, lebo v lone nevšedne krásnej prírody uniknem každodennému zhonu a tu dostanem to, čo nikde inde na svete. Moje odhodlanie prísť na lazy a nádherné prostredie sa mi odmenilo. Ponúklo tiež niečo do vienka, niečo veľmi dôležité a vzácne, čo som inde nenašiel. Lásku.

Preto mi nič nevyčítaj, prosím. Žijem si svoj život, ale už neplynie pokojne, lebo ho ovláda spätosť s prostredím, odkiaľ dostávam len samé pozitíva, ktoré aj keď často rozrušujú, no pritom nechávajú upokojujúce a krásne spomienky.

Jakub

Povzdychol. Nebol to list, aký mať chcel, ale aspoň bol. Skromný, ale odvážny Jakub v Dorianovej osobe. Ešte sotva čo ho dopísal, už bol rozrušený tým, akú odpoveď dostane naň od Emy. *„Ach, Ema, milá Ema, čaká nás spoločná budúcnosť?"*Rozmýšľal nad tým, čo by už aj nedbal skúsiť. Keby sa tu a teraz objavila ... nevedel si ani predstaviť, komu by spôsobila väčšie prekvapenie. Ale nebolo času na rozjímanie. Vietor fúkať neprestával a bolo načase vybrať sa domov.

Bábika sa motala s Vilmou v kuchyni, a na malom lopáriku, ktorý nedávno dostala od Radky, váľkala na stoličke cesto. Všetko bolo vôkol pomúčené. Keď ho uvidela, zakričala Dodino, a rozbehla sa mu oproti. Pomúčila mu golier aj krk, ale čože tam po tom. Len či ju mohol privinúť. Už sa celkom u nich udomácnila. Ale chúďa, čo malo robiť, veď také maličké ani oponovať, ani rozhodnúť sa inak nemohla. Prijala ponúknutý osud z priaznivých rúk, bolo jej dobre a Dorian by ju teraz nevymenil za všetky deti sveta. Videl v nej Emu, a veril, že svoju budúcu manželku, lebo si nechcel pripustiť, že by tomu tak nemalo byť. Aj Bábika si ho obľúbila ba Dorian by už rád poznal, a bol veľmi zvedavý, ako sa zachová, keď sa stretne zoči-voči so svojou matkou. Možno si ju ani nebude pamätať.

Ovládaný všelijakými pocitmi a úvahami odkladal posledný Emin list k ostatným. Najradšej by sa rozbehol za ňou, ale nateraz to ešte nebolo možné. Vzniklé udalosti sledoval len zo svojho pohľadu a veľmi sa nezaoberal tým, čo si kto myslí. V jednej veci si bol istý, cítil srdcom, ba aj rozum mu napovedal, že Ema k nemu prechováva určitú náklonnosť a veľmi veril, že je to láska.

29

Ema sa vracala zo školy a s nákupom z blízkeho veľkoobchodu si krátila cestu na autobusovú zastávku cez park. Skupina mladých ľudí hrabala opadané lístie, ktorých bolo na trávniku neúrekom. Obišla ich a zahľadela sa na niekoľkých malých nezbedníkov šantiacich na detskom ihrisku. Započúvala sa do ich radostných výkrikov, a zabolelo ju srdce. Odvrátila zrak a s úžasom zbadala na lavičke sedieť Soňu. Neprítomne sa pozerala na starenku, ktorá neďaleko kŕmila rožkom niekoľko holubov. Razom sa k nej vybrala. Soňa bola neupravená. Vlasy neučesané, držala ich len trvalá, na tvári bez šminku, čo by si nikdy neodpustila. Aj oblečenie mala jednoduché, také na doma, ako zvykla hovorievať. Prečo sa takáto vybrala do mesta, raz si nevedela predstaviť. A kde sa tu vzala, keď bývali hodne ďaleko odtiaľto. Sedela zhrbená a medzi rozkročenými nohami hompáľala kabelku. Zložila si veci na lavičku vedľa nej, ale Soňa ju takmer nebrala na vedomie. *„Andrej ju riadne vydesil."*

- Ahoj, Soňa, čo tu robíš? - prisadla si k nej.
- Ahoj, kde si bola? - spýtala sa nezaujato ani na ňu nepozrela.
- V škole, veď je sobota. Dávno sme sa stretli, čo máte nového?
- A-a-le, prakticky nič.
- A teoreticky? - chcela zažartovať.

Pozrela na ňu neprítomným pohľadom. - Čo? Vravím že nič.

- Ako sa Paľkovi páči v škole?
- Jemu je hej, hrávajú futbal, tak si vieš predstaviť ... to je jeho. Už nechodievaš k nám... - zahľadela sa znovu na starenku a potom zodvihla zrak za odlietajúcimi holubmi.
- Bola som, ale ste neboli doma. A posledné dni sa musím učiť.

Pokyvkávala hlavou, akoby rozumela.

- Je ti niečo? Kam sa podela tá urečnená švagriná, s ktorou som sa dobre cítila, ha? Slová treba z teba priam ťahať, - šťuchla do nej.

Neodpovedala, len sa z hlboka nadýchla. Ema ňou zatriasla. - Hej, Soni, čo ti je? Si chorá, alebo čo? Vrav konečne.

Keď sa na ňu pozrela, skotúľala sa jej po tvári slza. Oči mala červené, Ema si až teraz uvedomila, že do neznáma upretý pohľad bol bezhlasným plačom.

- Tak čo je? - s obavami na ňu pozerela. - Bolí ťa niečo?
- Bolí, Ema, pravdaže bolí, - rozplakala sa hlasno. - Už nemôžem ďalej, Ema, naprv som chcela všetko dusiť v sebe, ale sa to nedá, potom som ťa volala, chcela som sa ti zdôveriť, ale si mala vypnutý mobil.

- Ale čo ti je? - prehltla veľkú hrču, tušila niečo veľmi zlé.
- Bolí ma srdce, Ema - naďalej hompáľala tašku a hlasno plakala. Pozerala sa pritom na Emu, akoby od nej očakávala pomoc.
- Bola si u lekára?
- A čo mi ten pomôže?
- A to ťa už dlho? - robila si naozaj starosti.
- Odkedy som zistila, že ma Andrej podvádza, - zavzlykala hlasnejšie, až starenka spozornela.
- Čože? - Ema potiahla kútiky úst na úškrn. *„Teda tak sa veci majú, ich veľká láska prechádza do vzájomného podozrievania.“* Odmietala s ňou súhlasiť.
- A ty sa mi ešte smeješ?
- Nie, Soni, len si to o Andrejovi neviem ani predstaviť. A porozprávala si sa s ním o tom?
- A môžem? Veď odišiel z domu ... zrejme za ňou, - konečne prestala hompáľať tašku a položila ju vedľa seba. Ema jej ponúkla vreckovku.
- To musí byť nedorozumenie, Soni, Andrej by ti nič také neurobil, - upokojovala ju presvedčivo.
Ale Soňa len krútila hlavou. - Nie, Ema, nesnaž sa ho ochraňovať. Je to tak, ako vravím. Ale šikovne to predo mnou tajil, roky rokúce. Neviem si predstaviť, ako mohol doteraz s tou ťažobou žiť.
- No ale ... veď ty si o tom vedela, veď ... - zakoktala sa, lebo Sonin výraz tváre sa razom zmenil a Emu vyľakal. Najprv ju chcela uistiť, že vie, o čo ide, ale zrazu zbadala, že sa chytila do pasce, alebo sa svojou horlivosťou a starostlivosťou ta dostala sama.
- Čože som ja vedela? O čom to hovoríš? - utrela si tvár a čudným spôsobom vypleštila oči.
Jej výraz Emu vyľakal. Prehltla a už nemala na výber, predsa len musí spomenúť Doriana.
- Sonička, veď si vedela, že má šikovného syna ...
- ... šikovného ... - opakovala, skočila jej do reči. - Takže ty mu ešte nahrávaš? Aj ty si o tom vedela?
Ema sa zahanbene začervenala a povzdychla. - Ale Soni, prosím ťa, veď mne o tom sám Andrej povedal. A aj to, že za to sedel ... prepáč, ale povedal mi aj to ... že sa tvoji rodičia na neho hnevali, že je basista a ... prosím nehnevaj sa, Soni, prosím, prosím ... vedela som o tom, že ste sa veľmi ľúbili, že aj napriek tomu, že on ... že ....
Prestala plakať ale hľadela na Emu tak zvláštne, až jej bolo Eme ľúto. Zrazu padla do apatie a snáď chcela prehovoriť, lenže ústa sa len bezhlasno mrmlavo pohybovali. Nervózne sa zahrabala do vlasov, uškľabila sa. Ema sa zľakla, či sa psychicky nezrútila.
- Soni, Soni, - potriasla jej ruku, dostala ju do prítomnosti.
Zaklipkala a nadýchla sa. - Ema, neviem, čo ti Andrej nahovoril, akú príhodu si vymyslel, alebo ako ťa obalamutil. Ale pravda je taká, že nesedel preto, že mal s niekým pomer. Zabásli ho, lebo s niekoľkými chlapcami opití podpálili akýsi starý dom.
Ema akoby dostala po hlave. Pustila Soninu ruku a oprela sa. - No, zbohom! *„Andrej klamal. Ale aký mal dôvod?“*
- Taká je pravda, - počula ešte Soňu.

30

Ema bola celý večer ustarostená a vzrušená ako už dávno nie. Trápila sa kvôli Andrejovi aj kvôli Sone. Vidiac jej stav jej už chcela prezradiť, že Andrej je doma, nech si ťažkú hlavu nerobí, ale keď sa dozvedela, že klamal, zanevrela na neho. Soňa predsa len nevedela doteraz o Dorianovi, čo ako ju presviedčal, že pozná pravdu. Zabudla sa jej síce spýtať, odkiaľ a čo sa o Andrejovej minulosti či prítomnosti s niekdajšou milenkou dozvedela, ale bolo to nepodstatné. Sonine aj Andrejove priateľstvo jej bolo dôležité, nechcela si z nich ani jedného pohnevať či znepriateliť kvôli hociakým táraninám alebo nedorozumeniam, ale tým, že pred Soňou preriekla o jeho synovi, myslela si, že sa u Sone dostala do nepriazne. Celý večer sa nemotorne tmolila po byte, čoho sa len chytila, všetko jej padalo z rúk. Ani televízor ju nerozptýlil, neúnavne jej myseľ zamestnávala Soňa s Andrejom.
- Ach, Xeňa, občas mi chýba tvoja veselosť, lebo tvoje reči ma často rozptýlili, - povzdychla. - Bola som nútená sa smiať aj keď som nechcela. A teraz by som ťa potrebovala aby si ma aspoň rozptýlila, a trochu života vniesla do môjho trápenia.
Na druhý deň sa vybrala domov. Mienila Andreja pokarhať aj napriek tomu, že sa im nechcela miešať do ich života. Súčasne nechcela dopustiť ani, aby okolo nej samej bolo priveľa vzruchov. Keby sa Dorian

dozvedel, že je Andrejovým synom, ba či už aj nevie, sama by sa dostala do konfliktu. A tomu musela zabrániť.

Rozmýšľajúc nad kade čím sa dostala až pred rodinný dom Sivkovcov. Sama sa čudovala, ako mohla byť taká zamyslená, že nezaregistrovala ani ihrisko ani osadu. Pozrela do zadu, ale žiadny náznak nijakého pohybu, žiadny pokrik, všade vôkol tíško, až sa dalo krájať. Bránka bola zatvorená, oprela bicykel o vráta, prešla sa po dome, ale po Andrejovi ani stopy. Všetko dal do poriadku, ba bolo aj vyvetrané. Povzdychla. Sadla si v kuchyni a zavolala Sone. Prihlásila sa až po šiestom zvonení a bola v práci. To už svedčilo o zmene, aj hlas mala kľudnejší. Keď sa spýtala na Andreja, povedala, že sa večer vrátil domov v poriadku a zašepkala, že si bez slov padli do náručia. Ale domácnosť je naďalej viac-menej úplne tichá. Lenže Andrej ešte nemá odpustené, dodala. Zatvorila mobil a povzdychla. *„Konečne. Buďte radi, že sa máte. A či by som ja dokázala odpustiť Janovi taký prehrešok?“* Myšlienku radšej zavrhla. Sama sa musela zodpovedať pred sebou už za Róberta, tak načo sa má zapodievať rozvádzaním ešte aj iných okolností. Nasadla na bicykel a išla do Štefanských. Naďalej zamyslená preberala Andrejovu a Soninu situáciu, hoci nič jej do toho nebolo, ale nemohla inak. Boli to jej blízki a ich osud sa týkal aj jej. Hlavne kvôli Dorianovi. Pred húštinou zosadla z bicykla a pomaly, opatrne prechádzala, aby ju, nedajbože, znovu šípkový ker nepoťahal za vlasy. Za húštinou na lúke pod osamote stojacimi dvomi bukmi uvidela Rínu a Violu. Noše mali zložené na zemi a obidve sa zohýnali k zemi, zbierali bukvice. Rína sem chodila rok-čo rok, vravievala, že ich svine majú radi. Zakričala im na pozdrav a pokračovala v ceste. Tak ľahko a tak krátko, ako dnes, jej cesta vedúca na lazy uplynula už veľmi dávno.

Za bránkou hneď nazrela do rúry pozrieť svojho obľúbeného vtáčika, Zinku. Pozrela do hniezda, namiesto vajíčok tam boli dve malé vtáčatká, švitorili, a Zinka im zrejme išla pre jedlo. Bola spokojná, že sa im nič nestalo a žijú, aj keď z troch vajíčok ostali len dve vtáčatká.

Potešila sa pri zistení, že tráva bola pohrabaná a po kosbe nebolo ani stopy. Andrej bol aspoň v tejto práci užitočný. *„A čo keď vošiel do domu a zbadal list, až tam akýsi je?“* No vzápätí túto možnosť zavrhla, nedokázala si ju vôbec pripustiť.

Už pri prvom pohľade na stôl uvidela list. Na svoje úvahy v momente zabudla. *„Jakub prišiel, bol tu, nezabudol.“* Priložila si ho k hrudi a nadýchla sa. Zapálila svetlo, vyzliekla vetrovku a sadla si za stôl, aby ho v kľude prečítala. Vnímala každé slovo, do pamäti sa dostávala každá litera. Keď ho po treťom prečítaní zložila na stôl, studenou rukou zakryla tvár a zaplakala. Tíško, bezhlasne, tisli sa slzy do očí, a ona im nechcela zabrániť. *„Božemôj, Jakub tu bol vraj niekoľkokrát ... prišiel pre list, ale ja som mu nenapísala, ba bol tu aj s rodinou! Prečo neupresnil, kto je jeho rodina?A ku komu našiel lásku? ... tak niekedy napísal, že večery sú tu stvorené na lásku... Ako dlho tu bol, koľko večerov? ... že je spätý s našou prírodou? Vari cez moje listy? Nech len je, možno sa s ním niekedy náhodou stretnem. Lebo pozývať ho na stretnutie veruže nikdy nebudem.“*

Trvalo chvíľu, kým sa ukľudnila. Tie listy jej brali pokoj, nabádali k snívaniu, ba i rojčeniu. Jakub jej dával vedieť o sebe, ale okrem prvého listu, kedy sa zmienil o tom, že prišiel k jej rodičom, že na nich nezabudol, nikdy nič konkrétne nenapísal. Ani o sebe. Nezmienil sa ani, odkiaľ prichádza, kde býva, čo robí. Vždy to boli listy všedné, alebo citové. Možno ho sama na to naviedla, keď svojím písaním o vôni lesa, vtáčom speve a možno aj o bzučaní hmyzu na to navádzala. O čom že mohli byť odpovede?

Oziabla ju zima. Chcela si obliecť vetrovku, ale sa mimovoľne zahľadela na Hakiho koberec. Zohla sa a zistila, že sa nemýlila. Bol od srsti. Haki zvykne v tomto období pred zimou značne plznúť. Lenže akoby sem mohol prísť a vojsť do miestnosti? Znamená to teda, že Jakub má tiež psa a bol tu s ním. Vyniesla koberček na dvor, zmietla z neho srsť a vyprášila. Bola spokojná, že aspoň toľko práce v domčeku spravila. Keď ho prestrela na zemi, rýchlo si priniesla prachovku, a na miestach, kde sa jej zdalo, že sadá jemná vrstva prachu, všetko narýchlo poutierala a prachovku vyprášila. ***„Budem musieť prísť ešte túto jeseň na poriadnu očistu, veď môj domček si toľko zaslúži.“***

Jakubov list vložila do vnútorného vrecka vetrovky a pobrala sa domov. Pred húštinou vyzerala Rínu a Violu, ale už tam neboli.

Doma si spomenula, že pre Jakuba nenechala žiadny list.

31

Dorian každú voľnú chvíľu využíval na prechádzky mestom, striedavo chodil pešo, na bicykli, ba aj s Hakim. Radka, ba Vilma nie menej sa čudovali, že častokrát bráva so sebou aj Bábiku. Keď sa už aj Urban divil jeho výčinom, odbil ho so slovami, že sa musí prezentovať. Ako a v čom, to nenačrtol.

Spoliehal sa na šťastie uvidieť Emu, ale skôr na to, že jeho Ema uvidí so psom alebo s Bábikou. Nemal jasnú predstavu, čo by v tom momente urobil, ale myslel si, že to ani nie je dôležité, lebo Ema je dobrosrdečná a keď od údivu alebo radosti pri spoznaní svojej dcéry neodpadne, inak sa jej snáď nič nestane a situáciu zvládne. Preto na prechádzkach bol neustále v strehu aj napriek tomu, že sa nadchýnal Bábikinými pestvami a jej neodolateľnými výčinmi. Najradšej ju niekoľkokrát vyobjímal, ba veľa sa na nej bavil. Účelne a často navštevoval s ňou veľké obchody či markety, čo Bábika nenápadne vo svoj prospech využívala.

Pri jednej z prechádzok ju vzal do toho hračkárstva, ktorého výklad Ema nedávno obdivovala. *„Čo keď tadiaľ pôjde znovu?* Obchod Bábiku uchvátil, načahovala sa za všetkým, čo videla a Dorian ju zahŕňal niekoľkými hračkami. Už sa tam zdržiavali hodne dlho, a medzi húfom nakupujúcich si Dorian vo svojej horlivosti vôbec nevšimol manželský pár s dieťaťom, ktorý ho sledoval s prekvapujúcimi reakciami. Bola to Xeňa s manželom a Babuľkou. Xeňa si ho nenápadne, no zato pozorne všímala, tiež aj jeho správanie a dôležito vykladala niečo svojmu mužovi, ktorý pri pohľade na neho pokyvkával hlavou a sústredene počúval svoju polovičku. Doriana však nič nevyviedlo z miery, objímali sa navzájom s Bábikou, ba sa až hlasne smiali. Pre neho skončila prechádzka neúspešne, a neuplynula dlhá doba, keď si ju znovu zopakovali a znovu bez výsledku. Koncom týždňa sadol do auta a uháňal na lazy. Myslel si, že Ema už mohla tam byť a nechať pre neho list, ktorý ho uspokojí. Nedočkavo odomkýnal domček a sklamaný zistil, že jeho list je preč ale Ema odpoveď nenapísala. *„Vari som upadol do nemilosti? Prečo nemám u nej úspech?“*Bol zúfalý. Jeho nadšenie vystriedala skleslosť.

- Ema, Ema, moja dobrá, drahá Ema, ako vrúcne by som ťa dokázal vyobjímať, keby si mi bola na dosah.

Zvieral sa mu žalúdok a stislo srdce, keď na ňu pomyslel.

- Čo mám robiť? Kde ťa hľadať? A hľadať vôbec, alebo nechať všetko na náhodu? Veď náhodou som našiel Bábiku a doteraz nám náhoda zariaďuje aj stretnutia, náhodou som prišiel aj na to, kto si.

Prechádzal sa po dome, potom vyšiel na dvor, zašiel až k Borine. Postál, zaspomínal. Ale nenachádzal si miesto. Blúdil po dvore, Ema mu neustále chodila po mysli. Nevedel si vysvetliť, kedy sem chodí a s kým. Keď nepríde autom, od vlaku je to veru dobrý kus cesty. A predsa chodí často. *„Obdivuhodná žena.“*

Zatvoril dom a pomalým krokom sa uberal k svojmu autu, akoby sa mu odtiaľ nechcelo. Bola to pravda. Žiadalo sa mu ešte pobudnúť, ale musel by zakúriť, v dome je chladno. Slnko už zašlo za horu, aj sa skoršie zotmie a nemá tu čo robiť celý večer. *„Keby si bola tu, neváhal by som ani minútu.“* Už bol pri bránke, no zrazu sa rázne otočil a vracal sa späť. „*Neurobme obaja tú istú chybu.“* Odomkol znovu a s tlčúcim srdcom si sadol za stôl.

Nenechajme dobré veci zaniknúť. Spomedzi mnohých kladov boli tvoje listy najvzácnejšie, čo mi lazy poskytli. Túžbu. Vidieť ťa, dotknúť sa ťa a zistiť, kto si. Je to tak veľa? Nie sú to len prázdne slová... Už sme aj tak spätí osudom, a moje srdce je naplnené tichou a pokojnou radosťou.

Jakub

Papier dlaňou narovnal, sťaby pohládzal napísané riadky. Nadobudol pokoj. Dúfal, že napísaním pravdy vyprovokuje Eminu zvedavosť a bude mať záujem o stretnutie s Jakubom.

32

Tohoročná jeseň bola dlhá a slnečná. Ranné hmly sa skoro rozplynuli a slnečné lúče cez deň rozdávali radosť. Napriek tomu, že už hriali s menšou intenzitou, no zato denne zlákali na prechádzku okrem Doriana a Bábiky aj mnohých iných. Aj na Sudičkách to dnes priam vrelo veselosťou, smiechom a dobrou náladou, ďaleko sa rozliehali pokriky nádejných futbalistov. Dorian doteraz tu nikdy nebol a skupinu chlapcov včetne neho sem priviedol Paľo Sivko s dvomi spolužiakmi. Dorian sa rozhliadal a tešil sa výborným podmienkam pre svojich zverencov. Paľa poznal odvtedy, ako začal chodiť do strednej školy a zistil, že je nadaný futbalista. Už mu vybavoval účasť vo futbalovom klube, čomu sa mladý Sivko náramne tešil. Súc naporúdzi pri všetkých akciách, bežal aj teraz za loptou odkopnutou do neďalekého krovia, keď stúpil na skalu a vyvrtol si členok. Dorian bol v momente pri ňom a s niekoľkými chlapcami ho priniesli a usadili na lavicu. Chlapci pokračovali v hre, ale Dorian si prisadol k Paľovi, uisťoval sa o

jeho stave, mal starosti, či noha nie je aj zlomená. Do príchodu sanitky považoval za potrebné byť pri ňom.

- Pán učiteľ, dobre som poradil?
- Veru áno, - pochvaľoval. - Poznal si to tu?
- Ojoj, od narodenia. Otec býval na lazoch.
- Čože? Na akých lazoch? - od prekvapenia sa zakoktal a žalúdok poskočil. Futbal ho prestal zaujímať
- Na akých, na akých, predsa tadeto, na lazoch, no. Pán učiteľ, za osadou cesta nekončí, ale pokračuje až za húštinu a možno tade obísť celú horu. Vy ste to nevedeli? - horlivo vysvetľoval.
- Ee, - pokrútil hlavou, od rozrušenia mu na čelo vystúpili kropaje potu. - Prisťahovali sme sa až nedávno, - prehltol. - A tvoj otec býval celkom na lazoch?
- No, tak celkom nie, on býval bližšie, ale odtiaľto trochu ďalej, za osadou, v poslednom dome, ďalej už nikto nebýva a nie sú ani žiadne domy. To len my tak voláme že na lazy. Ale za húštinou je ešte jeden domček, a tam sme mali rodinu.
- Koho? - spýtal sa skoro šeptom a bál sa, čo začuje. Žalúdok sa mu zovrel.
- Štefanských, ale už umreli.

Dorianovi do tváre stúpila červeň a z hlboka sa nadýchol. Rozochvenú ruku položil na Paľove stehno, čo si on ale vysvetlil po svojom.

- Nebojte sa, pán učiteľ, nebude to s nohou také zlé. Možno ani sanitku nebolo treba volať. Otec by prišiel pre mňa, - uisťoval ho. - A ozaj, pán učiteľ, viete, že sa tak trochu podobáte na môjho otca? - dodal po chvíli.

Dorianom trhlo. S roztvorenými očami pozrel na Paľa, ale on sa na neho milo usmial.

- Ale to nič, pán učiteľ, to len tak trochu.

Došla sanitka, všetci chlapci ju razom obstáli, Paľa naložili na nosidlá.

Dorian ho chytil za ruku. - Hej, a ako ste chodievali na lazy?

Paľo sa zasmial. - Všelijak, bicyklom, ale aj autom, aj pešo, kedy ako.

- Drž sa, Palino, - stisol mu ruku.

Paľo ešte chlapcom zakýval a keď za nimi otáčal hlavu, pod pravým uchom mu zbadal materinský znak.

33

Xeňa sa už nezmestila do kože, Milošovi nedokázala dovysvetľovať, čo zistila. Nadarmo ju tíšil, aby nevyfarbovala veci a dala všetkému pokoj, len si svoje húdla. Miloš síce vedel, ba bol tomu rád, že je dobrým znalcom ľudí, ba má vynikajúcu memóriu na tváre, mená a dátumy, ale teraz išlo o rodinu jej priateľky a naliehal na ňu, aby sa do pátrania zbytočne nepúšťala a nenahovárala si niečo, o čom má len nejasnú predstavu. Xeňa bola nesporne rada, že videla Emu na cintoríne túliť sa k mužovi, ale že ten vyzeral ako Sonin manžel, to jej už nesedelo. A teraz, keď uvidela Doriana v hračkárstve s Bábikou, cítila potrebu o tom s Emou porozprávať. Ema práve doumývala schodište, keď ju volala. Po bohatom úvode sa jej zverila, že nutne s ňou potrebuje hovoriť.

- Vieš predsa, kde bývam, - povedala jej a potešilo ju, že sa ohlásila. Chýbala jej, nemala žiadnu vekom primeranú priateľku, s ktorou by viedla rozhovor o všedných aj nevšedných udalostiach či príhodách. Hneď si dohodli termín a Xeňa k nej čoskoro zavítala v novom jesennom nohavicom kostýme okerovej farby, ktorý bol darom od Miloša. Ema ju pochválila, že jej veru s ružovým pulóvrom veľmi sekne aj keď sa jej zdalo, že Xeňe pribudlo pár kíl, odkedy spokojne nažíva s Milošom. Xeňa si so širokým úsmevom šťastne sadala. Kreslo vrzlo, kým sa v ňom usalašila. Čochvíľa celý byt zaplnilo jej rozprávanie plynúce z hrdla riadnou hlasovou intenzitou. Vypočula si o nej ako aj o Milošovi a Babuľke všetko, čo bolo aj nebolo dôležité, porozprávala jej o práci, o Blažejovi, o obchode, ba ešte aj o Soni, že je vraj akási chorá, na čo však Ema nezareagovala. Preto pokračovala všetkými pletkami o susedkách a ich deťoch, čo Ema už len na pol ucha počúvala, lebo nestíhala skladať súvislosti, ktoré možno medzi jednotlivými fázami jej vyprávania ani neboli. Keď vypila pohár vína a zjedla tri chlebíčky, ktoré zapila kávou, zahniezdila sa v kresle, ktorý objemom svojho lona zaplnila. Dôverne na Emu pozrela, trhla hlavou, dôverný rozhovor len teraz nasledoval. Rozpovedala jej, že aj ona s Milošom a Babuľkou boli na cintoríne, keď ju videla vyplakať sa tomu zdôraznila „mladíkovi“ na pleci a je celkom rada, že si konečne našla muža, ktorý ju pomiluje a pochopí. Ema chcela oponovať, ale pri slovnom prívale jej reči sa jej vôbec nepodarilo hlasno prehovoriť, len otvoriť ústa a od prekvapenia ich znovu zatvoriť. Lebo keby sa vyplakala na švagrovom

pleci, pokračovala Xeňa, bolo by to O.K., lenže on ju aj akosi dôverne objímal a to už nebolo v poriadku, nemohol to byť švagor. A keď ho nedávno s malou modroočkou zazrela v hračkárstve, nech sa Ema nehnevá, ale mohla by jej podať vysvetlenie. Ema len zahabkala, nedokázala nič vysvetliť, a po tvári sa jej skotúľala slza. Xeňa si zahryzla do spodnej pery, urobila grimasu a aby nemusela naskoro nič vysvetľovať, vzala si z tácky ďalší chlebíček a zaujato z neho ujedala. Ema mlčala ešte aj vtedy, keď už po zjedenom chlebíčku utrela ústa. Xeňa ju na rozhovor pobádala pohľadom.

- Nezapieram, že som sa mu vyplakala na pleci, ale to je všetko. Veď iste si postrehla, že je to ten mladík, ktorého sme videli v Zlatom dukáte, keď sme prvýkrát boli spolu na večeri. Divila by som sa, keby si si ho nepamätala. A stretli sme sa čírou náhodou a, - podvihla plecia, - len toľko, naozaj.

- To bol on? - roztvorila oči. - Ale Ema, on má dcéru, videla som ich, aj Miloš by ti vedel potvrdiť, - presvedčovala.

- Viem, - pokojne odvetila po chvíli. *„Takže predsa neklamal.“* - Povedal mi to.

- Povedal? - vypleštila oči ešte viac. - A?

- Čo a? Má dieťa, tak má. Nejdem sa ja za neho predsa vydávať, - vyrovnane odpovedala, hoci sa jej srdce rozbúšilo.

- Prečo nie? - razom zmenila názor Xeňa. - A veru by si aj mohla.

- Ako to? Veď ešte je len sotva rok po pohrebe. A ... nakoniec ... on ma ani nepožiadal o ruku, ba ani sa nijako nevyjadril. Ale ako by aj mohol, veď ja s ním nechodím, veď ... veď ... my sa nestretávame. Xeni, to, že bol práve tam, keď som sa potrebovala vyplakať, to je ... to bola ... ako vravím, čistá náhoda. To nebol zámer, ísť s ním na cintorín a vyplakať sa na jeho pleci, - rozhodila rukami.

- Nie? - citlivo ju pohladila po ruke. - Tak ja som si to všetko vysvetľovala celkom opačne, - zamyslela sa. - Nalej z toho vína, Ema, znesiem ešte vari za pohár.

Ema sústredene nalievala, sama hneď zodvihla a odpila. Xeňa vrazila celý obsah do seba. - Je chutné. Ale bodaj by nebolo, po toľkých chlebíčkoch...

- Je sladké, aj mne chutí, - usmiala sa. - Ešte?

- Uhm... - prikývla s huncútstvom v očiach. - Keď ma Miloš vyhodí, prespím na schodoch, - radostne sa zasmiala a Ema s ňou.

Xeňa vniesla do Eminho príbytku dobrú náladu, aj zmenu do pochmúrnych, jednotvárnych a dlhých večerov, ktoré trávievala sama. Súčasne ju pozvala k nim, a Ema, hoci prisľúbila návštevu, nebola si istá, žeby k nej v dohľadnej dobe mohlo dôjsť.

Keď odchádzala, vyobjímala ju a pohladkala po ramenách.

- Ema, ten chlapec je celkom pekný, a má veľmi rád aj dieťa. Videla by si len ... A keď stojí o teba, mala by si ho predsa len prilákať nejakým spôsobom ... aby si ho potom mohla k sebe aj pripútať.

34

Dorian už niekoľko dní chodil ako zmyslov zbavený. Pracovné povinnosti mu nedovolili uvoľniť sa zo školy. A hoci aj Urban by teraz rád uvítal jeho pomoc v Medúze, zrazu bol plný práce a doma, keď mu ostávalo ako-tak času, venoval ho Bábike. Maznal sa s ňou a pritom neustále myslel na Emu. Odkedy mu Paľo povedal, kadiaľ možno ísť na lazy, ešte nemal toľko voľna, aby sa tam skratkou vybral. Konečne sa v piatok popoludní uvoľnil. Prvá cesta viedla na Sudičky. Zašiel za mesto, sledoval ľudí v záhradách, ako oberali jablká, no neodvážil sa ďalej. Čas bol krátky na to, aby zašiel pešo a cesta neznáma, aby sa vybral autom. Niekoľkých mladých rómskych chlapcov videl v rozgajdaných teplákoch pobehovať za loptou, chvíľu ich sledoval, ale oblohu celý deň zakrývali mračná a každú chvíľu sa zdalo, že sa rozprší. Z komínov nablízku postavených rodinných domov stúpali kúdole dymu. Uzavretý do seba sa vrátil do mesta. So zámerom uvidieť Emu sa zamyslený bezcieľne túlal blízko sídliska, keď sa zo zamračenej oblohy zrazu rozpršalo. Nemal so sebou dáždnik, a hoci koženka chvíľu pomohla, vlasy už mal mokré, kým dobehol skryť sa pred dažďom do neďalekého supermarketu. Vreckovkou si poutieral vlasy, ale neučesané a vlhké mu čochvíľa začali kučeravieť. Rozhliadal sa za košíkom, aby si nejakým nepodstatným nákupom krátil čas, keď mu telom prešla horúčava a nohy sťaby zapustili korene. Zahliadol Emu. Vkladala pár drobností do tašky pri pokladni. Nedokázal sa pohnúť. Nákup už nebol dôležitý, ale ďakoval nebesiam, že zoslali dážď. Zrazu ju chcel vyobjímať, konečne cítiť vo svojom náručí. Nechcel ju ale vyplašiť, pozorne sledoval každý jej pohyb, každé gesto. Ema vyzrela oknom a zrejme usúdila radšej počkať, lebo vykročila ku kávomatu v blízkosti cukrárenskej časti. Z vrecka saka vybrala drobné a ťukala do automatu. Kým káva natiekla, už stál za ňu.

- Môžem pomôcť? - a vzal jej tašku z ruky.
Vďačne sa pozrela za hlasom a prikývla. - Dáš si aj ty?
- Rád, kávu s cukrom.
- Pozývam ťa. Znovu narátala drobné, naťukala.
Ešte si nestihla sadnúť, sotva čo zložila pohár na stôl, Dorian si pred ňu zastal a na ústa dýchol bozk.
- Som rád, že som ťa stretol.
- Prečo?
- A to sa ešte pýtaš? - díval sa na ňu vľúdne, oči žiarili šťastím.
- Sadnime si radšej, je tu mnoho ľudí, nemusia sa na nás pozerať ako na výkladnú skriňu, - v momente si sadla na blízku stoličku.
Usmial sa a sadol si blízko nej, srdce mu divo bilo. - Prišla si na nákup?
- Uhm.
- Bývaš nablízku? - spýtal sa všedne, s vážnou tvárou jej pripomínal Jana.
- Veď ty vieš, kde bývam, už si mi pomohol s pizzou.
- Nechceš mi vari nahovoriť, že bývaš v tom zafúľanom, špinavom činžiaku medzi Cigánmi?
Zapýrila sa. - Bol si sa vari presvedčiť?
- Bol. Ale žiadna Ema tam nebýva, - zahrabal sa do mokrých vlasov, a utrel si ruku do vreckovky.
- Smola pre teba, keď si ma nenašiel, - zdanlivo bezstarostne ba veselo odpovedala, sťaby sa tomu tešila.
- Prečo to robíš? - vzal jej ruku do svojej, pohladkal a podržal. - Neskrývaj sa predo mnou, si pre mňa dôležitá, - díval sa jej do očí.
- Toľko žien sa krúti okolo teba, tak prečo práve ja? - každou vetou mu odporovala, zato očami hltala dobrácku a známu tvár.
Povzdychol. - Nemysli si, že je ich tak veľa.
- Ani sa dlho nepoznáme ... a tých pár stretnutí, ktoré možno nič neznamenali...
- Pre mňa áno. A cítim, že aj pre teba, možno si to len nechceš priznať. Obchádzame sa už dosť dlho a hoci len veľmi jemne naznačujeme, zato veľmi intenzívne preciťujeme niečo, čo nás spája, Ema.
Ema nielen vedela, ba cítila puto, ktoré ju zlákava do Dorianovho náručia. A nebolo to len rodinné puto. A mal pravdu, bránila sa rozvinutiu citov, ktoré voči nemu prechovávala. Lenže ktovie, ako s ňou bude zaobchádzať bohatý mladík? Bránila sa tomu, aby všetku svoju lásku nevenovala Dorianovi skôr, ako spozná Jakuba, jednoduchého citlivého Jakuba, ktorý tak rád chodieva na lazy. Dorianove slová ju láskali, hriali a uspokojovali, lenže bol tu Jakub, ktorý ...
- Mohli by sme sa niekam vybrať spoločne na víkend, keby si súhlasila ...
- Nejde to, - odporovala hneď. - Dopoludnia nestíham, a popoludní musím za Dárom, oberajú mi jablká.
- Kto je to s takým čudným menom?
Usmiala sa. - Je to vajda z osady, Rínin muž.
- Z osady? Čo ty máš s nimi spoločného? - skutočne sa čudoval.
- Nič, len mi oberajú jablká, - ešte vždy usmiata sa bavila na jeho nechápavosti.
- A nemôžeš za nimi niekoho poslať?
- Nemôžem, - úsmev sa z tváre stratil, zvážnela. - Ja už nemám nikoho.
Dorian sa zrazu cítil blbo a bezradne. Pozeral sa na jej visiace náušnice, ktoré keď sklonila hlavu, prevísali dopredu na tenkej zlatej retiazke, na konci ktorej bolo malé červené srdiečko. - Prepáč, ja som to nemyslel v zlom, nechcel som ti spôsobiť bolesť.
Vytiahla ruku z jeho rúk a povzdychla. Zamyslene sa zahľadela na kávu, z ktorej opatrne odpila. Pokojne sedela a Dorian by v tej chvíli rád vedel, na čo myslí. Vytrvalo na ňu hľadel, kým ona sa zamestnala pomalým pitím kávy a nebrala ho na vedomie. Pery sa roztriasli a po tvári sa skotúľala slza.
- Ty plačeš? - zotrel jej z tváre slzu narýchlo vybratou vreckovkou, ale ani na jeho starostlivosť nezareagovala. Keď zložila pohár, ruka sa jej zachvela. Náhle uvedomenie skutočnosti, že sa v nej prebúdza čím ďalej hlbšia láska k Dorianovi, ju privádzalo do absolútnej bezradnosti. Dorian sa k nej približoval nevtieravou inteligenciou, snáď ju vedel aj pochopiť, ba vyžarovala z neho taká energia, ktorá ju vábila, lákala a nedbala by sa mu čo aj hneď vrhnúť do náručia. Ním vyslovené láskavé slová nemohla nemilovať. Jeho zvodnosť, ba aj jeho podobnosť s jej milovaným od začiatku na ňu hlboko zapôsobila. Súčasne sa bála, že ak mu svoje city nevyjaví, a bude voči nemu naďalej odmietavá a zdržanlivá, stane sa, že ňou bude Dorian opovrhovať, alebo ju odmietne. A to nechcela. Zadumaná zvažovala svoju situáciu. Chcela si ho udržať a uspieť u neho aj napriek tomu, že mu nateraz svoje city nevyjaví. *„Ako ťažko sa*

dosahuje úspech, keď sa nechám ukolísať medzi dvoma svetmi, chudobným Jakubom z lazov a Dorianom z bohatej rodiny!“ Otočila sa k nemu, sama ho chytila za ruku. - Nehnevaj sa na mňa, ťažko spracovávam stratu mojich blízkych a ešte vždy sa často rozplačem, keď sa rozlútostím. Som na všetko sama a občas musím venovať pozornosť aj chodu prác, ktoré predtým neležali na mojom pleci. To je všetko. A jablká sa urodili, treba ich uskladniť.

- Rád ti pomôžem.
- Pomôžeš? Nemôžem predsa žiadať od teba pomoc, keď...
- Nemusíš žiadať, sám tak chcem.
- Prečo?
- Lebo si pre mňa dôležitá, povedal som aj pred chvíľou. Pôjdem s tebou za Dórom.
- To nie je Dóro, ale Dáro.
- Zvyknem si aj na jeho meno, ale budem rád, keď pomoc neodmietneš a budeš sa na mňa aj zajtra takto milo usmievať, moja Ema. Teraz by sa mi žiadalo ťa objať, - povedal vľúdne, s citom.

Hneď sa poobzerala, či ich niekto nezačul, alebo či Dorianom prechovávaný záujem voči nej nebude nápadný.

- Neboj sa, moja malá, nie je hanbou prejaviť svoj cit hoci aj na verejnosti, - zovrel jej ruky. - Takže zajtra o ktorej a kde sa stretneme?
- Máš bicykel? - spýtala sa horlivo.
- Uhm.
- Tak príď pred pizzeriu o druhej.
- A čo keby som prišiel autom?
- Autom? - zauvažovala. - Autom tam budeme skôr. - Zrazu jej v očiach zaihral úsmev. - ... ale aký si zrazu kučeravý! - zasmiala sa.

Narýchlo si chcel zahladiť vlasy, ale Ema mu chytila ruku a zabránila. - Nechaj, páčiš sa mi tak.

Vyzrela oknom, vonku sa už zvečeriavalo. - Musím ísť, dážď prestal. A ty si kávu ešte ani nevypil.

Razom vzal pohár, jeho obsah pár hltmi vyprázdnil. - Ďakujem, bola výborná.

- Káva sa tak nepije, má sa vychutnať ... a máš od nej fúzy ... - papierovou vreckovkou, ktorou jej len pred chvíľou utrel slzu mu utrela ústa. - Tak, to by sme mali, môžeme ísť domov.
- Ako starostlivá mamička, - podotkol a ani sa nenazdala, ako rýchlo pocítila na ústach jeho bozk.

Nechcela, aby ju odprevádzal domov, chcela si zachovať jeho bozk na ústach a chcela byť sama. Rozlúčili sa pred obchodom a sledovaná Dorianovým pohľadom stratila sa za budovou najbližšieho vežiaka. Zamyslene došla domov, rozjímajúc sa nad udalosťami posledných hodín. Pred vchodom vybrala kľúče a odomkla, keď sa jej prihovoril takmer za chrbtom.

- Ema, počkaj, - začula kroky za sebou.

„A nedá pokoj, predsa ma vysledoval.“ Otočila sa s úsmevom na perách a zarazene uzrela Andreja. - Kde sa tu berieš?

- Prišiel som k tebe, snáď sa tešíš, alebo ... prišiel som nevhod? - Spýtavo na ňu hľadel, nevedel, prečo ju jeho príchod tak prekvapil. Dvere sa zabuchli a Ema ich musela znovu odomknúť. - Ale nie, pravdaže nie, som rada, že si tu. Bola som v obchode a rozpršalo sa, tak som si dala kávu.
- Ale to je v poriadku, neberiem ťa na zodpovednosť.

Mlčky vyšli výťahom, usadila ho do izby, ponúkla pivom, ale odmietol, jeho auto stálo na parkovisku. Ema bola zvedavá, ako udalosti vysvetlí a čo povie na svoju obranu. Uvarila mu kávu a otvorila drobné pečivo, z ktorého občas ku káve ujedal. Nebol usmiaty ako inokedy, ale na tvári sa zračila spokojnosť, čo znamenalo, že doma by malo byť všetko aspoň ako-tak v poriadku. Čochvíľa to potvrdil, pomerili sa so Soňou, všetko si vysvetlili a už je dobre. Soňa zdanlivo nadobudla svoju niekdajšiu rovnováhu, ale veril, že onedlho bude tým, čím bývala. Keď sa takto vyspovedal, Ema mu nechcela pripomínať jeho syna a už tobôž nie to, že sa s ním občas schádza, ba cíti k nemu náklonnosť. Doteraz však neprišla na to, prečo najskôr Andrej potvrdil, že syna má, a prečo jej nepovedal pravú príčinu toho, že bol zatvorený. Ba prečo tvrdil, že aj Soňa o jeho synovi vie? Nateraz však, keď zistila, že sa konečne vzťahy v medzi nimi urovnali, bola spokojná ba rada, že ani jeden z nich už netrpí. Seklo im to spolu, a odkedy ich pozná, vždy sa mali radi. Načo by im kazila radosť. Tešila sa, že Andrej prišiel a vyplnil časť osamote stráveného dlhého večera. Keď odchádzal a zatvárala za ním dvere, oprela sa o ne zvnútra a povzdychla. *„Osud ma náhodou zavial do rodiny Sivkovcov a doprial mi poznať oboch bratov, ktorí ma mali radi. Jeden z nich ku mne zahorel láskou ... Ktovie, či mi bude naklonený aj pri treťom mužovi z ich rodiny, pri Andrejovom synovi, či by ma on mohol urobiť takým šťastným ako jeho strýc?“*

35

Urban s Radkou dlho do noci robili hospodársky a účtovný rozbor svojho imania. Blížil sa koniec roka a nemohli dopustiť, aby aspoň predbežné výsledky nezhodnotili. Keďže boli priaznivé, Radka sa rozhodla, že ku kaviarničke pribudne aj reštaurácia. Urban bol opatrnejší, bez Doriana sa nemienil púšťať do uskutočnenia tak dôležitých a rozhodných zmien. Rozhodol sa teda, že spoločne preveria situáciu a súhlasia alebo zamietnu Radkin návrh. Reštaurácia doteraz nebola nevyhnutnosťou. Spolu s Dorianom preto na druhý deň zašli do posilovne, vymeriavali, preverovali a hlavne kalkulovali. Dorian bol však celý čas vo vytržení. Za obedom sa už vyhovoril na futbalistov a okato si obliekal riflové oblečenie a botasky, čím dával najavo, že má so svojimi zverencami dôležitú prácu. Sadal do svojho auta už duchom prítomný na lazoch. Pred bránou nadával, že záhradník bránu zatvoril. Ešte ju nestihol otvoriť, keď na ulici pristavila svoje auto Lucia. Elegantne z neho vystúpila a s úsmevom sa na Doriana pozrela. Keď zbadala jeho oblečenie, pery sa jej zachveli a nedokázala ani prehovoriť. Podišla k nemu a keď sa ho bez pozdravu spýtala, či zabudol, že dnes je pozvaný k nim na oslavu päťdesiatky jej matky, naširoko sa usmial a pohladkal ju po ramene.

- Ako by som zabudol! Teraz idem pre kyticu, choď k mamke, poseď s ňou, kým sa vrátim, - povzbudzoval ju slovom aj pohľadom. *„Som ja ale klamár! Ale ktože by si pamätal pozvanie vari spred troch mesiacov! “*

Lucia potiahla ústa na úsmev a spokojná vchádzala do domu k Radke, ktorá ju prijala s nemalým úžasom. Naproti tomu do Doriana svojím príchodom sťaby vrazila nôž. Keby sa teraz nezastavila, ba keby bola brána otvorená, ufujazdil by pred ňou, len tak fičí a narodeninová párty mohla byť pre neho stratená. Teraz sa cítil bezradný. Oklamal Luciu, ba čo ho väčšmi trápilo, oklame aj Emu. Veľkodušne sa jej ponúkol pomôcť, ba sa sľúbil, že pôjde autom a teraz ... Rozochvene nastupoval do auta, nadával si do všelijakých zvierat, tituloval sa nepeknými výrazmi. Nedokázal si ani predstaviť, aké bude mať následky jeho správanie a právom sa Ema bude na neho hnevať. Vybral sa do kvetinárstva k cintorínu kúpiť kyticu. Kým ju pripravili, zašiel k trom hrobom a odniesol práve zakúpené žlté chryzantémy. Naspäť sa vracal spokojnejší a vyrovnanejší, hoci nevedel, z čoho pramení jeho kľud. Myslel si, že aspoň sčasti učinil zadosť krivde, ktorú spôsobil Eme v dnešné popoludnie. *„Tak mi treba, keď sedím na dvoch stoličkách. Zaslúžim si trest a Šťastena ma právom obchádza.“*

*

Ema sa už prešla pred pizzeriou ktovie koľkýkrát, ale Doriana nikde. Prechádzka jej začala byť nepríjemná, chodila hore-dole ako blázon a dnu vojsť nechcela, lebo sa mohli minúť. Nervózne pozrela na hodinky, a už oľutovala, že mu tak ľahko naletela. Nuž, bohatý mladík si naozaj robí z nej dobrý deň. Čo včera prisľúbil, to na dnes zabudne. Náhodou alebo zámerne? Zastala si nenápadne ku stene, ale nemohla, nedalo jej len tak márniť čas. Čochvíľa boli tri hodiny, keď sa so slzami v očiach pobrala domov pre bicykel. Ťažko znášala, že neprišiel a nechcela pomyslieť na dôvod, ktorý mu prísť zabraňoval, ba aký vymyslí na svoju obranu. V ušiach ešte znel jeho včerajší prísľub s presvedčovaním, aká je pre neho dôležitá. *„Už cítim tú dôležitosť. Ktoré miesto v poradí dôležitosti asi zastávam? A som vôbec v poradí? Sľuby, sľuby! Ako ľahko im bolo uveriť! Už som tam mohla byť, ale moja dôverčivosť bola silnejšia ako môj úsudok. Ach, mohla som si myslieť, že je klamár. Takto naletí len hlupák!“* Potláčala slzy, vyhýbala sa chodcom, ale kým vyberala bicykel, plač neudržala. Ovládol ju bôľ. Doteraz nebolo jej povinnosťou starať sa o oberanie jabĺk, ale keď jej Dáro začiatkom týždňa zavolal, že pomôže, bola vlastne rada. Cestou tam uvažovala nad svojou bezmocnosťou, a vôbec nebolo ľahké nájsť rovnováhu. Nerada si uvedomovala skutočnosť, že je mladá na to, aby život prežila sama a zisťovala, že priepasť, ktorú potrebuje za tým účelom prekonať, musí vyplniť láska.

Kým došla, bolo pološero a už z diaľky videla, že dom aj dvor je osvetlený. Potešila sa, keď na dvore uvidela Andrejove auto, ba z pivnice začula hlasnú vravu. Rozhorúčená zosadla z bicykla a hrial ju dobrý pocit, že nielen Dáro, ale aj Andrej prišiel pomôcť. *„Predsa ma len majú radi a teším sa, že myslia na mňa a pomôžu napriek tomu, že som ich o to neprosila.“* Ale aké bolo jej prekvapenie, keď zbadala aj Soňu opatrne schádzať po rebríku a z povaly znášať prázdnu debničku. Pomohla, vzala ju od nej a keď zišla, vrelo sa objali.

- Chýbala si mi, - šepla jej Soňa. - Prestala si k nám chodiť, - pozrela na ňu vyčítavo.
- Nemám kedy, škola a učenie zaberie veľa času.
- Zastav sa niekedy, pokecáme.

- Uhm, rada, nájdem si čas, sľubujem. Už je všetko okej?

Sklopila zrak, prikývla. - Všetko sme si vysvetlili.

Ema na ňu sústredene pozrela. *„Čo všetko? Vedela, či nevedela Soňa o Andrejovom synovi? Čím ju uspokojil, alebo čo nahovoril?“* Nakoniec keď videla jej spokojnú tvár, usmiala sa. - Tak je dobre. Potom zniesli do pivnice debnu, kde sa to už hemžilo mužmi. Prišli aj Dárovi zaťovia a s prácou boli čoskoro hotoví. Jablká boli na svojom mieste. Kým skončili, Soňa s Emou im pripravili párky a salámu.

Andrej so Soňou odchádzali domov už za tmy. Ema sa s nimi nechcela vrátiť, prespala doma. Soňa sa strachovala, či sa nebude báť, ale Andrej ju uspokojil aj presvedčil, že nie.

Líhala si spokojná, a nielen kvôli uskladneniu jabĺk a poskytnutej pomoci. Jej spokojnosť vyvierala aj z iného prameňa. Počiatočný hnev na Doriana sa nakoniec premenil na vďaku, a teraz mu už blahoželala, že nepríšiel. *„Zvláštne, ako ľudia dokážu vopred vycítiť mimoriadne udalosti. Osud nedovolil, aby sa Andrej so Soňou znovu pohádali kvôli Dorianovi, ale zariadil, aby radšej nepríšiel. Kvôli tomu však trpím ja. Boh mi ale dá silu bolesť pretrpieť, lebo len tých skúša, ktorí v skúške dokážu aj obstáť, tak nejako to povedala Soňa pred rokom .“*

*

Na druhý deň pozametala dvor a v záhrade pohrabala opadané lístie. Mienila sa vybrať k Štefanským, ale hustá hmla ju odradila. Znepokojilo ju počasie, zamyslená vošla do domu, vyriadila a nakoniec si uvarila kávu a zjedla pár párkov, ktoré od večere ostali. Uvažovala, či sa má podujať na cestu, lebo nemala rada hmly kvôli chorobe. Nakoniec vzrušenie z očakávania Jakubovho listu bolo také silné, že po krátkom premýšľaní predsa len sadla na bicykel a riskla cestu. Na hlavu si založila šiltovku, ale už od húštiny sa zdalo, že slnko sa prediera pomedzi hmlu, čo ju potešilo. Zosadla, vydýchala sa a pešky prešla pomedzi krovie, ba vyplašila aj zajaca. Spustila sa brehom a v očakávaní Jakubovho listu sa žalúdok zvieral. Pri ohrade bicykel oprela o plot a na dvore zistila, že veru aj tu je čo robiť. Z veľkého orecha je neúrekom lístia a bude mať dosť práce, keď ho chce pohrabať.

Keď o chvíľu už držala list v ruke, a po jeho prečítaní sa jej ruka zachvela, zľakla sa. Jakub nečakane tvrdo a konkrétne zaútočil na jej city a ona už nenachádzala zábran aby mohla odolať. Túžil ju vidieť, dotknúť sa jej a zistiť, aká je. Zrazu zneistela a bola bezradná, hoci to bola v podstate zrealizovateľná úloha s bezvýznamnými ťažkosťami. Ešte vždy stála uprostred miestnosti s listom v ruke a zalomcovala ňou zima. Došla spotená a keď nechcela prechladnúť, musela si zakúriť. Chopila sa práce a v kuchyni sa čochvíľa rozliehal praskot polien v sporáku a hlasné plápolanie ohňa. Miestnosť sa o krátky čas vyhriala. Stoličku si priložila ku sporáku, sadla si na ňu roznožmo, chrbátom k piecke, aby sa zohriala. V ruke držala Jakubov list a tuho premýšľala nad tým, čo má urobiť. Doteraz všetko prebiehalo normálne, písali si listy, ktoré síce neprinášal poštár, ale boli o to cennejšie. *„Prečo sa cítim na nič z toho listu a zrazu chcem potláčať city voči Jakubovi keď javí o mňa záujem? Veď som mohla očakávať, že sa to raz stane. Ale ak ma city a rozum neklamú, Dorian je príčinou straty záujmu o Jakuba.“* Už sedela hodnú chvíľu pri sporáku, kým sa rozhodla urobiť si čaj a priložila na oheň. Teplo jej pridalo na nálade, ba v Milušinej skrýši našla vo fľaši aj rum, z ktorého si do čaju za tri lyžičky namiešala. Sadla si za stôl a odpísala Jakubovi.

Podujať sa na uskutočnenie stretnutia nepovažujem za dobrý nápad. Bolestne to píšem, ale taká je pravda. Naše listy nás spájajú, dodávajú silu do ďalších návštev a odrážajú naše otvorené pocity. Náš citový život sa realizuje tu, na lazoch. Rozvinulo sa medzi nami priateľstvo a vysnívali sme si jeden druhého, máme o ňom len najlepšie predstavy, ale čo, ak to nie je pravda? Budeme sklamaní. Stretnutie nemusí byť odmenené zdarom. Svet na lazoch je mojím svetom, bez príkras, bez lesku, v ktorom ja žijem, nie každý sa vie doňho včleniť a žiť so mnou potrebuje odvahu. Možno tvoj svet je celkom iný, do ktorého sa ja ani nehodím.

Hoci neviem kto si, odkiaľ prichádzaš, nachádzam v tvojich listoch zaľúbenie. A hoci som na to prišla, že tušíš, že som žena, priznám sa ti, tvoje listy ma niekedy príjemne prekvapili. Vzácne mi je tvoje priateľstvo a krehkosť, s akou si dokázal zaujať moju bolestivú dušu. Očaril si ma svojimi listami, ktoré ochraňujem ako cenný poklad. Niekoľko návštev, ktoré si absolvoval na lazoch v dospelom veku, od roka, musia byť pre teba nezabudnuteľným zážitkom, no v porovnaní s detstvom je to len zlomok tej krásy, ktoré lazy ponúkajú. Súhlasíš? Si citlivý a jemný muž, vieš ohromiť svojou obrazotvornosťou, ktorá neviem odkiaľ pramení, ale mnohému napovie. Je tak pravda, zimné večery na lazoch sú dlhé, tiché, stvorené na lásku zrodenej na lazoch ... aj keď lásku môjho srdca získal niekto iný.

Ostávame teda aj naďalej neznámymi priateľmi, a keď niekedy znovu prídeš, napíš mi, tvoje listy sa ku mne dostanú aj bez poštára, a aj napriek tomu, že v domčeku nikdy nikoho nestretneš ...

- Nuž, Ema, si odvážna, keď si dokázala napísať takýto list. Jakuba iste ohromí, - rozprávala si. - Ktovie, kedy znovu dôjde, prichádza zima. Ale to nevadí, pre každý prípad, list tu pre neho bude.

Keď vyšla na dvor, zistila, že už nebude času na vonkajšie práce a pohrabať lístie musí dôjsť inokedy.

36

Študenti diaľkového štúdia sociálnoprávnej školy na Smrekovej ulici sa schádzali v aule školy, preto tam dnes v ranných hodinách priam vrelo, no čoskoro ho vystriedalo napätie na prasknutie a ticho, ktoré by sa dalo krájať. Len občas ho prerušoval rozrečnený a hyperaktívny Roman, zastavujúc sa raz pri jednej, raz pri druhej skupinke, ale nebol o nič menej napätý ako všetci ostatní. Niektorí si posadali na lavičky, iní sa prechádzali, listovali v knihách aj zákonoch, a boli tíško, ako nikdy. Komára by bolo počuť. Keď vyšli prví vyskúšaní, všetci ich zvedavo obstáli, akoby prileteli z Marsu. Nikto neodchádzal, všetci čakali až do konca. Na Emu prišiel rad až medzi poslednými. S úzkosťou vchádzala do triedy a hoci prvú veľkú skúšku zložila len nedávno, hrča sa z hrdla stratila až vtedy, keď vytiahla otázku a začala si robiť poznámky pred odpoveďou. Povzbudená profesorkiným pohľadom priam odrecitovala odpovede a dvere na triede zatvorila za sebou s dobrým pocitom.

Zdarné ukončenie prvých skúšok sa rozhodli osláviť spoločným posedením v Medulienke. Niektorí sa už obliekli, Ema vychádzala z budovy v družnej debate s Ivicou, s ktorou sedela v spoločnej lavici. Roman ju čakal. Od začiatku až okato prejavoval o ňu záujem, úctivo sa k nej správal, ba spočiatku držal akýsi odstup, ktorý však čím ďalej viac odbúraval. Drsná krása čiernookého mládenca Emu zaujala, ale neoslovila. A dnes, po skúškach, jej otvorene priznal, že by s ňou chcel chodiť. Ema prijala jeho zahlásenie s roztvorenými očami, a od prekvapenia aj bez slov, ale Roman tomu nevenoval priveľa pozornosti a na tvár pritisol veľkú pichľavú pusu. Teraz ju vyzeral a pridal sa k nim. Spoločne v trojici išli do Medulienky, a cestou preberali udalosti dnešných skúšok. Ema im ponúkla jablko, do ktorého Roman šťavnato zahryzol. Roman bol rečník prvej triedy. Pracoval na úrade práce a zo svojej praxe častokrát opisoval príhody, ktorým sa všetci smiali, lebo gestom a mimikou napodobňoval rôzne situácie, ktoré navodzoval sám život. Každý týždeň prišiel s niečím novým, a vždy dokončil príhodu varovaním, bacha, decká, len k nám sa nedostaňte. Ema ho v týchto situáciách nenávidela. A nebolo to len zo súcitu kvôli postavou drobnej Ivici, ktorú si od začiatku obľúbila pre jej krehkú a plachú povahu. Aj jej rodičia boli evidovaní v zozname nezamestnaných na úrade práce, prišli o zamestnanie kvôli zrušeniu podniku a peňazí v ich rodine nazvyš nebolo. Tobôž na Ivicine štúdium, keď na uspokojenie svojich nárokov čakali ešte dve mladšie sestry. V takýchto prípadoch, keď sa Romanovi všetci smiali, Ivica prehĺtala horkú slinu a Ema by ho za tie uštipačné rečí bola schopná aj potrestať.

Do Medulienky vchádzali medzi poslednými. Niekoľko hostí sedelo v boxoch, ale študenti zaplnili takmer celú miestnosť. Roman ich zazrel a už od stola kýval s vysoko zodvihnutou rukou. Ema vyhliadala stôl, pri ktorom s Dorianom sedeli a prekvapene zistila, že Dorian pri ňom sedel aj teraz a to s dievčaťom, s ktorým bol v Zlatom dukáte. Hneď ju spoznala podľa strihu vlasov a nezmeneného melíru. Dievča mu čosi dôležite vykladalo, kým on sa rozhliadal po miestnosti. *„Nuž, rozptýlenie pri svojom obľúbenom stole, raz tu, raz v Zlatom dukáte, raz so mnou, inokedy s touto, potom zas ... Dobre som predpokladala,bohatí môžu všetko. A zdá sa, že ani Dorian nebude výnimkou.“* Do tváre jej stúpila červeň a pri stole presadila Romana, aby na Doriana nedovidela a sadla si k nemu chrbtom. Roman sa hneď činil, objednal becherovku, kávu, tortové rezy. Miestnosť zaplnila aróma čerstvej kávy a sladkostí a Ema si všímala čašníčky pohotovo plniť objednávky. Roman sa snažil svoje prísediace rozptýliť rozprávaním vtipov, Ivica sa rozosmiala, Ema len potiahla kútiky úst a aby ju rozosmial a povzbudil jej zrazu skleslú náladu, pridal ešte jeden vtip o ježkovi. Rozprával ho tak hlasno, že na pointu smiech zaburácal celou miestnosťou. Ema pokrútila hlavou, a už nebolo možné sa nerozosmiať, lebo Roman s krátkymi nagelovanými vlasmi upravenými na „ježka“ skutočne aj vyzeral ako ježko. Smiech ešte neprestal, keď pocítila na pleciach ruku a vzápätí za sebou známy hlas.

- Ahoj, Roman, ty sa nikdy nepolepšíš! Toto je tvoja spoločnosť? - vedľa seba uvidela Romanovi podávanú ruku s materinským znakom, ktorú on prijal so širokým úsmevom.

- Áaa, dobrý deň, pán profesor, samozrejme, že je moja. Za nič na svete by som ju nevymenil.

- A čo oslavujete?

- Prvé zdarné skúšky, pán profesor.
- No nie! Vari chodíš do školy?
- Chodím pán profesor, - povedal hrdo. - Vzali ma, konečne, predstavte si. A ešte aj pracujem.
- No nevrav, to sú pokroky.
- Viem, ale prisadnite si k nám, máme ešte voľné miesto.
- Rád by som, ale mám spoločnosť.
Roman sa rozhliadol, potom sa na široko usmial. - To ... pani profesorka je s vami?
- Uhm.
- A to ste si ju už vzali? - úsmev vystriedal záujem.
Dorianovi sa hlas zasekol. - Nnie, nie. - Ema pocítila na pleciach pohladenie.
- Zavolajme aj ju,- oduševňoval sa Roman, no v tom momente dostal pod stolom od Ivice kopanec do nohy. - ... alebo sa s vami zabavíme niekedy inokedy, pán profesor. - V tom zodvihol ruku, zasalutoval. - Tak dovidenia, pán profesor, nechcem vás zdržiavať.
- Ahoj, dobrú zábavu.
Znovu pohladenie na pleci.
Kým Roman vyšiel na toaletu, Ivica prezradila, čo spôsobilo takú náhlu zmenu jeho rozhodnutia. Ema sa pučila od smiechu. Dozvedela sa aj, že Lucia je dcérou riaditeľa a profesorky gymnázia, kde chodila do školy a bývajú na tej istej ulici a len pár domov od nich. S Dorianom chodia už dlhšie. A nedávno, v niektorú sobotu, bolo u nich veľkolepé párty, profesorka oslavovala päťdesiatku a Dorian na párty nechýbal. Ema neprezradila, že Doriana pozná, ale zistila dôvod, prečo neprišiel k nej ale za dôležitejšie považoval účasť na narodeninovej párty svojej frajerky. *„Ale prečo mi vopred nepovedal, že sa tam chystá? Nepozývala som ho nasilu, sám sa ponúkol.“* Srdce jej oťaželo hlavne keď Ivica hovorila o ich spoločnom vzťahu a nevedela, či na nej nie je poznať, ako ťažko znáša zistenie tejto skutočnosti. Bolelo ju, že Dorian sa často ukazuje v jej spoločnosti a sama ich vždy častejšie vída. *„Možno si za to môžem sama. Možno keby som mu naznačila, že aj ja ...“* myšlienku skoro zavrhla a Doriana nazvala *nežným tyranom.*
Ema sa na tomto mimoškolskom podujatí cítila dobre len vďaka nenápadnej Ivice, s ktorou preberali rôzne udalosti, a Ivica ju dokázala rozptýliť. Ema jej rozpovedala aj o strate svojich blízkych, načo ju citlivá Ivica jemne pohladila po rukách. Roman sa od radosti čoskoro opil a keď sa od stola vzdialil k rušnejšej spoločnosti, Ivica s Emou v tichosti a bez vysvetlenia kaviareň opustili.
Dorian s bôľom v srdci za ňou pozeral, lebo on si nárokom sadol tak, aby na Emu dovidel.

*

Lucia si na Doriana ťažkala, že sa celý čas rozhliadal po miestnosti a nevenoval sa jej. Vyčítala mu jeho rušný život, do ktorého, ako zisťovala, ju nemienil začleniť. Dorian jej výčitky vzal len na pol pleca, mohla si hovoriť, čo len chcela, jeho myseľ zamestnávala Ema.
Lucia však bola čím ďalej požadovačná. Dožadovala sa jeho pozornosti vždy viac, chtiac preukázať, že patria spolu. Vybuchovala na neho, prejavovala svoju prudkú, pre Doriana doteraz neznámu povahu. Vždy častejšie mu navodzovala nepríjemné situácie, chtiac mu už surovo zasahovať aj do jeho práce.
- Naháňaš mi strach, Dorian, zanedbávaš ma, - vyčítavo mu povedala, keď sa k nemu dostala popoludní do kancelárie a ostali bez svedkov.
- Čože? Nevymýšľaj si, prosím ťa. A táto téma nepatrí na pracovisko.
Prepočula jeho upozornenie. - Povedz, prečo ťa musím ustavične dobývať, prečo sa sám nerozhodneš konečne, a nezosobášime sa ... a ...
Dorian ostal ako vyvalený. - Lucia, kto ti sľúbil sobáš? - skočil jej do reči.
- ... a mohli by sme už mať kopec detí, - dokončila skoro plačom.
- Ja som ti nesľúbil predsa sobáš ... a ani spoločné deti.
- Tak teda čo?
- Ty si vysnívaš so mnou sobáš a ideš ma obviňovať, že si ťa nechcem vziať?
- Tak prečo už tak dlho za mnou chodíš?
- Lebo ty tak chceš, a ja som len úžasne prispôsobivý.
- Keby si bol len z časti taký prispôsobivý, ako tvrdíš, už by si sa mi vedel prispôsobiť a vycítil by si moju lásku a oddanosť k tebe. Ty máš niekoho, priznaj sa!
- Lucia, - vstával od stola. - Nalejme si čistej vody do pohára. Ty dobre vieš, že som ti nikdy nič nesľúbil ani sobáš, ani deti, ani nič, - oprel sa zadkom o stôl pred ňou. - To, že sme sa niekedy zišli,

posedeli, navečerali, to bolo len priateľstvo, nie náklonnosť a láska. To bolo veľmi ďaleko od lásky. To nebolo vyjavenie citov, nikdy som ti predsa nepovedal, že ťa ľúbim. Alebo si to odo mňa počula?

- Tak čo tvoje bozky? - utierala si stekajúce slzy.

- Bozky? Bože, Lucia, nechceš snáď povedať, že som bol jediný, s kým si sa bozkávala! - rozhorčene povzdychol.

- Dorian, ja ťa ľúbim, - priznanie prišlo tak náhle, ako náhle vstala zo stoličky a hodila sa mu okolo krku. Mocne ho objala, súčasne vybuchovala plačom a Dorian z nej dostával závraty. Pohladil ju po chrbte a počkal, kým sa utíši. Keď po chvíli povolila objatie, vzal jej tvár do dlane, pozrel do očí.

- Ublížil som ti nejako okrem toho, že som s tebou išiel párkrát na rande a ťa pobozkal?

- Nie, - povedala tíško.

- Tak sa z toho dostaneš veľmi rýchlo. Si múdra, a vzdelaná mladá žena, a onedlho si nájdeš priateľa, ktorý ťa bude mať rád a nebudeš si nárokovať na muža, ktorý k tebe okrem priateľstva nič necíti. Dohodnuté?

- Ty niekoho máš! - vykríkla náhle a zopakovala podozrenie.

- A?

Dívala sa mu do očí, ale cit v jej očiach sa rýchlo menil na nepriateľstvo.

- Ty si obyčajný... si ... si...

- Neunáhli sa v úsudkoch, mohlo by sa ti to nevyplatiť, - pustil jej tvár, odrazil sa od stola a nechajúc poriadne napätú Luciu nerozhodne stáť vyšiel z miestnosti.

*

Po tomto výstupe sadol do auta a uháňal za mesto. Mieril na Sudičky, a už nerozmýšľal nad tým, že nevyčerpal všetky možnosti zistenia cesty neznámym krajom. Hnala ho túžba dôjsť do domčeka ešte za vidna, kde by napokon našiel svoj pokoj a zabudol na Luciinu bezočivosť. Napriek tomu, že ho Luciina výbušnosť riadne nahnevala, išiel všade opatrne a rozhliadal sa. Bolo tak, ako Paľo Sivko povedal. Keď si spomenul v mysli na jeho meno, mozog znovu začal naplno pracovať. Ján Sivko, Emin manžel, bol zrejme Paľov strýc a Viera striná. A Paľo má znak ako on. *„Čo ale mňa s nimi spája?“* Ani nie tak ďaleko za osadou uvidel pár stavieb, z ktorých rozlíšil rodinný dom, dve hospodárske stavby a dreváreň. Vystúpil a zašiel až k bránke. Rovný dvor sa zvažoval a vzadu snáď stodole uvidel už len strechu. Dom stál uprostred oplotenej záhrady. Z jednej strany plota bolo zaorané pole, z druhej strany ho mienil obísť, ale ďaleko sa nedostal, lebo zráz bol tam strmý a mieril do Boriny. V záhradách bolo posadených mnoho ovocných stromov. „*Tu som teda mal prísť pomôcť jablká uskladniť.“* Zašiel pred bránku, ale bola zamknutá. Na dome boli rolety posťahované. Cesta viedla aj ďalej. Nasadol a obozretne jazdiac ďalej zastavil až pred húštinou. Doteraz išiel všade rovným terénom, čomu sa až čudoval. Keď sa prebrodil húštinou, zrazu mu kraj pripadal známy. Veď v lete tadiaľ chodil, len tej húštiny sa vtedy bál. Keď zašiel ďalej, už uvidel kapotu pod lesom. Bola tam, kde našiel Bábiku. O chvíľu sa terén zvažoval a vtedy poznal, že k domčeku je celkom blízko. Zastavil sa a rozhliadol. Vľavo uvidel Borinu. Išiel vlastne všade vedľa jej koryta. Mestom nepretekala, preto nikdy nepočul jej názov. Vošiel do dvora tou zakázanou bránkou, ktorou ho Miluša s Krištofom nikdy nechceli púšťať. Ktovie, prečo? Kým vošiel do domčeka, už bolo šero. Zapálil svetlo a uzrel na stole list. S rozbúšeným srdcom a nedočkavo ho zdvihol, ani neprečítal, len si ho priložil ku srdcu. „Ema, moja Ema.“ Myslel na ňu s láskou. Sadol si na pohovku a nechcel myslieť na nič, chcel cez jej písmo začuť jej hlas, sťaby sa mu prihovárala. Keď ho dočítal, chcelo sa mu hlasno zakričať, tak hlasno, aby aj Ema počula, že on je Jakub, a on jej vyburcoval city a on... a on... Nervózne sa prešiel po miestnosti, zahrabal si do vlasov, v roztrasenej ruke držal list ako nejakú vzácnosť. „*Zaľúbila sa, ale do koho? Ku komu prechováva city, ktoré mali patriť mne?* Sadol si a vzal papier, chcel jej rýchlo odpovedať, ale nezmohol sa napísať ani slovo. V rozochvenej ruke pero nechcelo poslúchať, litery neboli úhľadné a obsah narýchlo počarbaného listu ho znepokojil, nakoniec ho pokrčil a nervózne zahodil. Nakoniec ani druhý ani tretí pokus o napísanie odpovede ľahký nebol, nedokázal sa sústrediť, a keď už odhadzoval štvrtý hárok papiera, vstal zo stoličky a vyšiel na verandu. Vonku sa stmievalo. Spoza náprotivnej hory vychádzal mesiac. Zadíval sa na jasnú žiaru okolo jeho splnu a po tvári sa mu skotúľala slza. Stál tam dlhú dobu, až kým mesiac nevystúpil úplne v celej svojej kráse na oblohu. Už mu telo oziabla zima. So zaslzenou tvárou ale s úsmevom na perách sa vrátil do domčeka. Nadobudol svoj pokoj. Už vedel, o čom jej napíše.

Stál som na verande a v tichu čakal, kým vyjde mesiac. Je v splne. Dívajúc sa naň, nadobudol som pokoj, ktorý sa tak intenzívne nikdy doteraz neprejavil a ktorý som inde tak hlboko neprecítil. Dodal mi

silu k tomu, aby som mal odvahu napísať ti, že najbližší spln budeme sledovať dvaja. Aj keď sa proti tomu brániš a nechceš si pripustiť naše stretnutie. Nie je dôležité, že si sa zaľúbila, a nepýtam sa ani, do koho. Dôležité je, že som ťa zaujal. Tvoj list je zúfalým volaním o pomoc. Aj keď to možno popieraš. Vycítil som z tvojich listov samotu, občas možno trochu nerozhodnosti. No práve preto, že nás naše listy spájajú a odrážajú naše pocity, v budúcnosti budeme potrebovať jeden druhého. Musíš predsa uznať, že nielen svoju dušu potrebujeme naplniť. Potrebujeme rozvinúť citový život, ktorý bude naplnený v spoločnom telesnom živote, mňa s tebou.

A ja si ťa nájdem. A stretnutie bude odmenené zdarom. Tvoje oči sa musia šťastím rozžiariť ... ako hviezdy na oblohe v dnešnú noc. *Jakub*

Spokojný si list prečítal.

- Ema, moja citlivá, plachá a zvodná dievčička. Som ja ale trúfalý, že si dovolím napísať ti takýto list. Ale napriek tomu, že si bola voči mne doteraz zdržanlivá a nehádzala si sa mi okolo krku, viem, cítim, že náš osud je v akomsi spojení, z ktorého už niet úniku. Drží nás spolu cit, meniaci sa u mňa na lásku a u teba snáď voči mne tiež. Možno budeš prekvapená mojou odvahou nájsť ťa. Budeš iste zvedavá, ako a hlavne kde bude Jakub hľadať tajomnú pisateľku krásnych listov, - nadýchol sa, ľadovo studenými rukami si chytil krk, aby si ich zohrial. Chlad mu prenikal celým telom. Napriek tomu spokojný odchádzal.

Z verandy už nezazrel mesiac, ten bol dávno nad domčekom. *„Bude mi svietiť na cestu.“* Hviezdami pokryté jasné nebo a mesiacom rozžiarená krajina ho uchvátila. Rozplýval sa jej krásou, ale oduševnenie sa stratilo, lebo už na zahúkanie sovy sa strhol. Kde-tu začul niečo zašramotiť, rôzne zvuky všetkých variácií sa v krátkych intervaloch striedali, ich intenzita stúpala či klesala. Všetko bolo také krásne a tajomné no zároveň strašidelné. Vyhrnul si golier, ruky vsunul do vreciek, ortuť teplomeru značne klesol. Už sa blížil k húštine, ale napriek mesačným svitom osvetlenej noci sa jeho odvaha menila na plachosť až bojazlivosť. Zastavil sa, započúval sa do noci. Zrazu nič, len ticho. Vo vrecku si nahmatal Emin list. *„Ach, Ema, moja láska, čo všetko kvôli tebe neurobím?“* A už sa utešoval len tým, že za húštinou konečne sadne do auta.

37

Peter v otcovej dielničke majstroval, keď ho Ema vyrušila. Potešil sa jej príchodu, ale pracovať neprestával. Upútala ju jeho zručnosť, so záujmom pozerala na jeho šikovné ruky. Majstrovsky narábal s dlátom, hobľoval, pílil a keď sa ho Ema spýtala, čo to bude, priložil na ústa ukazovák.

- Psst! Nikomu ani muk. Bude to vianočné prekvapenie.
- Toto? - prstami prešla po hladkom povrchu dosky, potom ju zodvihla. - Načo ti bude toľko dosák? Čo to vyrábaš?
- Neprezradíš?
- Eee.
- Čestné?
- Čestné.
- ...bo inak to nebude prekvapko. Sama sa budeš diviť, ak to bude hotové. Mám ešte pár dní, aby som to celé dal dokopy. Paľov kamoš robí elektrické veci a ja ostatok.
- Ale čo? Peťo, do čerta, nenapínaj ma.
- Hahaha, Ema, chcela by si vedieť, však? - s huncútstvom v očiach na ňu pozrel a vzal si šmirgel.

Ema čakala, že sa dozvie, ale Peter mlčal ako ryba. - Tak, keď nepovieš, pôjdem. Kedy sa vrátia domov všetci?

Narovnal sa, rukávom si z čela utrel pot. - Vieš, že máme v hale veľký prázdny rohový priestor, ktorý mama vyplnila tou vysokou palmou ...

- Palma sa tam hodí, ba vynikajúco cíti, je prekrásna.
- Ja viem, ale teraz je už vysoká a je pod ňou tak prázdno. A teraz tam bude toto čudo, - rozhodil rukami na dosky.
- Vari tam postavíš domček?
- Domček? Vidíš, to nie je zlý nápad, - zauvažoval. - Možno aj domček ... hmm, na to som nepomyslel. Ale toto nebude domček, ale vodopád s jazierkom a okolím ... lúkou ... a tak.

- Čoo?
- Ako vravím. Všetko je už pripravené, ale sám to nezvládnem, preto Paľo robí ostatok pri kamošovi. A sotva sa tu zmestím, lebo mama všade dookola naukladala chryzantémy, vidíš, je ich plno. Zavadzajú mi, ale pred mamou o tom musím pomlčať, inak by zistila, čo robím.

Soňa každým rokom ukladala svoje chryzantémy do Andrejovej dielničky. Aj teraz boli všade vôkol fialové aj biele chryzantémy. - A kde dala žlté?

- Žlté? - Peťo sa rozhliadol. - Žlté predsa nemáme.
- Ale na hroboch sú žlté.

Peťo mykol plecom a znovu sa zohol nad svoju prácu. Žlté chryzantémy ho príliš nezaujímali. Do dvora práve prichádzal Andrej a Ema sa sa mala na odchode.

- S tým domčekom to nie je zlý nápad, keď stihnem, bude aj domček pod vodopádom, - začula ešte, kým neprivrela dvere.

Po Andrejovi čochvíľa došla aj Soňa a s Emou sa vrelo objali. - Konečne si sa zastavila, ako sa máš?

- Dobre, aj v škole dobre, všetko je o.k. Dni sú síce dlhšie, ale zabavím sa učením, - pritiahla si kávu, ktorú Andrej práve zalial.
- Nechcela by si prísť do roboty? Ku mne? Ostali sme len dve, Slávkina mama ťažko ochorela a potrebuje opateru, od včera už nepracuje. Blažej by ťa do roboty vzal, prihovorím sa za teba, - vykladala prinesený nákup a na tanier vyložila čerstvé pečivo.

Emina tvár zažiarila. - Soni, bola by som naozaj rada. Priznám sa, že sama som už na jeho ponuku pomyslela, ale hanbila som sa za ním zájsť. Aby si nemyslel, že ... veď vieš ...

- Aby ti nerobil návrhy? - spýtal sa Andrej.

Zahanbene na neho pozrela.

- Si pôvabná mladá žena, Ema, k tomu vdova, netreba hneď zutekať, keď by ťa niekto presviedčal, že sa mu páčiš.

Soňa vyčítavo pozrela na Andreja, nuž sklopil zrak a odpil z kávy.

- Opatrnosti nikdy nie je dosť - dodala Soňa a zaliala si kávu aj pre seba.
- Ale ak sa zamestnáš, nebudeš mať času chodiť na lazy, - argumentoval Andrej.
- Veď už ide zima, načo by tam chodila? - Soňa sa spýtavo zahľadela na Emu.
- Dnes bolo pekne a aj na zajtra hovoria o peknom počasí. Zajtra sa ešte prejdem, snáď už tejto jesene posledný krát, veď treba pod orechom pohrabať a vyvetrať a vyriadiť a ...
- Ema, Dáro vravel, že chodievaš často. Neviem čo tam robíš, alebo načo. Smútok musí raz prebolieť, zničíš sa, ešte vždy veľa plačeš a len sa všímaj, ako si pochudla.
- Je to pravda? - Soňa s obavami položila teplú dlaň na Eminu studenú ruku. - Naozaj, načo toľko chodievaš?
- Hcc, Dáro hovorí hlúposti ...
- Nie, nehovorí hlúposti, Ema, veď si prišla aj nedávno, keď ... - hlas sa mu zrazu zasekol a nepokračoval.
- Ale naozaj idem len keď musím. Veď som potrebovala zošity zo školy, a nevedela som ich všetky naraz vziať, - zachraňovala Andrejovu situáciu a rozhovorila sa na svoju obranu pričom však jej líca zrumeneli.
- Pomohol by som ti a zašli by sme autom, ale ty nezavoláš...
- ... aj tak si veľa pomohol, - nedala mu vetu dokončiť. - A nielen pri jablkách. Veď si skosil aj dvor, pohrabal si a nikto ťa o to neprosil, ani som sa ti ešte nepoďakovala.
- To je predsa normálne, za to sa ti netreba ďakovať.

Soňa s pokojom v tvári pozrela na Andreja a svoju druhú ruku priložila na jeho.

38

Rína sa od rána ponevierala pred budovou. Ešte aj raňajky zjedla vonku, darmo jej Viola dohovárala. Pozametala dvor aj priedomie, pripravovala rohožky, aby ich vyšúchala, len čo sa trošku oteplí. Viola plánovala na dnes očistiť s ňou orechy, ktoré ešte včera večer navzájom sa povzbudzujúc spolu drvili, a dnes ráno sťaby na ne zabudla. Viola tušila, že na vine sú karty, ktoré do pozdnej noci vykladala, hundrúc si pritom ktovie čo. Nevedela však pochopiť, prečo sa ťoľko tmolí vonku. Vzduch sa ešte nestihol zohriať, keď Rína uvidela prichádzať Emu. Sústredene krútila pedále svojho bicykla, a keď sa pri nej zastavila, chladom vyštípaná tvár horela, čerstvý vzduch urobil svoje. Z hlavy sňala čiapku a vreckovkou

si poutierala slzy, ktoré chlad vyčaril na zrumenenú tvár. Kým jej Rína podržala bicykel, vysiakala si nos. Rína sa spokojne na ňu usmievala a pohladila ju po vlasoch.

- Často na teba myslím. Zvykla som si na teba a bolo nám tu dobre, - pohladkala ju aj po ramene.

Ema prikývla, Rína pokyvkávala hlavou.

- Stalo sa niečo? - vyzvedala sa, lebo si nevedela ako vysvetliť Rínine správanie. Rukami sa zahrabala do vlasov a znovu si založila čiapku.

Rína sa naširoko usmiala. - Dobrá to bude vec, až sa stane, veru dobrá.

- Čo ste si zase vyveštili?

- Len to, čo sa má splniť, vždy len to, - žmurkla na ňu.

- Prezradíte?

- Ono sa to prezradí samo, Ema, uvidíš. Potom mi dáš za pravdu. Ja viem, že mojím kartám neveríš, ale mala by si, veru mala.

- Veď ste mi ani posledne nechceli prezradiť, že ...

- Choď už, Ema, čaká ťa práca, - potľapkala ju po chrbte. - A stav sa, keď zas pôjdeš tadiaľto.

Čudný pocit, ktorý navodila Rína svojím správaním z nej nevymizol ani keď otvárala okná na Sivkovie dome. Slnko sa predralo cez ranný opar a kým poputuje na druhú stranu oblohy javil sa prísľub pekného slnečného dňa. Pri návrate si naberie jabĺk a pozatvára okná.

Cestou na lazy si všetko dopodrobna rozmyslela, čo a v akom poradí urobí, aby jej práca išla od ruky a mohla domček zatvoriť do jari. Lenže čím bola bližšie, žalúdok sa od napätia a nedočkavosti zvieral, aj keď k tomu nezavdala žiadnu príčinu. Dvere otvárala s trémou ako pred prvým sólo vystúpením. Nevadilo jej, že jej pot stekal po chrbte, nevadilo, že si nohy sotva cítila, nič nebolo dôležité ... len prvý pohľad, ktorý padol na stôl. Srdce sa jej rozbúchalo a nevedela sa uspokojiť ani keď list dočítala. Sadla si na stoličku a rozplakala sa. Od radosti, či od žiaľu, či ... nevedela prečo. Slzy stekali po tvári a zmáčali overal, ktorý si až teraz rozopla a vyzliekla. Zakúrila, a kým sa oheň rozhorel a v miestnosti rozšírilo teplo, pozerala sa na list a čítala ho nespočetnekrát. *„Jakub tu bol včera, alebo predvčerom. Ešte len dva dni trvá spln. Načo prišiel?“*

- Jakub, si veľmi, veľmi zlatý, ale moje srdce, možno, už patrí inému. A napriek tomu, že si robíš plány a vysnívaš si naše stretnutie, bude to len ilúzia, v žiadnom prípade nie spojenie citové či telesné. A potom príde sklamanie. A odkiaľ vieš, že volám o pomoc? Vycítiť z listu, že som dovolila Dorianovi, aby zaplnil prázdne miesto v mojom srdci? ... veď aj tak ma nakoniec oklamal.

Po chvíli si s ťažkým srdcom povzdychla, vstala, a pustila sa do práce. Poumývala okná, vyumývala dlážku vo všetkých miestnostiach, z prednej izby vyprášila pokrovce, a kým ich nechala na slnku prevetrať, pohrabala lístie pod orechom a dala do poriadku dvor. Spokojná sa vracala do domu, na dlážku uložila pokrovce, pootvárala skrine, aby sa prevetrali a kým zovrela voda na čaj, zjedla rožok so syrom. Bola spokojná so svojím výkonom, v kľude sa môže vrátiť domov. Už len všetko pozatvárať ... ale zahliadla v skrini svoj niekdajší obľúbený modro-biely šikmo pruhovaný pulóver, darček od Jana. Nosila ho veľmi rada a odložila v čase tehotenstva, bol jej pritesný. Vytiahla ho spomedzi ostatných, už vyrastených a usporiadaný komín poukladaných vecí sa narušil. Urovnávala ho, keď v tom nahmatala a spomedzi uložených vecí vytiahla objemnú obálku. So záujmom a zvedavo ju otáčala v ruke. *Emke*, stálo jedno slovo na obálke, napísané Krištofovým kostrbatým písmom. Pulóver vyložila na plece a otvorila obálku. Vybrala viac popísaných hárkov linajkavého papiera vystrihnutého zo zošita. Strany boli popísané striedavo dvojakým písmom, veľkým, kostrbatým, aké písaval Krištof a okrúhlymi písmenami písané Milušou. Oboje poznala a pousmiala sa, keď uvidela, ako pri písaní tlačili perom na papier. Z prvého listu pretlačili písmená aj na druhý list, ale na opačnú stranu by nebolo možné napísať nič. Bola naozaj zvedavá, kedy a čo ale hlavne prečo jej napísali list, lebo jej o ňom nikdy nepovedali. V kuchyni si sadla za stôl a narýchlo list prešla. Bol písaný tak, ako rozprávali, bez bodky a bez čiarky. Bodky boli písané len tam, kde jeden z nich písanie skončil a iný ho písať začal. Od začiatku po koniec vari jednou vetou.

- Ach, moji milí, čím ma chcete prekvapiť? Čo bolo potrebné napísať, o čom ste mi nemohli rozpovedať? Alebo ste nechceli, keď ste mi o liste nikdy nič neprezradili? Nuž, skúsim uhádnuť. Och, a aké cifrované napísanie môjho oslovenia!

Milá naša Ema,

chceli sme tak, aby sa ti tento list dostal do rúk len vtedy, keď my už nebudeme. Nemaj nám to za zlé, ale sú určité veci a udalosti, s ktorými sa človek najskôr nechce podeliť, ale potom si zmyslí, že by bolo hriechom vziať ho do hrobu.

Milušina sestra, Magda Marečeková, teda po mužovi Sivková, porodila štyri deti. Prvé po pár dňoch umrelo. Zo žijúcich bol najstarší Andrej, po štyroch rokoch za ním Vierka a po štrnástich za Vierkou Jano. Nevieme, ako to bolo možné, ale všetky tri Magdine deti sa na seba veľmi podobali, ba mali zhodný znak pod pravým uchom a na pravom zápästí. Ale taký istý mala aj Magda ba aj Tereza. Miluša znaky nemala. Magda bola chorľavá a po svojom mužovi, ktorý zomrel na tuberkulózu, onedlho umrela. O Janka sa starala Vierka, po jej smrti, vtedy ani nie 10-ročného Janíka si vzala k sebe Milušina druhá sestra Tereza, ktorá bola kostolníčkou v meste a tak Janko aspoň mohol chodiť do školy. Tereza nebola nikdy vydatá, žila sama a Janík jej veľa pomohol. Sotva dovŕšil plnoletosť, zanechala nás aj Tereza a Janko sa vrátil do rodičovského domu, potom začal pracovať pri výrube a zvážaní dreva. Ale to už poznáš.

Nevieš ale, že Vierka bola chorá, narodila sa ako kalika. Ľavú ruku mala kratšiu, plece jej ovísalo, ba aj ľavú nohu mala kratšiu, na ktorú značne krívala. Do tváre pekné a pracovité dievča bolo takto spotvorené a nikam nechodilo. Tereza ju volala do kostola, ale sa hanbila, preto pán farár najprv s Terezou, potom vždy častejšie aj bez nej, chodil na návštevu k Sivkovcom. Vraj jej dával hodiny náboženstva. Vierke po tých návštevách bývalo po čase zle, zvracala, odpadávala, neskôr sa Miluše priznala, že je tehotná. Boli sme prekvapení, ale dieťa sa hlásilo k svetu a Vierka bola rada. Nechceli sme jej kaziť radosť, tešili sme sa spolu s ňou. Lenže Andrej ako mládenec sa zaplietol do nejakých nepríjemností a kvôli podpáleniu nejakého domu ho zatvorili. Vierka bola odkázaná na seba, všeko bola nútená robiť doma sama,vtedy bolo ešte aj gazdovstvo, hoci už nie veľké. Raz sa prihlásili predčasné pôrodné bolesti a malý Janko s veľkým plačom v jedno sobotné popoludnie pribehol k nám, aby sme išli ratovať Vierku, lebo je s ňou zle. Janko nevedel, našťastie, o čo ide, no my sme tušili najhoršie. Obaja sme sa na povoze ponáhľali k nej, kým jemu sme prikázali ostať u nás. Pôrod nastal v siedmom mesiaci. Kým Krištof priviezol pána farára a lekára k Vierke, zomrela. Pán farár, Jakub Kováč, novorodeniatko ako najdúcha, ktorého dali do kostola, odniesol do domova s lístočkom, na ktorom bolo uvedené meno Jakub Slivka a dátum narodenia. Pravidelne ho chodil navštevovať a zvestoval nám, že dieťa je zdravé, dobre sa učí, vyniká svojou šikovnosťou a veľmi sa podobá nielen na mamu, ale aj na Jana a Andreja. Preto sme zašli spolu do toho domova a prvýkrát sme ho priniesli k nám počas prázdnin, keď mal niečo viac ako šesť rokov. Len počas štyroch prázdnin mohol byť u nás, aj keď sa mu tu veľmi páčilo a rád sa vracal. Priľnul k nám, ale Janovi a Andrejovi sme o ňom nič neprezradili, chceli sme počkať, kým vyrastie. Ale po piatykrát sme sa vracali naprázdno, lebo si ho adoptovali. Nevieme, kam a kto ho vzal, to nám nechceli povedať. Riaditeľka domova prezradila len toľko, že ho vzali ďaleko a bude sa pri nich mať dobre. Nevieme, či robíme dobre, že sme sa rozhodli prezradiť toto tajomstvo, ale po toľkých rokoch to už je aj tak jedno. Budeme len radi, keď o tom budete všetci ostatní vedieť, lebo predokladáme, že im o Jakubovi porozrávaš. Ktovie, kde žije Jakub, ktorého sme mali tak radi a ktorý mal aj nás veľmi rád. Svoje dieťa sme nikdy nemohli mať, preto nás aspoň potešil. Tak, ako ty, naša Emka, aj tebe sme vďační za tvoju dobrotu, za láskavosť a úprimné srdce. Dobre nám je s tebou, lebo prinášaš radosť do posledných rokov nášho života. Veríme obaja, že ty a Jano budete šťastní. Miluša a Krištof

Emine pocity po prečítaní listu nemožno ani vysvetliť, ani napísať, len precítiť. Aj napriek tomu, že obsah listu musela na mnohých úsekoch vydedukvať, bol písaný naozaj tak, ako tušila, bez bodky a bez čiarky, s gramatickými chybami, ale to všetko bolo nepodstatné. Nechcela ho oznámkovať, a jeho obsah hovoril za všetko, ten bol dôležitý. Priblížil, ba znovu potvrdil dobrosrdečnosť „jej rodičov“, ktorých mala tak veľmi rada. A Jakub tiež. Myšlienky jej vírili hlavou neusporiadane, tlačili sa, vynárali sa kto vie, odkiaľ, až si myslela, že jej z toho všetkého praskne mozog. Potom zrazu prázdno. Čím viac si ich chcela usporiadať, tým viac sa vytrácali z hlavy. Chvíľu, naozaj len chvíľu chcela o nich dvoch rozjímať, porovnať ich, Jakuba s Dorianom, cit s vášňou, neznámeho s obletovaným, chudobného s bohatým, citlivého a nežného s vplyvným a priebojným, oddaného s diplomatickým. Akosi jej nepasovali spolu, nedokázala si ich zladiť v jednej osobe, nedokázala si v Jakubovi predstaviť zvodného Doriana a Doriana zas v Jakubovej citlivej duši. A napriek tomu bolo tak. Ako sa s tým treba zmieriť? Čo treba v takomto prípade robiť? Do duše sa jej ešte vždy vkrádala žiarlivosť pri pomyslení na namelírovanú Dorianovu priateľku. Nikdy nepopieral, že má priateľku. Ale nikdy netvrdil ani to, že nejakú má. Napriek tomu v osobe Jakuba jej písal, uisťoval ju o svojich citoch. Uisťoval? Veď ani nevedel, komu píše. *„Jakub a*

Dorian je jedna osoba, je to Vierkin syn. Narodil sa v ten deň, ako Vierka umrela, sám to povedal pri jej hrobe. Teda nie je Andrejov, ale Vierkin! Ako mu to mám povedať?“

- Bože, Dorian, vieš si vôbec predstaviť, čo si bol schopný spôsobiť tým, že si sa objavil na scéne? - hlavu sklonila do dlaní a narýchlo jej preleteli niektoré spoločné stretnutia mysľou. Bolo jej veľmi ťažko. - Ale keby si sa neprišiel pozrieť na mojich, keby si nenapísal prvý list ... všetko by bolo jednoduchšie. Alebo ... nie, nebolo by to také jednoduché, veď nebyť tých listov, vari by som sa utrápila. Bože, Jakub, tvoje listy mi dávali silu žiť, napĺňali ma energiou až do dnešného dňa. - Narovnala sa na stoličke, vyvrátila hlavu a dlaňami sa zahrabala do vlasov. - Prečo je život taký zložitý? Prečo? Hmm, ale zvládame ho, napriek tomu ho žijeme, ba usmievame sa a cítime sa dobre. Niekedy je nám však aj do plaču, ako Sone ... Ach, Soňa, musím sa s tebou čo najskôr porozprávať, musíš vedieť, že Andrej nebol neverný, musíš si prečítať list, ktorý potvrdzuje jeho statočnosť a vernosť. Ach, Soňa ... - rýchlo vybrala mobil, chcela jej zavolať, ale nebol signál. Kým sa zlostila, mozog už intenzívne pracoval na všetkých možných variáciách, ako jej skutočnosť oznámi. Ale musí o tom vedieť predsa aj Andrej, a musí o tom vedieť aj Dorian ... Z narýchlo organizovaného stretnutia so všetkými aktérmi ju rozbolela hlava.

- Tuší vôbec, že patrí do našej rodiny? - lakte znovu oprela o stôl, znovu si vložila do dlaní hlavu, oblievala ju horúčava a dostávala závraty.

- Ako mu povedať, že je z našej rodiny? A chce vôbec vedieť, že patrí medzi nás? Nebude pánske chlapča urazené, že je synom obyčajných lazníkov? Čo sa skrýva v jeho vnútri? Vrátil sa na lazy, to je bod pre neho ... ale čo ja? Zaľúbila som sa ... do synovca môjho manžela.

Narovnala sa, od rôznych pocitov jej spočiatku nabehla po chrbte husia koža, potom ju oblieval pot a celá sa triasla. Vložila list do obálky a zo stola vzala Jakubov list. Povzdychla. - Nuž, Jakub, či Dorian ... ako ťa mám volať? Keď ma chceš nájsť, hľadaj si ma, a že kde, tvoja vec. Sama sa neprihlásim. A keď ma do mesiaca nájdeš, potom už naozaj môžeme pozerať spoločne spln mesiaca, ktorý ťa tak veľmi uspokojil. Lenže ... ty si vedel od začiatku, že si Jakub i Dorian v jednej osobe, čo ja som nevedela. Ale teraz ešte nevieš, že neznámym pisateľom listov, ktoré sa ti tak páčia, a ktorého sa tak veľmi snažíš nájsť, si už vlastne našiel, len ešte o ňom nevieš. Nuž, nájdi si ma, poteším sa a vtedy sa stane tak, ako si napísal, moje oči zažiaria šťastím.

Rozochvená vstávala. - Tak, a keď som sa už dosť vyrozprávala, keď som si už prebrala so sebou všetko možné, musím sa podeliť o tom aj s ostatnými. Hoci ešte nemám žiadnu predstavu ako to urobím, poslanie splniť musím. Andrej má predsa právo vedieť o svojom synovcovi. Nuž, domček, bol si svedkom našej lásky s Janom, a tu sa možno začala písať aj ďalšia kapitola môjho života, - povzdychla, keď zatvárala dvere a načiahla sa aby kľúč odložila do skrýše.

Jej srdce bolo plné lásky k Dorianovi aj napriek tomu, že ho odvtedy, ako sa rozlúčili pred marketom, nevidela. Ešte boli čerstvé spomienky na to, ako jej sľúbil prísť a neprišiel a ako sa po príchode na lazy tešila, že napokon svojou neprítomnosťou vlastne nezneprijemnil život Soni a Andreja. Unavená došla k Sivkovie domu. Slnko zubato svietilo, a vo vlasoch jej stekal pot. Bicykel oprela o bránu a vošla pozatvárať okná a nachystať pár jabĺk do igelitky.

*

Rína vyložila na ohradu posledný kus vyšúchanej rohožky a vylievala vodu na lúku, keď sa k nej blížil na bicykli známy muž. Rozkročmo si zastala na kraji cesty a s prázdnym lavórom v rukách a s cigaretou v ústach čakala príchodzieho.

- Dobrý deň, - pozdravil sa jej.

- Dobrý deň, mladý, ty si Paľo, či Peter? - cigaretu posunula do jedného kútika úst.

Dorian sa zastavil. - Ani jeden.

Prekvapený výraz na Ríninej tvári ho pobavil. - Vy ste Rína? *„Nikto iný by to vari nemohol byť.“*

- Som, odkiaľ ma poznáš? - vypustila veľký kúdol dymu, ale cigaretu z úst nevybrala.

- Počul som o vás.

- Chceš vyveštiť? - nespustila z neho oči.

- Nie, teraz nie. Vy ste sudička?

- Uhm, hoci ja by ti rada ... ale keď nie, tak nie, - teraz vybrala cigaretu, z konca jazyka odpľula tabak a znovu si ju vložila.

- Inokedy, pani.

- Ideš za Emou?

- A Ema je tu? - prekvapil sa.

Rína sa usmiala. - Choď si len, mladý, choď. A niekedy sa s ňou zastav, - dvomi rýchlymi krokmi k nemu podišla a ani sa nenazdal, pohladkala ho po rukách, potom mu stisla zápästie. Na to sa rázne otočila a niečo si po cigánsky mrmlajúc rýchle od neho vzdialila. Sledoval jej natriasajúcu sa postavu ako širokými krokmi odchádza, až kým sa nestratila v dome. Vzápätí uháňal ďalej. Srdce ho tiahlo za Emou. Už z ďaleka uvidel pred bránou opretý bicykel. Spomalil a rozhodoval sa, čo urobí. Nechcel ju vyľakať ani vyrušiť, nevedel, čo tu robí a načo prišla. Vedel len jedno, že už nemôže ďalej v sebe dusiť svoju totožnosť, nedokáže naďalej byť hercom dvojitej hry, nemôže čakať, kým sama na všetko príde. Potreboval jej lásku, chcel cítiť, že je ňou milovaný a chcel sa začleniť do rodinného tria, ktoré by tvorili spolu s Bábikou. Chcel ich mať obe pri sebe. Nakoniec nemohol a nedokázal Bábike ešte vždy odopierať matku, ktorú konečne tak nečakane našiel. Rozrušený zastavil a oprel sa o ohradu. Keď zo dvora začul lomoz, hruď mu išlo od nedočkavosti roztrhnúť. Chvíľa čakania navodila stav bezradnosti ba až zbabelosti, keď si pomyslel na svoje klamstvo, za ktoré právom očakával jej výčitky.

Zrazu začul v blízkosti kroky, potom privretie brány. Otočil sa. Ema igelitku s jablkami oprela o stĺp a zatvárala bránku. Tíško podišiel blízko k nej, aby ju nevyľakal.

- Ahoj, Ema, - prihovoril sa jej nežne.

Prekvapený výraz jej tváre sa menil na láskavý. - Ahoj, Dorian. Kde sa ty tu berieš?

Dívali sa jeden na druhého, hltali sa pohľadom, ale každý mal iný dôvod.

- Prišiel som len tak, pre krásu, pre kvietok zo stráne... - začal poeticky, aby jej pripomenul Jakuba.

- Na stráni kvitne mnoho krásnych kvetov, ale keď ich odtrhneš, uvädnú, - odpovedala mu ako v listoch.

- Najkrajší z nich nosím vo svojom srdci, a dúfam, že keď ho odtrhnem, nikdy nezvädne, - chytil jej ruky, zodvihol si ich k hrudi, potom pobozkal všetky prsty a hľadel do najkrajších modrých očí. Eme mäklo srdce pri počutí jeho slov. Chcel ju bozkať, ale otočila hlavu.

- Čo je, moja Ema?

- Nie, ešte nie, nechaj mi čas ... - nedokázala sa vyrovnať s tak narýchlo vzniknutou situáciou.

- Aký čas, koľko času potrebuješ? Viem, že sa na mňa hneváš ... a právom, oklamal som ťa. Ale zabudol som na nar... - ešte vždy držal jej ruky a pohrával sa s jej prstami na svojej hrudi a ona neodporovala.

- Nemusíš sa ospravedlňovať, je dobre, že si vtedy neprišiel. Tvoja prítomnosť by spôsobila tragédiu.

- Čože? Akú tragédiu? - od prekvapenia mocne zovrel jej prsty.

- Vtedy ešte rodinnú, - odpovedala pokojne a na jeho prekvapivý ba až neveriacky pohľad sa usmiala. - Ale to sa už dnes vysvetlilo.

- Nerozumiem...

- Viem, že nerozumieš. Dorian, dlžím ti vysvetlenie, ja ... - nevedela, ako mu má povedať, čo zistila z listu, nedokázala mu takto z očí do očí povedať všetko to, čo chcela zo seba dostať.

- Áno ... počúvam...

- Ja ti chcem toľko vecí porozprávať a hlavne vysvetliť, ale takto sa to nedá, takto nemôžem, ja ... - hnevala sa sama na seba, že sa pred ním zakoktala už niekoľkokrát.

- Aj ja ti dlžím vysvetlenie. Ale pozývam ťa k nám, aby som ti mohol skutočne všetko porozprávať.

- Ččoo ... ty ... k vám ... a načo?

- Áno, ja, láska moja, chcem ťa mať navždy pri sebe, - už nedovolil, aby si otočila hlavu, a už ani nechcela. Ústa spojil dlhý, nežný a horúci bozk.

Vymanila sa z jeho objatia.

- Čo je, moja milovaná?

- Nemôžeme tu stáť do večera, poďme domov, obaja.

Igelitku šupom vložila do koša na bicykli, nasadla, - nasleduj ma, a nepýtaj sa na nič, - zavolala a on ju nasledoval. Nuž, bolo príjemné ju držať v objatí, ale predsa len bolo lepšie a múdrejšie už odísť. *„Ema má vždy pravdu, pozná život na lazoch.“* Bol taký šťastný, že od radosti by dokázal vtáčika ulapiť. Ema mlčky krútila pedále a išiel za ňou bez slov, tak ako chcela, kadiaľ ju viedol. Odvážil sa jej prihovoriť až keď obišli sídlisko na ktorom bývala a zamierili na cestu smerom k cintorínu.

- Kam ideme?

- Nasleduj ma, uvidíš, - zakričala a vyšla na chodník, lebo na križovatky prichádzali autá zo všetkých smerov, premávka bola hustá, až sa Dorian sám čudoval. Práve sa zažalo pouličné osvetlenie.

V tichej ulici bol nový chodník, výborne sa po ňom jazdilo. Zastavili sa pred Andrejovým domom. Na Emine prekvapenie bola brána otvorená a na dome bolo zažaté vonkajšie svetlo. Vo dvore opreli bicykle o stenu garáže, a Dorian sa zvedavo rozhliadal. Upravený zatrávnený dvor a starostlivo zazimované

záhony zaujali jeho pozornosť. Ema uzrela Peťa majstrovať vo vysvietenej dielničke. Z haly sa oknom predieralo tlmené svetlo. Poutierala si spotené čelo a tvár.

- Poď, - chytila Dorianovu ruku a viedla ho do domu.

V malej chodbe sa vyzuli a ticho vošli do haly. Andrej im sedel chrbtom, sledoval v telke hokej a ich príchod nezaregistroval. Dorian sa zvedavo obzeral na všetky strany, napriek tomu, že to nebolo jeho zvykom. Ema nakukla do kuchyne, kým prekvapeného Doriana nechala postávať v hale. Z kuchyne sa šírila dobrá a lákavá vôňa večere.

- Soni, dobrý večer, - vyrušila ju pri čítaní kuchárskej knihy.

- Ema, ahoj, vítaj u nás, ako dobre, že si prišla. Práve sa dopeká koložvárska, navečeriaš sa s nami, poď ďalej, - teplý tón neznámeho hlasu presvedčil Doriana, že Emu tu majú radi. - Ale odkiaľ ideš taká spotená?

- Nie som sama, Soni, priviedla som aj hosťa.

- Tak ho pozvi ďalej, - vstala od stola a vyšla do haly.

Na vravu sa otočil aj Andrej, a zažal stropné svetlo práve vo chvíli, keď Ema so Soňou vychádzali z kuchyne. Dorian nerozhodne postával uprostred haly a len akosi veľmi opatrne zakoktal „...brý večer". Ema ale razom bola pri ňom a chytila ho na povzbudenie za ruku. Soňa sa oprela o zárubňu kuchynských dverí a prehltla. Andrej sa prekvapene díval na Doriana, od údivu nebol schopný prehovoriť.

- Ema, prečo?- dostala zo seba Soňa a výčítavo na ňu zazrela. Andrej musel priskočiť k nej, aby neodpadla. So strachom sa chcela od neho odtiahnúť, ale ju pevne držal. Ema mala žiarivý pohľad v očiach, ktorý uistil Andreja, že ide o dobrú vec, hoci na jej rozuzlenie bol nemálo zvedavý.

Dorian sa teraz sám presvedčoval o svojej podobnosti s oným mužom, ktorý ešte vždy nepúšťal svoju manželku a pevne ju držal okolo drieku. Tá sa však veľmi nepriateľsky pozerala raz na neho, raz na Emu, a bol by rád poznal dôvod, prečo sa jej len pred chvíľou prejavené priateľské správanie zrazu zmenilo. A potom sa už aj on striedavo díval na Emu, a na nich. Nechápal, prečo ho Ema sem priviedla ale si bol istí, že všetci čakali na to, na čo on sám, na vysvetlenie.

- Dorian, - oslovila ho slávnostným, milým, tónom, - predstavujem ti moju rodinu. Oni sú mi všetkým, keďže som tých veľmi blízkych stratila, - už pokračovala pevným hlasom, sama sa divila, ako to dokázala. - Nuž, a vám, moji milí, predstavujem Doriana Borana, alias Jakuba Slivku, - uprene hľadela na nich, ich bezvýrazné tváre zatiaľ nič nevyjadrovali. - Predstavujem vám Vierkinho syna, - Dorianovu ruku zvierala v oboch svojich rukách, držala ho pevne, prsty preplietla pomedzi jeho. A Dorian teraz mal čo robiť, aby sám neodpadol. Uvedomoval si, že on je hlavným hrdinom celého tohto predstavenia. *„Odkiaľ sa dozvedela, že som Jakub? A odkedy to vie?Som synom vari tej Vierky, ktorá umrela v deň mojich narodenín?"*

Soňa si s Andrejom vymenila pohľady. Sonin pohľad mäkkol. - Našej Vierky? Veď naša Vierka ... - poškriabal sa na hlave. - Tento pán je synom mojej sestry? Ale ako je to možné? A odkiaľ si sa to dozvedela? - Andrej bol taký prekvapený, že mu až ústa ovisli. Potom zrazu nechal ženu ženou, pristúpil k Dorianovi, odhrnul mu vlasy a keď mu uvidel pod pravým uchom znamienko, naširoko sa usmial. - Patrí do našej rodiny, veď má znak, Soni, pozri! - otočil Dorianovu hlavu poľahky, veď mu v tom sám pomohol. Zrazu bol rád, že ten znak skutočne niečo znamená.

Soňa sa len usmiala, už nepotrebovala oporu, dokázala pevne stáť na svojich nohách a podávala Dorianovi ruku. - Vítaj medzi nami, vítaj v našej rodine. - Potom so spokojným úsmevom drgla do Andreja. - A ja som si myslela, že je tvoj. Ale som rada, že tomu tak nie je.

- Môj? Preboha, žena moja milovaná, ako si to len mohla myslieť? A odkiaľ si ho ty poznala? - Andrejove vľúdne slová a jeho obozretné správanie sa ba milota prejavená voči svojej žene zapôsobili na Doriana. Tak nejako si spolužitie práve predstavoval s Emou. *„Predsa len mám niečo spoločné s týmto mužom."* Pravdaže nemohol vedieť, že Andrej sa práve teraz dozvedel príčinu Soninej trýzne.

- Či nevidíš? Podobnosť je až zarážajúca. Borian vyzerá ako ty za mlada.

- Dorian, Soni, nie Borian, - smiala sa Ema, a pritúlila sa k usmiatemu a pobavenému Dorianovi, načo ju takto povzbudený hneď objal. - A vieš, že aj ja som si to myslela? - povedala previnilo. - Veď znak má aj na ruke, - vystrčila jeho ruku, ktorú Andrej hneď chytil. - A ešte aj hlas má taký ako ty a Jano, však?

- Neviem, veď doteraz neprehovoril,- smial sa už veselo Andrej.

- Nedostal som sa k slovu, ale som rád, že ste ma našli, alebo že ma Ema našla ... alebo ... ja neviem...

- Našli sme sa náhodou, - doplnila ho Ema, ľúbezne na neho pozrela. - A ja ho mám rada, - vyznanie malo patriť len jemu, ale bolo dobre ho vysloviť nahlas, aby ho všetci začuli. Dorian však neodolal, zovrel ju vo svojom náručí, a Ema sa spokojná k nemu túlila. A hneď hľadal jej ústa, a nevadilo, že sú tu

svedkovia, že ich vidia neznámi známi, práve nech vidia, že aj on ju má rád, že aj on sa k nej priznáva. A bol rád, že sa tak zrazu a nečakane dostal medzi pokrvných členov svojej rodiny.

Soňa sa jemne pritúlila k Andrejovi, ktorý objal jej plnší driek a svoju hlavu priklonil k jej. Blažene sa pozerala na mladých a kradmo pozrela na manžela. Ten si ju zrazu privinul, a na ústa tisol pusu.

- Nuž tak ešte raz vítaj v našej rodine a poďte si sadnúť u nás, vyzlečte sa ... prosím, - pozýval ich Andrej, keď skončil ich bozk.

- Zvítanie odložme na najbližšie, my sa musíme ešte s Emou porozprávať, musíme si ešte mnoho vecí vysvetliť ... iste prepáčite, - ospravedlňoval sa Dorian, - radšej už pôjdeme.

Andrej vytiahol plecia, rozhodil ruky. - Tak, vy viete. Ale toto by som si ešte pred chvíľou nebol pomyslel.

Keď ich už vyprevádzal, na dvore poťahal Emu za rukáv. - Hej, nepovedala si, ako si na to prišla?

- Našla som list, v ktorom mi Krištof aj Miluša všetko vysvetlili.

- To je dobre, že sa tak stalo, veľmi dobre. Soňa sa konečne vráti do spálne ...

Kým prekvapená Ema stihla niečo povedať, zatvoril bránu. Nestihli však vysadnúť na bicykel, od susedov sa vracal domov Paľo.

- ...brý večer, pán profesor. Vari ste neboli u nás?

- Ahoj, Paľo, a veru bol.

- A čo? - pozrel sa na Emu. - Ema vám ukázala, kde bývame? - Paľo bol absolutne vedľa.

- Áno, a odteraz prídem častejšie. Takže sa neflákaj a radšej sa uč.

- ...samo..., pán profesor. - Podišiel k nemu bližšie a tak, aby Ema nezačula, sa k nemu naklonil. - Ale mal som pravdu, pán profesor, všimli ste si aj vy, že sa na otca podobáte?

- ...samo..., otec sa tomu náramne potešil. Veď aj znak máme na zhodnom mieste.

- Naozaj? - prekvapený Paľo si znak na svojom krku ihneď nahmatal a ktovie, dokedy by bol zahováral, keby ho Ema nezakríkla. Udal sa na Soňu svojou zhovorčivosťou.

- Prídeme inokedy, Paľko, teraz sa ponáhľame, choď, večera je hotová, vaši ťa čakajú, - nevenujúc mu ďalej pozornosť, jednu nohu už preložila cez bicykel.

- A teraz?

- Poď za mnou. Dorian mlčky nasledoval Emu mestom až na sídlisko. S úsmevom sa na ňu pozrel, keď prechádzali vedľa prvého paneláka, do ktorého vchádzali dvaja poriadne podguráždění mládenci. Ema protestne otočila hlavu. V Eminej pivnici odložili bicykle a vyviezli sa do bytu.

- Máš tu pekne, - rozhliadal sa Dorian.

- Je to jednoduché, ale vyhovuje mi. Sadni si v obývačke, - vykladala jablká do chladničky.

- Už sedím, - zakričal. Vybral si mobil, zavolal otcovi a tíško, aby Ema nezačula, mu naručil prísť po neho pred pizzeriu. Kým by sa Urban stihol niečo opýtať, povedal, že je to veľmi naliehavé a zložil.

- Vítaj u mňa, Dorian, - sadla si oproti do kresla.

- Ďakujem, - povedal jednoducho, ale bol napätý sťa struna na husliach. Nikdy doteraz nebol s Emou osamote, nieže by ho ako teraz, sama pozvala do svojho bytu.

- Dlžím ti vysvetlenie, - zrazu zrozpačitela, prehltla, pohrávala sa s prstami na ruke a s obálkou, ktorú v ruke držala, ale dívať sa na neho neprestávala. - Žijem sama, ako vidíš, presťahovala som sa sem na Sonine a Andrejove naliehanie po smrti mojich blízkych. Nechcem rozvádzať, ako mi bolo. No zrazu prišiel na lazy Jakub a ja som ožila vďaka jeho listom a život mi vypĺňali chvíle čakania. Potom sa zjavil na obzore Andrejov syn a všetko sa zmenilo. Naše náhodné stretnutia úplne zmenili môj život. Ja som sa zaľúbila, - poslednú vetu vyslovila tíško, sťaby previnilo a pokračovala upierajúc na neho vrúcny pohľad. - Do teba, Dorian. Ale hanbila som sa sama pred sebou, lebo som ťa porovnávala s Jakubom a rástla moja túžba spoznať ho napriek tomu, že som to v listoch zapierala. Moja láska bola na rovnováhe. Jeho cit a tvoja príťažlivosť. A dnes, keď som náhodou našla tento list, sa všetko vysvetlilo. Prečítaš si ho a všetko pochopíš. Aj ja som prišla k Štefanským z detského domova. Ale o mňa nikto nikdy z mojich blízkych nejavil žiadny záujem. Mňa moji blízki nepotrebovali, opustili ma, ja som nikdy nikomu nechýbala. Nik sa ku mne nehlásil, žiaľ, ani doteraz. A teraz - už by to bolo aj zbytočné. Miluša s Krištofom si ma prvýkrát vzali k sebe na leto keď som mala osem rokov. Takže - to je celý môj príbeh, - vstala a podávala mu obálku.

Dorianovi mäklo srdce nad Eminými slovami a nad jej osudom. Nehanbil sa utrieť si stekajúcu slzu a keď od nej vzal podávanú obálku, vzápätí ju položil na stôl, veď už poznal jej obsah. Nerútila sa mu okolo krku ako Lucia, zastala si oproti nemu a láskavým pohľadom na neho pozrela. Mohol ju po takom vyznaní nemilovať?

Objal ju. - Moja roztomilá, krehká, trpiaca a zaľúbená dievočka, veľmi, veľmi ťa milujem. Od prvého pohľadu na teba si ťa neviem z mysle vymazať a od začiatku si zaujala miesto v mojom srdci.

- Nuž, asi to máte v rodine. Všetci muži Sivkovcov ma majú radi, - pousmiala sa a pritúlila sa k nemu. Už ju chcel bozkať, ale ešte sa spýtala. - A ... povedz, naozaj máš dcérku?

- Naozaj.

- A ako sa volá?

- Bábika.

- Bábika? Hmm. Nuž, Bábika sa bude musieť podeliť o tvoju lásku so mnou, - láskavý bol pohľad jej očí.

- No, to bude musieť.

- Chcem ju vidieť.

- Budem tomu rád.

- Kedy?

- Čo aj dnes ... hoci o chvíľu.

- A čo jej mama?

- Mama? - túto otázku nečakal, stisol pery, - nuž ... jej mama...

- Kde je jej mama? - spýtala sa znovu, akési podozrenie v nej vzplanulo.

- Objímam ju v mojom náručí, už som ju našiel, celkom náhodou ... ako Bábiku pred rokom v modrej kapote pod lesom ... so psom, ktorý sa volá Haki.

K O N I E C